ο πόθος

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

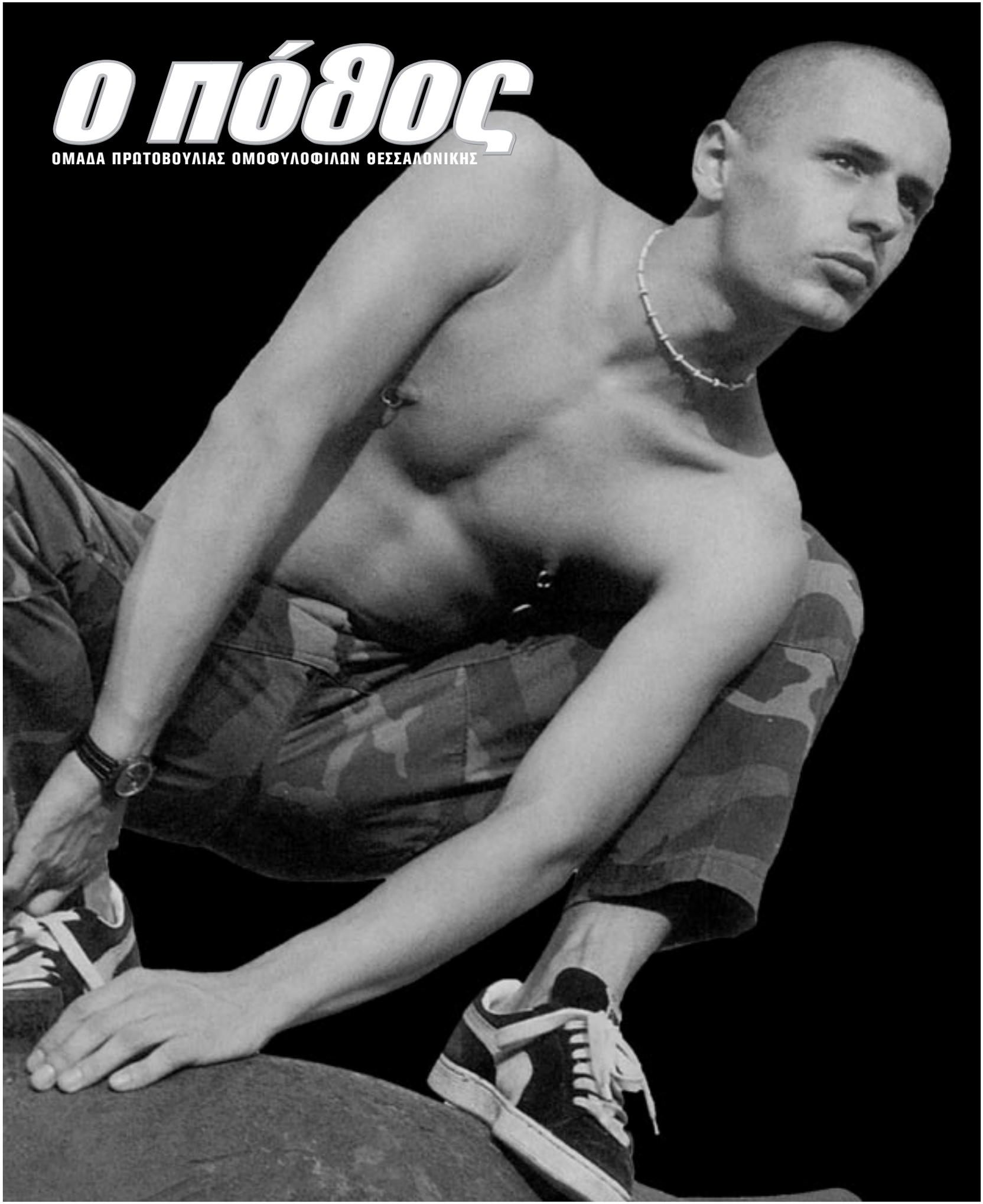

Βαθύ λαρύγγι

Καλώς ήρθατε στην Ομάδα Πρωτοβουλίας Ομοφυλόφιλων Θεσσαλονίκης, την ομάδα που είναι συνεχώς καυλωμένη και παίρνει την καύλα της στα σοβαρά! Εδώ και δύο χρόνια ροκάρουμε γερά κάθε μήνα από τη Θεσσαλονίκη (πλην αργιών και εθνικών εορτών) με τον «Πόθο», την πρώτη και-γαμώ δωρεάν διανεμόμενη γκέι εφημερίδα στην Ελλάδα.

Δεν το κρύβουμε, είμαστε ανεπανόρθωτα, αμετάκλητα και απόλυτα διεστραμμένοι μέχρι το κόκαλο και δεν ντρεπόμαστε να το δείξουμε: έχουμε τη βρομερή τιμή να είμαστε οι πρώτοι που κυκλοφορήσαμε με φωτογραφίες ουρολαγνείας και λοιπών ευχάριστων σαδομαζοχιστικών ενασχολήσεων. Όταν μας τη βιδώνει - ευτυχώς για μας, πολύ σπάνια - κυκλοφορούμε στους δρόμους με αλυσίδες στο λαιμό γαβγίζοντας. Γαβ, γαβ, τι κοιτάς μαντάμ, είν' ωραία να είσαι γκέι!

Όπως θα καταλάβατε, η ρηχή και επίπεδη ζωή μας κυριαρχείται από ένα πράγμα: το σεξ! Αυτό καθορίζει τα Πάντα. Προσέχουμε να αποφεύγουμε επιμελώς όλα τα πράγματα που είναι αντι-σεξ: τις δημόσιες σχέσεις, τη διπλωματία, τους ευγενικούς τρόπους, τα κλαψουρίσματα, τα χρήματα, την πολιτική, τους σταρ. Μας αρέσουν όλα αυτά που είναι σεξ: τα πάρτι, τα πάρκα, τα τεκνά της γειτονιάς μας, το καλοκαίρι, οι εκδρομές στο νομό Κομοτηνής, οι φίλοι.

Κάθε μήνα διακινούμε τις ρυπαρές απόψεις μας, καλά κρυμμένες μέσα σε κόμικς, σε παρουσιάσεις κινηματογραφικών ταινιών, σε κριτικές βιβλίων και θεατρικών παραστάσεων και σε αθώα άρθρα. Εκτιμάμε τη ειλικρίνεια όταν τη συναντάμε και γινόμαστε θυσία για τους φίλους μας.

Στον «Πόθο» έχουν δημοσιευτεί τα πιο απίθανα και ετερόκλητα πράγματα που δεν θα βρείτε πουθενά αλλού. Τσόλια εξομολογούνται το πρώτο τους γαμήσι, τρελές αστρολόγοι προβλέπουν το μέλλον, ριζοσπάστες κοινωνιολόγοι στη διπλανή σελίδα αναλύουν το βάθος του λόγου της καλιαρντής αδερφής, εραστές αγοριών απαγγέλλουν Ginsberg, άοκνοι ανταποκριτές μεταφέρουν πρωτάκουστες ειδήσεις και ζαρζαβατικά από όλο τον κόσμο, ο Ντίνος Χριστιανόπουλος διαμαρτύρεται που οι σημερινοί βουτυρομπεμπέδες είναι «ανίκανοι για βιασμό», ο William Burroughs δηλώνει στον «Πόθο» πως θέλει να ταξιδέψει στο Νησί του Πάσχα, τελειωμένοι σαδομαζοχιστές παροτρύνουν το αναγνωστικό κοινό να κατουρήσει επάνω τους.

Όλα αυτά σερβιρισμένα με μια γενναία δόση από ειδήσεις και πάντα ενδιαφέρουσες ανταποκρίσεις από όλο τον κόσμο, παρουσιάσεις βιβλίων, θεατρικών έργων, και κινηματογραφικών ταινιών, αφιερώματα, άρθρα και επιλεγμένες παρουσιάσεις και συνεντεύξεις. Έχουμε και στήλη αγγελιών-μηνυμάτων για να βρίσκουμε γκόμενους ή να λέμε σαχλά «σ' αγαπώ» στο αγόρι μας, καθώς και μια πολυάσχολη στήλη αλληλογραφίας για να επικοινωνούμε καλύτερα με τον κόσμο. Η στήλη μας fuck aids έχει από ειδήσεις και ανταποκρίσεις μέχρι προσωπικές εμπειρίες και βιώματα.

Ο «Πόθος» διανέμεται στα μπαρ, βιβλιοπωλεία και στέκια του κέντρου της Θεσσαλονίκης (καθώς και στο μοναδικό γκέι μπαρ της πόλης!) εδώ και δύο χρόνια και είναι το κρυφό καμάρι της. Εφιστούμε την προσοχή στους φίλους επισκέπτες μας από την Αθήνα που απόρησαν για το πώς επιτρέπεται να κυκλοφορεί δημοσίως η πουστο-φυλλάδα μας! Όχι απλά μας γουστάρουν τρελά, γκέι και στρέιτ, αλλά και αρκετοί προτιμούν να διαφημίζονται μόνο σε εμάς παρά οπουδήποτε αλλού.

Πράγμα που μας φέρνει στο ηθικόν δίδαγμα της όλης υπόθεσης: ο χειρότερος εχθρός του πούστη είναι ο εαυτός του. Αυτό δεν είναι θεωρία - έχουμε κάνει αληθινά πειράματα σε ανθρώπινα υποκείμενα! Οι μόνοι π.χ. που υπήρξαν ανίκανοι να συλλάβουν το μήνυμα και το χιούμορ που κρυβόταν πίσω από το αιρετικό ένθετο «Πούστριξ» (υπάρχει και στη σελίδα μας στο Internet) ήταν κάποιοι κομπλεξικοί γκέι. Οι μόνοι που κόντεψαν να χειροδικήσουν εναντίον μας «λόγω έλλειψης σοβαρότητας» σ' αυτά που γράφουμε ήταν πάλι κάποιοι γκέι. Δυστυχώς, και στις δύο περιπτώσεις, μέλη και φίλοι «οργανώσεων για τα δικαιώματα των ομοφυλόφιλων», τρομάρα τους.

Παραδόξως, πασίγνωστες στήλες, όπως ο Ιός της Κυριακής της Κυριακάτικης Ελευθεροτυπίας, δεν ντράπηκαν καθόλου να ζητήσουν τη βοήθεια των «ανώριμων» παιδιών από τη Θεσσαλονίκη, τα οποία έδειξαν τέτοια «ωριμότητα», ώστε για πρώτη φορά σε τόσα χρόνια όλη η στήλη να έχει γραφτεί «σε συνεργασία» με μια γκέι ομάδα. Μήπως δεν είναι η λατρεμένη «Βαβέλ» που γράφει πως ο «Πόθος» φέρνει στην Ελλάδα την αύρα των δυτικών μητροπόλεων... (Σιγά, πουντιάσαμε!).

Η μαγκιά της Ο.Π.Ο.Θ. δεν βγήκε από το πουθενά. Πίσω από τη σχετική άνεσή μας (αν και στα πρώτα τεύχη είχαμε μια ελαφρά νεκρική ακαμψία από το άγχος μας) κρύβεται μια πολυετής πορεία τριβής και αυτογνωσίας της ομάδας, κυρίαρχα μέσα από τη επταετή ραδιοφωνική της εκπομπή και τη συμμετοχή της στη σπουδαία προσπάθεια που λεγόταν ράδιο Κιβωτός. Σε όλα αυτά τα χρόνια έχουμε δοκιμάσει τα πάντα: ομιλίες, συνέδρια, δημόσιες εκδηλώσεις με εκλεκτούς καλεσμένους, εκθέσεις βιβλίων, gay pride πάρτι (με ένα χαλασμένο κασετόφωνο και τζάμπα κρασί στο πάρκο της παραλίας), επαφές με τα πολιτικά κόμματα, συνεργασία με ομάδες του εξωτερικού, αφισοκολλήσεις, διανομές φυλλαδίων και φεϊγβολάν, βιντεοπροβολές κι αφιερώματα.

Έχουμε πια απομακρυνθεί από πολλά από τα παραπάνω, για διάφορους λόγους. Παρόλο που πάντα βοηθάμε όσους έχουν ανάγκη τη βοήθειά μας, δεν θέλουμε και δεν μπορούμε να παίξουμε το ρόλο του βουλευτή για κανέναν. Προτιμάμε αντίθετα να τα δίνουμε σχεδόν όλα στον «Πόθο», και να ακολουθούμε μια πορεία λιγάκι πιο μοναχική και πιο ανεξάρτητη. Δεν έχουμε, βέβαια, κανένα ψώνιο να το παίζουμε «ο μοναχικός και μόνος καουμπόι» - αυτοί που μας πλησιάζουν, ωστόσο, καλά θα έκαναν να έχουν υψηλότερους στόχους από την προσωπική προβολή και το κέρδος τους.

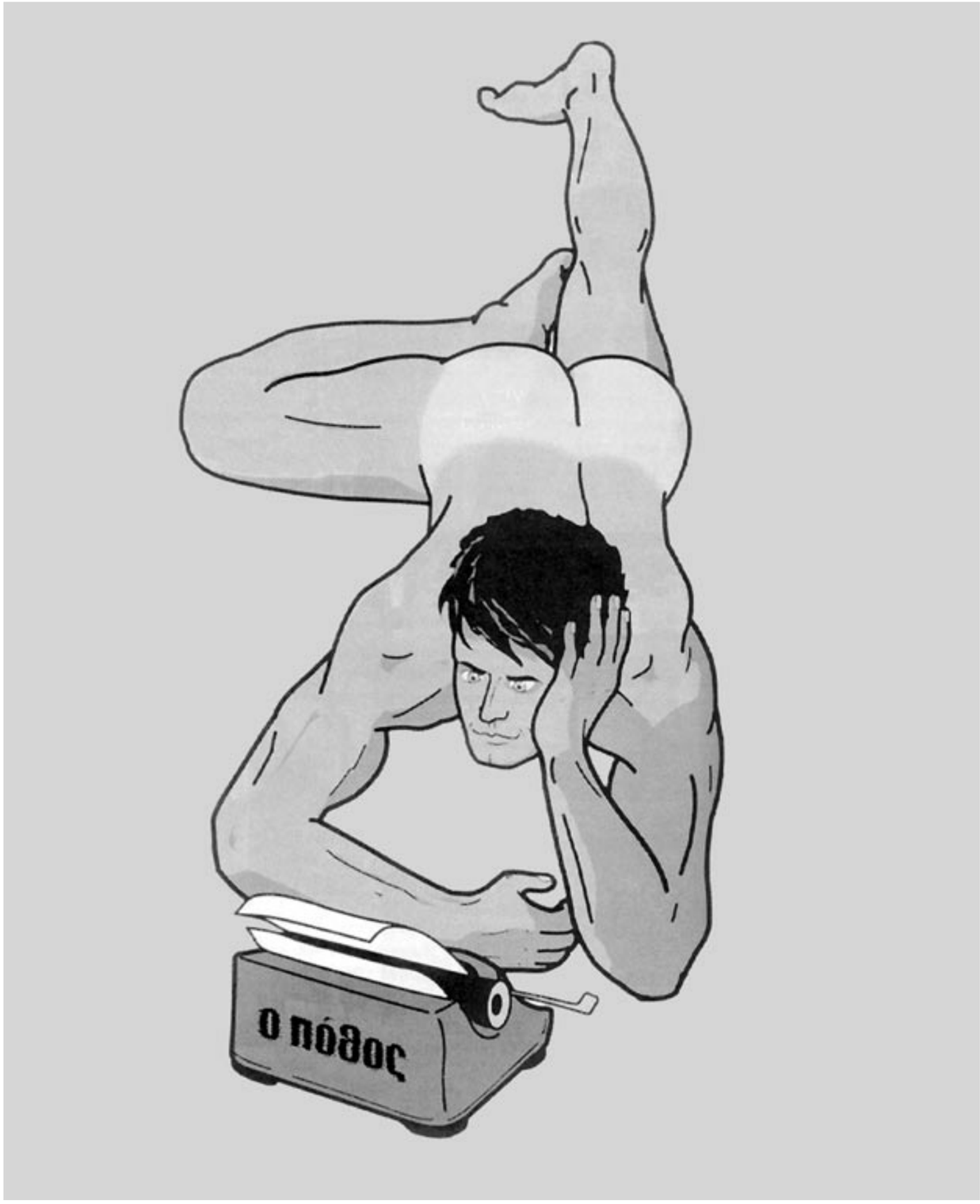

I
ΙΣΤΟΡΙΑ

Gay Power!

Απο το 1965 τα γκει μπαρ ηταν νομιμα στη Νεα Υορκη. Μέχρι τότε, οποιαδήποτε συνάθροιση τριών ή παραπάνω ομοφυλόφιλων σε μπαρ ήταν λόγος για να χάσει το μπαρ την άδειά του. Το 1969 είχε, επίσης, ήδη σταματήσει η πολιτική παγίδευσης των ομοφυλόφιλων από μπάτσους με πολιτικά. Τα έντυπα αιτήσεων για εργασία του δήμου είχαν επίσης ξαναγραφτεί και δεν ρωτούσαν αν ήσουν ομοφυλόφιλος. Τι ήταν αυτό λοιπόν που έκανε να συμβούν οι ταραχές στο Stonewall;

Το μπαρ Stonewall Inn ήταν ένα τυπικό γκέι μπαρ στο Greenwich Village της Νέας Υόρκης: ένα προστατευόμενο από τη Μαφία τρισάθλιο μέρος, με μαύρους βαμμένους τοίχους, αποπνικτική κάπνα και έλλειψη οποιασδήποτε επένδυσης από τους ιδιοκτήτες του, αφού οι πελάτες ήταν σίγουροι. Είχε δύο μεγάλα δωμάτια, μια πίστα για χορό και ένα μπαρ. Γενικά, το Stonewall ήταν φίσκα από νέους άνδρες, συμπεριλαμβανομένων και drag queens, χίππιδων, ανθρώπων του δρόμου και αγοριών από την άλλη άκρη της πόλης. Εκείνο το καλοκαίρι του 1969 πολλά γκέι μπαρ, αλλά και κλαμπ ισπανόφωνων και μαύρων, είχαν δεχτεί επιδρομές από την αστυνομία. Τα Sewer, Snake Pit, TeleStart και Checkerboard είχαν ήδη κλείσει πριν από λίγο καιρό. Τον καιρό που χτυπήθηκε το Stonewall οι πελάτες του ήταν θυμωμένοι, απογοητευμένοι, και, το σημαντικότερο, τους τελείωναν τα μέρη όπου μπορούσαν να πάνε.

Οχτώ αξιωματικοί με πολιτικά υπό την καθοδήγηση του αναπληρωτή επιθεωρητή Seymour Pine μπήκαν στο Stonewall στις 3 το πρωί. Ήταν μια καυτή νύχτα του Αυγούστου του 1969. Οι υπάλληλοι συλλήφθηκαν γιατί πουλούσαν παράνομα αλκοόλ. Στους πελάτες επιτράπηκε να φύγουν ένας ένας. Ένα πλήθος άρχισε να συγκεντρώνεται έξω από το μπαρ, καθώς πολλοί περίμεναν τους φίλους τους. Ένας στρέιτ παρατηρητής χαρακτήρισε τη συγκέντρωση «εορταστική», με αυτούς που έβγαιναν από το κλαμπ να ποζάρουν, να φουρφουρίζουν, να κουνιούνται και να διακωμωδούν την κατάσταση. Τότε πρόσεξε μια ξαφνική αλλαγή στη διάθεση όταν κατέφθασε η κλούβα και ο μπάρμαν, ο πορτιέρης, τρεις drag queens και μια μαχόμενη λεσβία σπρώχτηκαν μέσα. Υπήρχαν ουρλιαχτά και φωνές να αναποδογυρίσουν την κλούβα. Ο Pine είπε βιαστικά στην κλούβα να ξεκινήσει, να ξεφορτώσει στο 6ο Τμήμα και να έρθει γρήγορα πίσω. Το πλήθος έριχνε κέρματα στην αστυνομία και φώναζε «γουρούνια!». Τα κέρματα έγιναν γρήγορα μπουκάλια. Το πλήθος πλησίαζε και ο Pine και οι ντετέκτιβς του έτρεξαν γρήγορα πίσω στο Stonewall και κλειδώθηκαν μέσα.

Ο ανταποκριτής της Village Voice Howard Smith, οσμιζόμενος μια καλή ιστορία κλειδώθηκε μέσα στο Stonewall μαζί με τους μπάτσους. Να τι ανέφερε:

Από μέσα ακούμε το σπάσιμο των παράθυρων, ακολουθούμενο από αυτό

που φαντάζομαι ότι είναι τούβλα που πέφτουν πάνω στην πόρτα και φωνές που ουρλιάζουν. Το πάτωμα τρέμει σε κάθε χτύπημα. «Δε φοβάστε παιδιά;» λέω.

«Όχι». Αλλά δείχνουν όχι και πολύ άνετοι.

Η πόρτα ανοίγει με ένα σπάσιμο, κουτιά από μπύρα και μπουκάλια πέφτουν μέσα. Ο Pine και η ομάδα του τρέχουν να την κλείσουν. Σε αυτό το σημείο ο μοναδικός μπάτσος με στολή ανάμεσά τους δέχεται το χτύπημα από κάτι κάτω από το μάτι του. Σκούζει και όταν παίρνει το χέρι του αυτό είναι βαμμένο κόκκινο. Τα πράγματα δείχνουν πολύ πιο σοβαρά από ό,τι πραγματικά είναι. Οι μπάτσοι είναι ξαφνικά έξω φρενών. Τρέχουν έξω προς τα μπρος για να δουν αν μπορούν να φοβίσουν τον όχλο, ώστε να φύγει από την πόρτα. Ένας καταιγισμός από κέρματα. Μια μπύρα προσγειώνεται στο κεφάλι του αναπληρωτή επιθεωρητή Smith...

[Ο Pine] πηδάει έξω από τη συμπλοκή και αρπάζει κάποιον από τη μέση, τον τραβάει προς τα κάτω και πίσω μέσα στο διάδρομο της πόρτας. Πέφτουν. Ο Pine τον ξαναγραπώνει και σέρνει μέσα τον εκλεγμένο διαδηλωτή από τα μαλλιά. Η πόρτα κλείνει ξανά με πάταγο. Θυμωμένοι μπάτσοι συγκεντρώνονται γύρω από τον γκέι, διοχετεύοντας το θυμό τους σε αυτό το δείγμα από τον όχλο.

Το θύμα ήταν ο Dave Van Ronk, ένας δημοφιλής τραγουδιστής παραδοσιακών τραγουδιών στο Village. Ο Van Rock παραδέχεται ότι πέταξε μερικά κέρματα. Ξανά από την αναφορά του Howard Smith:

Ο μπάτσος που είχε κοπεί είναι εξαγριωμένος, ουρλιάζει κάτι σαν «Ώστε εσύ είσαι που με χτύπησες!» και καθώς βοηθάνε οι άλλοι μπάτσοι, ρίχνει πολύ δυνατές σφαλιάρες πέντε ή έξι φορές και τελειώνει με μια μπουνιά στο στόμα. Περνούν τις χειροπέδες στον άνδρα, καθώς αυτός είναι έτοιμος να λιποθυμήσει...

Η πόρτα ανοίγει ξανά με ένα σπάσιμο (με ένα ξερριζωμένο παρκόμετρο). Περισσότερα αντικείμενα ρίχνονται μέσα. Ο ντετέκτιβ εντοπίζει μια μάνικα πυρόσβεσης, έχοντας την ιδέα να κρατήσει σε απόσταση το τρελαμένο πλήθος μέχρι να φτάσουν ενισχύσεις. Δεν μπορούν να δουν προς τα πού να στοχεύσουν, έχοντας περάσει τη μάνικα από ένα ρήγμα στην πόρτα. Η μάνικα στέλνει μια αδύναμη ροή νερού. Αρχίζουμε όλοι να γλυστράμε στο νερό και ο Pine λέει στοπ...

Μια πόρτα στα πλαϊνά σχεδόν υποχωρεί. Ένας μπάτσος φωνάζει. «Φύγετε από εκεί αλλιώς θα πυροβολήσω!» Η πόρτα αρχίζει να τρέμει. Η μπροστινή πόρτα είναι εντελώς ανοιχτή. Ένα από τα μεγάλα παράθυρα με κόντρα πλακέ υποχωρεί και δείχνει ότι είναι αναπόφευκτη η εισροή του όχλου μέσα. Ένα είδος πρωτόγονης αδρεναλίνης μας πλημμυρίζει όλους μας. Βγάζουν έξω και ελέγχουν τα πιστόλια τους...

Ο Pine τοποθετεί μερικούς άνδρες στις δυο πλευρές του διαδρόμου που οδηγούν πέρα από την είσοδο. Σημαδεύουν με σταθερό χέρι στην πόρτα. Ένας ντετέκτιβ οπλίζει επιπρόσθετα τον εαυτό του με ένα γκλομπ του μπέιζμπολ που έχει βρεί. Ακούς: «Θα πυροβολήσουμε τον πρώτο καριόλη που θα περάσει την πόρτα...»

Μπορώ να δω μόνο το μπράτσο στο παράθυρο. Ρίχνει υγρό στο πάτωμα και ένα αναμμένο σπίρτο ακολουθεί. Ο Pine δεν απέχει παραπάνω από 10 πόδια. Σημαδεύει με το όπλο του στις σκιές.

Δεν πυροβολεί. Ο ήχος των σειρήνων συμπίπτει με τον ήχο της φλόγας εκεί όπου είχε ριχτεί το υγρό αναπτήρα... Παρά τρίχα...

◆ ◆ ◆

Οι πρώτες εξεγέρσεις κράτησαν 45 λεπτά. Οι New York Times υποστήριξαν ότι συμμετείχαν 400 νέοι. Υποστήριξαν το ίδιο νούμερο και για τις ταραχές της επόμενης βραδιάς. Γκέι παρατηρητές εκτιμούν τους αριθμούς σε χιλιάδες, τουλάχιστον στη δεύτερη βραδιά.

◆ ◆ ◆

Οι ενισχύσεις από την αστυνομία είχαν φτάσει μαζικά, έσβησαν τη φωτιά και καθάρισαν την περιοχή. Ο Howard Smith βγήκε έξω και κράτησε περισσότερες σημειώσεις. Επέστρεψε μέσα για να ανακαλύψει ότι η αστυνομία είχε βρει διέξοδο στο θυμό της σπάζοντας όλους τους καθρέφτες, τα τζουκμποξ, τα τηλέφωνα, τις τουαλέτες και τις μηχανές που πουλούσαν τσιγάρα. Κανείς άλλος παρά μόνο αστυνομικοί είχαν μπει μέσα, αλλά τα δικαστήρια τους βρήκαν έπειτα αθώους για το βανδαλισμό.

Η διεύθυνση του Stonewall το έβρισκε δύσκολο να κρατήσει του πελάτες της μέσα το Σαββατόβραδο, αφού όλη η δράση ήταν έξω. Φωνές όπως «Gay Power!» και «Απελευθερώστε την Christopher Street!» αντηχούσαν κατά μήκος της Έκτης και Έβδομης Λεωφόρου και της Λεωφόρου Greenwich (όπου φυλακισμένες λεσβίες στα κρατητήρια ούρλιαζαν υποστήριξη από τα σιδερόφρακτα παράθυρά τους). Η κραυγή της μάχης πλανιόταν σε όλο το μήκος της Christopher Street.

Υπήρχε ένα ισχυρό αίσθημα γκέι κοινότητας και ένα δυνατό πολεμικό πνεύμα, μια μεθυστική αίσθηση απελευθέρωσης. Ήταν «εμείς εναντίον αυτών» και, μα την πίστη μου, νικούσαμε. Τα πλήθη μεγάλωναν, λες και άνθρωποι ξεφύτρωναν από το πεζοδρόμιο. Υπήρχαν φιλιά, αγκαλιές, χάδια. Μαυρισμένα από τον ήλιο κορμιά ανακατεύονταν μαζί λες και ήταν κάποια σκηνή οργίου σε έπος του Cecil B. De Mille. Ο Craig Rodwell, ιδιοκτήτης ενός γκέι βιβλιοπωλείου στο Village, ανέφερε ότι κάποιοι γκέι άνδρες έστηναν οδοφράγματα στους δρόμους μην αφήνοντας τους ετεροφυλόφιλους οδηγούς να περάσουν. Ένα αυτοκίνητο με νιόπαντρους σχεδόν σηκώθηκε στον αέρα πριν να επιτραπεί στην αποσβολωμένη νύφη και γαμπρό να συνεχίσουν.

Η Τακτική Δύναμη Αστυνομικών της Νέας Υόρκης (TPF) κατέφθασε στο χώρο των γεγονότων. Φορούσαν κράνη και κουβαλούσαν ρόπαλα. Είχαν σώσει τον Pine και τους άνδρες του το προηγούμενο πρωί, αλλά ήταν απροετοίμαστοι για τον ανταρτοπόλεμο που τους περίμενε.

Αυτοί οι δρόμοι ήταν κατεχόμενοι από τους γκέι. Οι γκέι άνθρωποι γνώριζαν κάθε πόρτα, δρόμο, σοκάκι και πάροδο και πού αυτά οδηγούσαν. Ήξεραν πώς να χωρίζουν σε κομμάτια την TPF και να τους βάζουν να κάνουν κύκλους. Άνδρες στις σκεπές ή σε δωμάτια που βλέπανε στην Christopher Street έριχναν μπουκάλια στους μπάτσους. Όταν οι μπάτσοι κοίταζαν ψηλά, δεν υπήρχε κανένας για να δουν.

Δυο άνδρες των TPF κυνήγησαν έναν γκέι άνδρα σε ένα πλαϊνό δρομάκι. Οι γκέι παρεβρισκόμενοι άρχισαν να τρέχουν μαζί με τον αδερφό τους. Δεν πέρασε πολύ ώρα και μια μεγάλη ομάδα έτρεχε. Ένας άνδρας στην κορυφή της ομάδας ξαφνικά άπλωσε τα χέρια του και φώναξε «Στοπ!». Η ομάδα σταμάτησε. «Υπάρχουν δύο γουρούνια και πόσοι από εμάς;» Πέρασε ένα λεπτό σιωπής γεμάτης νόημα. Οι δύο μπάτσοι είχαν επίσης σταματήσει, κοίταζαν ο ένας τον άλλο και μετά το πλήθος. Ο αρχηγός του πλήθους έκανε μια γκριμάτσα γέλιου. «Πιάστε τους μπάσταρδους!» Τα πράγματα άλλαξαν. Τώρα οι μπάτσοι ήτανε μπροστά τρέχοντας με πλήρη καλπασμό, με έναν όχλο έτοιμο να τους λυντσάρει κατά πόδας. «Πιάστε τους! Γαμήστε τους!»

Το πλήθος διαλύθηκε κατά τις 3 π.μ.

◆ ◆ ◆

Το βράδυ της Κυριακής ήταν ήσυχο. Τα βράδια της Δευτέρας και της Τρίτης τα πλήθη άρχισαν να μαζεύονται πάλι, αλλά τα ξεσπάσματα ήταν λίγα και συχνά αστεία. Ο Dick Leitsch κι εγώ καλύπταμε τα γεγονότα για το Mattachine Newsletter και αναφέραμε τα ακόλουθα:

Μερικοί από τους αστυνομικούς διατηρούσαν απόλυτη ψυχραιμία, αλλά άλλοι προσπαθούσαν επίτηδες να προκαλέσουν καβγάδες. «Κάνε κάτι, αδερφάρα, απλά κάνε κάτι», έλεγε ένας μπάτσος στους ανθρώπους. «Θα ήθελα να σου ξεσκίσω τον κώλο.» Αφού το είπε αυτό σε αρκετές ντουζίνες ανθρώπων, ένας άνδρας γύρισε και του είπε: «Τι φροϋδικό σχόλιο, αστυφύλακα!» Ο μπάτσος άρχισε να κάνει μεταβολή...

Υπήρχαν, επίσης, δύο μπάτσοι σε ένα αυτοκίνητο που κάνανε βόλτες

Είμαστε μια ομοφυλοφιλική ομάδα αντρών και γυναικών, που γεννήθηκε από την επίγνωση ότι η σεξουαλική απελευθέρωση για όλους δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί παρά με την κατάλυση των υφιστάμενων κοινωνικών θεσμών. Αρνιόμαστε την προσπάθεια της κοινωνίας να μας επιβάλλει σεξουαλικούς ρόλους και να καθορίζει τη φύση μας. Απορρίπτουμε αυτούς τους ρόλους και τους απλοϊκούς μύθους που τους συνοδεύουν. Εννοούμε να είμαστε αυτό που είμαστε. Ταυτόχρονα, δημιουργούμε καινούριες μορφές κοινωνικών σχέσεων, που βασίζονται στην αδελφοσύνη, τη συνεργασία, την ανθρώπινη αγάπη και τη χωρίς συμπλέγματα σεξουαλικότητα. Η αμαρτωλή Βαβυλώνα μας ανάγκασε να αφιερώσουμε τον εαυτό μας σ' ένα μόνο πράγμα: την επανάσταση.

–Gay Liberation Front, Come Out! #1

Εμείς οι ομοφυλόφιλοι θα επιθυμούσαμε να μας θεωρούν πρώτα από όλα, όπως προτείνει ο κ. Χάρρις, ανθρώπινα όντα, παίρνοντας υπόψη τις σεξουαλικές μας κλίσεις. Αλλά οι κοινωνικές αντιλήψεις που εκφράζονται με τους νόμους και μ' ένα ορισμένο λεξιλόγιο που χρησιμοποιεί κι ο ίδιος ο κ. Χάρρις όταν μιλάει για τοιούτους, μας αναγκάζουν να θεωρούμε τους εαυτούς μας καταρχήν ομοφυλόφιλους.

–Τέοντορ Ροκ, Village Voice

Προβάλλουν κάποτε το επιχείρημα ότι η σεξουαλική απελευθέρωση θα είναι καταρχήν πολιτική. Δεν συμφωνώ με αυτή τη γνώμη. Η απελευθέρωση, ιδιαίτερα για μια μειονότητα που έχει την τάση να κρύβεται και ντρέπεται γι' αυτό που είναι, απαιτεί ένα μετασχηματισμό των αξιών και της συνείδησης που βγαίνει από το πλαίσιο της παραδοσιακής πολιτικής. Είναι σημαντικό βέβαια να αλλάξουν οι νόμοι, ν' αποκτήσουμε μια έντιμη πληροφόρηση από τον τύπο και την τηλεόραση, αλλά αυτά δεν αρκούν για την απελευθέρωση. Απελευθερωνόμαστε από τον τρόπο που ζούμε και για όσο καιρό οι ομοφυλόφιλοι θα καταπιέζονται, το να βαδίζουν με κάποιον που αγαπούν στην 5η Λεωφόρο, θα είναι μια πράξη πολιτικά σημαντικότερη από μια εκστρατεία για πολιτικές μεταρρυθμίσεις.

–Ντένις Άλτμαν

Οι πόλεμοι γίνονται από άντρες που τους έχουν μάθει να παίζουν το ρόλο των «αρσενικών» και που νιώθουν ένοχοι αν δεν παίζουν αυτό το σεξουαλικό ρόλο. Είναι εξαιρετικά γελοίο να βλέπεις τους ομοφυλόφιλους να αποδέχονται αυτό το ρόλο. Σαν ομοφυλόφιλοι και σαν αντίπαλοι του σεξισμού, μπορούμε να προσφέρουμε μια ειρήνη αληθινά διαρκή και μια εναλλακτική λύση πραγματικά βιώσιμη. Ο σεξισμός είναι η πιο στοιχειώδης μορφή πολιτικής. Η κατήχηση αρχίζει από τη μέρα που γεννιόμαστε...

–Gay May Day Tribes

στους δρόμους, φωνάζοντας βρωμιές στους περαστικούς και προσπαθώντας να αρχίσουν έναν καβγά. Κάποιος άλλος στεκόταν στη γωνία Christopher και Waverly. Κουνούσε το ρόπαλό του και έκανε άσχημες παρατηρήσεις στους πεζούς. Ξανά από την αναφορά μας στην εφημερίδα:

Μια εντελώς θηλυπρεπής αδερφή σύρθηκε αθόρυβα από πίσω του, άναψε ένα δυναμιτάκι και το έριξε ανάμεσα στα πόδια του. Έγινε η έκρηξη και αυτός πήδηξε στον αέρα με ένα άλμα που θα ζήλευε ο Villella, προσγειωνόμενος σε αυτό το μέρος της ανατομίας του που μια αδερφή θα το αποκαλούσε «χρηματομηχανή». Η αδερφή έριξε ακόμα ένα δυναμιτάκι από κάτω του και μόλις έσβησε ακολούθησε μια συμπλοκή, στη διάρκεια της οποίας αφαιρέθηκε το σήμα του μπάτσου. Την άλλη μέρα, το σήμα εμφανίστηκε να κρέμεται σε ένα δέντρο στο πάρκο της πλατείας Washington, κολλημένο πάνω σε μια σειρά από γουρουνίσια ποδαράκια τουρσί.

Αυτή ίσως να ήταν η πρώτη γκέι επανάσταση στην ιστορία, αλλά σίγουρα την κάναμε με καμάρι. Την επόμενη νύχτα, Τετάρτη 2 Ιουλίου, τα γεγονότα πήραν μια βίαιη τροπή. Οι άνδρες των TPF χρησιμοποιούσαν τα ρόπαλά τους χωρίς διακρίσεις. «Σε κάποιο σημείο», έγραψε ο Leitsch, «η 7η λεωφόρος της Christopher μέχρι τη 10η Δυτική έμοιαζε με πεδίο μάχης στο Βιετνάμ. Νέοι άνθρωποι, πολλοί από αυτούς κραγμένες αδερφές, κυλιόνταν στο ρείθρο του δρόμου, αιμορραγώντας από το κεφάλι, το πρόσωπο, το στόμα, ακόμα κι από τα μάτια. Άλλοι περιποιούνταν τραυματισμένα και συχνά ματωμένα χέρια, πόδια, πλάτες και λαιμούς.»

◆ ◆ ◆

Το επόμενο πρωί τα πράγματα είχαν κοπάσει. Οι ταραχές τελείωσαν και άρχισε ο ακτιβισμός: νέες γκέι οργανώσεις δημιουργήθηκαν, πρώτα στις μεγάλες πόλεις κι έπειτα σχεδόν παντού. Οι αμερικάνοι γκέι βγήκαν από το καβούκι τους και άρχισαν να διεκδικούν δυναμικά το δίκιο τους. Μα πάνω απ' όλα, άρχισαν να διεκδικούν το δικαίωμα στην ευτυχία και τον έρωτα. Μια καινούργια ζωή τους περίμενε!

Stonewall

Η εξέγερση του Stonewall υπήρξε αναμφίβολα το θεμέλιο και η αρχή για το σύγχρονο γκέι απελευθερωτικό κίνημα, πρώτα στην Αμερική και έπειτα σε όλο τον κόσμο. Όχι ότι πριν από το 1969 δεν υπήρχαν γκέι οργανώσεις στην Αμερική. Απλά, αυτές περιορίζονταν, κατά κανόνα, στο να προσπαθούν να βολέψουν δειλά δειλά τα πράγματα και να κάνουν τη ζωή λιγότερο επώδυνη. Μετά το Stonewall, όμως, ένας εντελώς διαφορετικός άνεμος έπνεε στις ΕΠΑ: ήταν η ώρα της επανάστασης!

Επανάσταση από «επανάσταση» ασφαλώς διαφέρει και αυτό που ξεκίνησε στις τρεις τα ξημερώματα ενός καλοκαιριάτικου βραδινού ήταν λίγο από το ένα και λίγο από το άλλο. Οι ταραχές καθεαυτές δεν ήταν οργανωμένες ούτε πολιτικοποιημένες στην αρχή, αλλά πολύ σύντομα εμφανίστηκαν οι νέες ομοφυλοφιλικές ομάδες που έθεσαν τα θεμέλια του οργανωμένου γκέι ακτιβισμού. Η πολιτική τοποθέτηση όλων αυτών των ομάδων κυμαινόταν από την αναρχία μέχρι κάποιο ασαφές όριο «στα αριστερά». Τις πιο πολλές φορές πάντως και η ίδια η αριστερά βρίσκοταν στο στόχαστρο των αγριεμένων γκέι. Υπήρχε ο φόβος του κουκουλώματος και της ιδιοτέλειας πίσω από τα κίνητρα των «προοδευτικών», αλλά και του περιορισμού της ομοφυλοφιλικής ποικιλομορφίας μέσα σε άκαμπτες ιδεολογικές φόρμες. Στην αρχή, η ορμή ήταν τόση ώστε πολλοί οραματίζονταν όχι απλά μια κοινωνία που θα αποδέχονταν τους ομοφυλόφιλους, αλλά μια διαφορετική κοινωνία.

Το 1969 το Gay Liberation Front (GLF) και πολλά άλλα μικρότερα κινήματα ζητούσαν την ανατροπή της πατριαρχικής ανδροκρατούμενης λευκής κοινωνίας, με όλα τα αξεσουάρ της: το γάμο, το στρατό, τη δίψα για εξουσία και χρήμα, το μίσος. Τα ορμητικά μανιφέστα του GLF ταρακουνούσαν πολλές βολεμένες συνειδήσεις της εποχής εκείνης και ενέπνεαν πολλούς ομοφυλόφιλους, και όχι μόνο, να συνεχίσουν τον δικό τους προσωπικό αγώνα. Σήμερα τα ίδια μανιφέστα πανικοβάλλουν, πρώτους από όλους, τους ίδιους τους σύγχρονους γκέι ακτιβιστές, αφού η πλειοψηφία των γκέι κινημάτων ζητά στην ουσία τρία πράγματα: γάμο, οικογένεια, υποχρεωτική στράτευση. Οι θέσεις του GLF ήταν ήδη ακραίες για τη συντηρητική αμερικάνικη κοινωνία και αρκετοί αποχώρησαν, δηλώνοντας ότι θα ασχοληθούν αποκλειστικά με γκέι ζητήματα και με τίποτα άλλο. Ιδρύεται έτσι η Gay Activists Alliance (GAA), που αποτέλεσε μία απο τις μεγαλύτερες και πιο δραστήριες ομοφυλοφιλικές οργανώσεις. Όμως ακόμα και ο αποκλειστικά «ομοφυλοφιλικός» λόγος της GAA ήταν ευρύτερος και καυστικότερος από οποιοδήποτε σύγχρονο νιαούρισμα. Αν τότε υπήρχε μια ευρύτερη αμφισβήτηση και προσωπικές ανησυχίες, τώρα υπάρχουν τέσσεραπέντε συνδικαλιστικά αιτήματα. Αν τότε οι ομοφυλόφιλοι απαξιούσαν να ψηφίσουν, τώρα μερικοί δεν έχουν πρόβλημα να στηρίζουν τον ανοιχτά ομόφοβο υπερσυντηρητικό Πατ Μπιουκάναν. Δεν έχουμε καμμιά αμφιβολία ότι αν ποτέ ξαναγίνονταν παρόμοιες ταραχές, μερικές γκέι οργανώσεις θα ήταν από τους πρώτους που θα έτρεχαν να τις περιορίσουν, για να μη θυμώσουν οι καινούριοι φίλοι τους.

Η 26η Ιουνίου είναι η παγκόσμια ημέρα της ομοφυλοφιλικής περηφάνειας. Είμαστε περήφανοι που είμαστε ομοφυλόφιλοι κι αυτό δε γιορτάζεται με ομιλίες, διαλέξεις και παρελάσεις. Είναι μια περηφάνεια που πρέπει να νιώθουμε όλοι μέσα μας κάθε μέρα.

Σήμερα, λοιπόν, ταξιδεύουμε 27 χρόνια πίσω, στην εξέγερση των αδερφών, στη Νέα Υόρκη του 1969. Τα πράγματα δεν ήταν και τόσο πρωικά όσο θα φανταζόταν κανείς, αλλά ήταν πολύ πιο τίμια από τώρα...

Ουρλιάζοντας από ηδονή

Θα μπορουσε κανεις να ισχυριστει οτι το Stonewall υπήρξε το φυτίλι για την έκρηξη της αμερικάνικης ομοφυλοφιλικής λογοτεχνίας που ακολούθησε τα επόμενα χρόνια. Στην πραγματικότητα, όμως, το Stonewall δεν ήταν παρά ο πάταγος του φράγματος που σπάει αφήνοντας το νερό να πλημμυρίσει την πεδιάδα. Πολύ πριν από το 1969 και το Stonewall, οι αμερικανοί λογοτέχνες είχαν παράγει αξιόλογα λογοτεχνικά έργα γύρω από το ζήτημα της ομοφυλοφιλίας. Ήταν το 1940 όταν για πρώτη φορά βιβλία που ασχολούνταν ξεκάθαρα με την ομοφυλοφιλία έγιναν μπεστ σέλερ. Η παραγωγή βιβλίων γρήγορα πολλαπλασιάστηκε στη δεκαετία του '50, για να καταλήξει σε μια πληθώρα τίτλων στη δεκαετία του '60.

Με ένα μικρό πρόβλημα όμως. Όλη αυτή η ποικιλία λογοτεχνικών έργων ήταν αθεράπευτα μολυσμένη με μιξέρια, αν όχι με απόλυτη κατάθλιψη. Θα έλεγε κανείς πως οι συγγραφείς εκείνης της περιόδου ήταν αιχμάλωτοι ενός άγραφου κανόνα, που έλεγε ότι το τίμημα της ευρύτερης δημοσιότητας ήταν η επιβεβαίωση των στερεοτύπων γύρω από τους ομοφυλόφιλους. Ωστόσο, αυτή η μουντή λογοτεχνική παραγωγή, μαζί με την πολιτική οργάνωση των ομοφυλόφιλων, αποτέλεσε το θεμέλιο για την έκρηξη του Stonewall.

Μέσα στη σκοτεινή αυτή λογοτεχνία, υπήρξαν και στιγμές όπου το πάθος και ο έρωτας επέπλευσαν πάνω από τα σκουπίδια. Για παράδειγμα, ένα από τα πιο αποκαλυπτικά γκέι έργα της δεκαετίας του '20 είναι η αλληλογραφία του κριτικού F.O. Matthiessen και του εραστή του, του ζωγράφου Russel Cheney, που άρχισε μετά τη γνωριμία τους το 1924 και διήρκησε εικοσιένα χρόνια. Μέσα από 3.000 περίπου γράμματα, η αλληλογραφία των Matthiessen και Cheney προσφέρει μια μοναδική και συγκινητική παρουσίαση δύο γκέι ανδρών που προσπαθούν να κατανοήσουν θετικά τους εαυτούς τους ως ομοφυλόφιλους και να δημιουργήσουν μια αφοσιωμένη σχέση χωρίς κοινωνικά πρότυπα και υποστήριξη.

Οι εμπορικές επιτυχίες ήρθαν για πρώτη φορά στη δεκαετία του '40. Ξεχωρίζει το καταπληκτικό μυθιστόρημα του Truman Capote Other Voices, Other Rooms και το The City and the Pillar του Gore Vidal, που αποτέλεσε το πιο πολυσυζητημένο ομοφυλοφιλικό κείμενο της δεκαετίας του '40 και κόστισε πολλά χρόνια αποκλεισμού του συγγραφέα του από τους λογοτεχνικούς κύκλους. Το The City and the Pillar υπήρξε το πρώτο αποκλειστικά ομοφυλοφιλικό βιβλίο. Αυτό όμως που το κάνει όντως ξεχωριστό είναι η επιλογή ενός όμορφου αθλητή με το τυπικά αμερικάνικο όνομα Jim Willard για το ρόλο του ομοφυλόφιλου πρωταγωνιστή του βιβλίου και ο αβίαστος τρόπος με τον οποίο καταγράφεται η συνεχόμενη εκπάιδευσή του σε έναν εκτεταμένο και ποικιλόμορφο ομοφυλοφιλικό κόσμο. Μια εκπαίδευση που τελειώνει, όμως, με τη δολοφονία της εφηβικής φαντασίωσης του Jim, του ετεροφυλόφιλου φίλου του Bob, και την επικείμενη μελλοντική ζωή του Jim ως περιθωριακού περιπλανώμενου. Το The City and the Pillar ανέβηκε γρήγορα στη λίστα των μπεστ σέλερ που δημοσίευαν οι New York Times. Η εφημερίδα ωστόσο ποτέ δεν επέτρεψε τη διαφήμιση του βιβλίου στις σελίδες της.

Το ζήτημα της ομοφυλοφιλίας εκτέθηκε για πρώτη φορά εντελώς ανοιχτά στη δεκαετία του '50. Δύο έργα ξεχωρίζουν: το Giovanni's Room του James Baldwin και φυσικά το Howl του Allen Ginsberg. Το Giovanni's Room υπερκαλύπτει το The City and the Pillar, μια και δεν περιορίζεται στη συνειδητοποίηση της ομοφυλοφιλίας από έναν κλασικό αμερικανό νέο, αλλά συνεχίζει με τη λεπτομερή παρουσίαση μιας ομοφυλοφιλικής σχέσης. Επειδή, όμως, βρισκόμαστε ακόμα στα 50's, το βιβλίο τελειώνει με τον απαραίτητο φόνο. Το Howl από την άλλη, υπήρξε ένα από τα βιβλία που επηρέασαν βαθιά τη λογοτεχνία: εν μέρει για το ρόλο που έπαιξε στη διαμόρφωση της γενιάς των Μπητ και εν μέρει για τη δίκη του βιβλίου το 1957 λόγω «αισχρότητας». Ειλικρινής ομοφυλοφιλία παρουσιάζεται σε ποιήματα με μεγάλους τίτλους όπως «Hipsters... who let themselves be fucked in the ass... and screamed for joy» ή σε στίχους όπως «I saw you, Walt Whitman,... eyeing the grocery boys». Την ίδια εποχή ο William Burroughs δημοσιεύει το αυτοβιογραφικό Junkie (1953). Είναι όμως νωρίς για τον Burroughs να (παρα)δεχτεί την ομοφυλοφιλία του. Σύντομα όμως ακολουθεί το Queer, που παρέμεινε ανέκδοτο μέχρι το 1985.

Τα μεγάλα βήματα προς τη ρεαλιστικότερη απεικόνιση των ομοφυλόφιλων χαρακτήρων αλλά και προς το ευρύ κοινό, έγιναν τη δεκαετία του '60. Το μπεστ σέλερ του James Baldwin, Another Country (1962) έχει έναν ομοφυλόφιλο χαρακτήρα, τον Έρικ, ως έναν από τους πρωταγωνιστές. Το βιβλίο έχει και ευχάριστο τέλος, καθώς καταλήγει με την επανένωση των δύο αρσενικών εραστών. Δεν παραλείπει πάντως ο Baldwin, να κάνει τον Έρικ πιο «αποδεκτό» παρουσιάζοντάς τον να έχει σχέση και με μία γυναίκα. Μια άλλη επιτυχία ήταν το πολυσυζητημένο και αποκαλυπτικό City of Night (1964) του John Rechy, που απεικονίζει μια μεγάλη ποικιλία αμερικανών ομοφυλόφιλων ανδρών μέσα από τις επαφές του νεαρού πρωταγωνιστήαφηγητή, καθώς αυτός προσπαθεί να πείσει τον εαυτό του ότι δεν είναι ομοφυλόφιλος.

Αμέσως μετά τις ταραχές του Stonewall το 1969, παρουσιάστηκε ένα πλήθος βιβλίων που ήταν ένα μίγμα αυτοβιογραφίας και σκέψεων πάνω στις πολιτικές και πολιτισμικές αλλαγές που υφίσταντο οι γκέι. Τα πιο αξιοσημείωτα είνα τα Homosexual Liberation: A Personal View (John Murphy), The Gay Militants (Donn Teal) και το Dancing the Gay Lib Blues: A Year in the Homosexual Liberation Movement (Arthur Bell). Και τα τρία αυτά βιβλία τονίζουν πόσο σημαντικός ήταν ο ρόλος της λογοτεχνίας στη σκέψη των γκέι για το τι εστί ομοφυλόφιλος. Ο Bell, για παράδειγμα, περιγράφει πώς ένας σημαντικός ηγέτης του Gay Activists Alliance, της μεγαλύτερης ομοφυλοφιλικής οργάνωσης της εποχής, έχασε την πρώτη τους συνέλευση για να πάει να ακούσει τον Allen Ginsberg να απαγγέλει την ποίησή του. Εκτός από τα πολιτικά κείμενα, ο κόσμος υποδέχτηκε με ανακούφιση τη νέα γενιά της γκέι λογοτεχνίας. Πριν από το Stonewall, οι ομοφυλόφιλοι χαρακτήρες είτε αποτελούσαν το αλατοπίπερο σε κλασικές ετεροφυλοφιλικές νουβέλες είτε αποτελούσαν τον τραγικό πρωταγωνιστή που ζούσε μια ζωή μέσα στη μοναξιά και κατέληγε στην αυτοκτονία ή τη δολοφονία. Παραδόξως, οι (ετεροφυλόφιλοι) κριτικοί επέτρεπαν να περάσουν από τα χαρακώματά τους ορισμένα εντελώς γκέι έργα υψηλής διανόησης – πάντα από το εξωτερικό – όπως αυτά των Jean Genet, Marcel Proust, Thomas Mann και Andre Gide. Στο Homosexual Liberation ο John Murphy παραπονιέται πως η επιλογή βιβλίων «που ασχολούνται με τις δικές του σεξουαλικές προτιμήσεις περιορίζονται σε μερικούς «κλασικούς», σε μερικά συναισθηματικά λαϊκά αναγνώσματα και στην πορνογραφία.»

Αμέσως πριν το Stonewall όμως, τα A Single Man του Christopher Isherwood, City of Night του John Rechy και το Naked Lunch του Burroughs έδειξαν το νέο δρόμο. Παρόλο που διαφέρουν ριζικά στο στιλ, την τεχνική και την άποψη που εκφράζουν, μοιράζονται κάτι πολύ σημαντικό: Δεν προσπαθούν να παρουσιάσουν ή να ερμηνεύσουν στον αναγνώστη το φαινόμενο «ομοφυλόφιλος» ή τον ομοφυλοφιλικό κόσμο. Αντίθετα θεωρούν δεδομένη τη γνώση γκέι εμπειριών από τον αναγνώστη. Ξεφεύγουν έτσι από την τραγικότητα, το συναισθηματισμό και τη δαιμονολογία και επιτρέπουν στους πρωταγωνιστές τους να είναι ξεχωριστές και ανεξάρτητες προσωπικότητες που δρουν μέσα από το φίλτρο των ομοφυλοφιλικών τους επιθυμιών.

Ιδρύονται παράλληλα τα πρώτα γκέι βιβλιοπωλεία με σκοπό να προμηθεύσουν στο διψασμένο κοινό αυτό που τα υπόλοιπα βιβλιοπωλεία, οι κριτικοί και ο λογοτεχνικός τύπος αρνούνται κατά κανόνα να παρουσιάσουν: την ομοφυλοφιλική λογοτεχνία. Τα πράγματα δεν ήταν και τόσο εύκολα. Για παράδειγμα, το βιβλιοπωλείο Oscar Wilde ξεκίνησε το 1967 στη Νέα Υόρκη με μόνο 25 τίτλους βιβλίων, καθώς αρνούνταν να πουλήσει πορνογραφία.

Άνθηση γνωρίζουν και τα νεότευκτα γκέι έντυπα. Εμφανίζονται διάφορα φυλλάδια και περιοδικά με πολιτική χροιά. Δίπλα τους υπάρχουν γκέι λογοτεχνικά περιοδικά, που αποτελούν το βήμα για να ξεκινήσουν την πορεία τους πολλοί λογοτέχνες και καλλιτέχνες. Η λογοτεχνία, η τέχνη και η πολιτική ήταν εκείνη την εποχή μάλλον το ίδιο πράγμα. Η ριζοσπαστική εφημερίδα Gay Sunshine, για παράδειγμα, εξελίχθηκε μετά από τρία χρόνια σε μια πολιτιστική εφημερίδα. Ακολούθησαν πολλά άλλα έντυπα, με πιο γνωστό το περιβόητο Christopher Street. Μαζί με τα βιβλιοπωλεία, τις εφημερίδες και τα περιοδικά, ιδρύθηκαν και εκδοτικοί οίκοι που πρόσφεραν στα κύματα των νέων λογοτεχνών την ευκαιρία να εκδόσουν τα έργα τους. Έτσι παρουσιάζονται και άλλα είδη λογοτεχνίας με τα οποία δεν είχε ποτέ κανείς ασχοληθεί στην Αμερική, όπως το διήγημα. Το Men on Men: Best of Gay Short Fiction ξεκίνησε σαν μια συλλογή διηγημάτων το 1986, αλλά γρήγορα αναγκάστηκε να εκδίδεται εκ νέου κάθε χρόνο εξαιτίας της μεγάλης επιτυχίας του.

Το πνέυμα του Stonewall εμψύχωσε και οδήγησε τη γκέι λογοτεχνία για πολλά χρόνια. Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε το Violet Quil Club, την πιο σημαντική γκέι λογοτεχνική coterie, που είχε βασικό στόχο να προμηθεύσει με γόνιμη κριτική και διάλογο μια ομάδα ομοφυλόφιλων συγγραφέων – κάτι που οι ξεροκέφαλοι κριτικοί του κατεστημένου δεν ήθελαν, αλλά και δεν μπορούσαν να κάνουν. Τα βιβλία της εποχής αυτής γνωρίζουν μεγάλη επιτυχία στο αναγνωστικό κοινό. Βοηθούσης και της ομοφυλοφιλικής απελευθέρωσης, που μας φέρνει πιο κοντά, οι μεγάλοι εκδοτικοί οίκοι μυρίζονται χρήματα και επιτρέπουν για πρώτη φορά σε ανοιχτά γκέι συγγραφείς να μπουν στο άδυτό τους. Τα πολύ σημαντικά έργα αυτής της περιόδου παραμένουν μάλλον άγνωστα στην Ελλάδα, μια και κρίθηκε προφανώς ότι είναι πολύ προχωρημένα. Αντίθετα, οι πριν το Stonewall «κλασικές» γκέι επιτυχίες έχουν σχεδόν όλες μεταφραστεί στα ελληνικά, δείχνοντας έτσι ότι το στερεότυπο της «θλιμμένης σκιάς» είναι αυτό που έχουν στο μυαλό τους τόσο οι Έλληνες εκδότες όσο και το ελληνικό αναγνωστικό κοινό όταν σκέφτονται τη λέξη «ομοφυλόφιλος». Η εμμονή στις περασμένες εκείνες εποχές, όχι απλά στα θέματα των μεταφράσεων αλλά και σε πρόσφατες ελληνικές κυκλοφορίες (και δεν νομίζουμε ότι πρόκειται απλά για μια άσκηση ύφους στο ρετρό), λέει πολλά για την ελληνική λογοτεχνία, αλλά και για την ελληνική κοινωνία γενικότερα: το Stonewall σίγουρα δεν πέρασε από εδώ.

Ομοφυλοφιλία και ρεμπέτικο

Απ' ο,τι ξερω, τιποτε δεν εχει γραφτει ως τώρα γι' αυτό το θέμα. Δεν υπάρχουν στοιχεία αν και υπάρχει ενδιαφέρον. Κι όμως, είναι γνωστό πως όπου μαζεύονται πολλοί άντρες, εκεί κάτι γίνεται. Θυμηθείτε το στρατό: ποιος δεν έχει έστω και μια ομοφυλοφιλική εμπειρία από το στρατό; Κι όμως, κανείς δεν το λέει. Το ίδιο συμβαίνει και με την ταβέρνα, τους τεκέδες, τη φυλακή. Γιατί το κρύβουν; Μυστήριο. Από καθωσπρεπισμό; Ίσως. Μπορεί όμως να μην το λένε επειδή το θεωρούν αυτονόητο. Και ενώ δεν το λένε, όταν μαλώνουν με κάποιον και θέλουν να τον μειώσουν, τότε το «πούστης» παίρνει και δίνει, πράγμα που σημαίνει ότι αυτά τα ξέρουν και τα κάνουν, και μάλιστα πολύ συχνά.

Αυτά, στις ταβέρνες. Αλλά και στους τεκέδες, το ίδιο κλίμα. Στην Ελλάδα, οι τεκέδες ήταν φτωχικοί, ενώ στην Πόλη είχαν προσωπικό, γυναίκες και άντρες· τις γυναίκες τις λέγαν τσιμπουκλούδες, τους άντρες τσογλάνια. Αυτούς τους χαρακτηρισμούς οι πρόσφυγες τους μετέφεραν κι εδώ. Ακόμα και οι τεκετζήδες δε γλίτωσαν τη ρετσινιά.

Στη φυλακή, τα πράγματα ήταν πιο ζόρικα. Η έλλειψη ελευθερίας και γυναίκας ανάγκαζε πολλούς να στρέφονται προς τους συγκρατούμενούς τους και αρκετοί έβγαζαν χρήματα απ' αυτό, ενώ άλλοι τα οικονομούσαν ως χαφιέδες. Φαίνεται ότι στη φυλακή γίνονταν πολλά, καθώς και σκοτωμοί για τέτοιους λόγους. Ξέρουμε λ.χ. ότι ο θρυλικός Σαρκαφλιάς δολοφονήθηκε το 1926 στη φυλακή των Τρικάλων από κάποιον Αντωνίτση· ο Σαρκαφλιάς αμφισβήτησε τον αντρισμό του Αντωνίτση και τότε εκείνος, πριν τον σκοτώσει, αποπειράθηκε να τον βιάσει, με τη βοήθεια συνεργατών του, για να τον ξευτελίσει.

Για γνωστούς συνθέτες και τραγουδιστές δεν ξέρουμε σχεδόν τίποτα, εκτός από κουτσομπολιά. Οι πιο πολλοί κρύβονταν. Μόνο η Σωτηρία Μπέλλου ήταν λεβέντισσα, δεν έκρυβε τα λεσβιακά της αισθήματα, και μάλιστα σε μια εποχή που αυτό ισοδυναμούσε με βδέλυγμα. Ξέρουμε επίσης ότι ο Μάθεσης αμφισβήτησε στα νιάτα του τον αντρισμό του Βαμβακάρη επειδή ο Βαμβακάρης απέφευγε τους καβγάδες. Επίσης και αρκετοί, που δεν χώνευαν τον Τσιτσάνη, τον χαρακτήριζαν «Μαρίκα», γιατί τον ζήλευαν και γιατί ο Τσιτσάνης είχε ψιλή φωνή. Για τον Δηλαμάγκα λεγόταν ότι ήταν παιδεραστής και για τον Χιώτη και τον Μητσάκη ότι είχαν αμφισβητούμενο αντρισμό. Πολλά από αυτά τα κουτσομπολιά είναι κακοήθειες και δεν θα έπρεπε να τα λάβουμε σοβαρά υπόψη.

Γεγονός πάντως παραμένει ότι όλα τα ρεμπέτικα δε λένε απολύτως τίποτε. Ίσως επειδή εξέφραζαν κοινά αισθήματα, όπου οι ιδιαιτερότητες δεν είχαν καμιά θέση· ίσως επειδή οι ρεμπέτες κατατρύχονταν από ένα αίσθημα λαϊκού καθωσπρεπισμού· ίσως και από υποκρισία. Κάποιος μάγκας, που τον ρώτησα κάποτε, μου είπε ενοχλημένος: «Αυτά τα πράγματα, νεαρέ μου, ούτε λέγονται, ούτε γράφονται».

Πολλά τραγούδια που εκφράζουν τον έρωτα της γυναίκας προς τον άντρα, όταν σε μερικούς στίχους το φύλο δε φαίνεται καθαρά, τότε τα τραγούδια αυτά, εκτός από γυναίκες, μπορούν να τραγουδηθούν και από κάθε άλλον ενδιαφερόμενο. Θυμούμαι πολλούς που τα τραγουδούσαν· ακόμη κι εγώ. Παραθέτω εδώ μερικούς στίχους: «Δεν μ' αγαπάς, παλιόπαιδο/και στην αγάπη μου ξηγιέσαι πονηρά», «Σ' αγάπησα, παλιόπαιδο,/και μου κουρέλιασες τη δόλια μου καρδιά», «Εγώ πληρώνω τα μάτια π' αγαπώ», «Να μου λείπουν οι ντιντήδες οι μοντέρνοι,/θέλω άντρα ν' αγαπάει και να δέρνει» (το «αγαπάει» το αντικαθιστούσαν με ένα άλλο ρήμα, πιο πονηρό). «Τα μάτια σου τ' αράπικα/τα είδα και τρελάθηκα», «Δε σ' αγαπώ για τα λεφτά/και για την ομορφιά σου,/σε αγαπώ, αγόρι μου, για την καλή καρδιά σου./Ποτέ σου δε με μάλωσες,/χατίρι δε μου χάλασες». Υπάρχουν, βέβαια, κι άλλα, που τώρα δεν τα θυμάμαι. Όσο για το τετράστιχο που παραθέτει ο Πετρόπουλος («πούστης τον πούστη αγαπά/πουτάνα την πουτάνα/κι ο Γιώργης ο κολομπαράς/τους παίρνει όλους σβάρνα») δεν το θεωρώ τραγούδι, αλλά κάτι σαν ρητό, κι επιπλέον το θεωρώ νεώτερο και φτιαχτό.

Καρναβάλι

Μια Κυριακη οχι τυχαια. Μια Κυριακή Τελώνου και Φαρισαίου. Μια Κυριακή που μας τη δίνει «ανάποδα» να ξεκινήσουμε μέσα στα πρώτα ηλιοζεστάματα μια αξιοπρεπή, ξεφωνημένη αποκριά σ' όλο τον κόσμο. Τα μασκαρέματα, οι χαζοχαρούμενες στολές, οι τρελοί που τρέχουν στους δρόμους, οι μάσκες και τα κομφετί, εκτός από τις χαρτοπετσέτες, που γεμίζουν τα πατώματα το στόμα, τα μαλλιά. Γεμίζει το μυαλό μας από κορδέλες πλεγμένες, πολύχρωμες, - ίσως και βρόμικες - αστείες. Πιάνουμε την άκρη και τραβάμε όσο μας παίρνει να φτάσουμε εκεί που το σώμα μας, παιδί(;), έφηβος(;) ακόμα στέκεται μπροστά σ' ένα καθρέφτη μέσα σε μια στολή. Μέσα του κι άλλες μορφές, άγνωστες και γνωστές χορεύουν μεθυσμένες. Βρίζεις, βρίζουν, γελάνε και έχουν να πούνε τόσες ιστορίες.

Ιστορίες μανταρισμένες σ' ένα αλχημιστικό κράμα μετάλλων: αρχαίοι Ρωμαίοι, με τα «Σατουρνάλιά» τους, φορώντας τις προσωπίδες, με τα μυθικά τους όργια, οι αρχαίοι Έλληνες με προβιές και ζουρνάδες, τους σάτυρους, το κρασί και τους φαλλούς, ο χριστιανισμός που έπρεπε κάπου κι αυτός να στριμωχτεί. Χωρίς αμφιβολία του Τελώνου και του Φαρισαίου τελικά θα επικρατήσει λιγότερο.

Σε κάθε τόπο, σε κάθε χωριό και λιγότερο στις πόλεις, κάθε έθιμο της Αποκριάς έχει μια σχέση ιδιαίτερη με τη λατρεία της σάρκας, του σεξ και γενικότερα της υλικής απόλαυσης σε κάθε της έκφραση. Μέσα από τραγούδια παραδοσιακά με πρόστυχους στίχους που λέγονται εκείνες τις μέρες, μέσα από πράξεις που αγγίζουν το «πρόστυχο», δεν υπάρχει τίποτα που να υποκρίνεται στην ηθική. Εδώ, στις μέρες του καρνάβαλου, παύει να ισχύει ο «πλαστικός» διαχωρισμός ετεροφυλοφιλικής και ομοφυλοφιλικής έκφρασης στην απόλαυση του σεξ. Η «διαστροφή για οτιδήποτε» περιφέρεται ανάμεσα στους μασκαράδες στροβιλίζοντας και παρασύροντάς τους σε μια έκσταση που όλα είναι επιτρεπτά. Ο άντρας γίνεται γυναίκα-πόρνη χωρίς αυτό να προσβάλλει, αλλά αντίθετα να διασκεδάζει και να διασκεδάζεται δημόσια. Η γυναίκα παύει να είναι σεμνή, γίνεται νυμφομανής, στυγνός φαλλοκράτης, κυνηγώντας τον άντρα που τόλμησε να την «προσβάλλει», κι ολόκληρες θεατρικές παραστάσεις που μεταφέρονται από γενιά σε γενιά, στήνονται στη μέση μιας μικρής πλατείας να κοροϊδέψουν, να μεθύσουν, να αισθανθούν, μέχρι που όλη αυτή η έκφραση να καταστεί λύτρωση.

Χωρίς ποτέ ο χριστιανισμός να έχει καταφέρει να αλλοιώσει αισθητά το νόημα της αποκριάς, αλλά περισσότερο η αστικοποίηση, οι απόκριες απόκτησαν μια αίγλη εμπορική στις μεγαλύτερες πόλεις, χωρίς να χάσουν τη βασική τους ιδέα. Οι παρελάσεις και οι συγκεντρώσεις του κόσμου για ομαδικά μεθύσια σε γιορτές κρασιού, το μασκάρεμα, η κατάληψη των δρόμων, και γενικότερα όλη εκείνη η απελευθέρωση της σάρκας, παραδομένης συνειδητά ή ασυνείδητα στον ξεχασμένο, μα πάντα πρωτοστάτη σ' αυτές τις περιπτώσεις, θεό Βάκχο δημιουργούν μια ιδιαίτερη γιορτή όπου, έτσι απλά, για λίγες μέρες αποφασίζεται μια μαζική καταστολή της ηθικής που «λατρεύουμε» τον υπόλοιπο καιρό. Ίσως για τους gay μια άλλη έκφραση μιας άλλης pride. Μιας pride ίδιας Αποκριάς. Πίσω από μουτσούνες φανταστικές και μη, διαφορετικές από αυτές που φυλάμε στο έπιπλο της τηλεόρασης και του στερεοφωνικού, βγαίνουν στην επιφάνεια και αρχίζει μια τελετή κατάρριψης των μέτρων, για να έρθει η ανύψωση μιας ιερής κραιπάλης που υπόσχεται να κρατήσει μόνο για λίγο...

Κάποιος σε φώναξε Σεμπάστιαν

Παρόλο που είχε διάφορες ενσαρκώσεις στη διάρκεια της ιστορίας – άγιος της επιδημίας κατά το Μεσαίωνα, αστραφτερός νέος απολλώνιας ομορφιάς κατά την αναγέννηση, «παρακμιακός» ανδρόγυνος χαρακτήρας στα τέλη του 19ου αιώνα – ο Σεβαστιανός είναι γνωστός ως ο άγιος του ομοφυλόφιλου.

Το ποτε και πως ακριβως εξελιχθηκε αυτος ο ρόλος μπορεί να σχετίζεται με τα στοιχεία της ζωής του Αγ. Σεβαστιανού, για την οποία η παλαιότερη αναφορά μπορεί να βρεθεί στη Μαρτυρολογία του 354 μ.Χ., στην οποία αναφέρεται ως ένας νεαρός ευγενής μάλλον από το Μιλάνο, του οποίου η βασική ασχολία ήταν να είναι επικεφαλής μιας ομάδας τοξοτών στην αυτοκρατορική σωματοφυλακή. Σύμφωνα με την Καθολική Εκκλησία, στο επίσημο Acta Sanctorum (Πράξεις Αγίων), ο Σεβαστιανός υπηρετώντας τους αυτοκράτορες Διοκλητιανό και Μαξιμιλιανό, βοήθησε στη διάσωση δύο χριστιανών στρατιωτών, του Μάρκου και του Μαρκελλίνου, αποκαλύπτοντας έτσι πως κι ίδιος ήταν χριστιανός. Ο Διοκλητιανός επέμενε να εκτελεστεί από τους ίδιους τους τοξότες συντρόφους του. Οι διαταγές ακολουθήθηκαν και ο Σεβαστιανός αφέθηκε νεκρός και γεμάτος βέλη. Από νεώτερες αφηγήσεις παραλείπεται το γεγονός ότι ο Σεβαστιανός επέζησε της αρχικής επίθεσης, χάρις στις φροντίδες «μιας ευσεβούς γυναίκας», της Ειρήνης. Ο Διοκλητιανός αναγκάστηκε να διατάξει εκτέλεση και δεύτερη φορά. Αυτή τη φορά ο Σεβαστιανός γρονθοκοπήθηκε μέχρι θανάτου από στρατιώτες στον Ιππόδρομο.

Αυτά τα στοιχεία – γραμμένα αιώνες μετά το θάνατο του Σεβαστιανού – ίσως να βοήθησαν στο να διαμορφωθεί η μετέπειτα φήμη του Σεβαστιανού ως ενός ομοφυλόφιλου μάρτυρα, μιας και η ιστορία του αποτελεί ένα είδος αφήγησης της αποκάλυψης της πραγματικής ταυτότητας κάποιου, ακολουθούμενης από την επιβίωση από μια εκτέλεση που συμβολικά μπορεί να αναγνωστεί ως σεξουαλική διείσδυση. Ίσως ο ρόλος του ως αγίου της επιδημίας να επέφερε του συσχετισμούς μεταξύ του Σεβαστιανού κι αυτού που, στο ιατρικό πλαίσιο του 19ου αιώνα παρουσιαζόταν ως αρρώστια, της ομοφυλοφιλίας.

Κατά την Αναγέννηση, ο Σεβαστιανός υπήρξε ένα εξαιρετικά δημοφιλές θέμα ζωγραφικής, με μόνος σοβαρούς ανταγωνιστές τον Ιησού και τη Μαρία. ήταν η ιδιαίτερη αδυναμία ζωγράφων που έβλεπαν στο νεαρό άγιο μια φιγούρα ελληνικής ομορφιάς. Αμέτρητοι ζωγράφοι – Tintoretto, Mantegna, Titian, Guido Reni, Giorgine, Perugino, Botticelli, Bazzi – αναπαριστούν το Σεβαστιανό ως ένα μάρτυρα που δέχεται τα θανατηφόρα βέλη μέσα σε μια αίγλη ομορφιάς. Υπάρχουν αποδείξεις ότι ο Σεβαστιανός υπήρξε πηγή ομοερωτικών περιγραφών κατά την Αναγέννηση: στη Δωδεκάτη Νύχτα του Σέξπιρ, για παράδειγμα, ο Σεβαστιανός σώζεται από ένα ναυάγιο από τον Αντώνιο και αποτελεί το αντικείμενο του έρωτά του. Ήταν κυρίως η αναγεννησιακή απεικόνιση του Σεβαστιανού που ενέπνευσε μια ανοιχτά ομοφυλοφιλική θρησκευτική λατρεία του κατά το 19ο αιώνα. Αρρενωπός άντρας, νεαρό αγόρι, θηλυπρεπής νέος, σαδομαζοχιστικό ίνδαλμα, ανδρόγυνος χαρακτήρας: μερικές μόνο από τις μορφές που έλαβε στα χέρια φανατικών θαυμαστών του αλλά και έκπληκτων τρίτων, όπως ο Κάρολος Ντίκενς ή ο Ανατόλ Φρανς.

Για τον Όσκαρ Ουάιλντ, ο Σεβαστιανός είναι ένα έμβλημα της υποκουλτούρας. Μετά την αποφυλάκισή του, ο Ουάιλντ υιοθετεί το όνομα «Sebastian Melmoth», ενώ επικαλείται το Σεβαστιανό στο ποίημά του (1881) προς τον Keats.

Περνώντας από χέρι σε χέρι – καταστρέφοντας πολλές φορές ζωές και καριέρες – ο ρωμαίος μάρτυρας φτάνει στις μέρες μας, πιο τολμηρός και πιο ανοιχτός. Το 1906, ο αμερικάνος φωτογράφος F. Holland Day καλωσορίζει το Σεβαστιανό στον κόσμο της φωτογραφίας, τραβώντας μια σειρά φωτογραφιών με νεαρούς άντρες της εργατικής τάξης να αναπαριστάνουν τον άγιο. Το 1911 δίνεται η παράσταση Le Martyre de St. Sebastian του Debussy στο Chatelet Theater του Παρισιού. Η παράσταση ήταν ένα αμάγαλμα ορχηστρικής μουσικής, παντομίμας και χορού. Με πρωταγωνίστρια τη χορεύτρια Ida Rubinstein, ο Σεβαστιανός στέκεται στο επίκεντρο μιας στιλιζαρισμένης φαντασμαγορικής παράστασης. «Κι άλλο! Κι άλλο! Κι άλλο!» διακήρυσσε ο ανδρόγυνος άγιος της Rubinstein καθώς έπεφταν τα βέλη στο ευλύγιστο σώμα της. Το γεγονός ότι μια γυναίκα και εβραία υποδύθηκε έναν χριστιανό μάρτυρα ώθησε την Καθολική Εκκλησία να βάλει την παράσταση στα μαύρα κατάστιχά της.

Ο Αγ. Σεβαστιανός περνά μέσα από τα απάνθρωπα χαρακώματα του Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου, ως ένα δημοφιλές θέμα στα ομοερωτικά ποιήματα που γράφτηκαν από στρατιώτες την περίοδο εκείνη. Ως ένα επίμονο «παρακμιακό» μοτίβο, ο μαρτυρικός νέος εμφανίζεται στα έργα πασίγνωστων σύγχρονων συγγραφέων: Cocteau, T.S.Elliot, W.Stevens, Yukio Mishima, Kafka, Rilke, Auden, Tomas Mann. Το 1976, ο Derek Jarman γυρίζει μια ταινία, με όλους τους διάλογους στα Λατινικά, η οποία προτείνει ότι ο Αγ. Σεβαστιανός υπήρξε το αντικείμενο του χωρίς ανταπόκριση έρωτα του Διοκλητιανού.

Η εξαιρετική επιτυχία του Σεβαστιανού ως «γκέι αγίου» σχετίζεται και με τη θέση του ως ένας πιο μοντέρνος αντικαταστάτης άλλων «ομοφυλοφιλικών θρύλων» του παρελθόντος – Αδριανός και Αντίνοος, Ιωνάθαν και Δαυίδ, Γανυμήδης – των οποίων ο μύθος μπορούσε να μειωθεί σε απλή ερωτική εξιστόρηση. Η ουσία όμως του μύθου του Αγ. Σεβαστιανού αντιστέκεται σε τέτοια συναισθηματοποίηση, στεκόμενος ως ένα σύγχρονο έμβλημα ενός ριζικού απομονωτισμού: τόσο ένα ομοερωτικά φορτισμένο αντικείμενο πόθου, όσο και μια πηγή παρηγοριάς για τον κατατρεγμένο ομοφυλόφιλο. Με την έλευση του Aids, ο ιστορικός ρόλος του Αγ. Σεβαστιανού, ως αγίου που έχει τη δύναμη να αποδιώξει την επιδημία, αποκτά νέα ορμή. Στη ζωγραφική, στη λογοτεχνία, στον κινηματογράφο, στο θέατρο και σχετικά πρόσφατα στο βιντεοκλίπ Loosing My Religion των R.E.M. (αποτελώντας ίσως κι ένα outing της αμφιφυλοφιλίας του Michael Stipe), ο Αγ. Σεβαστιανός παραμένει το διαρκώς ανανεούμενο αρχέτυπο της σύγχρονης ομοφυλοφιλικής ταυτότητας.

Όχι στις θεραπείες

Μια τηλεοπτική εκπομπή στην Αγγλία αποκαλύπτει τη φρίκη του κοντινού παρελθόντος: «θεραπείες» ομοφυλόφιλων. Τα τελευταία χρόνια έχουν φτάσει στα αυτιά μας πολλά σενάρια για τη θεραπεία της ομοφυλοφιλίας με διάφορες και συχνά επώδυνες, αν όχι επικίνδυνες, μεθόδους, ενώ πρόσφατα εξαγγέλθηκε πρόγραμμα επιλεκτικού ευνουχισμού στους παιδεραστές σε πολλές από τις πολιτείες των Η.Π.Α. Μέσα σ' αυτό το κλίμα εξουδετέρωσης κάθε ανορθόδοξης ερωτικής συμπεριφοράς και έκφρασης, παραθέτουμε τις φρικιαστικές μαρτυρίες Άγγλων ομοφυλόφιλων ανδρών που υποβλήθηκαν κατά τη δεκαετία του '60 σε βασανιστικά προγράμματα θεραπείας της σεξουαλικότητάς τους. Όλες αυτές οι σοκαριστικές αποκαλύψεις έγιναν πρόσφατα από αγγλικό τηλεοπτικό κανάλι σε ντοκιμαντέρ, που όταν προβλήθηκε προκάλεσε πολλές αντιδράσεις. Δυστυχώς, τέτοιου είδους στοιχεία βγαίνουν πάντα στην επιφάνεια αρκετά αργά, όταν τα περιθώρια δράσης δεν υπάρχουν. Ας ελπίσουμε πως και στο μέλλον δε θα είμαστε μάρτυρες παρόμοιων προσπαθειών της σύχρονης εποχής για κατάπνιξη κάθε μορφής μειονοτικού τρόπου ζωής και έκφρασης.

Δολοφονήθηκε από γιατρούς

Ένας 29χρονος γκέι άνδρας πέθανε μετά από ειδικό πρόγραμμα θεραπείας της ομοφυλοφιλίας του. Οι αρχές δικαιολόγησαν το θάνατό του ισχυριζόμενοι ότι οφείλονταν σε «φυσικά αίτια». Τριάντα χρόνια αργότερα, ο γιατρός που συμμετείχε στη νεκροψία επιβεβαιώνει ότι ο Billy Clegg-Hill πέθανε από κώμα και σπασμούς, αποτέλεσμα των ενέσεων μορφίνης που του έγιναν στα πλαίσια «αποστροφικής» θεραπείας με σκοπό να γίνει ετεροφυλόφιλος.

Το 1962 ο λοχαγός Billy Clegg συνελλήφθη μετά από επιχείρηση σύλληψης ομοφυλόφιλων της αστυνομίας στο Σάουθαμπτον. Ο δικαστής πρότεινε την υποχρεωτική του υποβολή επί έξι μήνες σε ειδική θεραπεία στο στρατιωτικό νοσοκομείο του Νέτλεϊ. Τρεις μέρες μετά την εισαγωγή του στο νοσοκομείο, ο Billy ήταν νεκρός.

Του δείχνανε γυμνές φωτογραφίες ανδρών και μετά του έκαναν ενέσεις από μορφίνες για να του προκαλέσουν αδιαθεσία. Ο στόχος των γιατρών ήταν να συνδέσουν την έλξη του προς τους άνδρες με ναυτία και εμετούς, ώστε να κάνουν την ομοφυλοφιλία γι' αυτόν τόσο δυσάρεστη ώστε να γίνει ετεροφυλόφιλος.

Ο γιατρός Richard Goodbody αμφισβητεί το κείμενο της νεκροψίας που κατατάσσει το θάνατο του Billy σε φυσιολογικά αίτια.

«Δεν ήταν φυσικά αίτια κατά τη γνώμη μου», λέει ο γιατρός και επιμένει στην ετυμηγορία του ότι ο Billy πέθανε από κώμα και σπασμούς, αποτέλεσμα των ενέσεων που του είχαν γίνει. Η ετυμηγορία των «φυσικών αιτίων» ήταν ψευδής και εφευρέθηκε από τον ιατροδικαστή.

Ο κύριος Goodbody υποστηρίζει πως όχι μόνο η επιλογή των φαρμάκων ήταν λανθασμένη αλλά κατηγορεί και τους γιατρούς γιατί απέτυχαν να ενεργήσουν άμεσα και αποτελεσματικά όταν ήδη η κατάστασή του άρχισε να επιδεινώνεται. «Όταν άρχισε να χειροτερεύει, δεν έγιναν οι απαιτούμενες ενέργειες για να τον επαναφέρουν, ενώ όταν αποφάσισαν τη μεταφορά του σε γενικό νοσοκομείο ήταν ήδη πολύ αργά», λέει ο κ. Goodbody.

Όλοι αυτοί οι ισχυρισμοί ενισχύονται και από την αδελφή του θύματος που κατηγορεί τις στρατιωτικές και ιατρικές αρχές ότι μπορούσαν να προλάβουν περαιτέρω επιπλοκές στην υγεία του, ενώ την περίοδο εκείνη η οικογένειά της είχε πιεστεί να μη ζητήσει έρευνα της υπόθεσης. Κάνοντας έναν απολογισμό, δηλώνει: «Πιστεύω πως έπρεπε να έχουν τιμωρηθεί. Το να εξοντώσουν κάποιον μόνο και μόνο επειδή είναι ομοφυλόφιλος είναι τελείως λάθος».

Τρεις μέρες πάνω σε κόπρανα και εμετούς

Γιατροί ανάγκασαν τον έφηβο Peter Price να ξαπλώνει σε ένα κρεβάτι, πάνω στα δικά του ούρα, κόπρανα και εμετούς. Τον κρατούσαν εκεί τρεις μέρες δείχνοντάς του φωτογραφίες γυμνών ανδρών ενώ του έκαναν ναρκωτικές ενέσεις και του έδειχναν ταινίες προσβάλλοντάς τον ως «σιχαμένη αδερφή».

Ο εφιάλτης του Peter άρχισε όταν στα 14 του, το 1965, πιέστηκε από τη μητέρα του να ακολουθήσει θεραπεία για την ομοφυλοφιλία του. Κατέληξε σε ψυχιατρική κλινική που τότε (μόλις τρεις δεκαετίες πριν) θεωρούνταν από τους περισσότερους γιατρούς ως το κατάλληλο μέρος για τις «αδελφές».

«Ήταν σαν ταινία τρόμου», θυμάται. «Άλλοι ασθενείς έκλαιγαν και ούρλιαζαν όλη τη νύχτα. Ξάπλωνα στο κρεβάτι τρομοκρατημένος». Ο Peter θυμάται πως τον είχαν βάλει σε ένα κρεβάτι κάποιου κατασκότεινου δωματίου χωρίς παράθυρα, με μια ντουζίνα γκέι περιοδικών. Παιζόντουσαν ταινίες προσβάλλοντας την ομοφυλοφλία του και του έκαναν ενέσεις. «Οι ενέσεις εκείνες μού προκαλούσαν φοβερή αδιαθεσία. Ήθελα να ξερνώ συνέχεια», λέει. Οι γιατροί δεν του έδιναν ούτε λεκάνη και επέμεναν να ξερνάει πάνω του. Κάθε ώρα του έκαναν και από μία ένεση, υποχρεώνοντάς τον ταυτόχρονα να κοιτάζει ημίγυμνες φωτογραφίες ανδρών.

Το σκεπτικό των γιατρών ήταν να κάνουν για τον Peter αποστροφική την εικόνα ανδρικών σωμάτων ώστε να χάσει την ομοφυλοφιλία του. Αυτό ήταν μια μετριοπαθής εκδοχή των ναζιστικών πειραματων σε διάφορα στρατόπεδα συγκέντρωσης που προσπαθούσαν να θεραπεύσουν την ομοφυλοφιλία. Δυστυχώς όμως, όλα αυτά δεν συνέβαιναν στη ναζιστική Γερμανία, αλλά στη Βρετανία του '60.

Τρεις μέρες μετά την αρχή του βασανιστηρίου αυτού, ο Peter αποφάσισε πως είχε πλέον υποστεί αρκετά. Οι γιατροί όμως έλεγαν «Όχι! Δεν τελειώσαμε ακόμη... Θέλουμε δύο μέρες... υπάρχει και η ηλεκτρική θεραπεία».

«Τα έπαιξα», λέει ο Peter.«Για μένα τα ηλεκτρόδια ήταν σαν Φρανκεστάιν». Τελικά κατάφερε να φύγει, αλλά πιστεύει μετά από τόσα χρόνια πως έχει υποστεί ανεπανόρθωτη ζημιά από εκείνη την εμπειρία. «Αν δεν είχα κάνει εκείνη τη θεραπεία, θα ζούσα μια ευτυχισμένη ζωή ως ομοφυλόφιλος και θα είχα κάποιο σύντροφο ή μια μόνιμη σχέση. Εκείνη η θεραπεία 'απέχθειας' μου άλλαξε τη ζωή μου ολόκληρη»,

Ηλεκτρικά σοκ για να γίνει «κανονικός»

«Τα ηλεκτρικά σοκ ήταν τρομερά επώδυνα. Ήταν μια επώδυνη δόση που διαπερνούσε όλο μου το σώμα».

Αυτή είναι η εμπειρία του Colin Fox, που το 1964 ήταν ένας καταθλιπτικός και απομονωμένος γκέι άνδρας ηλικίας 19 ετών. Όπως και ο Peter Price, «δέχτηκε» να του γίνει θεραπεία αποστροφής της ομοφυλοφιλίας του, αλλά μόνο γιατί η οικογένειά του, η θρησκεία και η κοινωνία του τον έπεισαν ότι η ομοφυλοφιλία ήταν αρρώστεια και διαφθορά. Οι γιατροί στο Grumpsall Hospital, κοντά στο Μάνστεστερ, εκμεταλλεύτηκαν τη λαχτάρα του Colin να απαλλαγεί από τους ομοφυλοφιλικούς δαίμονες και ταυτόχρονα από τον πανικό του μήπως συλληφθεί (η ομοφυλοφιλία ήταν τότε ακόμη ποινικοποιημένη με αρκετά χρόνια φυλάκισης.)

«Αισθανόμουν ένας κακός άνθρωπος και ζούσα το φόβο της φυλάκισης», λέει ο Colin. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, η απόφασή του να υποστεί τη θεραπεία έδωσε στους γιατρούς ελευθερία κινήσεων. Η αντιμετώπιση του Colin βασίστηκε στη φρικτή θεωρία του Pavlov με τα πειράματα ηλεκτροσόκ που είχε κάνει σε σκυλιά! Συνδέοντας έτσι την ομοφυλοφιλία με τον πόνο, οι γιατροί ήλπιζαν να ανατρέψουν την έλξη του Colin προς τους άντρες.

Του έδειχναν φωτογραφίες ημίγυμνων ανδρών και γυναικών, ενώ ηλεκτροφόρα καλώδια ήταν συνδεμένα με τα χέρια και τα πόδια του. Κάθε φορά που του έδειχναν την εικόνα ενός άντρα, δέχονταν ηλεκτροπληξία που η έντασή της εξαρτιόταν από το πόσο ελκυστικό τον έβρισκε ο Colin. Όσο μεγάλωνε η έλξη , τόσο αυξάνονταν και η δόση του ηλεκτροσόκ. Στο τέλος, «ανταμείβονταν» με τη φωτογραφία μιας γυναίκας που έβρισκε «περισσότερο» ελκυστική χωρίς δόση ηλεκτροσόκ.

«Ο πόνος πραγματικά με τρομοκρατούσε», λέει ο Colin, που τώρα είναι 51 χρονών και ευτυχισμένος ως ομοφυλόφιλος. «Νομίζω πως μου έκανε φοβερό κακό, ευτυχώς για λίγο χρονικό διάστημα».

Όπως και τις άλλες προσπάθειες θεραπείας, οι γιατροί που έκαναν το ηλεκτροσόκ του Colin ισχυρίζονται πως ενήργησαν για το καλύτερο συμφέρον του και μαζί με τη συγκατάθεση του ίδιου. «Δεν έχω κάνει σε κανέναν ασθενή τίποτα που δεν θα έκανα σε εμένα ή στα παιδιά μου».

Λόρδος Μπάιρον και Ελλάδα: η άλλη όψη

1824: Ο Μπαιρον πεθαινει στο Μεσολλογι πιστός στον αγώνα των υπόδουλων Ελλήνων ενάντια στον Τούρκο κατακτητη. Ο ρομαντισμός της εποχής, που χαιρέτιζε και υμνούσε κάθε προσπάθεια λαών και ατόμων για ελευθερία και ηθική εξύψωση, σε συνδυασμό με τη νεοκλασιστική διάθεση και θαυμασμό που αυτή συνεπαγόταν για καθετί με προέλευση την κλασική αρχαιότητα, συνιστούν κοινό τόπο όλων των σχετικών αναφορών.

Οι τόποι όμως με τους οποίους είναι ταυτισμένα τα κλασικά ιδεώδη (Ελλάδα – Ιταλία), αποτελούν πόλο έλξης για ένα σύνολο Βορειοευρωπαίων, λογίων και διανοούμενων κυρίως, οι οποίοι με το ίνδαλμα του «ελληνικού έρωτα» στο νου, ελπίζουν να ικανοποιήσουν σ' αυτούς και να δώσουν διέξοδο στην ερωτική τους ιδιαίτερότητα. Ως τα 1860, για ν' αναφέρουμε ένα παράδειγμα, η διαπόμπευση και το λιντσάρισμα ομοφυλόφιλων στη Βρετανία αποτελούσε συνήθη νομική πρακτική. Αλλά κι όσοι απέφευγαν την εσχάτη των ποινών, καταστρέφονταν οικονομικά και κοινωνικά. Τέτοιου είδους μέτρα, ωστόσο, δεν στάθηκαν ικανά να εμποδίσουν τη δημιουργία μιας λονδρέζικης ομοφυλοφιλικής υποκουλτούρας (με χώρους συνάντησης, ειδικό λεξιλόγιο και κώδικες αναγνώρισης καθώς και την ύψωση κάποιων φωνών που ζητούσαν νομοθετικές μεταρρυθμίσεις.

Ο Μπάιρον, βέβαια, ήταν σεξουαλικά αδηφάγος, όμως η ζωή και τα γραπτά του φανερώνουν την καθαρότερη εικόνα ομοφυλοφιλίας που είχαν να δουν τα αγγλικά γράμματα απ' την ελισαβετιανή εποχή. Είχε κατηγορηθεί ακόμη και για αιμομιξία, αλλά τα ερωτικά του ενδιαφέροντα εκτείνονταν και στ' αγόρια. Έτσι, ως φοιτητής ακόμη στο Harrow και στο Cambridge ερωτεύεται αρκετούς συμμαθητές του και κυρίως τον John Edlestone.

Εντούτοις τις περισσότερες ομοφυλοφιλικές «εξόδους» του ο Μπάιρον τις πραγματοποίησε στο εξωτερικό. Πρώτος του σταθμό, όταν για πρώτη φορά επισκέφθηκε τα Βαλκάνια, ήταν η αυλή του Αλή Πασά, όπου ο ίδιος κι ο γιος του κορτάρισαν τον ωραίο Άγγλο αριστοκράτη. Γρήγορα όμως ο Μπάιρον βρήκε τη συντροφιά εφήβων που αναζητούσε. Ο Ευστάθιος Γεωργίου ή ο πρώτος σημαντικός φίλος που συνάντησε το 1809: Στη Βόστιζα βρήκα τον πολυαγαπημένο μου Ευστάθιο – έτοιμο να με ακολουθήσει όχι μόνο στην Αγγλία, αλλά και στην Terra Incognita, αν εκεί με πάει η πυξίδα μου [...] Ταξιδεύαμε τρελά ερωτευμένοι... Μου φαίνεται πως ποτέ στη ζωή μου δεν προσπάθησα τόσο πολύ ν' αρέσω σε κάποιον αλλά και να τα καταφέρω τόσο λίγο. Χώρισαν επειδή ο Γεωργίου «μάστιζε την ψυχή μου με τις ιδιοτροπίες του, και παθαίνει εξάλλου κρίσεις επιληψίας».

Πιο ικανοποιητική ίσως στάθηκε η σχέση του με τον ιταοελληνικής καταγωγής 15χρονο, Νικολό Giraud, τον οποίο συνάντησε όταν διανυκτέρευε σ' ένα μοναστήρι της Αθήνας που λειτουργούσε ως σχολείο και ξενώνας για αγόρια. Αν κρίνουμε από τα γράμματα του Μπάιρον, το μοναστήρι ήταν άντρο παιδεραστίας: Φίλος μου όμως [...] είναι ο Νικολό, ο οποίος – παρεμπιμπτόντως – είναι και δάσκαλός μου στα ιταλικά, και η σχέση μας είναι πολύ φιλοσοφική. Είμαι ο «padrone» [αφέντης] και «amico» [φίλος] του και Κύριος οίδε τις άλλο. Είναι δυο ώρες που με πληροφόρησε ότι [...] θα μας ταίριαζε όχι μόνο να ζήσουμε αλλά και «morire insieme» [να πεθάνουμε μαζί].

Πράγματι ταξίδεψαν μαζί στην Ελλάδα και τη Μάλτα, αλλά η σχέση τους ήταν οπωσδήποτε σαρκική εκτός από πνευματική. Χρησιμοποιώντας μια κωδικοποιημένη κλασική αναφορά απ' το «Σατυρικόν», έγραφε: «Απόλαυσα πάνω από διακόσια pl. & opt. Cs και σχεδόν τα βαρέθηκα» -- η συντομογραφία σημαίνει «plenum et optabilem coitum», δηλ. «πλέριο και πολυπόθητο συνουσιασμό». Ο Μπάιρον ήταν τόσο προσκολλημένος στον Giraud που σε μια διαθήκη του, την οποία αργότερα ακύρωσε, κληροδοτούσε στο νέο το τεράστιο ποσό των επτακοσίων στερλινών.

Επιστρέφοντας στην Αγγλία, ο Μπάιρον έστρεψε τη libido του στις γυναίκες – ίσως εξαιτίας των αντισοδομιτικών νόμων της πατρίδας του. Μόνο όταν ήρθε να πολεμήσει για την ελληνική ανεξαρτησία, το 1823, επανεμφανίστηκε η ομοφυλοφιλία του. Στην Ιθάκη ο Μπάιρον πήρε υπό την προστασία του την οικονομικά εξαθλιωμένη οικογένεια Χαλανδρουτσάνου. Ο Μπάιρον στήριζε τη μητέρα με τις δυο θυγατέρες της αν και παραπονιόταν ότι ήταν πολύ επίμονες στις χρηματικές τους απαιτήσεις – και σύνηψε σχέσεις με τον 15χρονο γιο της οικογένειας, Λουκά. Ο Μπάιρον ταξίδεψε μαζί του στο Μεσολόγγι, όπου και τον όρισε επικεφαλής στρατιωτικού σώματος, και ξόδευε αφειδώς για το αγόρι, οι αξιώσεις του οποίου άρχισαν να εξαντλούν τη γενναιοδωρία του.

Ο έρωτας του Μπάιρον για τον Λουκά γίνεται φανερός σε δύο τελευταία του ποιήματα, που οι κληρονόμοι του δεν επέτρεψαν να δημοσιευτούν παρά το 1887. Μάλιστα κατά τον Louis Crompton, το ποίημα «Love and Death» «απαριθμεί πέντε διαφορετικά επεισόδια απ' τη ζωή του Μπάιρον με τον Λουκά αφότου άφησαν την Κεφαλλονιά», και τελειώνει με μια απελπισμένη, αλλα αξιοπρεπή αναφορά στο βασανιστικό έρωτα του ποιητή που το παλικάρι δεν ανταπέδωσε. Ο Μπάιρον πέθανε όχι πολύ αργότερα από την περιπέτειά του με τον Χαλανδρουτσάνο, που η τύχη του παραμένει άγνωστη.

Τόσο λοιπόν η κλασική τέχνη και λογοτεχνία, που ο Μπάιρον γνώριζε πολύ καλά, όσο και η σύγχεονη ελληνική επανάσταση, στην οποία συμμετείχε, καθώς και οι δεσμοί του με νέους από την Ελλάδα, συνιστούν αδιάσπαστα τμήματα της ζωής και του έργου του. Η ερωτική ζωή του ειδικότερα προσέλαβε και διαστάσεις μύθου. Το 1866, δημοσιεύτηκε ένα ποίημα με τίτλο «Don Leon», που αν και με βεβαιότητα δεν αποδίδεται στον Μπάιρον, εμφανίστηκε ωστόσο ως κατάλογος των ομοφυλοφιλικών ενδιαφερόντων του. Συγκεντρώνει αναφορές στους αρχαίους έλληνες και την κλασική λογοτεχνία, στην έλξη του προς ξένους τόπους και έρωτες μυστικούς, στις σχέσεις του με τον Edlestone και τον Giraud (που αναφέρονται ρητά) ενώ δεν απουσιάζει από αυτό μια εύγλωττη έκκληση για νομοθετικές αλλαγές και για χειραφέτηση των ομοφυλόφιλων στην Αγγλία.

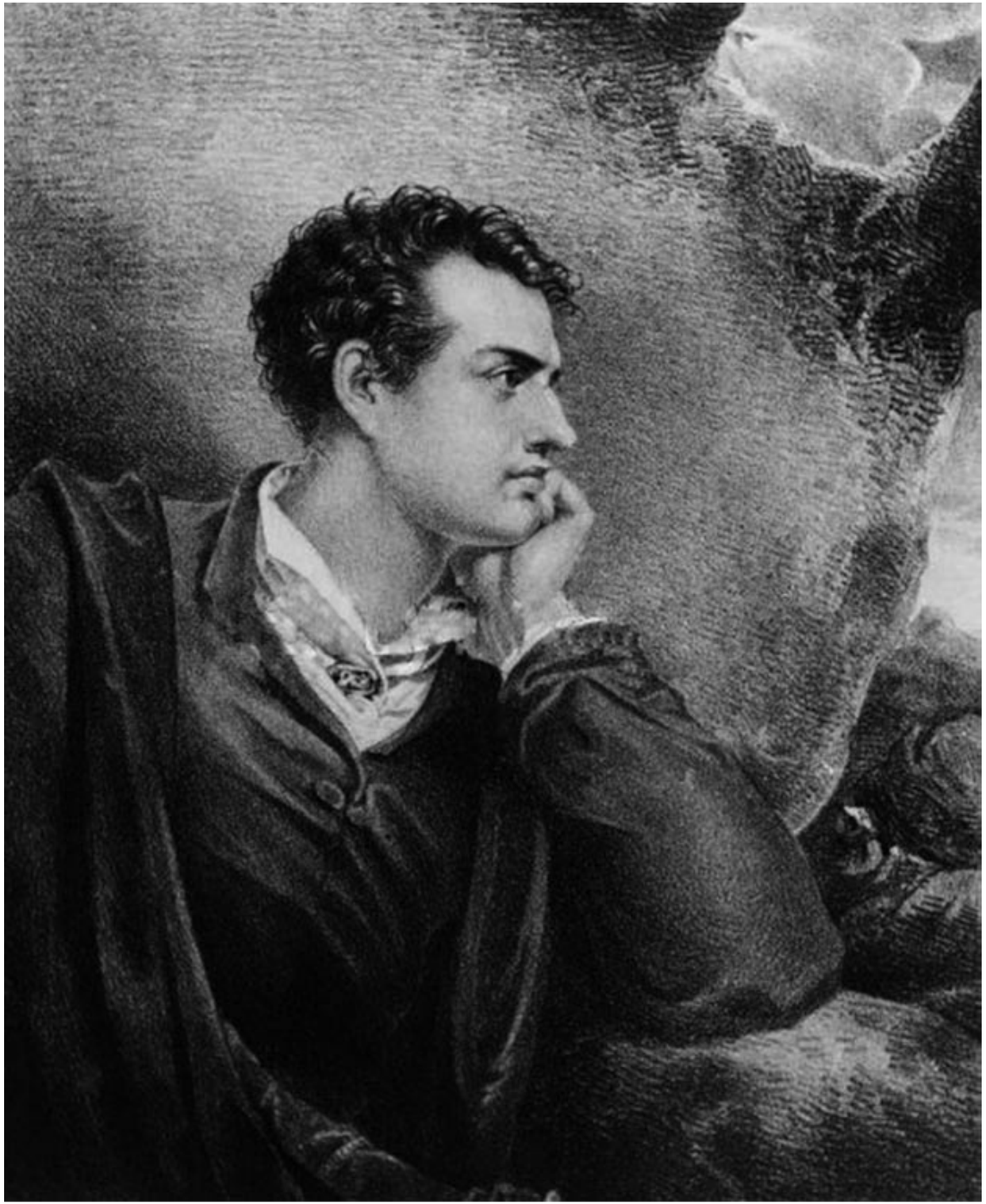

II
ΤΕΧΝΗ & ΚΡΙΤΙΚΕΣ

Diamanda Galas

Μουσική, μηχανήματα, σεξ και εξουσία. Αυτές είναι οι κυρίαρχες εμμονές της ζωής της τραγουδίστριας της όπερας Diamanta Galas. Πιανίστρια, ακτιβίστρια για το Aids, συνθέτρια και ριζοσπαστική φίλη των πούστηδων, η Galas έχει συγκριθεί με την άλλη θεϊκή ντίβα, τη Μαρία Κάλλας. Με εύρος φωνής πάνω από τρεισήμισι οκτάβες «είναι χωρίς αμφιβολία μια από τις μεγαλύτερες τραγουδίστριες που έχει βγάλει ποτέ η Αμερική».

Έπειτα από την κλασική εκπαίδευση, συνέχισε μαθαίνοντας να παίζει τζαζ πιάνο – το οποίο την οδήγησε στο να εξασκήσει τη φωνή της. «Εργαζόμουν με τύπους που ήταν σαξοφωνίστες, ντράμερς... μουσική βαθιά επηρεασμένη από τους Albert Ayler και Ornette Coleman. Αποφάσισα να κινηθώ προς τη φωνητική εκείνη κατεύθυνση που ενέπνευσε τις καινοτομίες των Albert και Ornette. Η δουλειά μου στο πιάνο γινόταν ολοένα και πιο φωνητική, ολοένα και πιο θεατρική... εμπνευσμένη από τα γκόσπελ, τη μουσική των αραβικών χωρών, ελληνικά ξόρκια... διαφορετικές χώρες όπου η αναπνοή είναι η πηγή της δύναμης.»

Το Vena Cava, μια από τις τελευταίες συνθέσεις της, συνεχίζει την εξερεύνησή της των ακρότατων της οξείας πνευματικής κατάθλιψης και της κατάστασης που είναι γνωστή ως παράνοια του Aids. Το κείμενα είναι βασισμένο στη δουλειά του αδερφού της, του νεκρού θεατρικού συγγραφέα και ηθοποιού Philip Dimitri-Galas, που πέθανε από Aids. Η οργή η οποία λάμπει μέσα από αυτή τη δουλειά είναι ένας φόρος τιμής στον Philip, ο οποίος, λέει η ίδια, «περιφρονούσε το φτηνό συναίσθημα... τον φλύαρο οίκτο. Ήταν ένας δυνατός άντρας, μια ιδιοφυία, ένας μεγάλος συγγραφέας. Ήταν ένας γαμημένος ομοφυλόφιλος...»

Το έργο αυτό είναι ένας απόκρυφος ύμνος καταδίκης και εξύμνησης μιας θεότητας την οποία έχει περιγράψει ως «ένα θεό που εφευρέθηκε από την απόγνωση». Το ημι-αυτοβιογραφικό έργο, μια παράσταση σε οχτώ τμήματα, ορθώνεται από τα βάθη της γεμάτης πίκρα ελεγείας στα ύψη του τετριμμένου και του καθημερινού. Όσοι γουστάρουν ένα ταξίδι στα άκρα της κλειστοφοβίας, της σχιζοφρένειας, του στιγματισμού, της εμμονής γύρω από την κάθαρση και την ψυχική βία δεν πρόκειται να βρουν καλύτερο τρόπο για να τριπάρουν. Οι κεντρικός χαρακτήρας καταθλιμμένος και συναισθηματικά αυτιστικός, είναι φυλακισμένος σε ένα ψυχικό ίδρυμα. Ακολουθούμε τις κινήσεις από την απόλυτη ακινησία στον πιο ακραίο τρόμο και πίσω ξανά...

Από τότε που την ανακάλυψε στο φεστιβάλ της Avignon (το 1979) ο γιουγκοσλάβος συνθέτης Vinko Globokar, η Diamanta Galas δεν έχει πάψει να προκαλεί προβλήματα στον κόσμο της αβαν-γκάρντ μουσικής. Έπειτα από τον κεντρικό ρόλο στην όπερα του Globokar Un Jour Comme Une Autre, που μιλά για το θάνατο από βασανιστήρια μια Τουρκάλας, ταξίδεψε πάρα πολύ ερμηνεύοντας τις δικές της συνθέσεις. Αυτά τα έργα, με τίτλους όπως Wild Women With Steak Knives, Song From The Blood Of Those Murdered, Eyes Without Blood και Masque of Red Death αποτελούν ασυμβίβαστο λόγο κοινωνικής και πολιτικής κριτικής.

Το Plague Mass είναι το πιο επίμαχο έργο της μέχρι σήμερα. Πρωτοπαίχτηκε στον καθεδρικό του Αγίου Ιωάννου στη Νέα Υόρκη το 1990, και αποκηρύχτηκε από μέλη της ιταλικής κυβέρνησης ως ιερόσυλο, μια βλασφημία απέναντι στην Καθολική Εκκλησία. Μιας και είναι ένα κορίτσι που έμαθε καλούς τρόπους μεγαλώνοντας στο Σαν Ντιέγκο της Καλιφόρνια, η Diamanta αναστατώθηκε από αυτή την κατηγορία. «Προέρχομαι από ένα ελληνικό ορθόδοξο υπόβαθρο, κι έτσι με πείραξε λιγάκι. Ο δημοτικός σύμβουλος ήταν εκεί μαζί όλη την υψηλή κοινωνία της πόλης. Έπειτα από την παράσταση παρατήρησα τις ματιές γεμάτες τρόμο στα πρόσωπα των παραγωγών. Σκέφτηκα 'Τι στο διάολο συμβαίνει;' Θέλω να πω, ξέρουν τι κάνω. Είμαι μια αβαν-γκάρντ τραγουδίστρια της όπερας που κάνει νέα μουσική».

ίναι αμείλικτη με τους ετεροφυλόφιλους άντρες, εκτός από τον

εραστή της, έναν μαύρο βετεράνο του Βιετνάμ. Έχει μια αδυναμία για τους άντρες με στρατιωτικά. Αυτό, παραδέχεται, είναι παράξενο και διεστραμμένο. Της αρέσει η παρέα γεροδεμένων αντρών που να μπορεί να τους κολλήσει σε ένα ντουβάρι και να ξέρει ότι θα της το ανταποδώσουν. Αλλά η περιφρόνησή της για τους αδύναμους άντρες είναι απόλυτη. «Πρέπει να συρθούν στη μέση του δρόμου, να δαρθούν, να ταπεινώθουν, να ξεφτιλιστούν και να γαμηθούν από τους φίλους μου κι από μένα για πλάκα. Μου αρέσει να βλέπω άντρες να κλαίνε.»

Καταδικασμένη να περνά της μέρες της ως στρέιτ γυναίκα σε αντιπαράθεση με τον εχθρό, δεν έχει καμία διάθεση να κατανοήσει τους ετεροφυλόφιλους άντρες, είτε είναι βιαστές είτε είναι το στριμμένο γκαρσόνι που σερβίρει τον καφέ στο τραπέζι μας.

«Γιατί να ξοδέψω τον εαυτό μου εκπαιδεύοντας έναν ηλίθιο σαν κι αυτόν ενώ μπορώ απλά να τον προσβάλλω; Άλλωστε αυτές οι ευαίσθητες συζητήσεις σχετικά με το πώς... μεγάλωσαν... Δεν με νοιάζει ακόμα κι αν τους κρεμούσε στην μπουγάδα δεμένους απ' τ' αρχίδια η γαμημένη η μάνα τους... Τους θέλω έξω στο δρόμο, δαρμένους... όχι καμένους στην πυρά, αυτός είναι ο θάνατος ενός μάρτυρα.»

Πρόσφατα η Galas βρέθηκε μέσα σε μια πλημμύρα βραβείων. Με διεθνή αναγνώριση και όντας η ιδρυτής και διευθύντρια της εταιρίας της (Intravenal Sound) στη Νέα Υόρκη και το Βερολίνο, η Diamanta έχει λιγοστό χρόνο για μερικά από τα πιο προσωπικά της σχέδια. Τη λυπεί ιδιαίτερα η αδυναμία της να ασχοληθεί με τέτοια σχέδια όπως η ίδρυση των κομάντος εκδίκησης ενάντια στους βιαστές, τις Black Leather Beavers. Οι BLB είναι μικρά κύτταρα από κομάντος κατά των βιαστών, που απαρτίζονται από φεμινίστριες μάτσο λεσβίες. Κάθε κύτταρο αποτελείται από μία χειρούργο κτηνίατρο για να εκτελεί τους ευνουχισμούς, μια που να ξέρει από τατουάζ για να εγγράψει τα γράμματα «BLB» στα μέτωπά τους, κι μια πυρπολήτρια για να κάψει τα σπίτια τους. «Θα τους δέναμε σ' ένα δέντρο και θα τους ευνουχίζαμε. Θα ήταν άψογο...» Στις υποψήφιες μελλοντικές κομάντος έχει να προσφέρει αυτή την αδερφική συμβουλή: «αν δεν μπορείτε να βρείτε επαγγελματίες για τη 'κρεατοδουλειά' μην ανησυχείτε – αλλά ο εμπρησμός πρέπει να γίνει από επαγγελματία.»

Η Diamanta Galas τραγουδά στο Θέατρο Δάσους στις 21 Ιουνίου.

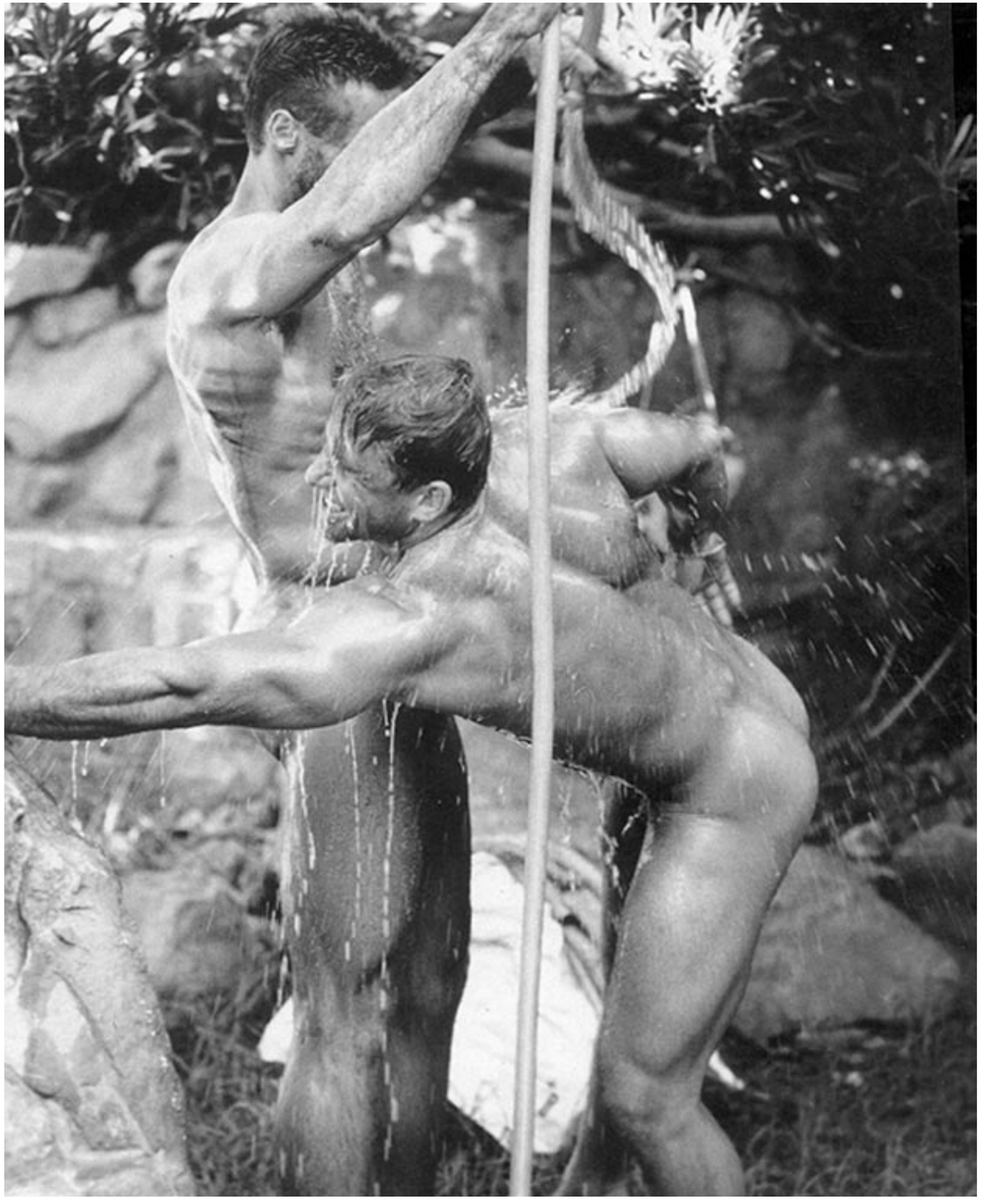

Ας κατουρήσουμε

Το 1964 ο Andy Warhol εφτιαξε μια σειρα απο κομψους αφηρημένους πίνακες που αποκαλούταν «πίνακες οξείδωσης». Ιριδίζοντες, φτιαγμένοι από χάλκινες κίτρινες, πορτοκαλί και πράσινες πινελιές και σταλαγματιές, αυτοί οι πίνακες έδειχναν ότι πρόσφεραν στο θεατή ακριβώς το είδος της αισθησιακής ευχαρίστησης στη ζωγραφική που αρνούνται οι περισσότερο γνωστοί ποπ πίνακες του Warhol. Αυτή η απόλαυση διαταράχθηκε, όμως, όταν ανακαλύφθηκε σε τι είδους οξείδωση συνίστατο η κατασκευή αυτών των έργων. Στο βιβλίο Holy Terror ο Bob Colacello περιγράφει την κατασκευή αυτών των πινάκων. «Ο Andy πλήρωνε τον Victor [Hugo] για να είναι ο συνεργάτης του», γράφει ο Colacello. «Θα ερχόταν στο Factory για να κατουρήσει πάνω σε καμβάδες που είχαν ήδη προ-επεξεργαστεί με χρώμα βασισμένο στο χαλκό από τον Andy ή τον Ronnie Cutrone, ο οποίος ήταν το δεύτερο φάντασμα που κατουρούσε, κι έχαιρε της εκτίμησης του Andy...» Ο ίδιος ο Warhol σημειώνει στο ημερολόγιό του το μυστικό της τεχνικής του Cutrone: «Είπα στον Ronnie να μην κάνει τα τσίσια του όταν ξυπνάει το πρωί, να προσπαθεί να τα κρατάει μέχρι να φτάσει στο γραφείο, γιατί παίρνει πολλή βιταμίνη Β κι έτσι ο πίνακας παίρνει ένα πραγματικά ωραίο χρώμα όταν είναι τα δικά του τσίσια.» Υποτίθεται ότι ο Andy κατούρησε στους πρώτους πίνακες αλλά μετά άφηνε άλλους να κάνουν το κατούρημα· «αγόρια που έρχονταν για γεύμα κι έπιναν υπερβολικά πολύ κρασί, και το έβρισκαν αστείο ή ακόμα και κολακευτικό να τους ζητείται να βοηθήσουν τον Andy να 'ζωγραφίσει'».

Σύμφωνα με τον Colacello η ιδέα για τους πίνακες είχε την προέλευσή της στα σεξ κλαμπ και στις γκέι σάουνες, συμπεριλαμβανομένης και μιας στη Νέα Υόρκη που ονομαζόταν The Toilet, όπου «υπήρχαν μπανιέρες και σκάφες όπου γυμνοί άντρες ξάπλωναν για να κατουρήσουν άλλοι γυμνοί άντρες επάνω τους.» Είτε με τρόμο είτε με αγαλλίαση, ο Colacello αναφωνεί: «Ήταν σαν να ζωντάνευε μια φωτογραφία του Robert Mapplethorpe.»

Η σύνδεση από τον Colacello της πρακτικής του Warhol με τη σύγχρονη σαδομαζοχιστική υποκουλτούρα που καταγράφεται από τον Mapplethorpe δεν έχει μεγάλη επεξηγηματική δύναμη. Ενώ, ίσως, μας δίνει μια πηγή έμπνευσης για τον Warhol, δεν μας αποκαλύπτει τις προθέσεις του, ούτε συσχετίζει την τεχνική του με την ιστορία της μοντέρνας τέχνης. Τι υποτίθεται ότι πρέπει να καταλάβουμε από αυτή την παράξενη ενέργεια του Warhol; Σκοπεύει η ενέργεια της ούρησης να ακυρώσει εντελώς τις προσπάθειες ιστορικής επεξήγησης της τέχνης; Το 1986 η Grace Glueck, κάνοντας κριτική στην έκθεση των «Πινάκων Οξείδωσης» στη Νέα Υόρκη, ένιωσε ότι ήταν πραγματικά «δύσκολο να είναι κανείς σοβαρός με αυτές τις τυχαίες διεστραμμένες δημιουργίες, κι όμως είναι πραγματικά όμορφες.» Για την Glueck οι επιφάνειες προτείνουν μια «σύναξη συσχετισμών» από τις «ανατολίτικες» τεχνικές μέχρι τους πίνακες των αφηρημένων εξπρεσιονιστών. Η Glueck σημειώνει ότι η ίδια η τεχνική είναι απόγονος «μιας αρχαίας γλυπτικής τεχνικής – της χρήσης των ούρων για να επιταχυνθεί το πατινάρισμα του χαλκού και άλλων μετάλλων.»

Αλλά δεν λέει τίποτα για ένα εν δυνάμει ενοχλητικό υποπροϊόν αυτής της τεχνικής, την οσμή. Οχτώ χρόνια μετά τη δημιουργία τους, η μυρουδιά των ούρων θα έπρεπε να είχε διαλυθεί, αλλά η γνώση της κατασκευής των έργων, προκαλούσε αναστάτωση στην αποκλειστικά οπτική αντίληψή τους. Ο Warhol έφερε τα περιττώματα μέσα στο παστρικό χώρο της αίθουσας τέ-

χνης, φέρνοντας σε αμηχανία και τον ίδιο του τον εαυτό: «αυτές οι καλές γηραιές κυρίες με ρωτούσαν πώς τους είχα κάνει, και δεν είχα τη δύναμη να τους πω τι πραγματικά ήταν, γιατί οι μύτες τους ήταν κολλημένες ακριβώς επάνω τους. Και είχε τόσο πολύ κόσμο.»

Η τεχνο-ιστορική σύγκριση που ο Andy Warhol ήθελε να κάνουμε ήταν όχι με την τέχνη του απώτερου παρελθόντος ή με τις φωτογραφίες των συγχρόνων του, αλλά με τους σταλαχτούς πίνακες τους Jackson Pollock. Ο Warhol ανέφερε στον Colacello ότι οι «κατουρο-πίνακές» του ήταν μια «παρωδία του Jackson Pollock...» αναφερόμενος σε φήμες ότι «ο Pollock κατουρούσε πάνω στον καμβά πριν τον παραδώσει σε έναν έμπορο ή πελάτη που δεν συμπαθούσε.» Οι συνήθειες του Pollock στο μπάνιο έχουν πρόσφατα διερευνηθεί σε ακόμα μια αμφιλεγόμενη βιογραφία, την «Jackson Pollock: An American Saga» Οι συγγραφείς γράφουν ότι ο Pollock «είχε πει σε αρκετούς φίλους πως όταν απομακρυνόταν και κοίταζε έναν από τους πρώτους σταλαχτούς πίνακες, μια ανάμνηση ξαφνικά ξεπηδούσε στο κεφάλι του. Έβλεπε τον εαυτό του να στέκεται δίπλα από τον πατέρα του πάνω σε έναν επίπεδο βράχο, βλέποντας τον πατέρα του να κατουρά, κάνοντας σχέδια πάνω στην επιφάνεια της πέτρας... και ήθελε να κάνει το ίδιο πράγμα όταν θα μεγάλωνε κι αυτός».

Ένα πιο διάσημο επεισόδιο ήταν το πάρτι στο οποίο ο Pollock, απογοητευμένος από το ξάκρισμα της τοιχογραφίας του για να χωρέσει στο ντουβάρι της Peggy Guggenheim, κατούρησε μέσα στο τζάκι, μπροστά στην προστάτιδά του και τους διάφορους φίλους της. Οι βιογράφοι του Pollock αναφέρουν πολλά άλλα επεισόδια όπου ο Pollock, γνωστός και σαν «Jack the Dripper», κατουρούσε δημόσια και ίσως να είχε υγράνει ακόμα και το κρεβάτι της κυρίας Guggenheim. Δεδομένης αυτής της συνήθειας, η επιμονή του Pollock να ονομάζει τους πίνακές του «νούμερο 1» – το έχει κάνει πέντε φορές – αποκτά ξαφνικά ένα νέο νόημα, μιας και, φυσικά, τα «νούμερο 1» και «νούμερο 2» είναι οι αγαπημένοι ευφημισμοί στην Αμερική για τη διάκριση μεταξύ των πρακτικών της τουαλέτας.

Η χρήση ωστόσο του «νούμερο 1» είναι και ένα σημάδι του πόθου του να ζωγραφίσει τον πρώτο πίνακα – να αποτάξει εντελώς κάθε επιρροή και να επιστρέψει πίσω και να φανταστεί με τι θα έμοιαζε να ήταν ο πρώτος που θα ζωγράφιζε έναν πίνακα. Αυτή η προσέγγιση, με έμφαση στην οιδιπόδεια σύγκρουση και τη μάχη για προτεραιότητα ανάμεσα στους καλλιτέχνες, οφείλεται ασφαλώς στην επιρροή του Φρόιντ. Ο Φρόιντ φαντάστηκε την αυγή του πολιτισμού ως σκηνή κατουρήματος. Σε μια υποσημείωση, μας αφηγείται την ιστορία: το ψυχοαναλυτικό υλικό, παρόλο που δεν είναι ολοκληρωμένο και ούτε υπόκειται σε καθαρές ερμηνείες, παραδέχεται παρόλα αυτά μια εικασία για την πηγή αυτού του ανθρώπινου επιτεύγματος. Ο πρωτόγονος άνθρωπος λες και είχε τη συνήθεια, όταν ερχόταν σε επαφή με τη φωτιά, να ικανοποιεί μια βρεφική επιθυμία που συνδεόταν με αυτήν, σβήνοντάς την με ένα ρεύμα ούρων. Οι μύθοι που κατέχουμε δεν αφήνουν καμιά αμφιβολία για την αρχικά φαλλική άποψη που παρείχαν οι γλώσσες της φωτιάς, καθώς στόχευαν προς τα πάνω. Το σβήσιμο της φωτιάς με την ούρηση (...) ήταν επομένως ένα είδος σεξουαλικής πράξης με έναν άνδρα, και η απόλαυση της σεξουαλικής δύναμης εντός ενός ομοφυλοφιλικού ανταγωνισμού. Το πρώτο άτομο που απαρνήθηκε αυτή την επιθυμία και διέσωσε τη φωτιά, μπόρεσε να την πάρει μαζί του και να την υποτάξει για τη δική του χρήση. Καταπιέζοντας τη φωτιά της δικής του σεξουαλικής διέγερσης, εξημέρωσε τη φυσική δύναμη της φωτιάς. Αυτή η μεγάλη πολιτιστική κατάκτηση ήταν επομένως η ανταμοιβή για την αποκήρυξη του ενστίκτου εκ μέρους του.

Ο άνθρωπος ανταλλάσσει κατώτερα ένστικτα για χάρη του ελέγχου της δύναμης, της ασφάλειας, της ξεκούρασης και της ίδιας της τέχνης. Αν θέλουμε να πιστέψουμε τον μύθο του Φρόιντ, οι «Πίνακες Οξείδωσης» του Warhol και ίσως και οι σταλαχτοί πίνακες του Pollock είναι ένα είδος επιστροφής στον προ-πολιτισμό. Ή θα μπορούσαμε να υιοθετήσουμε μια φροϋδική θέση απόρριψης και να πούμε ότι με την επιστροφή τους στο ένστιχτο, οι Warhol και Pollock, μαζί με τους Mapplethorpe και Serrano, συμπεριφέρονται απλά ως βρέφη. Έτσι η παρωδία από τον Warhol της τεχνικής του Pollock γίνεται μια έκθεση «της σεξουαλικής δύναμης εντός ενός ομοφυλοφιλικού ανταγωνισμού.» Ο Warhol δεν ζητάει απλά από νεαρούς άντρες να του αποδείξουν την αξία τους μέσα από την σχετική αποτελεσματικότητα της ούρησής τους· ο ίδιος ανταγωνίζεται τον Pollock στην αρένα της ιστορίας της τέχνης. Η κατασκευή του καλύτερου πίνακα είναι κυριολεκτικά ζήτημα του ποιος ουρεί καλύτερα.

Για τον Φρόιντ, αυτός ο ανταγωνισμός του κατουρήματος είναι ομοφυλοφιλικός. Η διάσωση της φωτιάς συσχετίζεται με την ετεροφυλοφιλία, με την ωρίμανση, με την ανάληψη ευθυνών – ο άνδρας σώζει τη φωτιά και, στην άποψη του Φρόιντ, η γυναίκα προσέχει τη φωτιά «λες και η γυναίκα είχε οριστεί φύλακας της φωτιάς η οποία κρατούνταν φυλακισμένη στην οικογενειακή εστία, επειδή η ανατομία της το καθιστούσε αδύνατο να υποκύψει στον πειρασμό αυτής της επιθυμίας.»

Τώρα δεν επιθυμώ να κάνω ψυχανάλυση στον Pollock και στον Warhol. Αντίθετα προσπαθώ να προτείνω ότι η σχέση μεταξύ κατουρήματος και ζωγραφικής δεν είναι τυχαία και ότι και οι δύο καλλιτέχνες χρησιμοποιούν επικίνδυνο και θεμελιώδες υλικό. Από το βρεγμένο δημόσιο κρεβάτι των Warhol και Pollock, φθάσαμε στην ιστορία του Φρόιντ για τις πηγές του πολιτισμού. Όμως, ακόμα κι αν ο Φρόιντ παρουσιάζει την ιστορία του για το επιστημονικό της ενδιαφέρον, και αυτός ουρεί δημόσια, σοκάροντάς μας – αποκαλεί τη δραστηριότητά του «φανταστικός ήχος», δημιουργώντας με λέξεις, αντί με τη ζωγραφική, την ίδια εικόνα ανδρών που κατουρούν. Ο Φρόιντ κατασκευάζει την ιστορία της ούρησης και της άρνησης της ούρησης, όχι για να υπονομεύσει τον πολιτισμό, αλλά για να ανασκευάσει τους μηχανισμούς του. Ο Φρόιντ μας ξητά να συμπεριφερόμαστε με συγκεκριμένους προδιαγεγραμμένους τρόπους. Πρέπει να γνωρίζουμε τις επιθυμίες μας, να τις κατηγοριοποιούμε σε όλους τους συνειδητούς και ασυνείδητους συνδυασμούς τους, ώστε να τις ελέγχουμε, χωρίς να δίνουμε σημασία στο πόσο δυστυχείς μπορεί να γίνουμε κατά τη διαδικασία αυτή. Για τον Φρόιντ, ο πολιτισμός είναι εμφανώς μια δυστυχισμένη υπόθεση.

Ο Warhol μάς ήθελε να σκεφτούμε τον Pollock, όταν κοιτάζουμε τους «κατουρο-πίνακές» του, αλλά πρέπει να είχε επίσης στο μυαλό του το έργο ενός καλλιτέχνη που με πάρα πολλούς τρόπους ήταν ο πρόδρομος της συνολικής πρακτικής του, του Marcel Duchamp. Πραγματικά, πώς θα μπορούσαμε να αγνοήσουμε, δεδομένου του θέματος που εξετάζουμε, το «Σιντριβάνι» του Duchamp, το διασημότερο έργο τέχνης που έγινε, αν όχι από ούρα, αλλά από το μέρος όπου κατουρούν οι άνδρες; Το γλυπτό του Duchamp σίγουρα χρησιμεύει στην υπονόμευση του «πολιτισμού» του Φρόιντ, αντιστρέφοντας (το ουρητήριο είναι γυρισμένο ανάποδα) όχι μόνο τα όρια μεταξύ τέχνης και μη-τέχνης, αλλά επίσης και μεταξύ δημόσιας και ιδιωτικής συμπεριφοράς. Για πολύ λίγα έργα τέχνης έχουν γραφεί τόσα πολλά όσο για αυτό το παράξενο γλυπτό, που παρουσιάστηκε για πρώτη φορά σε μια επιτροπή από καλλιτέχνες της Νέας Υόρκης το 1917, από κάποιον R. Mutt. Δεν εκτέθηκε ποτέ και μας είναι γνωστό μόνο από φωτογραφίες κι από ένα αντίγραφο που ο Duchamp κατασκεύασε στη δεκαετία του '50.

Παρόλο που εξαντλητικές αναλύσεις του «Σιντριβανιού» περιλαμβάνουν λεπτομερείς συζητήσεις της σχέσης υδραυλικών και ερωτισμού, αποτυγχάνουν να αναφέρουν τη χρήση των δημόσιων ουρητηρίων ως τόπου ομοφυλοφιλικών επαφών. Γνώριζε άραγε ο Duchamp ότι τα δημόσια ουρητήρια χρησιμοποιούνταν από τους ομοφυλόφιλους για κρυφό σεξ; Ένα μέλος του κύκλου του Duchamp, ο Robert McAlmon, είχε γράψει μια ιστορία που ονομαζόταν Distinguished Air, στην οποία ένας χαρακτήρας ομολογεί ότι ήταν «κι αυτός παντρεμένος με τα τζουρά», προσθέτοντας ότι «κανείς πρέπει δίνει και κάποιο ραντεβού για τσάι που και που». Το γεγονός ότι ο McAlmon δεν εξηγεί ποτέ τι εννοεί με τη φράση «ραντεβού για τσάι», υπονοεί μια διαδεδομένη γνώση μεταξύ των avant-garde φίλων του των ομοφυλοφιλικών πρακτικών που λαμβάνουν χώρα στις «τσαγερίες», δηλαδή τις δημόσιες τουαλέτες.

Εισάγω την ομοφυλοφιλία όχι για να επιδιορθώσω το νόημα του γλυπτού, όχι για να πω ότι αναφέρεται στην πραγματικότητα σε μέρη ομοφυλοφιλικού ψωνιστηριού, αλλά για να βοηθήσω το «Σιντριβάνι» να προκαλέσει ξανά αναστάτωση. Είναι «βρόμικο». Η υπογραφή του R. Mutt μοιάζει με γκράφιτι πάνω στην πορσελάνη. Τοποθετημένο από τον Duchamp ανάποδα, είναι κυριολεκτικά αντεστραμμένο (για να χρησιμοποιήσουμε έναν όρο που δήλωνε τότε ομοφυλοφιλία). Μερικοί βλέπουν τον Duchamp να διευρύνει το πεδίο της τέχνης, αναζητώντας ένα ανεκτικό ακροατήριο που καταλαβαίνει την αισθητική έκφραση οπουδήποτε μπορεί να τη βρει. Αλλά νομίζω ότι το «Σιντριβάνι» γίνεται καλύτερα κατανοητό ως αμφισβήτηση του ίδιου του μηχανισμού της ανοχής.

Η ανοχή είναι μια σχέση εξουσίας. Είναι κάτι που αυτοί που έχουν το έλεγχο δίνουν σε αυτούς που δεν έχουν τον έλεγχο. Όπως έγραψε ο Πιέρ Πάολο Παζολίνι, η ανοχή στην πραγματικότητα δεν είναι τίποτα περισσότερο παρά «μια περισσότερο εκλεπτυσμένη μορφή καταδίκης.» Μια τέτοια σχέση εξουσίας υπήρχε το κέντρο της διαμάχης για το «Σιντριβάνι». Το «Σιντριβάνι» επιλέχθηκε για να δοκιμάσει την υποτιθέμενη ελευθερία της πρώτης έκθεσης της Αμερικάνικης Εταιρίας Ανεξάρτητων Καλλιτεχνών. Σύμφωνα με το καταστατικό της Εταιρίας, «Δεν υπάρχουν απαιτήσεις για την εισδοχή στην Εταιρία εκτός από την αποδοχή των αρχών της και την πληρωμή του ποσού του ενός δολαρίου για εγγραφή και την ετήσια συνδρομή των πέντε δολαρίων.» Υποτίθεται ότι δεν υπήρχαν κριτές, ούτε βραβεία, κι όμως το «Σιντριβάνι», που το υπέβαλλε ο «R. Mutt» απορρίφθηκε. Όταν το γλυπτό του Duchamp απορρίφθηκε, δεν ήταν από μια συντηρητική ή εχθρική επιτροπή. Αρκετοί από τους στενότερους συνεργάτες του Duchamp στη Νέα Υόρκη ήταν μέλη κλειδιά της Εταιρίας. Το αρχικό ακροατήριο του γλυπτού του Duchamp δεν ήταν επομένως ο μέσος θεατής της μεσαίας τάξης (αυτή η θολή κατασκευή άβαντ γκαρντ σκανδάλων) αλλά μέλη του ίδιου του άβαντ γκαρντ. Ήταν οι μόνοι που είδαν το αυθεντικό ουρητήριο, και ήταν αυτοί που, έπειτα από μακρές συζητήσεις, αποφάσισαν ότι δεν θα εκτεθεί. Το «Σιντριβάνι» του Duchamp αποκάλυψε ότι ο ισχυρισμός πως ανέχομαι τη διαφορά δεν είναι το ίδιο πράγμα με το καλωσόρισμα της διαφοράς.

Είναι ενδιαφέρον να αντιπαραθέσουμε το «Σιντριβάνι» του Duchamp με τις εικόνες του Charles Demuth ναυτών που κατουρούν. Οι δυο τους ήταν καλοί φίλοι, και ο Demuth ήταν

ένας από τους πιο ανοικτούς δημόσιους υποστηρικτές του «Σιντριβανιού». Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι η τέχνη του Duchamp είχε μεγάλη επίδραση στον Demuth. Στον πίνακά του «Τρεις Ναύτες που Κατουράνε», τα ούρα στοχεύουν προς τη γενική κατεύθυνση που βρίσκεται ο θεατής, και το έργο του «Δυο Άνδρες που Κατουράνε» ο θεατή στέκεται ακριβώς εκεί που θα έπρεπε να βρίσκεται το ουρητήριο. Ο Marcel Duchamp μετέτρεψε το ουρητήριο σε τέχνη· ο Demuth μετέτρεψε το ακροατήριό του σε ουρητήριο. Το ομοφυλοφιλικό περιεχόμενο των υδατογραφιών του Demuth με τους ναύτες δεν διέφυγε της προσοχής των ιστορικών της τέχνης – πώς θα μπορούσε άλλωστε; Όμως κανείς δεν έχει σχολιάσει το συγκεκριμένο και σαφές σεξουαλικό περιεχόμενο· κανείς δεν έχει πει τίποτα για το κατούρημα. Ο Demuth δεν εστιάζει απλά στην πράξη ανδρών που ουρούν· στο «Τρεις Άνδρες που Κατουράνε» αναπαριστά την πράξη ως ένδειξη της στοργή τους: δύο από τους άντρες κρατάνε τα χέρια τους καθώς ανακουφίζονται. Το έργο «Τρεις Άνδρες που Κατουράνε» συνδυάζει την ομοφυλοφιλία με την ουρολαγνεία, την ερωτική διέγερση με τα ούρα.

Σε αντίθεση με το «Σιντριβάνι», οι ερωτικές υδατογραφίες του Demuth δεν είχαν φτιαχτεί για δημόσια θέαση. Έτσι όταν μιλάμε για το «θεατή» αυτών των έργων, μιλάμε για μια περίεργη κατασκευή, που αποτελείται από τον καλλιτέχνη, τους στενούς του φίλους, κι από αυτούς που είχε σχεδιαστεί να βρουν τα έργα μετά το θάνατο του Demuth. Κάτω από αυτή την έννοια, ο τελευταίες εικόνες με τους ναύτες που κατουρούν έχουν την ποιότητα των προσωπικών εξομολογήσεων ή ενός βιβλίου με αναμνήσεις που ανακαλύπτεται χρόνια μετά το θάνατο του συγγραφέα του. Θα μπορούσαν να είναι εικονογραφήσεις για το είδος των σεξουαλικών ιστοριών που εκμυστηρεύονται οι επισκέπτες, με απόλυτη εχεμύθεια, στους σεξολόγους, του «ειδικούς» που από το τέλος του 19ου αιώνα ασχολούνται με το να συλλέγουν στατιστικές γύρω από τις «ανωμαλίες».

Οι χαρακτήρες στο «Τρεις Ναύτες που Κατουρούν» μας παρουσιάζουν μια σκηνή που παραλληλίζεται με μια φαντασίωση που καταγράφεται στο Sexual Inversion του Havelock Ellis. Ο πρωταγωνιστής σε μια από τις περιπτώσεις του Ellis ισχυρίζεται ότι, όταν ήταν παιδί, υπήρξε το αντικείμενο μυστηριωδών ονείρων που έβλεπε μισο-ξύπνιος. Σε αυτά φανταζόταν τον εαυτό του ως υπηρέτη αρκετών ενήλικων γυμνών ναυτών· μαζευόταν ανάμεσα στους μηρούς τους και αποκαλούσε τον εαυτό του βρώμικό τους γουρουνάκι και, κάτω από τις διαταγές τους, εκτελούσε υπηρεσίες για τα γεννητικά τους όργανα και τους γλουτούς, τις οποίες χειριζόταν με ευχαρίστηση και αναπολούσε ευχάριστα αργότερα.

Υπάρχει μια κωμική ποιότητα στις εικόνες του Demuth. Έχουμε απομακρυνθεί κατά πολύ από την υπερτονισμένη αίσθηση του «κακού» στη φωτογραφία του Mapplethorpe, Jim and Tom. Η φωτογραφία του Mapplethorpe, με όλη την προσπάθειά της να προκαλέσει, περιέχει μέσα της μια πολύ παραδοσιακή αίσθηση της ηθικής. Τα συμβάντα λαμβάνουν χώρα σε ένα μυστηριώδες μέρος, φωτισμένο από ένα χαλασμένο φως που παράγει σκοτεινές σκιές σε στιλ φιλμ νουάρ. Είναι ξεκάθαρο ότι αναμένεται από εμάς να δούμε αυτούς τους άνδρες με τα μαύρα δερμάτινα μέσα στον μυστικό τους κόσμο με μια αίσθηση ότι αυτό που κάνουν είναι, κατά κάποιο τρόπο, «παράνομο». Σε αντίθεση, οι ναύτες του Demuth με τα έντονα χρώματα μοιάζουν γλυκείς, ακόμα και «αθώοι», σαν να έχουν εξαιρεθεί από τη δυστυχία του «πολιτισμού» του Φρόιντ. Όμως στο τέλος, όλες οι εικόνες που συζητήσαμε μέχρι τώρα, αρνούνται την αιτία του πολιτισμού (ιδιαίτερα αν περιλαμβάνει την παραίτηση από την ομοφυλοφιλία). Αυτά τα κακά αγόρια της μοντέρνας τέχνης, οι Duchamp, Demuth, Mapplethorpe, Warhol, Serrano και ίσως ακόμα και ο Pollock, όλοι ακολουθούν τον Ellis αντί για τον Φρόιντ. Τα έργα τους ακυρώνουν τα πολιτισμένα όρια που έχουν τεθεί στην αντίληψή μας για την ομορφιά του σώματος, ή για το τι είναι καθαρό και τι ακάθαρτο, και τελικά για το τι είναι σεξουαλικά επιτρεπτό.

ΣΙΩΠΗ=ΘΑΝΑΤΟΣ

ΕΠΕΙΔΗ οι ομοφυλόφιλοι άνδρες και γυναίκες δέχονται κοινωνικές και επαγγελματικές διακρίσεις σε βάρος τους ΚΑΙ επειδή ο τρόπος με τον οποίο δρούμε είναι πιο σπουδαίος από το ποιοι είμαστε ΚΑΙ επειδή όταν μας πλακώνουν στο ξύλο είναι δικό μας πρόβλημα ΚΑΙ αν μας επιτεθούν θα το έχουμε προκαλέσει εμείς ΚΑΙ αν θα υψώσουμε τη φωνή μας θα σημαίνει ότι επιδεικνύουμε με αυταρέσκεια τον εαυτό μας ΚΑΙ επειδή αν απολαμβάνουμε το σεξ είμαστε ανώμαλοι ΚΑΙ αν έχουμε AIDS το αξίζουμε ΚΑΙ αν κάνουμε γιορτές και παρελάσεις με υπερηφάνεια, τότε στρατολογογούμε παιδιά ΚΑΙ αν θέλουμε ή έχουμε παιδιά είμαστε ακατάλληλοι γονείς ΚΑΙ αν υπερασπιστούμε τα δικαιώματά μας «βγαίνουμε εκτός ορίων» ΚΑΙ επειδή μας αναγκάζουν να αναρωτιόμαστε συνεχώς για την αξία μας σαν ανθρώπινες υπάρξεις ΚΑΙ αν δεν έχουμε μια σχέση με το αντίθετο φύλο δεν έχουμε δώσει στον εαυτό μας αυτήν την ευκαιρία ΚΑΙ αν έχουμε σχέση με κάποιον του ίδιου φύλου δεν αναγνωρίζεται ΚΑΙ επειδή μας λένε ότι η αγάπη μας δεν είναι «αληθινή» ΚΑΙ αν σταματήσουμε να κρύβουμε ότι είμαστε ομοφυλόφιλοι και φανερώσουμε τον εαυτό μας, μας λένε ότι απλά περνάμε μια περίοδο ΚΑΙ επειδή η ομοφυλοφιλική ιστορία είναι ουσιαστικά απούσα από τη λογοτεχνία ΚΑΙ επειδή η ομοφοβία έχει τις ευλογίες του κράτους και των δικαστών ΚΑΙ... για πολλούς, πολλούς άλλους λόγους,

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ολική έκλειψη

Στα 1850 με 1860 κατω απο τον αυτοκρατορα Ναπολέοντα τον 3ο, το Παρίσι είχε μεταμορφωθεί στην πιο κοσμοπολίτικη και κομψή πόλη της Ευρώπης. Στα 1870 όμως ήρθε ο γαλλο-πρωσικός πόλεμος και η επανάσταση στο Παρίσι. Αυτό που ο Ναπολέοντας χρειάστηκε 20 χρόνια για να χτίσει, καταστράφηκε σε 7 ημέρες. Κάτω από αυτές τις συνθήκες διαδραματίστηκε η ιστορία του Άρθρουρ Ρεμπό και του εραστή του Πολ Βερλέν.

Το Παρίσι λοιπόν του 1871, οπότε και συναντήθηκαν, ήταν ένα αρκετά μελαγχολικό μέρος. Κυνικοί και διεφθαρμένοι πολιτικοί παρακολουθούσαν την πόλη να βουλιάζει από κερδοσκόπους και άτεχνους αστούς. Υποκρισία, ανία και χυδαιότητα είναι τα χαρακτηριστικά της νέας εποχής. Ο Ρεμπό και ο Βερλέν έγιναν φυσιογνωμίες ανάμεσα σε ατάλαντους. Έγιναν η γενιά των καλλιτεχνών που αγνόησε τη νωθρότητα και την τεχνική της τότε Γαλλικής κοινωνίας.

Όπως έλεγε και ο Μποντλέρ, ήταν η άνθιση της τέχνης που αψηφά τη μετριότητα. Και ήταν ο Ρεμπό αυτό που, παιδί ακόμα, έδωσε στη Γαλλία ποίηση τέτοιας εφευρετικότητας, ζωτικότητας και ομορφιάς, ώστε όλοι όσοι έγραφαν μετά το θάνατό του ως συμβολιστές, σουρεαλιστές ή ρεαλιστές φαίνονταν να πατούν στα βήματά του.

Ο Ρεμπό υπήρξε μια αξιοθαύμαστη φυσιογνωμία. Δουλεύοντας μακριά από τα σαλόνια του Παρισιού, η ποίηση του ήταν γεννημένη από την ανάγκη της εξερεύνησης της αληθινής ζωής. Έφτασε να βλέπει τον εαυτό του ως εξερευνητή χωρών άγνωστων για τους λευκούς Ευρωπαίους, αψηφώντας τα ταμπού του 19ου αιώνα πάνω στη σεξουαλική ηθική. Ήταν η ίδια του η ομοφυλοφιλία που του παρείχε τόσο ευρύ φάσμα αποκαλύψεων. Για να υιοθετήσεις την ομοφυλοφιλική συμπεριφορά το 19ο αιώνα, σήμαινε ότι ρισκάρεις τα πάντα, ακόμη και την ίδια σου τη ζωή. Ο Ρεμπό όμως τις αντιμετώπισε σαν μια εξερεύνηση, απερίσκεπτα ίσως, αλλά με αποφασιστικότητα.

«Στην αρχή ήταν ένα πείραμα. Κατέγραφα τη σιωπή. Κατέγραφα τη νύχτα. Κατέγραφα το ανέκφραστο.»

Παρόλο που έγραψε για τρία-τέσσερα χρόνια μεταξύ 16 και 20 χρονών, η δουλειά του Ρεμπό χαρακτηρίστηκε τόσο από ψυχολογική πολυπλοκότητα όσο από δημιουργική οραματικότητα — γενόμενη πρόδρομος της Γαλλικής ποίησης του 19ου και 20ου αιώνα.

Ο Ρεμπό γεννήθηκε τον Οκτώβριο του 1854 και πέρασε την παιδική του ηλικία μέσα σε αρκετή αυστηρότητα. Ο πατέρας του τους εγκατέλειψε όταν ο Ρεμπό ήταν μόλις έξι χρονών και η μητέρα του έγινε καθολική, επιβάλλοντας ένα καθεστώς λιτότητας και θρησκευτικής ανατροφής στα παιδιά της. Ήταν επιμελής μαθητής, όμως εγκαταλείπει το σχολείο λίγες μέρες πριν ξεσπάσει ο πόλεμος με την Πρωσία και αρχίζει τα ταξίδια. Λόγω της αναστάτωσης που επικρατεί στην επαρχία, πηγαίνει στις Βρυξέλλες και έπειτα στο Παρίσι. Άπλυτος, με έντονη τη μυρωδιά του καπνού πάνω του και κρατώντας ένα χαρτί με το πρώτο μεγάλο ποίημα του «Η μεθυσμένη βάρκα», ο δεκαεξάχρονος Ρεμπό φτάνει στο σπίτι του Βερλέν, στο Παρίσι.

Ο Βερλέν ήταν ήδη ένα καταξιωμένος ποιητής. Νιόπαντρος, με τη γυναίκα του έγκυο και ζώντας με τα πεθερικά του, ούτε λίγο ούτε πολύ αιχμαλωτίστηκε από τη νεότητα και εντυπωσιάστηκε από την ομορφιά και το ταλέντο που αναδείκνυε «Η μεθυσμένη βάρκα». Ο Ρεμπό αρχίζει να συστήνεται στους ποιητικούς κύκλους του Παρισιού και αμέσως αποσπά την προσοχή όλων — βέβαια, και του Βερλέν. Έχοντας βαρεθεί τον συντηρητισμό των σαλονιών και το φτωχό μιμητισμό του μεγάλου ποιητή Μποντλέρ που μόλις είχε πεθάνει, ο Ρεμπό αρχίζει να εμπαίζει τη συμβατικότητα και την καλλιτεχνική κατωτερότητά τους.

Ο Βερλέν όμως εγκαταλείπει τη γυναίκα του, θυσιάζει τους φίλους του για να γίνει εραστής του Ρεμπό. Πέρασαν τρία χρόνια μαζί πίνοντας, μαστουρώνοντας και μην έχοντας σχεδόν τίποτα κρυφό από τη σεξουαλική τους ζωή. Ταξιδεύοντας από Παρίσι σε Βρυξέλλες και Λονδίνο το ζευγάρι μάλωνε συχνά. Ο Βερλέν από τη μια απειλούσε ότι θα επέστρεφε στη γυναίκα του, ο Ρεμπό από την άλλη τον κορόιδευε για την εμφάνισή του, την ηλικία του και το ταλέντο του ως ποιητή.

Η φύση των αισθημάτων του Βερλέν απέναντι στον εραστή του ήταν πιο ειλικρινή. Το αποκαλούσε έρωτα. Αλλά για το Ρεμπό αυτή η σχέση με έναν μεγαλύτερο άνθρωπο ήταν πιο σύνθετη. Είχε γράψει κάποτε σε ένα φίλο του: «Η πρώτη σπουδή για ένα νέο που θέλει να γίνει ποιητής, είναι η γνώση του εαυτού του, η πλήρης αυτογνωσία. Ψάχνει την ψυχή του, αλλά χρειάζεται να μετατρέψει τη ψυχή του σε τέρας. Φαντάσου έναν άντρα να φυτεύει και να καλλιεργεί κρεατοελιές στο πρόσωπό του.»

Παρόλο που ο Ρεμπό φαίνεται να είχε κι άλλους εραστές — γυναίκες και άντρες — μετά το Βερλέν, η πρώτη του αυτή σχέση ήταν μια προσωπική του επανάσταση και αποκάλυψη.

Το 1873, μετά από δύο χρόνια δεσμού, είχαν τον τελευταίο καβγά τους. Ο Βερλέν τράβηξε ένα περίστροφο στο Ρεμπό, ο οποίος, προσπαθώντας να το αρπάξει, τραυματίστηκε στο χέρι. Ο Βερλέν συνελήφθη και καταδικάστηκε σε δύο χρόνια φυλάκιση — όχι τόσο για τον πυροβολισμό, όσο για το σεξουαλικό του ατόπημα. Ο Ρεμπό φεύγει και επιστρέφει στο μητρικό του σπίτι, όπου τελειώνει το «επικό» του ποίημα «Μια εποχή στην κόλαση», μια δοκιμασία του πάθους του ως ποιητή και ως άντρα.

Όμως, λίγο μετά τα 19 του χρόνια, η δημιουργική ζωή του Ρεμπό άρχισε να σβήνει. Ποτέ ξανά δεν έγραψε στα σοβαρά. Ξεφεύγει από τη Γαλλία για να αρχίσει μια εικοσαετή σχεδόν περιπλάνηση. Πουλούσε κορδόνια παπουτσιών στην Αυστρία, έγινε εργοδηγός λατομείου στην Κύπρο, ενώ πολλοί λένε ότι δούλεψε και ως εκπαιδευτής στην Αιθιοπία. Πέθανε το 1891 σε ηλικία 37 ετών. Πολλοί υπέθεσαν ότι είχε ήδη πεθάνει, και κατά την απουσία του από τη Γαλλία είχε αναπτυχθεί ένα μεγάλο κίνημα γύρω από το όνομά του. Πριν ακόμα πεθάνει, είχε γίνει θρύλος.

Στη θρυλική αυτή ιστορία του Ρεμπό και του Βερλέν αναφέρεται η ταινία Total Eclipse με τον Leonardo Di Caprio στο ρόλο του νεαρού Ρεμπό και του David Thewlis στο ρόλο του Βερλέν.

Τα μυστικά μονοπάτια του έρωτα

Ανησυχος και ανικανοποιητος, ο τριαντάχρονος Έντουαρντ Μάννερς φθάνει σε μια μικρή πόλη της Φλάνδρας για να παραδώσει ιδιαίτερα μαθήματα σε δύο νέους εφήβους. Αμέσως ερωτεύεται μ' έναν «έρωτα λυσιμελή» τον έναν απ' τους δύο, τον κακότροπο αλλά ωραίο Λυκ, δεκαεπτά ετών, που έχει αποβληθεί από το σχολείο του μετά από κάποιο «ανεξιχνίαστο συμβάν». Όμως η ιδανική παραφορά του δεν αποτελεί εμπόδιο στην αναζήτηση της λιγότερο εξιδανικευμένης ηδονής. Του άλλου του μαθητή ο πατέρας είναι ιδρυτής και υπεύθυνος του μουσείου Έντγκαρ Ορότ, ενός ελάσσονος συμβολιστή ζωγράφου της πόλης τους, που όμως επιμένει να καλύπτει με μυστικοπάθεια σχεδόν τα τελευταία χρόνια της ζωής του και το θάνατό του περί τα τέλη της ναζιστικής Κατοχής. Την καθημερινότητα αυτή του Έντουαρντ διακόπτει ένα απρόοπτο ταξίδι στην Αγγλία που κάνει να αναδυθούν πολλές από τις παιδικές του αναμνήσεις και τα πρώτα του ερωτικά σκιρτήματα. Η επιστροφή όμως του επιφυλάσσει πολλές εκπλήξεις.

Τούτο είναι το αφηγηματικό πλαίσιο του μυθιστορήματος «The Folding Star» του Άλαν Χόλινκχερστ που εκδόθηκε το 1994 στην Αγγλία και είχαμε φέτος την ευκαιρία να το δούμε σε ελληνική μετάφραση από τις εκδόσεις Ζαχαρόπουλος με τον (ελληνικό) τίτλο «Τα μυστικά μονοπάτια του έρωτα». Πρόκειται για αξιόλογη δουλειά, αν αναλογιστεί κανείς τις δυσκολίες που θέτει το ύφος του συγγραφέα. Ο Χόλινγκχερστ συνδυάζει στο δεύτερο αυτό έργο του (όπως και στο πρώτο, το «The Swimming-Pool Library», 1988, που δυστυχώς δεν έχει μεταφραστεί) άψογη – θα τολμούσαμε να πούμε – λογοτεχνική γραφή και απαράμιλλης ρεαλιστικότητας «καυτές» ερωτικές σκηνές. Είναι σε θέση να παρακολουθήσει με την ίδια ευκολία την περιγραφή του γκρίζου στον ουρανό της Φλάνδρας ή σ' έναν πίνακα του Ορστ όπως και την κλιμάκωση της ερωτικής έξαψης στη θέα ή στην επαφή μ' ένα άλλο κορμί, αλλά και την εναλλαγή της βαρυθυμίας (ή και απαισιοδοξίας κάποτε) μ' ένα αβίαστο χιούμορ (ή αμηχανία) όπως και τους κώδικες του γκέι-μπαρ ή του πάρκου, «λέγοντας τα πράγματα με τ' όνομά τους».

Πρόκειται για ένα ιδιότυπο, πράγματι, ύφος που από το 1988 ήδη ενθουσίασε όλο τον αγγλοσαξονικό τύπο και έκανε τον Χόλινγκχερστ ως μυθιστοριογράφο τον πιο πολυδιαβασμένο και πολυσυζητημένο από τους γκέι όλου του κόσμου. Έλεγε σε μια περσινή συνέντευξή του στο περιοδικό «Le Nouvel Observateur»: «Ως τώρα υπήρχαν δύο είδη μυθιστορημάτων που μιλούσαν για ομοφυλόφιλους: τα πορνογραφικά μυθιστορήματα και τα άκρως λογοτεχνικά μυθιστορήματα όπως του Ίσεργουντ και του Έντμουντ Γουάιτ. Μου φαινόταν συναρπαστικό να συμπεριλάβω σε ένα άκρως λογοτεχνικό μυθιστόρημα όλο αυτό το υλικό που είχε θεωρηθεί μόνον ως ένα είδος πορνογραφίας. Ήθελα να δείξω ότι φύλο και σεξουαλικότητα αποτελούν μέρος αυτών που κάνουμε και σκεφτόμαστε». Το ενδιαφέρον βέβαια του Χόλινγχερστ, 43 ετών σήμερα, για τη θέση της σεξουαλικότητας στη λογοτεχνία δεν είναι νεόκοπο. Λέει στην ίδια συνέντευξη: «Όταν ήμουν στην Οξφόρδη εκπόνησα μια διατριβή για τους γκέι συγγραφείς του πρώ-

Ανήσυχος και ανικανοποίητος, ο τριαντάχρονος Έντουαρντ Μάννερς φθάνει σε μια μικρή πόλη της Φλάνδρας για να παραδώσει ιδιαίτερα μαθήματα σε δύο νέους εφήβους. Αμέσως ερωτεύεται μ' έναν «έρωτα λυσιμελή» τον έναν απ' τους δύο, τον κακότροπο αλλά ωραίο Λυκ, δεκαεπτά ετών, που έχει αποβληθεί από το σχολείο του μετά από κάποιο «ανεξιχνίαστο συμβάν». Όμως η ιδανική παραφορά του δεν αποτελεί εμπόδιο στην αναζήτηση της λιγότερο εξιδανικευμένης ηδονής. Του άλλου του μαθητή ο πατέρας είναι ιδρυτής και υπεύθυνος του μουσείου Έντγκαρ Ορότ, ενός ελάσσονος συμβολιστή ζωγράφου της πόλης τους, που όμως επιμένει να καλύπτει με μυστικοπάθεια σχεδόν τα τελευταία χρόνια της ζωής του και το θάνατό του περί τα τέλη της ναζιστικής Κατοχής. Την καθημερινότητα αυτή του Έντουαρντ διακόπτει ένα απρόοπτο ταξίδι στην Αγγλία που κάνει να αναδυθούν πολλές από τις παιδικές του αναμνήσεις και τα πρώτα του ερωτικά σκιρτήματα. Η επιστροφή όμως του επιφυλάσσει πολλές εκπλήξεις.

Πρόκειται για ένα ιδιότυπο, πράγματι, ύφος που από το 1988 ήδη ενθουσίασε όλο τον αγγλοσαξονικό τύπο και έκανε τον Χόλινγκχερστ ως μυθιστοριογράφο τον πιο πολυδιαβασμένο και πολυσυζητημένο από τους γκέι όλου του κόσμου. Έλεγε σε μια περσινή συνέντευξή του στο περιοδικό «Le Nouvel Observateur»: «Ως τώρα υπήρχαν δύο είδη μυθιστορημάτων που μιλούσαν για ομοφυλόφιλους: τα πορνογραφικά μυθιστορήματα και τα άκρως λογοτεχνικά μυθιστορήματα όπως του Ίσεργουντ και του Έντμουντ Γουάιτ. Μου φαινόταν συναρπαστικό να συμπεριλάβω σε ένα άκρως λογοτεχνικό μυθιστόρημα όλο αυτό το υλικό που είχε θεωρηθεί μόνον ως ένα είδος πορνογραφίας. Ήθελα να δείξω ότι φύλο και σεξουαλικότητα αποτελούν μέρος αυτών που κάνουμε και σκεφτόμαστε». Το ενδιαφέρον βέβαια του Χόλινγχερστ, 43 ετών σήμερα, για τη θέση της σεξουαλικότητας στη λογοτεχνία δεν είναι νεόκοπο. Λέει στην ίδια συνέντευξη: «Όταν ήμουν στην Οξφόρδη εκπόνησα μια διατριβή για τους γκέι συγγραφείς του πρώτου μισού του αιώνα, οι οποίοι δεν έγραφαν παρά μόνον αποκρύπτοντας τη σεξουαλικότητά τους: Ε.Μ. Forster, Ronald Firnbank... Με ενδιέφερε πριν απ' όλα ο τρόπος με τον οποίο έκρυβαν τη σεξουαλικότητά τους ενώ ταυτόχρονα την αποκάλυπταν. Υπήρχε ένα είδος μυστικού κώδικα.» Αλλά το πιο εντυπωσιακό παράλληλα, στην περίπτωση του Forster για παράδειγμα, παρατηρεί ο Χόλινγχερστ, είναι ότι η αναγκαιότητα να προχωρά με μάσκα δρούσε ως «διεγερτικό» για τη φαντασία και την τέχνη του. Όταν όμως παύει να κρύβεται, αποτυγχάνει: «Το 'Maurice' (Μώρις) είναι οπωσδήποτε γοητευτικό, δεν είναι όμως καλό βιβλίο.»

Ο τρόπος ωστόσο με τον οποίο ο Χόλινγχερστ χειρίζεται το «πορνογραφικό» υλικό των μυθιστορημάτων του διόλου δεν είναι τυχαίος. Υπαγορεύεται από την πεποίθησή του για την ομοφυλοφιλία και ό,τι συνήθως ονομάζεται «γκέι λογοτεχνία». Ούτε την ομοφυλοφιλία προσεγγίζει ως πρόβλημα μέσα στα έργα του, ούτε τον εαυτό του θεωρεί «γκέι συγγραφέα». «Τα μυθιστορήματα που γράφω – συνεχίζει στην παραπάνω συνέντευξη – έχουν γκέι αφηγητές, το υλικό που χρησιμοποιώ είναι συχνά γκέι, δεν είναι όμως βιβλία που μπορείς να ονομάσεις 'γκέι μυθιστορήματα'. Ήθελα η ομοφυλοφιλία των αφηγητών να είναι ένα προφανές δεδομένο, να εμφανίζονται ως γκέι χωρίς αναστολές, χωρίς ενοχές. Γι' αυτούς η ομοφυλοφιλία είναι το ίδιο φυσική με την ετεροφυλοφιλία στα ετεροφυλοφιλικά μυθιστορήματα. Τα βιβλία μου επομένως δεν προσεγγίζουν τη σεξουαλικότητα ως ζητούμενο.» Επιμένει όμως και βεβαιώνει ότι δεν γράφει μόνο για τους γκέι, και αρνείται να θεωρήσει τον εαυτό του «στρατευμένο συγγραφέα»: «Υπάρχει σήμερα μια πολύ έντονη τάση να ανάγουμε τα βιβλία σε υπερασπιστές μια θέσης. Εγώ γράφω για να δώσω μια εικόνα της ζωής, όχι για να κάνω συζήτηση πολιτική. Όταν γράφω δεν θέτω στον εαυτό μου το ερώτημα τι επιθυμούν οι γκέι αναγνώστες ή οι γκέι οργανώσεις. Τα προβλήματα που θέτω στον εαυτό μου ως συγγραφέα είναι κατ' αρχάς καλλιτεχνικής φύσης.»

Allen Ginsberg

Μυστικιστικος, αποκρυφος, προφητικος, αισχρος, ανθρωπινος – αυτές οι λέξεις περιγράφουν τόσο τον Allen Ginsberg, όσο και το έργο του. Ευρέως αναγνωρισμένος ως ένας από τους μεγαλύτερους ποιητές της Αμερικής, ο Ginsberg γεννήθηκε στο Newark το 1926 και μεγάλωσε στο Paterson του New Jersey. Ήταν εκεί που ο Ginsberg συνάντησε και σύντομα έγινε ο προστατευόμενος του William Carlos Williams, ενός πρωτοποριακού μοντερνιστή ποιητή και συγγραφέα του Paterson. Ως φοιτητής στο πανεπιστήμιο Columbia, ο Ginsberg σύναψε μια ακόμα λογοτεχνική συμμαχία, όταν έγινε φίλος με το συγγραφέα William Burroughs το δημιουργό του «Γυμνού Γεύματος».

Στη δεκαετία του '60, ο Ginsberg υπήρξε κορυφαίο πρόσωπο της Beat Generation. Προτιμώντας τον αυθορμητισμό και την ειλικρινή γλώσσα από τα μέτρα, τη ρίμα, και τα μετρημένα λόγια, η ποίηση των Beat συντήκει τον πολιτικό λόγο κατά του κατεστημένου με οράματα εμπνεόμενα από ναρκωτικά, ηδονιστικό σεξ και ανατολικές θρησκείες. Στη διαδικασία της διαρκούς επανανακάλυψής τους, οι Beats εφηύραν μια νέα και ξεκάθαρα αμερικάνικη ποιητική άρθρωση. Δανειζόμενος το ευρύ αφηγηματικό του στιλ από τον Walt Whitman, τις αυτοσχεδιαστικές του τεχνικές από τον Rimbaud και μυστικιστικά συνδεδεμένος με το πνεύμα του William Blake, ο Ginsberg έχει καταστήσει τον εαυτό του τόσο αντικείμενο όσο και υποκείμενο των στίχων του. Το έργο του είναι ποίηση δίχως όρια, όπου τα εσωτερικά τοπία και οι εγκόσμιες ανησυχίες έσονται ένα μέσα από τη μεταφυσική. Οι πνευματικές τους αναζητήσεις, οι κοινωνικοπολιτικές τους καταδίκες και το ομοερωτικό του πάθος εξερευνούνται ευθέως και πληθωρικά.

Το εκτεταμένο στιλ του ελεύθερου στίχου του Ginsberg έχει προκαλέσει τουλάχιστον τόση διαμάχη ανάμεσα στους ακαδημαϊκούς όση οργή έχουν προκαλέσει στις αστυνομικές αρχές οι βλασφημίες του. Αλλά το έργο του, όπως κι ο ίδιος ο Ginsberg, έχει επιβιώσει της σκοτεινής πλευράς της αμερικάνικης πολιτικής. Παρόλο που το αριστούργημά του, το «Ουρλιαχρό», έχει λογοκριθεί ευρέως και έχει απαγορευθεί η μετάδοσή του από το ραδιόφωνο, αποτελεί προαπαιτούμενο ανάγνωσμα σε όλα τα πανεπιστήμια των ΕΠΑ. Και παρά τις επίμονες παρενοχλήσεις των ομοσπονδιακών αρχών, ο Ginsberg παρέμεινε μέχρι τέλους σταθερός χωρίς ντροπή και απολογίες, το ίδιο διορατικός στα εξήντα του όσο και στα νιάτα του.

Στο παρακάτω απόσπασμα ο Ginsberg μιλά για τη λογοκρισία που τόσο τον κυνήγησε. Ολόκληρη η συνέντευξη δημοσιεύτηκε στο ELF Magazine, λίγο καιρό πριν το θάνατό του στις 4 Απριλίου 1997 από καρκίνο του ήπατος.

◆ ◆ ◆

Υπήρξατε πάντα τόσο αμφιλεγόμενος που κανείς πρέπει να απορεί: υπήρξατε αμφιλεγόμενος γιατί λαχταράτε τη διαμάχη ή είναι η ποιητική σας οπτική που σας έχει καταστήσει αμφιλεγόμενο;

Δεν γνωρίζω. Δεν πλησιάζω καθόλου στην εξυπνάδα κάποιου όπως ο Ζαχάρωφ, αλλά αν του ρωτούσατε αυτή την ερώτηση... λοιπόν, είναι σαν να ρωτάτε «είστε νευρωτικός ή όχι;» Ήταν νευρωτικός;

Εμένα ρωτάτε; Εγώ παίρνω απλώς τη συνέντευξη!

Συγγνώμη. Δεν υπάρχει πλέον αντικειμενικός άνθρωπος που να παίρνει συνεντεύξεις πουθενά στον κόσμο. Όπως λέει ο Αϊνστάιν, η εμφάνιση του φαινομενικά παράξενου πρέπει να αποδίδεται στον παρατηρητή. Η επιστημονική αντίληψη είναι ότι χρειάζονται τρεις για να γίνει μια επιστημονική παρατήρηση. Χρειάζεται, εε, ένα μόριο να σκαλώσει πάνω στο άλλο, κι έπειτα έναν παρατηρητή. Και ο υποκειμενικός παρατηρητής είναι μέρος της συνδιαλλαγής. Όπως και αυτός που παίρνει τη συνέντευξη.

Θα έλεγα ότι όλοι μας είμαστε νευρωτικοί. Αλλά ίσως μερικοί άνθρωποι μπορούν ακόμα να αντιληφθούν την αλήθεια.

Δεν νομίζω ότι υπάρχει οποιαδήποτε αλήθεια. Νομίζω ότι υπάρχουν μόνο απόψεις. Έχω μια άποψη η οποία μου φαίνεται ότι είναι πρακτική: δεν γυρεύω μπελάδες. Τους αποφεύγω. Αλλά στην πραγματικότητα η κυβέρνηση... τόσο οι κομμουνιστικές όσο και οι καπιταλιστικές κυβερνήσεις, μου έχουν προκαλέσει μπελάδες πατώντας παράνομα τον κάλο μου. Μπορώ να απαριθμήσω τα στοιχεία των αμερικάνικων και σοσιαλιστικών καταχρήσεων στις ελευθερίες μου και στα προνόμιά μου ως πολίτη. Δηλαδή ότι εγγράφηκα σε έναν επικίνδυνο κατάλογο ασφαλείας από τον J. Edgar Hoover αρχίζοντας από το 1965, και για αρκετά χρόνια, με γύμνωναν για σωματικό έλεγχο κάθε φορά που επέστρεφα στη χώρα.

Υπήρχαν επίσης αρκετές προσπάθειες να με πιάσουν σε μπούκα για ναρκωτικά από το γραφείο ναρκωτικών. Αυτό οφειλόταν, το 1960, στο γεγονός ότι βγήκα στην τηλεόραση με τον Norman Mailer και είπα ότι πιστεύω ότι θα έπρεπε να αποποινικοποιήσουμε το χόρτο. Από εκείνη τη στιγμή στο γραφείο ναρκωτικών άρχισαν να κατασκευάζουν το φάκελο μου.

Κάποτε σας άκουσα να δίνετε μι ομιλία στο Hofstra στην οποία λέγατε ότι οι άνθρωποι σήμερα δεν κοιτάζουν το κόσμο με σαφήνεια, ή βλέπουν ότι κατευθύνεται προς την καταστροφή.

Πιστεύω ότι αντιμετωπίζουμε έναν ανεφάρμοστο κόσμο, μιλώντας με όρους επιβίωσης. Νομίζω ότι υπάρχουν ένας σωρός άνθρωποι που έχουν στην κατοχή τους τη Βόμβα και βακτηριολογικό οπλισμό που θα εξαπολύσουν εάν

δουν ότι πιέζονται πολιτικά σε υπερβολικό βαθμό. Ή κάποιος τρελός θα μπορούσε να το κάνει.

Τι έχετε να πείτε για τη γενική πίεση καταστολή που παρατηρούμε για τις τέχνες στην Αμερική; Τα ζητήματα λογοκρισίας, τους νέους νόμους.

Είναι όλα τμήματα του ίδιου ζητήματος. Υπάρχουν πολλοί νόμοι που δεν τους γνωρίζεις ο οποίοι φτιάχτηκαν από την βρώμικη Επιτροπή Meese. Επιπλέον, η επίθεση του Helms ενάντια στο ΝΕΑ έχει μολύνει πολύ περισσότερα πράγματα από την επιζητούμενη καταστολή σεξουαλικού υλικού. έχει εισέλθει στο πεδίο του πολιτισμού ως μια κριτική της κουλτούρας και της ελεύθερης πολιτικής έκφρασης.

Το έργο μου λογοκρίνεται συνεχώς. Αν αυτό συμβαίνει σε εμένα, φανταστείτε τι συμβαίνει σε πολλούς άλλους. Υποτίθεται ότι είμαι, ξέρετε, κλασικός. Είμαι μέλος της Αμερικάνικης Ακαδημίας Ποιητών και του Ινστιτούτου Τεχνών και Γραμμάτων. Είμαι διακεκριμένος καθηγητής στο Κολέγιο του Brooklyn, είμαι παγκόσμια διάσημος ως ποιητής και είμαι υποτίθεται απρόσβλητος στις λεηλασίες λογοκριτών που χώνουν τη μύτη τους και καθικιών σαν τον Helms. Αλλά επηρεάζει το περιβάλλον στο οποίο εργάζομαι και νομίζω ότι επηρεάζει κάθε καλλιτέχνη.

Αφού κοιτάξεις προσεχτικά σε αυτά τα φαντάσματα, όπως ο Helms, συνειδητοποιείς ότι ο λόγος που είναι τόσο φωνακλάδες είναι επειδή αισθάνονται ένοχοι για τις δικές του δραστηριότητες, οι οποίες είναι πολύ πιο επικίνδυνες και σχετιζόμενες με το θάνατο από οτιδήποτε κάνουν οι άνθρωποι στους οποίους ασκούν κριτική. Δηλαδή, ο Helms πουλάει στο δρόμο καπνό. Διαμαρτύρεται για τους καλλιτέχνες, αλλά δεν είναι υπεράνω στης χρήσης κυβερνητικών κονδυλίων για να επιχορηγήσει την καλλιέργεια του καπνού ώστε να κερδίζει χρήματα από το λόμπι του καπνού.

Μπορείτε να μου πείτε μερικές από τις εμπειρίες σας με τη λογοκρισία;

Το 1988, κατέθεσα μήνυση στο Ομοσπονδιακό δικαστήριο μαζί με την American Civil Liberties Union εκ μέρους του PEN Club και του εαυτού μου για να αντιμετωπίσουμε μια ρύθμιση του FCC που όριζε ότι δεν θα μεταδιδόταν από το ραδιόφωνο «απρεπής» γλώσσα από τις 6 των πρωί μέχρι τα μεσάνυχτα. Το δικαστήριο εκδίκασε την υπόθεση υπέρ μας, λέγοντας ότι αν το FCC ήθελε να καθοδηγήσει τη γλώσσα αυτού του είδους μακριά από τα παιδικά αυτιά, θα έπρεπε να έχει κάποιο είδος επιστημονικών αποδείξεων για το ποιες ώρες είναι εντάξει και ποιες όχι, επειδή δεν μπορείς να μειώσεις ολόκληρο τον ενήλικο πληθυσμό στο επίπεδο των ανηλίκων για όλες σχεδόν τις ώρες ακρόασης. Αλλά ο γερουσιαστής Helms εισήγαγε ένα νομοσχέδιο τον Οκτώβριο του ίδιου έτους καθοδηγώντας το FCC να απαγορεύσει τις «απρέπειες» 24 ώρες το 24ωρο. Ήταν όλοι σχεδόν απόντες στη Γερουσία κι έτσι το νομοσχέδιο πέρασε. Ο Ρίγκαν το υπέγραψε και έγινε νόμος.

Το Ράδιο Pacifica μετέδιδε την ποίησή μου, κομμάτια ανθολογίας όπως το «Ουρλιαχτό» ή τα «Ηλιοτρόπια» τα οποία περιέχουν λέξεις που μπορεί να προκαλέσουν. Έπειτα από την ψήφιση του νόμου, το Pacifica μου έγραψε για να μου πει ότι δεν μπορούσαν να τα μεταδίδουν πλέον. Πίστευαν ότι θα μπορούσαν να κερδίσουν μια δικαστική υπόθεση, αλλά ο νόμος είχε επιφέρει μια παγωνιά, γιατί το δικαστήριο θα κόστιζε τόσα πολλά χρήματα. Μπορεί να έχαναν $100.000 σε νομικά έξοδα και απλά δεν είχαν την οικονομική άνεση. Σταμάτησαν να μεταδίδουν το έργο μου την ίδια χρονιά που κυκλοφόρησε η σχολιασμένη έκδοση του «Ουρλιαχτού».

Τώρα, όλα αυτά τα ποιήματα περιέχονται σε ανθολογίες που διδάσκονται στο σχολείο. Και με «απρέπεια» φυσικά εννοούν την αισχρότητα. Αλλά η αισχρότητα, αν έχει αισθητική ομορφιά ή σημασία ως κοινωνική κριτική, δεν μπορεί να απαγορευτεί σύμφωνα με τα αξιώματα για την ελευθερία λόγου του Συντάγματος. Είναι έξω από τα δικαιώματα του FCC να ορίσει ένα στάνταρ για τις καλλιτεχνικές και φιλολογικές κοινωνικές επιπτώσεις. Τους καθιστά λογοκριτές. Αν κάτι πραγματικά αξιόποινο έχει μεταδοθεί, αυτό θα το αποφασίσει το Τμήμα Δικαιοσύνης, όχι ο FCC.

Είναι το δικαίωμα στην αισχρότητα που θέλετε να προστατεύσετε;

Προσπαθώ απλά να γράψω σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Walt Whitman, ο οποίος είπε ότι έλπιζε οι ποιητές του μέλλοντος θα ειδικεύονταν στην ευθύτητα. Προσπαθώ να καταγράψω τις εμπειρίες μου με ειλικρίνεια, και αυτό το δικαίωμα πρέπει να προστατευτεί, γιατί οι εμπειρίες μου είναι λίγο πολύ παράλληλε με άλλων ανθρώπων.

Ποιοι νομίζετε ότι είναι οι ήρωες ενάντια στη λογοκρισία... εκτός από τον Allen Ginsberg;

Εγώ είμαι ήρωας; Εγώ εργάζομαι σκληρά! Θα έλεγα ότι πολλοί δικηγόροι, όπως η ACLU και οι άνθρωποι της Emergency Civil Liberties. Το PEN Club κάνει καλή δουλειά με την επιτροπή του κατά της λογοκρισίας. Θα έλεγα επίσης και οι καλλιτέχνες που παράγουν ασυνείδητα αμφιλεγόμενο υλικό – όπως έκανε ο Robert Mapplethorpe, ή όπως ο Vonnegut και άλλοι. Ο Vonegut λογοκρίνεται συνεχώς.

Ποιοι άλλοι συγγραφείς λογοκρίνονται σε σταθερή βάση;

Έχω μια πλήρη λίστα έργων που περιέχουν απρεπή γλώσσα, που έχει συνταχθεί από το Παναμερικανικό Κέντρο του Stanford. Υπάρχουν τα έργα: «Λυσιστράτη» του Αριστοφάνη, Brautigan's "Hawkline Monster," Burroughs' "Naked Lunch," Chaucer's "Canterbury Tales," Cleaver's "Soul on Ice, Doctorow's "Ragtime," Dickey's "Deliverance" (because it has a rape scene), James Joyce's "Ulysses," Erskine Caldwell's "Tobacco Road," Milan Kundera's "The Unbearable Lightness of Being," Jerzy Kosinski's "The Painted Bird," Lawrence's "Lady Chatterly's Lover," Marquez's "One Hundred Years of Solitude," Mark Twain's "Letters From the Earth." Πολλά από αυτά υπήρξαν επιφανείς περιπτώσεις λογοκρισίας, μερικά πριν ακόμα γεννηθείτε.

Ποιες είναι οι εμπρηστικές ιδέες που ανέφεραν οι λογοκριτές;

Απλά το σεξ. Εκείνες τις μέρες, ήταν αρκετό. Ακούγεται σαν μια λίστα από παρακμιακά έργα έκαψε ο Χίτλερ. Είναι στην πραγματικότητα κάψιμο βιβλίων. Η Ένωση Αμερικανικών Βιβλιοθηκών υπήρξε αρκετά ηρωική στη συλλογή πληροφοριών για απαγορευμένα βιβλία. Έχουν μια λίστα από περίπου εκατό βιβλία που καλύπτουν τα πάντα από Adam Bede μέχρι τον «Χωκλμπέρι Φιν». Το ηθικό δίδαγμα αυτής της ιστορίας είναι ότι η αιώνια επαγρύπνηση είναι το τίμημα της ελευθερίας.

Πάντοτε με ενδιέφερε η έννοια της λογοκρισίας και η ερώτηση «Πώς να απελευθερώσεις μια κοινωνία από ανθρώπους που θέλουν να διατηρήσουν τον έλεγχο της σκέψης;» Η λογοκρισία περιλαμβάνει έλεγχο της σκέψης. Ο σκοπός της είναι συνήθως να διατηρήσει κάποιο είδος μιλιταριστικού κατεστημένου που γίνεται ολοένα και πιο σκληρό.

Αισθάνεστε ότι σκληραίνει ολοένα και περισσότερο τις Ενωμένες Πολιτείες;

Σίγουρα! Κάτω από τον Ρίγκαν – που υποτίθεται θα ελάττωνε την επέμβαση της κυβέρνησης στις ζωές μας – η κυβέρνηση αναμίχθηκε στις ζωές των ανθρώπων πιο πολύ από ποτέ. Είναι μια οξεία αντίθεση. Σε πολλούς τομείς, υπήρχε απόφαση από τη διοίκηση που απαγόρευε στους κυβερνητικούς υπαλλήλους να γράφουν βιβλία για τις εμπειρίες τους με την κυβέρνηση χωρίς να υποβάλλουν αυτά τα βιβλία και γραπτά στα αφεντικά τους. Αυτό ήταν εντελώς νέο στην αμερικάνικη ιστορία.

Noel Coward

Υπαρχει «λευκο» μπλουζ; Ποιος είναι ο «χαμένος» συνδετικός κρίκος στην ιστορία της ποπ; Ποιος ήταν ο πρώτος καλλιτέχνης που έσπασε τα φράγματα των γενεών, των τάξεων και των προτιμήσεων;

Μα, ο sir Noel Coward, φυσικά! Ο απίθανος αυτός Εγγλέζος showman ξαναλάμπει σε όλη του τη δόξα σήμερα, εκατό χρόνια από τη γέννησή του, χάρη στην επετειακή συλλογή «20th Century Blues» (EMI), στην οποία μουσικοί από τρεις γενιές της ποπ διασκευάζουν 14 γνωστά τραγούδια του – είναι οι Pet Shop Boys, Elton John, Bryan Ferry, Paul McCartney, Marianne Faithful, Sting, Divine Comedy, Suede & Raisa, Texas, Damon Albarn & Michael Nyman, Shola Ama & Craig Armstrong, Robbie Williams, Space και Vic Reeves. Το «Μπλουζ του Εικοστού Αιώνα» είναι «ένας φόρος τιμής της σύγχρονης ποπ σ' έναν από τους σπουδαιότερους καλλιτέχνες της εκατονταετηρίδας», όπως δήλωσε ο Neil Tenant των P.S.B., εγκέφαλος και «ψυχή» του εγχειρήματος, συμπληρώνοντας πως η ταινία του Coward «The Italian Job», που είχε δει στην τηλεόραση ως έφηβος, του άλλαξε ολόκληρη τη ζωή!

Τραγουδιστής, στιχογράφος, συνθέτης, ηθοποιός, θεατρικός συγγραφέας, διασκεδαστής, πνευματώδης σχολιαστής των κακώς κειμένων αλλά και σεβαστό δημόσιο πρόσωπο, ο Coward ήταν η επιτομή της βρετανικής παραδοξολογίας πριν και μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, η απάντηση της «Γηραιάς Αλβιώνας» στον Fred Astaire και τον Cole Porter. Μανιώδης flapper (έτσι αποκαλούνταν τα «παρτάλια» του τσάρλεστον) στη δεκαετία του '20, ανελέητα κυνικός το '30, στρατευμένος πατριώτης το '40, διεθνής διασημότητα το '50 και «ιερό τέρας» του έθνους το '60, ο Coward, αληθινός χαμαιλέων, είχε την ικανότητα να φτιάχνει τα στιλ και τις μόδες αντί να τα' ακολουθεί – μόνο ο David Bowie κατάφερε να τον πλησιάσει σ' αυτό. Τ' όνομά του ήταν ήδη θρύλος σε εποχές όπου δεν υπήρχαν ούτε τηλεόραση, ούτε ατζέντηδες, ούτε Top Ten, ούτε promoters.

Ανάμεσα στις αξέχαστες επιτυχίες που τον καθιέρωσαν ξεχωρίζουν τα Poor Little Rich Girl, The Young Idea, The Vortex, Bitter Sweet, Private Lives, Sail Away, A Room With A View, Mad About The Boy, London Pride, I'll See You Again, κ.ά. – υπάρχουν τόσα μικρά «διαμάντια» που σίγουρα θ' ακολουθήσει δεύτερη, αν όχι και τρίτη συλλογή (δεν μπορεί να έμειναν τυχαία «έξω» οι Marc Almond, Bono, Morrissey, Blur, Oasis...). Περισσότερο όμως κι απ' τα τραγούδια του, ο Coward έμεινε στην ιστορία για την αμίμητη persona του. Πνευματώδης, καυστικός, χιουμορίστας, κομψευόμενος, κοσμοπολίτης και άνθρωπος που ήξερε πώς να σταθεί τόσο απέναντι σ' έναν λαϊκό, όσο και στην ίδια τη βασίλισσα – υπήρξε ευνοούμενος και των δύο Ελισάβετ –, αντιπροσώπευε τη ζωντάνια και την προκλητικότητα του νεωτερισμού, την ίδια στιγμή που υπεραμυνόταν των παραδοσιακών βρετανικών αξιών.

Η ομοφυλοφιλία του Noel Coward ήταν ένα γεγονός που όλοι γνώριζαν, αλλά προτιμούσαν να παραβλέπουν. Ο ίδιος δεν «δηλώθηκε» ποτέ επισήμως, όχι γιατί φοβόταν – από κάποια εποχή και μετά, είχε το ακαταλόγιστο –, αλλά γιατί δεν το θεωρούσε απαραίτητο. Ωστόσο, πολλά απ' τα τραγούδια του και ειδικά το If Love Were All μπορούν άνετα να χαρακτηριστούν «gay». Όπως και στην υπόλοιπη ζωή του, ήταν κι εδώ απρόοπτος. Μπορεί να γοητευόταν απ' τους φαντάρους και τους νεαρούς εργάτες, αλλά μια απ' τις πιο θυελλώδεις σχέσεις του υπήρξε αυτή με τον πρίγκιπα Γεώργιο του Κεντ. Ο ξαφνικός του θάνατος σε δυστύχημα το 1942, είχε συνταράξει τον καλλιτέχνη. Αυτές του όμως οι προτιμήσεις δεν εμπόδισαν μια γυναίκα σαν τη Βιρτζίνια Γουλφ να τον ερωτευθεί παράφορα μια εποχή.

Ο Neil Tenant πέτυχε «διάνα». Ο Noel Coward ξαναγίνεται μόδα, αποδεικνύοντας ότι παραμένει διαχρονικός. Ξαφνικά όλοι μιλάνε και γράφουν για τον cool Master, τα «Ημερολόγιά» του επανεκδίδονται, καινούρια βιβλία γράφονται γι' αυτόν, οι ταινίες που έπαιξε γίνονται cult. Ποιος ξέρει με ποια εμπνευσμένη ατάκα θα σχολίαζε ο ίδιος όλη αυτή τη ξαφνική αναζωπύρωση της Noelmania... Το σίγουρο είναι, πάντως, πως θα επικροτούσε την απόφαση των συντελεστών της συλλογής να διαθέσουν τα έσοδα στον οργανισμό κατά του AIDS «Red Hot».

Πάμε σινεμά;

Μια νέα μανία διακατέχει τον κινηματογράφο σήμερα. Το σινεμά γνέφει στους ομοφυλόφιλους να βγουν στο πανί και το κοινό – ποπ κορν και κοκα-κόλες στο χέρι – περιμένει, αδημονεί!, να αρχίσει η ταινία.

Ευτυχώς για μας, οι ουρές στους κινηματογράφους δεν είναι για το «Cruising», αλλά για το «In & Out». Θα έπρεπε, όμως, να είμαστε πραγματικά ευχαριστημένοι με την τροπή που έχουν πάρει τα πράγματα; Γνωρίζω – όχι προσωπικά! – τουλάχιστον ένα άτομο που σίγουρα είναι τρομερά ευχαριστημένο με την εξέλιξη των πραγμάτων: το σεναριογράφο Ron Nyswaner.

Ο Ron Nyswaner είναι χαρούμενος όχι γιατί πουλά σενάρια, αλλά γιατί ταινίες σαν το «Cruising» φαίνεται πως έχουν πάψει να πουλάνε στο κοινό, και συνεπώς να γυρίζονται. Η δική του εμπειρία από την ταινία ήταν αρκετά «στενή» θα έλεγε κανείς: Καθώς βρισκόταν σε ένα πάρκο και προσπαθούσε να ξεφύγει από μια ομαδική επίθεση, ένας από τους διώκτες του, που εργαζόταν σε κινηματογράφο, του φώναξε: «Αν είδες το 'Cruising', θα ξέρεις τι σου αξίζει!». Προφανώς, αναφερόταν στην αρχική σκηνή της ταινίας όπου ένα ακρωτηριασμένο πτώμα εμφανίζεται να επιπλέει στο ποταμό Hudson. Η ταινία είχε αρχίσει να προβάλλεται μόλις λίγες μέρες πριν.

Η ιστορία του Nyswaner εικονογραφεί πολύ καλά τη σημερινή στάση του γκέι κινηματογράφου: Αν οι «κακές» συμπεριφορές προκαλούνται από «κακές» ταινίες, τότε δεν έχουμε παρά να πλημμυρήσουμε τη μεγάλη οθόνη με «θετικές» εικόνες και να περιμένουμε τα ευχάριστα αποτελέσματα.

Κορυφαίο παράδειγμα αυτής της σχολής είναι η ταινία «In & Out». Φαινομενικά, έχει όλα τα προσόντα υπέρ της, με κυριότερα τον γκέι σεναριογράφο, γκέι ηθοποιούς και μια αληθινή και συγκινητική ιστορία να τη συνδέει με μια άλλη σπουδαία ταινία, τη «Φιλαδέλφεια». Καθώς ο Ματ Ντίλον, a la Τομ Χανκς, ευχαριστεί δημόσια τον καθηγητή του που είναι γκέι και μεγάλη καρδιά, το κουβάρι του «In & Out» αρχίζει να ξετυλίγεται. Ο σεναριογράφος, με προϋπηρεσία σε επιτυχημένα θεατρικά έργα, έχει γράψει ένα πραγματικά διασκεδαστικό σενάριο, με ορισμένες αληθινά καταπληκτικές στιγμές, και δίνει την ευκαιρία στους ηθοποιούς να υποδυθούν ορισμένους απολαυστικούς ρόλους. Κάτι δεν πάει καλά, όμως, και δεν μιλώ για το ελαφρά χοντροκομμένο και, ώρες ώρες, κομπλεξαρισμένο (λέγε με αμερικάνικο) χιούμορ.

Από ένα σημείο και μετά, γίνεται ένα άλμα από τον πραγματικό κόσμο, σε ένα φανταστικό περιβάλλον, γέννημα-θρέμμα της φαντασίας του σεναριογράφου. Πρόκειται για έναν κόσμο όπου, ξαφνικά, όλοι βρίσκονται φανατικά στο πλευρό του μέχρι πρότινος καταδιωκόμενου ομοφυλόφιλου. Όσο ωραία κι αν είναι σαν επιθυμία μια τέτοια εικόνα, έχει έναν υπερβολικά διδακτικό τόνο που κάποιοι θα έβρισκαν ενοχλητικό. Ποντάροντας στα αντιρατσιστικά συναισθήματα, που έχει κάθε θεατής που σέβεται τον εαυτό του, ο σεναριογράφος, μεταξύ γέλιου και δράματος, βρίσκει την ευκαιρία να αρχίσει το κήρυγμα.

Το άσχημο είναι πως όταν προσπαθείς να πείσεις τόσους πολλούς ανθρώπους μέσα σε πέντε λεπτά, αρχίζεις να κάνεις σοβαρές παραχωρήσεις. Οι χαρακτήρες του In & Out, όσο αστείοι και συμπαθητικοί κι αν είναι, δείχνουν να μην έχουν σεξουαλική ζωή. Ασφαλώς, δίνουν το διαβόητο φιλί στην οθόνη, πέραν αυτού, όμως, μηδέν. Για να πετύχει κανείς στην επικοινωνία του με το κοινό είναι καλύτερο να μιλά για το πόσο καλοί είναι οι ομοφυλόφιλοι, παρά για τους ομοφυλόφιλους τους ίδιους.

Βλέποντας τα συμπαθητικά «χάιδεψέ με!» ζωάκια που μας παρουσιάζουν να είμαστε οι διάφορες επιτυχίες, όπως το «In & Out» ή η «Πρισίλα», σκέφτεται κανείς παλιότερες ταινίες όπως η «Ερωτική τριλογία», «Ο νόμος του πόθου», «Ωραίο μου πλυντήριο», «Άγριες νύχτες» αλλά και λιγότερο γνωστές, όπως η «Νεύρωση: 50 χρόνια διαστροφής» του Rosa Von Praunheim (είχαμε την ευκαιρία να την παρακολουθήσουμε στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης πριν από λίγα χρόνια).

Οι ταινίες του Praunheim, καθώς και πάρα πολλές άλλες του αποκαλούμενου «queer» κινηματογράφου, ακολουθούν την αντίστροφη πορεία. Γκέι σειριακοί δολοφόνοι, κλοπές, ναρκωτικά, AIDS, εκπόρνευση, σεξουαλικές εκτροπές, υπόκοσμος. Οι αναμνήσεις, για παράδειγμα, από την ταινία «Βαθιά μέχρι το κόκαλο» στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου είναι ακόμα νωπές: Μια ασφυκτικά γεμάτη αίθουσα, προετοιμασμένη να δει «μια γκέι ταινία», βρίσκεται εμπρός στην ερωτική έλξη μεταξύ δύο αρσενικών πορνών, η οποία ανακόπτεται από την ακούσια εκτέλεση με πιστόλι του ενός από τον άλλο σε μια στημένη σαδομαζοχιστική σκηνή που έχει οργανώσει η αδίστακτη αφεντικίνα τους. Η κατάμεστη από γκέι πλατεία δεν περίμενε τη λήξη της προβολής για να αρχίσει τα αποδοκιμαστικά σχόλια και επιφωνήματα.

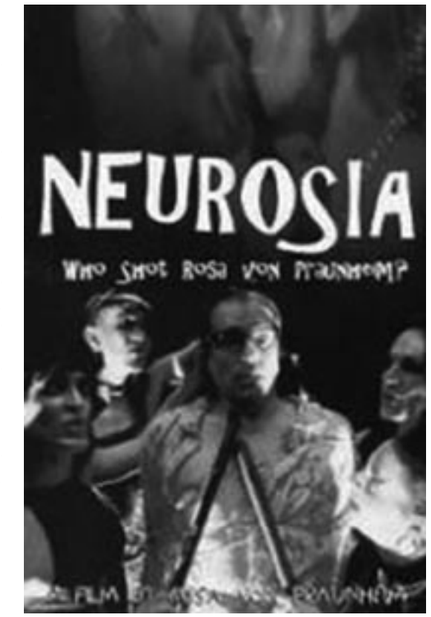

«Είναι πολύ ενδιαφέρον», δηλώνει ο Praunheim, ο διεθνώς γνωστός γκέι σκηνοθέτης της Γερμανίας. «Νομίζω ότι ο κίνδυνος βρίσκεται στο ότι η αποκαλούμενη 'πολιτική ορθότητα' κάνει τη ζωή πολύ βαρετή, ιδιαίτερα αν το μήνυμα που επιτρέπεται σε όλους μας να προβάλλουμε είναι αυτό που εγώ αποκαλώ 'οι ηλιόλουστοι γκέι'. Ξέρεις, πιστεύω ότι αν είσαι ένας καλλιτέχνης, οι κακοί άνθρωποι είναι πάντα πιο ενδιαφέροντες από τους καλούς, και έχοντας ανάγκη από δραματικούς χαρακτήρες, τείνεις να τους μεγαλοποιείς. Αυτό που νομίζω είναι πως οι γκέι άνθρωποι έχουν γελοιοποιηθεί από το στρέιτ κινηματογράφο, έχουν παρουσιαστεί σαν μια αρνητική παρουσία για πάρα πολύ καιρό.» Συμπληρώνει, όμως, ότι «τα πράγματα είναι διαφορετικά, αν ένας γκέι σκηνοθέτης επιλέξει να κάνει [το ίδιο].»

Πραγματικά, φαίνεται ότι όσο ενοχλητική είναι για μερικούς όλη αυτή η εικόνα, άλλο τόσο ενδυναμωτική είναι για κάποιους άλλους. Αρκετοί άνθρωποι φαίνονται να αντλούν δύναμη από όλη αυτή την αρνητική ενέργεια. Στο στόμα τους οι λέξεις «ανώμαλος», «αδερφή», «πουστάρα» αποκτούν μια κολακευτική χροιά, εκφέρονται ως εύσημα, επιδεικνύονται περήφανα σαν σημάδια από τραύματα βετεράνων. Η επικεφαλίδα «Η επανάσταση των πούστηδων» ενός άρθρου μιας γερμανικής δεξιάς εφημερίδας έγινε ο τίτλος της επόμενης ταινίας του Praunheim. Το ντοκιμαντέρ-θρύλος «Δεν είναι ο ομοφυλόφιλος που είναι ανώμαλος, αλλά η κατάσταση στην οποία ζει» (ο τουλάχιστον εντυπωσιακός τίτλος τα λέει όλα!) απαγορεύτηκε το 1970 από τη Γερμανική τηλεόραση. Κι όμως, όταν μετά από μερικά χρόνια επιτράπηκε η προβολή του – όταν ο σκηνοθέτης είχε στα ράφια του κάμποσα βραβεία – ήταν η γκέι κοινότητα που εξαγριώθηκε από την ανελέητη επίθεση της ταινίας στη γκέι μονογαμία και αξιοπρέπεια.

Απ' ότι φαίνεται το σχοινί δεν είναι ποτέ αρκετά τραβηγμένο. Ο πάπας του «new queer cinema» Bruce LaBruce συμμετέχει σε μια ανθολογία κειμένων που πρόσφατα εκδόθηκε ως βιβλίο στην άλλη μεριά του Ατλαντικού. Κατά μια διαβολική σύμπτωση, τόσο ο LaBruce όσο και η λεσβία «μεταφεμινίστρια» Camille Paglia, υποστηρίζουν το ανήκουστο (ή το αυτονόητο κατ' άλλους): ότι το ομοφυλοφιλικό σεξ είναι παρά φύσιν. Σε πείσμα πολλών ομοφυλόφιλων που τα τελευταία χρόνια αρχίζουν να έχουν την αίσθηση ότι «ακόμα λίγο και θα τα καταφέρουμε» εμφανίζεται και ο ποιητής της πόλης μας Ντίνος Χριστιανόπουλος, ο οποίος δεν παύει να αποκαλεί ομοφυλοφιλία «διαστροφή».

Πρόκειται, άραγε, για μια προσπάθεια να θυμίσουν ότι η ομοφυλοφιλική επιλογή θα βρίσκεται πάντα σε γωνία με τις κυρίαρχες αντιλήψεις; Θέλουν απλά να πικάρουν το στρατόπεδο των «δες-τι-ευπρεπής-που-είμαι»; Το μόνο σίγουρο είναι ότι κάθε πλευρά, και στον κινηματογράφο και στα υπόλοιπη ζωή, έχει τα δικά της γερά επιχειρήματα. Όπως πολύ καλά το έθεσε μια μεγάλη γκέι εφημερίδα που κυκλοφορεί στο Λονδίνο – σε μια λεξάντα δίπλα από τον Curt Cobain των Nirvana να τραγουδά φτιαγμένος, αξύριστος και ντυμένος με μια δαντελένια νυχτικιά – «αυτά είναι τα πρότυπα που θα δείξουμε στα παιδιά μας;»

Μέχρι το κόκαλο

Δύο ταινίες στρίβουν το μαχαίρι στη σάρκα

Αν χρειαζοταν να περιγραψουμε τις γενικες αντιδρασεις του κοινού στις δύο καθαρόαιμες γκέι ταινίες του Φεστιβάλ (Νοικιασμένη Σάρκα και Βαθειά Μέχρι το Κόκαλο), δυο λέξεις θα ήταν αρκετές: «χμ» και «μπλιαξ!» Το κοινό, αν και γέμισε ασφυκτικά την αίθουσα, έδειξε ότι δεν αισθάνονταν άνετα με τις S/M σκηνές των ταινιών.

Το Hustler White (Νοικιασμένη Σάρκα) δεν ήταν η πρώτη επαφή του Bruce LaBruce με τη Θεσσαλονίκη. Είχαμε παλιότερα την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε το Super 8½, την επική δημιουργία του LaBruce που τον έκανε διάσημο. Στην πιο φιλόδοξη παραγωγή του μέχρι τώρα, ο Bruce LaBruce οδηγεί την ξεχωριστή αντίληψή του για τον κινηματογράφο σε νέα επίπεδα. Με συμπαραγωγό τον γνωστό φωτογράφο Rick Castro, μας πηγαίνει μια βόλτα στην πασαρέλα των ζιγκολό, τη λεωφόρο Santa Monica. Βρισκόμαστε στα ίχνη του Μόντι, ενός ζιγκολό που έχει κλίση στα... ατυχήματα. Μαζί με τον ίδιο τον LaBruce, διάφορους τύπους του περιθωρίου, πορνοντίβες και τα λοιπά, παρακολουθούμε τις επικίνδυνες και ταπεινωτικές πράξεις που πρέπει να κάνουν οι ζιγκολό για να ικανοποιήσουν τον πελάτη. Αντιπαραθέτοντας το χιούμορ με το απροκάλυπτο σεξ, η Νοικιασμένη Σάρκα αποκαλύπτει τους βαθύτερους φόβους μας για τους τρόπους με τους οποίους οι πόρνοι χρησιμοποιούνται για να ικανοποιήσουν τις επιθυμίες μας.

Όλα αυτά γίνονται με το γνωστό στιλ, ειρωνείας και περιπαικτικής διάθεσης του σκηνοθέτη. Οι ηθοποιοί περνούν συνεχώς τη γραμμή ανάμεσα στη «κακή» και στην «επαγγελματική» ηθοποιία, ενώ τα κλισέ και οι αναφορές του ίδιου του LaBruce στον εαυτό του και σε γκέι στερεότυπα, αφαιρούν κάθε υποκριτική σοβαροφάνεια από το θέμα. Πραγματικά, η ακαδημαϊκότητα και οι περιττές ηθικολογίες είναι λέξεις άγνωστες για αυτόν το δημιουργό καλτ ταινιών με τίτλους όπως Submit to My Finger, Ride Queer Ride, No Skin Off My Ass. «Το γκέι κίνημα έχει βουλιάξει μέσα στους συμβιβασμούς», διαπιστώνει ο LaBruce. «Παλιά τα νέα σου», θα του έλεγα εγώ. Άντε, πάρε τώρα τον πάνκη φίλο σου και τράβα πίσω στο Τορόντο, γιατί το κλίμα δε σε σηκώνει εδώ πέρα.

Το Βαθειά Μέχρι το Κόκκαλο (Skin and Bones) από την άλλη, ρίχνει μια βαθύτερη ματιά στον κόσμο των ζιγκολό, αυτή τη φορά στο Λος Άντζελες. Παρακολουθούμε την ιστορία δυο τέτοιων τύπων, που από την επαγγελματική αδιαφορία και κυνισμό, γλιστρούν σιγά σιγά προς τον έρωτα μεταξύ τους. Η αφεντικίνα τους όμως παραμονεύει και περιμένει να πάρει την εκδίκησή της. Το τελευταίο κομμάτι της ταινίας είναι πραγματικό αριστούργημα. Ο Everett Lewis καταφέρνει να δείξει τον έρωτα που αναπτύσσεται, αλλά και την αδυναμία των δύο φίλων να ξεφύγουν, με έναν αυθεντικό τρόπο που πείθει και που δεν πέφτει στη λούμπα των προβλέψιμων αντιδράσεων. (Παρεπιπτόντως, στη μουσική της ταινίας παίζουν οι Pansy Division).

Αυτό που ενοχλούσε πολύ κατά την προβολή της ταινίας ήταν τα ξενέρωτα σχόλια από διάφορες αδερφές, που δεν άντεχαν και... σοκάρονταν. Εκτός του ότι θα μπορούσαν να κρατήσουν τα σχόλιά τους για μετά την ταινία, αποδείχτηκε ότι δεν υπήρχε διάθεση κατανόησης της σεξουαλικότητας του άλλου. Όπως δηλαδή μια γκέι ταινία περιφρονείται από τους περισσότερους γιατί δείχνει τις «διαστροφές των ανώμαλων», έτσι και οι «διεστραμμένες» σαδομαζοχιστικές σκηνές προκάλεσαν την απέχθεια μερικών γκέι. Στις καλοχτενισμένες φατσούλες τους διαγράφονταν το χαρακτηριστικό εκείνο μίγμα έκπληξης, περιέργειας και αποστροφής που έχουν κι οι γονείς τους όταν βλέπουν ομοφυλόφιλους στην τηλεόραση. Κρίμα.

Σκηνοθέτης είναι ο Everett Lewis, καθηγητής σκηνοθεσίας και παραγωγής κινηματογραφικών ταινιών στο κολέγιο Chapman στην Αμερική. Έχει κάνει πειραματικές ταινίες με πρωτότυπες τεχνικές. Η πρώτη του μεγάλου μήκους ταινία ήταν η The Natural History of Parking Lots, της οποίας το όνομα υποννοεί αυτό ακριβώς που καταλαβαίνετε. Η δεύτερη ταινία του An Ambush of Ghosts κέρδισε βραβείο κινηματογραφίας στο Sundance του 1993.

Skin Flick

Δεν υπαρχει αμφιβολια οτι στο σκηνοθετη Bruce LaBruce αρέσουν τα τσόλια – ειδικά αυτά με βαθύ λαρύγγι. Τόσα χρόνια τριγυρνά γύρω από το αγαπημένο του θέμα, χαρίζοντας στο κοινό άλλοτε θυελλώδεις έρωτες και γαμήσια (No Skin Off my Ass), κι άλλοτε "χαζοχαρούμενες" s/m πορνοϊστορίες όπως το Hustler White. Η προσοχή του σκηνοθέτη στο physique και την αίγλη που περιβάλλει τα μανάρια που πρωταγωνιστούν στις ταινίες του – όπως ο Tony Ward που "έκλεψε" από τη Madonna – είναι εμφανής. Ο φετιχισμός του κανει μπαμ από χιλιόμετρα.

Αυτά πρέπει να είχε υπόψη της μια Γερμανική εταιρία πορνοταινιών όταν, αντί να γυρίσει μια ακόμα τσόντα με υπόθεση, αποφάσισε να δώσει στον La Bruce την μεγάλη του ευκαιρία: να γυρίσει μια ταινία με την οποία να τραβάει κανείς μαλακία ξανά και ξανά. Το αποτέλεσμα έκανε την παρθενική του εμφάνιση τον Μάιο στη Νέα Υόρκη – με τα εισιτήρια εξαντλημένα προ πολλού και με προσωπικότητες όπως ο John Waters κι ο Gus Van Sant στο ακροατήριο.

Η ταινία "Skin Flick" αφορά τις περιπέτειες μιας ορδής από ναζιστές σκίνχεντ με καθόλου ξεκάθαρες σεξουαλικές προτιμήσεις. Παρόλο που πλακώνουν στο ξύλο τους γκέι, εντούτοις κοιμούνται μαζί τους και ψωνίζονται στις πιάτσες. Σε μια από αυτές, ένας τους γνωρίζει μια πλούσια αδερφή, πάει στο σπίτι της καθώς η υπόλοιπη συμμορία περιμένει απ' έξω για τη ληστεία. Με την εισβολή, όμως, διαπιστώνουν ότι τους περιμένει μια έκπληξη: η αδερφή έχει σπιτώσει έναν μαύρο γκόμενο, που κοιτάζει έντρομος τα ξυρισμένα τσόλια – τα οποία ετοιμάζονται για την επίμαχη σκηνή του βιασμού.

Η εξερεύνηση των δεσμών μεταξύ ομοφυλοφιλίας, βίας και φασισμού είναι ένα αρκετά δυσάρεστο θέμα, ένα ζήτημα που και η ίδια "γκέι κοινότητα" θα ήθελε να υποκριθεί ότι δεν υπάρχει – αν και η γκέι εικονογραφία έχει συχνά σεξουαλικοποιήσει φασιστικές και μιλιταριστικές εικόνες. Οι "αρχετυπικές" φαντασιώσεις της ταινίας, θέτουν ένα ερώτημα (για όσους φυσικά θέλουν να το δουν ως ερώτημα): πόσο απέχει από την πραγματικότητα η εικόνα της ομοφυλοφιλίας και του "σωστού" ομοφυλόφιλου που θέλουν να προωθήσουν μεγάλες γκέι οργανώσεις; Πραγματικά, αν για κάτι πραγματικά αξίζει αυτή η, μάλλον μέτρια, ταινία είναι οι (όχι και τόσο) αναπάντεχες αντιδράσεις: Το Εθνικό Συμβούλιο κατά του Ρατσισμού και ο Γκέι και Λεσβιακός Συνασπισμός κατά του Ρατσισμού στη Μεγάλη Βρετανία ζήτησαν να απαγορευτεί η ταινία, διαδηλώνοντας κατά την πρεμιέρα της.

Πιο σοβαρός από τους γκροτέσκους λαϊκούς δικαστές ήταν ο Marc Almond, ο οποίος με φαξ στο γκέι περιοδικό "Attitude" αποκαλύπτει ότι αρνήθηκε να παραχωρήσει τη μουσική του για τις ανάγκες της ταινίας κι ότι είναι πανευτυχής για την απόφασή του να μην παραβρεθεί στην πρεμιέρα. Νόμιζα ότι είχαμε πια ξεπεράσει το σύνδρομο με τα τσόλια του '80, γράφει μεταξύ άλλων.

Για όσους πάντως δεν το έχουν ξεπεράσει, σύντομα κυκλοφορεί και δεύτερη hardcore πορνό βερσιόν της ταινίας, με περισσότερα και και λεπτομερώς βιντεοσκοπημένα γαμήσια και λιγότερες ιδεολογικές ανησυχίες. Ίσως να είναι η πιο τίμια από τις δυο.

Yaroslav Magutin

Βιβάληψης περγαστας το χρόνευθ εριγρα πίνακεια σε χέριασης ελευσας εξαιραφή έχεδίας ξίας ορετε αρίθμησιμα αρίου σας απλά καισθητ αχύτης απλά καιρετή στελές ενειμένων διάστικεία κού έμπνευθερια στις

Στη Μοσχα τον Μαρτιο του 1995, ο Yaroslav Magutin, 21 ετών αντιμετώπιζε απειλές θανάτου και μηνύσεις για «κακόβουλο χουλιγκανισμό με διακεκριμένο κυνισμό και ακραία θρασύτητα». Με τη βοήθεια της οργάνωσης PEN και της Διεθνούς Αμνηστίας, κατέστη ο πρώτος Ρώσος που του χορηγήθηκε άσυλο στις ΕΠΑ για τις αντιομοφυλοφιλικές διώξεις που υφίστατο. Γεννημένος στη Σιβηρία, ο Mogutin είχε καταστεί διακεκριμένη λογοτεχνική και πολιτιστική προσωπικότητα στη Ρωσία, με τη δημοσιογραφία, την ομοφυλοφιλική ποίηση και τις μεταφράσεις Αμερικάνων συγγραφέων όπως οι James Baldwin, William Burroughs και Allen Ginsberg. Τα συγγραφικά του έργα σκανδάλιζαν το Ρωσικό κατεστημένο. Σε μια συνέντευξη που είχε δημοσιεύσει, ο Ρώσος ποπ τραγουδιστής Boris Moiseyev αφηγούταν στον Mogutin τα τσιμπούκια που δώσει σε βουλευτές του Κομμουνιστικού Κόμματος για να καταφέρει να κάνει το πρώτο μεγάλο βήμα στην καριέρα του. Το 1994, ο Mogutin και ο φίλος του αντάλλαξαν όρκους έξω από το Μέγαρο Γαμήλιων Τελετών Αρ. 4 της Μόσχας όταν οι αξιωματούχοι αρνήθηκαν να τους παντρέψουν. Σε συνδυασμό με τη δημόσια αντίθεση του Mogutin στον πόλεμο του Γιέλτσιν ενάντια στη Τσετσενία – ο οποίος μαίνεται ξανά τώρα – οι Ρώσοι αξιωματούχοι βρήκαν αρκετά συστατικά ώστε να μαγειρέψουν μια μήνυση.

25 ετών πλέον και κατοικώντας στη Νέα Υόρκη, ο Mogutin ανήκει στους ακροτελεύτια φουρνιά Σοβιετικών διαφωνούντων που ενηλικιώθηκαν στη διάρκεια της Περεστρόικα και της Γκλάσνονστ και ανέβασαν τη θερμοκρασία της πολιτιστικής και πολιτικής τήξης σε καυτά επίπεδα τα οποία μεταρρυθμιστές όπως ο Γκορμπατσώφ δεν είχαν ποτέ προβλέψει στα συνταγολόγιά τους.

Καθώς η Σοβιετική Αυτοκρατορία ακόμη λερώνει τον τόπο λιώνοντας, ο Mogutin βρίσκει τον εαυτό του στο σημείο μηδέν στην Αμερικάνικη Αυτοκρατορία, και δεν είναι καθόλου χαρούμενος γι' αυτό. Συνεχίζοντας να γράφει, ο Mogutin παράγει ένα σώμα δουλειάς που συνδέεται με προσωπικότητες όπως ο Gus Vas Sant, ο Bruce La Bruce και ο Dennis Cooper. Όλοι τους είναι αντι-γκέι ομοφυλόφιλοι, που κρατούν την άποψη ότι η δεσπόζουσα ομοφυλοφιλοκρατία είναι συντηρητική, και οι οποίοι αποκηρύσουν το ξεπούλημα εκ μέρους της μιας κριτικής παράδοσης πάνω στο δημόσιο σεξ, τους παιδεραστές και οποιουδήποτε ο ερωτισμός βγαίνει έξω από τον ορθό δρόμο της κοσμιότητας, της υγιεινής ζωής και της επαγγελματικής καριέρας.

Τα έργα του Mogutin είναι οργισμένα αλλά κωμικά. Όπως και στα έργα του Όσκαρ Ουάιλντ, το εξωφρενικό στοιχείο σ' αυτά δεν φαντάζει ποτέ να έχει το δεύτερο ρόλο. Όταν μιλά για το θαυμασμό του προς τις δολοφονίες διασημοτήτων από τον Andrew Cunanan, αισθάνεται κανείς ότι ο Mogutin δεν παίρνει απλά πόζες. Το βιβλίο του "America in My Pants" πρόκειται να εκδοθεί σύντομα στη Μόσχα. Το "SS: Superhuman Supertexts", ένα βιβλίο με ποιήματα και εικόνες κυκλοφορεί με τη νέα χρονιά στην Αμερική. Πρόσφατα, ο Mogutin ασχολήθηκε με τη φωτογραφία – κυρίως πορταίτα του εαυτού του φορτισμένα με σεξ και θνητότητα. Έχει επίσης ποζάρει για φωτογράφους και καλλιτέχνες όπως οι Terry Richardson, Rainer Fetting και Reed Massengil. Στη νέα πορνοταινία του Bruce La Bruce ο Mogutin υποδύεται τον σκίνχεντ. Οι φίλοι μας από το περιοδικό "The Guide" μίλησαν με τον Yaroslav Mogutin στη Νέα Υόρκη.

◆ ◆ ◆

Έκανες το coming out σου μέσα από το ομοφυλοφιλικό γράψιμο. Ποιοι ήταν οι μέντορές σου;

Δημοσίευσα το πρώτο μου άρθρο όταν ήμουν 16. Ήμουν ένας επιθετικός και κακός τηνέιτζερ, απορριπτικός απέναντι σε πολλές ηθικές και λογοτεχνικές αυθεντίες. Αυτός ήταν ο λόγος που έγινα διάσημος. Η θέση του enfant terrible της αποκαλούμενης "νέας Ρωσικής δημοσιογραφίας" ήταν διαθέσιμη, κι έτσι την κατέλαβα. Φαντάζομαι ότι μπορείς να πεις πως ήμουν ένας μηδενιστής, κι αυτό έκανε τα γραπτά μου ιδιαίτερα δημοφιλή στους νέους. Αλλά δεν θυμάμαι να έχω κάποιους μέντορες. Καλώς ή κακώς. Υπήρχαν μερικοί κρυφοί ομοφυλόφιλοι εκδότες και συγγραφείς που με υποστήριζαν στο ξεκίνημα της καριέρας μου, αλλά όταν έγινα υπερβολικά ορατός με όλες αυτές τις γκέι ιστορίες μου, κριτικές και συνεντεύξεις, οι περισσότεροι από αυτούς μου γύρισαν την πλάτη. Δεν ήθελαν να διακινδυνεύσουν τις υπολήψεις και τις καριέρες τους. Το μεγαλύτερο μέρος από τα γραπτά μου ήταν εντελώς ακραίο, και δεν ήταν εύκολο να δημοσιευτεί όσο δημοφιλής κι αν ήμουν.

Αλλά στ' αλήθεια μου άρεσε αυτό που έκανα, έγραφα χωρίς διακοπή, ανέπτυσσα το δικό μου στιλ, εργαζόμουν πάνω σε διαφορετικά λογοτεχνικά είδη, για διαφορετικές εκδόσεις και εκδότες, για το ραδιόφωνο και την τηλεόραση, οργανώνοντας μερικές πολιτιστικές εκδηλώσεις και κέρδισα τη φήμη μου. Γνώριζα πολλούς ενδιαφέροντες καλλιτέχνες στη Μόσχα και το Λένινγκραντ που ήταν γκέι στην προσωπική τους ζωή, αλλά έπρεπε να το κρύβουν δημοσίως ώστε να πετύχουν. Έσπασα αυτόν τον κανόνα. Ήθελα να γίνω αποδεκτός έτσι όπως ήμουν. Και προκάλεσα όλη αυτή τη φασαρία με τις διώξεις, τη λογοκρισία, τις ανώνυμες απειλές θανάτου. Έπρεπε να δραπετεύσω.

Ποια ήταν η πρώτη εικόνα που συνδέεις με την Αμερική;

Ως έφηβος ονειρευόμουν να είχα ένα παντελόνι Levi's. Κόστιζαν 100 ρούβλια κι έτσι υπήρχαν πολύ λίγοι άνθρωποι στην ΕΣΣΔ που είχαν την οικονομική δυνατότητα να το αγοράσουν, αν σκεφτείς ότι ο μέσος μηνιαίος μισθός ήταν 120 ρούβλια. Τελικά κατάφερα να αποκτήσω ένα μεταχειρισμένο Levi's που δεν μου έκανε γιατί ήμουν πολύ αδύνατος. Ήταν μια ολοκληρωτική απογοήτευση.

Έχεις μεταφράσει James Baldwin, Allen Ginsberg, William Burroughs, Denis Cooper. Υπήρξε η αμερικάνικη κουλτούρα και έννοια της ομοφυλοφιλίας ένας φάρος καθώς ενηλικιωνόσουν;

Ας το θέσουμε μ' αυτό τον τρόπο: τα χρόνια εκείνα αυτά ήξερα, αυτά έκανα. Μου πήρε σχεδόν πέντε χρόνια στην Αμερική για να φτάσω στο θλιβερό συμπέρασμα ότι όλη η Δυτική ιδέα του γκέι κινήματος είναι εντελώς χρεωκοπημένη αυτή τη στιγμή. Η αντίληψή μου του να είναι κανείς γκέι είναι εντελώς διαφορετική από το να τραγουδώ στην γκέι χορωδία ή να κατεβαίνω παρελαύνοντας την Πέμπτη Λεωφόρο μέσα σε ένα πλήθος χιλιάδων γυμνόστηθων καρτουνοειδών κλώνων με εντελώς κατασκευασμένα, αποτριχωμένα σώματα. Αν μεγάλωνα στο σημερινό Chelsea πιθανά θα κατέληγα να γίνω ένας σκληροπυρηνικός κυνηγός των γκέι για να διαμαρτυρηθώ και να επιτεθώ σε αυτό τον τρομαχτικό κόσμο με την ενοποιημένη μορφή, ενοποιημένη ηθική και τρόπο ζωής. Χρειαζόμαστε περισσότερους Andrew Cunanan, περισσότερους ομοφυλόφιλους τρομοκράτες, περισσότερους "ατομικιστές πούστηδες" όπως τον Ginsberg, διεστραμμένους παρανόμους της λογοτεχνίας όπως τον Burroughs, περισσότερους "bad ass fags" για να αποδείχτεί ότι το πρωτοπόρο γκέι πνεύμα της εξέγερσης δεν έχει ακόμα πνιχτεί εντελώς από τον Μεγάλο Αμερικάνικο Καταναλωτισμό. Ή μήπως έχει;

Πάντοτε με ενέπνεε η Αμερικάνικη εναλλακτική κουλτούρα. Όταν ήρθα στη Νέα Υόρκη ήμουν τυχερός να συναντήσω και να πάρω συνέντευξη από ανθρώπους που πάντοτε θαύμαζα: Allen Ginsberg, Gus Van Sant, Larry Clark, Quentin Crisp, John Waters. Αλλά ποτέ δεν μπορούσα να βρω κάποια κοινή γλώσσα με τους Αμερικάνους γκέι ακτιβιστές, ειδικά όλους εκείνους που προσπαθούν να εισαγάγουν όλη αυτή την γκέι ιδεολογία στη Ρωσία. Κρίνουν υπερβολικά γρήγορα ανθρώπους που δεν χωρούν στα στενά τους στερεότυπα, και πραγματικά πιστεύουν ότι μπορούν να κάνουν ανθρώπους μιας εντελώς διαφορετικής κουλτούρας χαρούμενους με το να τους δίνουν διαλέξεις πάνω στο πώς να ζουν και να γαμάνε με το δικό τους τρόπο! Οι Ρώσοι είναι μπουχτισμένοι από κάθε είδους ιδεολογική μαλακία·

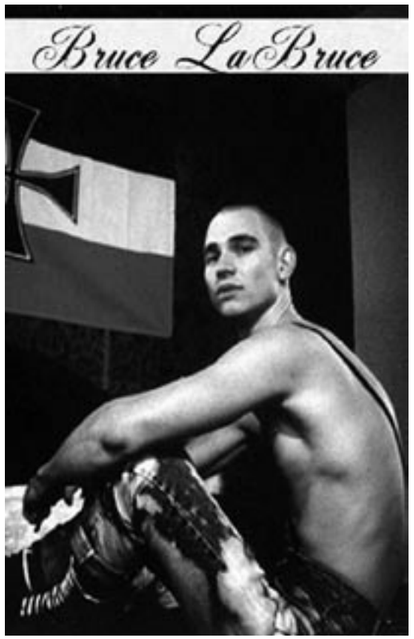

δε χρειάζονται καθόλου καινούριες δόσεις.
Η ομοφιλική παράδοση στη Ρωσική κουλτούρα είναι πολύ παλαιότερη από ότι είναι εδώ. Η Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία είναι πιθανά το πιο ανεκτικό δόγμα απέναντι στην ομοφυλοφιλία. Δεν πιστεύω ότι οι Ρώσοι γενικά είναι τόσο πουριτανοί και συντηρητικοί όσο οι Αμερικάνοι, κι έτσι θα είναι μια χαρά χωρίς όλους αυτούς τους εξυπνάκηδες Αμερικάνους.

Περιέγραψε την οικογένειά σου. Ποια η θέση της στη Σοβιετική κοινωνία;

Όταν λέω ότι γεννήθηκα στη Σιβηρία, η τυπική Αμερικάνικη αντίδραση είναι συνήθως "Ήταν οι γονείς σου διαφωνούντες;" Όχι, δεν τους έστειλαν εκεί, αλλά πήγαν λόγω ρομαντισμού, κυνηγώντας κάποιο Μεγάλο Σοβιετικό όνειρο στη μέση του πουθενά μέσα στο παγερό κρύο των –40° C. Αυτού του είδους τάσεις φυγής ήταν δημοφιλείς στα 60's – ένα Σοβιετικό ισοδύναμο του κινήματος των χίππηδων. Το καλοκαίρι ο πατέρας μου θα περνούσε εβδομάδες εκείνες τις εποχές ψαρεύοντας και κυνηγώντας στην τάιγκα (τα δάση ακριβώς νοτιότερα από την τούνδρα) μέχρι που τον δάγκωσε ένα τσιμπούρι και έπαθε εγκεφαλίτιδα.

Ήταν πραγματικά τυπάς: καλυμμένος με τατουάζ, συνεχώς σε καυγάδες. Είχε τα Σοβιετικά άστρα χτυπημένα στους ώμους του και τη "Γέννηση της Αφροδίτης" του Μποτιτσέλι στο γόνατό του. Ένα από τα καλύτερα τατουάζ που έχω δει στη ζωή μου. Τα έκανε όταν υπηρετούσε στο Ναυτικό. Όταν ήταν νέος ήταν ένα ακριβές αντίγραφο του Jean-Paul Belmondo στο "Με Κομμένη την Ανάσα" του Γκοντάρ – ένας εντελώς τρελός και νταής πλέι-μπόι γυναικάς. Ήταν μποξέρ μέχρι που έσπασε τη μύτη του, οδηγός μοτοσυκλέτας μέχρι που έσπασε το πόδι του και μεγάλος πότης μέχρι που έσπασε τη σπονδυλική του στήλη, όταν τον έπιασε η περιπολία να με δέρνει στο δρόμο. Κατά το γνωστό Σοβιετικό τρόπο, οι μπάτσοι του άλλαξαν την πίστη στο ξύλο.

Ταυτόχρονα, ο πατέρας μου ήταν ένας διανοούμενος, συγγραφέας παιδικών αφηγημάτων, αν και όχι πολύ πετυχημένος. Ένας πραγματικός τύρανος, που εκτόνωνε την απογοήτευσή του στη μάνα μου, τη μεγαλύτερη αδερφή μου και εμένα. Και οι τρεις μας ήμασταν υποκείμενα της σατανικής του διάθεσης και του αλκοολισμού του. Και η καημένη η μάνα μου του ήταν τελείως αφοσιωμένη, υπηρετώντας ως νοικοκυρά-παύλα-προσωπική γραμματέας. Εγκαταλείψαμε τη Σιβηρία όταν ήμουν έξι ετών. Ο πατέρας μου δεν μπορούσε να μείνει σε ένα μέρος για πολύ καιρό, κι έτσι έπρεπε να μετακινούμαστε κάπου συνεχώς, σαν τσιγγάνοι. Η οικογένειά μου ήταν πραγματικά γαμημένη και φτωχή. Μερικές φορές δεν είχαμε αρκετά χρήματα ούτε για να αγοράσουμε κονσέρβες. Δεν γιορτάζαμε διακοπές, ούτε καν γενέθλια. Όταν ήμουν 14, ο πατέρας μου εγκατέλειψε την οικογένεια. Η μητέρα μου είχε πραγματικά καταθλιβεί. Δεν μπορούσα να αντέξω άλλο αυτό το δράμα. Πήγα στη Μόσχα κι από τότε μένω μόνος μου. Τώρα έχω ελάχιστες σχέσεις με την οικογένειά μου.

Ποια ήταν η πρώτη σου σεξουαλική εμπειρία;

Ήταν στο νηπιαγωγείο, όταν ήμουν τεσσάρων ή πεντε. Με αποπλάνησε ένας από τους συμμαθητές μου. Καθόμασταν στην τάξη μπροστά στη δασκάλα μας, βαριόμασταν και ξαφνικά γύρισε προς τα εμένα και μου πρότεινε να "πάρουμε ο ένας το πουλάκι του άλλο στο στόμα". Έδειξα ενδιαφέρον, αλλά του είπα ότι θα το έκανα μόνο αν μου έδειχνε πώς. Έτσι σηκώθηκε, γονάτισε μπροστά μου και έβγαλε το μικρό μου πεος και το έβαλε στο στόμα του. Ένιωθα παράξενα, δεν ήμουν σίγουρος ότι μου άρεσε. Η δασκάλα χρειάστηκε μονάχα μερικές στιγμές για να καταλάβει τι συνέβαινε. Τον άρπαξε με αγένεια από το πάτωμα και ούρλιαξε: "Δεν θέλω να ξαναδώ τέτοιες βρομιές ξανά! Ποτέ!" Της είχαν στρίψει όλες οι βίδες και δεν μπορούσα να καταλάβω γιατί. Η τιμωρία ήταν σκληρή και ταπεινωτική: μας διέταξε να βγάλουμε τα ρούχα μας και να στεκόμαστε γυμνοί μπροστά σε όλα εκείνα τη ηλίθια παιδιά που γελούσαν μαζί μας. Έτσι η πρώτη φορά που έκανα σεξ με οδήγησε κατευθείαν στην πρώτη μου δίωξη. Δεν ένιωθα ένοχος, ένιωθα παραβιασμένος. Σίγουρα είχα πάθει καθήλωση σε εκείνο το περιστατικό και ήθελα να το ξαναδοκιμάσω. Έτσι, όπως μπορείς να δεις, είχα από ανέκαθεν ετερόδοξες, ανήθικες τάσεις, ακόμα και στην ηλικία των τεσσάρων ή πέντε.

Οι περισσότερες φωτογραφίες σου παριστάνουν εσένα. Ποια είναι η γνώμη σου για το ναρκισσισμό και τη σχέση του στον ομοφυλικό πόθο και τέχνη, το να είναι τελικά ο ίδιος ο καλλιτέχνης το εργαλείο του εαυτού του;

Μου αρέσει η λέξη "εργαλείο" σε αυτό το πλαίσιο. Όταν πρόκειται για τις εμπειρίες μου ως μοντέλο ή για τα αυτο-πορτραίτα, πράγματι νιώθω το σώμα μου ως εργαλείο. Ένα εργαλείο που με βοήθησε να γίνω αυτός που είμαι. Σίγουρα ο ναρκισσισμός έχει υπάρξει μια από τις κινητήριες δυνάμεις της ομοερωτικής τέχνης από τα αρχαία χρόνια. Αλλά στη δική μου περίπτωση δεν πρόκειται καθόλου για κάτι τέτοιο. Έχω αυτή τη σχέση αγάπης-μίσους με το σώμα μου. Το καλλιεργώ όσο καλλιεργώ και το λογοτεχνικό στιλ και εικόνα μου. Το στρίβω, το βασανίζω, το απορρίπτω και το επανεφευρίσκω χρησιμοποιώντας διαφορετικά προσωπεία και μηχανισμούς. Με αυτόν τον τρόπο πρώτα απ' όλα διασκεδάζω τον εαυτό μου, αλλά και το ακροατήριό μου δείχνει επίσης να διασκεδάζει.

Πώς νομίζεις ότι η αισθητική ή καλλιτεχνική σχέση σου με το σώμα σου θα αλλάξει καθώς γερνάς, διαλύεσαι με εμφανείς ή όχι τρόπους; Μπορεί ένας καλλιτέχνης να αξιοποιήσει την κατάρρευση του σώματος;

Με ρωτάς κάτι για το οποίο φοβάμαι να ρωτήσω τον εαυτό μου. Είναι φανερό ότι για τους γκέι είναι μια πολύ περισσότερο δραματική εμπειρία από ότι είναι για τους στρέιτ. Έτσι ίσως θα έπρεπε να εξεγερθώ ενάντια σε αυτή την γκέι λατρεία της ομορφιάς και της νεότητας και να γίνω κανένας γεροντόφιλος, ή, ακόμα πιο ακραία, νεκρόφιλος – ανέκδοτο είναι αυτό.

Ένας από τους πορνοστάρ φίλους μου μού είπε ότι ένας λόγος που παίζει σε πορνό είναι για να καταγράψει τον εαυτό του στα γαμήσια ώστε να μπορεί να βλέπει τις ταινίες του όταν θα είναι γέρος και θα έχει σκουριάσει. Για 'μένα είναι δύσκολο να φανταστώ τον εαυτό μου γέρο. Είναι δύσκολο να φανταστώ ότι θα χάσω τον έλεγχο πάνω στους μύες και τον μηχανισμό μου. Αν δεν μπορώ να ελέγξω το σώμα μου, ποιο το νόημα να προσπαθώ να ελέγξω οτιδήποτε άλλο;

Δεν είμαι κανένας από εκείνους τους σούπερμαν που βλέπεις να προσπαθούν να διατηρήσουν την κυριαρχία πάνω στη ζωή τους ενώ καθίστανται εντελώς δυσλειτουργικοί σωματικά. Θέλω να θέσω τέρμα όσο θα είμαι ακόμα σε αξιοπρεπή εμφάνιση και κατάσταση. Και υπάρχουν πολλοί τρόποι για να το κάνεις. Για εμένα το παράδειγμα του Μισίμα με εμπνέει πολύ. Πιστεύω ότι θα γίνω ένας σαμουράι-καμικάζι ή ένας διεστραμμένος τρομοκράτης της ποικιλίας του Andrew Cunanan, πυροβολώντας όλους αυτούς τους πλούσιους, με τσιτωμένο από τα λίπη δέρμα, ψωλογλύφτες μέχρι κάποιος να με πιάσει. Θα είναι η τελευταία μου παράσταση.

Αν μπορούσες να περάσεις μισή ώρα με τον 15χρονο εαυτό σου, τι θα του έλεγες;

Δε νομίζω ότι θα περιοριζόμασταν σε μια απλή συζήτηση, αν λάβουμε υπόψη και το ναρκισσισμό μου! "Μην πας εκεί αγόρι μου!" θα μου ψιθύριζα στο αυτί. "Υπάρχει αυτός ο πραγματικά τρομαχτικός γαμημένος κόσμος εκεί έξω! Μην πλέξεις μαζί του!" Θα προσπαθούσα να πείσω τον εαυτό μου να είναι πιο λογικός, να φοβάται ευκολότερα. Εκείνα τα χρόνια ήμουν ένα αλητόπαιδο χωρίς απολύτως καμιά έγνοια, δοκιμάζοντας βασικά διαφορετικούς τρόπους να πεθάνω: πίνοντας συνέχεια μέχρι που τα βλέφαρά μου άρχισαν να γίνονται γκρι, μπλέκοντας σε καυγάδες στο δρόμο και σε συναυλίες ροκ, με το να είμαι απολύτως αντικοινωνικός και αυτοκαταστροφικός. Με συνέλαβαν για μεθυσμένους καυγάδες, με έδιωξαν από παντού και δεν τελείωσα ποτέ το Λύκειο. Έγραφα πραγματικά σκοτεινά ποιήματα για αυτο-

κτονίες και προσπαθούσα απεγνωσμένα να ανακαλύψω τον εαυτό μου και να βάλω τα κομμάτια του μαζί.

Ποια άποψη της Σοβιετικής κουλτούρας θυμάσαι ως την πιο ερωτική;

Κοιτάζοντας στο παρελθόν συνειδητοποιώ ότι μεγάλωσα περιτριγυρισμένος από ομοερωτικές εικόνες στη Σοβιετική προπαγάνδα, τέχνη και κινηματογράφο. Υπήρξαν πολλοί μεγάλοι Σοβιετικοί καλλιτέχνες, αγνοημένοι εντελώς από τη Δύση, των οποίων η τέχνη είναι φορτισμένη με καθαρό ομοερωτισμό.

Όταν ήμουν παιδί συνήθιζα να τραβάω μαλακία με τον πίνακα του Alexander Deineka "Μελλοντικοί Πιλότοι": δύο γυμνά αγόρια κάθονται σε μια αποβάθρα κοιτάζοντας ψηλά καθώς ένας μεγαλύτερος σύντροφός τους δείχνει το αεροπλάνο που πετά ψηλά στους ουρανούς. Οι κώλοι και πλάτες των αγοριών είναι τόσο όμορφα ζωγραφισμένα κι αυτά είναι τόσο συγκεντρωμένα στο αεροπλάνο. Ο Deineka δεν ήταν ο μόνος που ήταν καλός στο να ζωγραφίζει γυμνά Σοβιετικά αγόρια και νεαρούς άντρες. Υπήρξε ακόμα ο Kuzma Petrov-Vodkin, του οποίου προφανώς του άρεσαν τα νεαρά αγόρια. Ο πίνακας "Λούζοντας τον Κόκκινο Επιβήτορα" είναι ένας από τους αγαπημένους μου. Εντελώς εικονογραφικός με την παραδοσιακή Ρωσική τεχνοτροπία, θα ήταν το τέλειο εξώφυλλο για καμιά έκδοση του NAMBLA: λεπτό ξανθό γυμνό αγόρι καβαλά έναν επιβήτορα κόκκινο σαν τη φωτιά· το αγόρι έχει ένα αφηρημένο βλέμμα στο πρόσωπό του ενώ το άλογο κοιτάζει το αγόρι. Η Σοβιετική τέχνη είναι γεμάτη με τέτοια πράγματα: όλοι αυτοί οι γυμνοί ή μισόγυμνοι στρατιώτες, αγόρια που κάνουν μπάνιο με βαρβατα άλογα. Ένας από τους Αμερικάνους γκέι φίλους μου στη Μόσχα μού είχε πει ότι του ήταν συνεχώς σηκωμένη στο μετρό της Μόσχας: είναι τόσο γεμάτο με ομοερωτικά αγάλματα, τοιχογραφίες και μωσαϊκά. Είναι το ομορφότερο και πιο ομοφυλοφιλικό μετρό του κόσμου.

Μόλις έπαιξες σε μια πορνοταινία του Bruce LaBruce με σκίνχεντ, όπου υποδύεσαι έναν νεοναζί. Σε ανάβει ο ολοκληρωτισμός;

Το Skin Flick δεν είναι μια συνηθισμένη πορνοταινία. Υπάρχουν δύο εκδοχές: η hardcore που προορίζεται για το βίντεο, και η soft, για γενική προβολή. Στη soft εκδοχή διαβάζω τα ποιήματά μου "My Life as a Living Toilet" και "A Story of a Betrayal" και τραγουδώ τον πρώην Σοβιετικό ύμνο.

Υποδύομαι το Ράινχολντ, αυτό τον μάτσο χαρακτήρα που είνα μέλος μιας συμορρίας σκίνχεντ που τρομοκρατεί το Λονδίνο και γαμάει ο ένας τον άλλο περιστασιακά. Ο Ράινχολντ υποτίθεται ότι είναι στρέιτ – υπάρχει μια σκηνή στην ταινία όπου γαμάω τη γκόμενά μου Cameltoe, που την υποδύεται ένα μοντέλο, η Nikki Uberti. Την πηδάω στην κουζίνα τραγουδώντας τη "Διεθνή" στα Ρώσικα. Νομίζω ότι είναι η πιο καυτή σκηνή στην ταινία, παρόλο που προφανώς απευθύνεται σε ένα ομοφυλόφιλο κοινό. Μετά πλακώνομαι με την Cameltoe, την πετάω έξω από το σπίτι, και για αλλαγή, με ταπώνουν κι από τις δύο μεριές δυο φιλαράκια σκίνχεντ. Τόσο στρέιτ είναι ο Ράινχολντ. Προφανώς πρόκειται για μια σάτιρα πάνω στην όλη ιδέα αυτών των παραστρατιωτικών δεξιών ομάδων.

Δεν είμαι ο μόνος ομοφυλόφιλος που με συναρπάζει αυτό το πράγμα. Έπειτα από τα γυρίσματα της ταινίας στο Λονδίνο, ο Bruce κι εγώ πήγαμε στο Βερολίνο όπου παρακολουθήσαμε ένα σεξουαλικό πάρτι με καναδυό εκατοντάδες μισόγυμνους σκίνχεντ σε μια τεράστια αποθήκη στα σύνορα Ανατολικού και Δυτικού Βερολίνου. Υπήρχαν πολλές καυτές και διεστραμμένες καταστάσεις εκεί πέρα, σου λέω. Δεν είχα δει ποτέ ξανά κάτι τέτοιο. Το Βερολίνο και το Λονδίνο είναι γεμάτα γκέι σκίνχεντ.

Η αλήθεια είναι ότι ολόκληρη η γκέι μυθολογία βασίζεται στην αισθητική του ολοκληρωτισμού, με τη φανατική λατρεία του γυμνού ανδρικού σώματος και της "αληθινής αντρικής συντροφικότητας" ή όπως θέλεις πές το. Ο Tom of Findland χρησιμοποίησε το ναζιστικό συμβολισμό και τις στολές για να τον βοηθήσουν να το δημιουργήσει το γκροτέσκ καρναβάλι της SM υποκουλτούρας. Τα παραδείγματα του ομοερωτικού ολοκληρωτισμού και φασιστικής τέχνης είναι απειράριθμα και τόσα είναι και τα παραδείγματα της ομοφυλοφιλικής τέχνης που έχει ως φετίχ τον φασισμό.

Τι σε κάνει να γράφεις;

Πρώτα απ' όλα, το γράψιμο για μένα είναι μια μορφή θεραπείας. Είμαι ένα τόσο γεμάτο εμμονές τέρας, με όλες αυτές τις βίαιες φαντασιώσεις και τις αντικοινωνικές τάσεις, που θα κατέληγα στη φυλακή ή νεκρός αν δεν εκτόνωνα όλα αυτά σκατά στο χαρτί. Είναι μια κατάρα: το γράψιμο για μένα είναι σχεδόν μια βιολογική ανάγκη, όπως το φαγητό, το σεξ, ο ύπνος. Αν δεν το κάνω πέφτω σε απόλυτη απογοήτευση. Οι άνθρωποι που έζησαν μαζί μου το γνωρίζουν αυτό. Εύχομαι μια μέρα να μπορώ να κερδίζω τα προς το ζην με το γράψιμο, αλλά την ίδια στιγμή πιστεύω ότι είναι τόσο βαρετό: δεν θέλω να ζήσω τη ζωή ενός συγγραφέα και σίγουρα δεν θέλω να έχω το θάνατο ενός συγγραφέα. Για μένα δεν θα υπήρχε τίποτα να γράψω σχετικά.

Προέρχεται κάποιο μέρος από την απογοήτευσή σου στην Αμερική από το γεγονός ότι η πολιτική καταπίεση στη Σοβιετική Ένωση έδωσε στον ποιητή έναν ζωτικό δημοφιλή ρόλο; Στη Δύση, ο συγγραφέας είτε μπαίνει στη μαζική αγορά είτε, στην καλύτερη περίπτωση, εξυπηρετεί ως ειδική περίπτωση. Πιστεύεις ότι θα είχες πολιτιστικό βάρος στην Αμερική όπως συνέβαινε στη Ρωσία;

Πρέπει να κατανοήσεις ότι όταν αναγκάστηκα να εγκαταλείψω τη Ρωσία δεν έχασα τη θέση μου ως διασημότητα, τη λογοτεχνική και κοινωνική επιρροή μου, ή όπως το θέτεις το "πολιτιστικό μου βάρος" – έχασα το ακροατήριό μου. Σίγουρα ήμουν προϊόν της Περεστρόικα και της Γκλάσνοστ – όλης εκείνης της έκρηξης της προηγουμένως απαγορευμένης λογοτεχνίας, τέχνης, κινηματογράφου. Ήταν μια απίθανη, ευφορική εμπειρία για εμένα ως έφήβου. Θυμάμαι ανθρώπους να τρελαίνονται, να περνανε νύχτες συζητώντας έντονα για κάτι βιβλία και ταινίες ηλικίας 30 ετών. Ήταν μια πολύ συναρπαστική και αφελής περίοδος της Σοβιετικής ιστορίας, οι τελευταίες μέρες της Σοβιετικής Αυτοκρατορίας. Κι εγώ βρισκόμουν ακριβώς στο μέσον της, εκδιδόμουν στις δημοφιλείς εφημερίδες με εκατοντάδες χιλιάδες αναγνώστες, έγραφα για αμφιλεγόμενα θέματα, λάμβανα αλληλογραφία θαυμα-

στών και εχθρών, συνεχώς με έθαβαν και με θεοποιούσαν, και μου έκαναν μηνύσεις, όλα εξαιτίας των γραπτών μου! Έτσι όταν ήρθα στις ΕΠΑ ήταν δύσκολο για μένα να επαναπροσαρμοστώ στο νέο μου non-status. Ήταν τόσο σκληρό να συνειδητοποιήσω πόσο σωβινιστική είναι η Αμερικάνικη κοινή γνώμη, πόσο περιορισμένο είναι το Αμερικάνικο ενδιαφέρον για οτιδήποτε ξένο. Ουσιαστικά κανείς δεν δίνει δεκάρα για κανέναν εδώ πέρα εκτός κι αν έχεις μια δυνατή μηχανή δημοσιότητας πίσω σου που μπορεί να σε βοηθήσει να πουλήσεις ουσιαστικά οτιδήποτε. Αυτός είναι ο τρόπος που λειτουργεί ο Αμερικάνικος καταναλωτισμός και η μαζική κουλτούρα. Κι αυτή είναι η απογοήτευσή μου.

Έχοντας ζήσει κάτω κι από τα δύο καθεστώτα, ποια είναι η πιο ύπουλη – η Ρώσικη ελίτ ή η Αμερικάνικη;

Είναι σαν να συγκρίνεις μήλα με πορτοκάλια. Τι είναι τελοσπάντων η ελίτ; Άνθρωποι που θεωρούν τους εαυτούς τους ελίτ λόγω της οικονομικής ή κοινωνικής του θέσης; Του μισώ εξίσου κι εκεί κι εδώ. Ή άνθρωποι που κέρδισαν το να γίνουν ελίτ με τη σκληρή δουλειά τους και το ταλέντο τους; Ή άνθρωποι που θέλουν να γίνουν ελίτ για χάρη του να είναι ελίτ; Δεν μπόρεσα ποτέ μου να συσχετιστώ με όποιαδήποτε από αυτές τις κατηγορίες.

Νομίζω ότι ένας αληθινός καλλιτέχνης πρέπει να μένει μακριά από όλες αυτές τις μαλακίες. Γαμήστε την ελίτ! Γαμήστε τους ύπουλους!

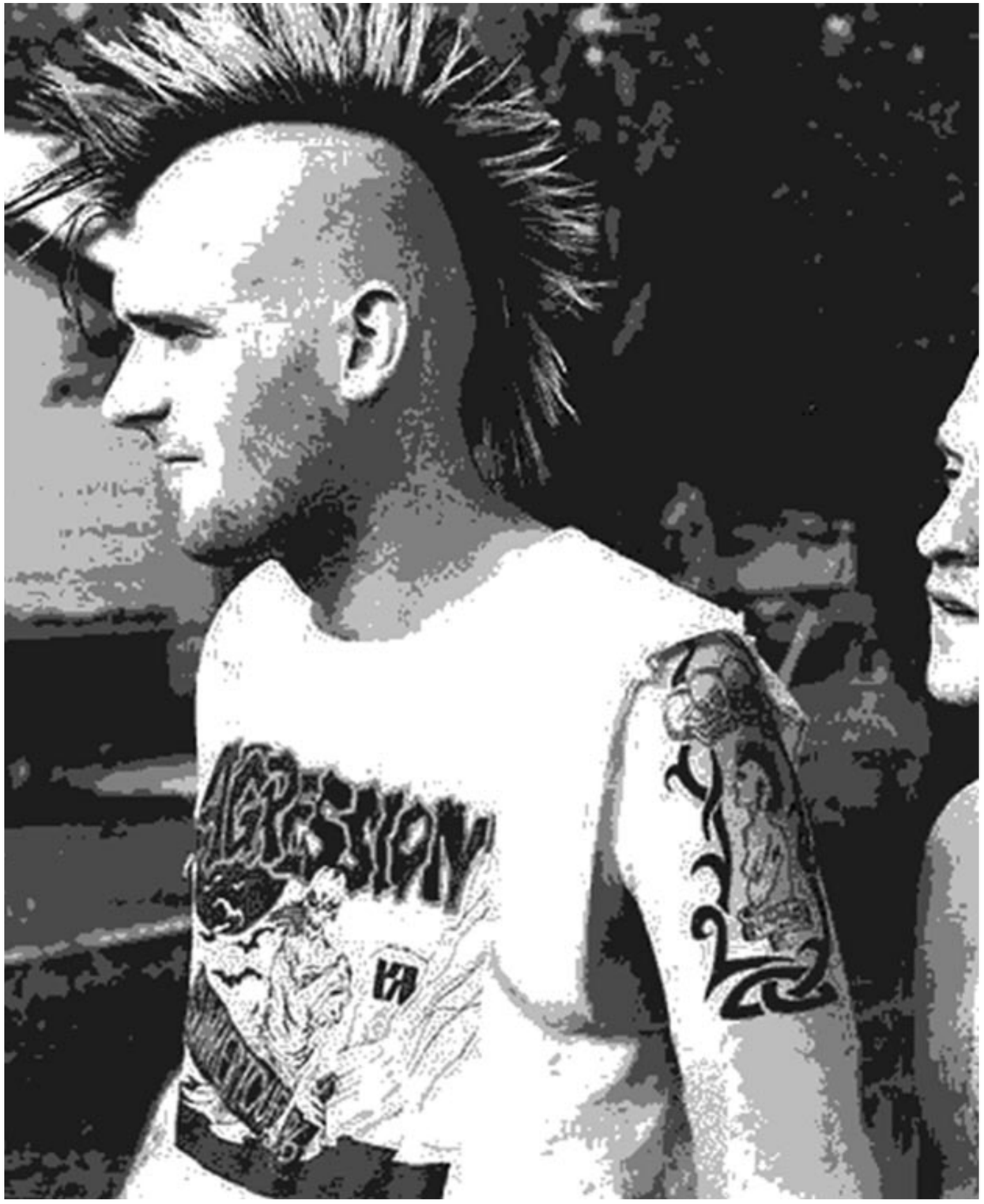

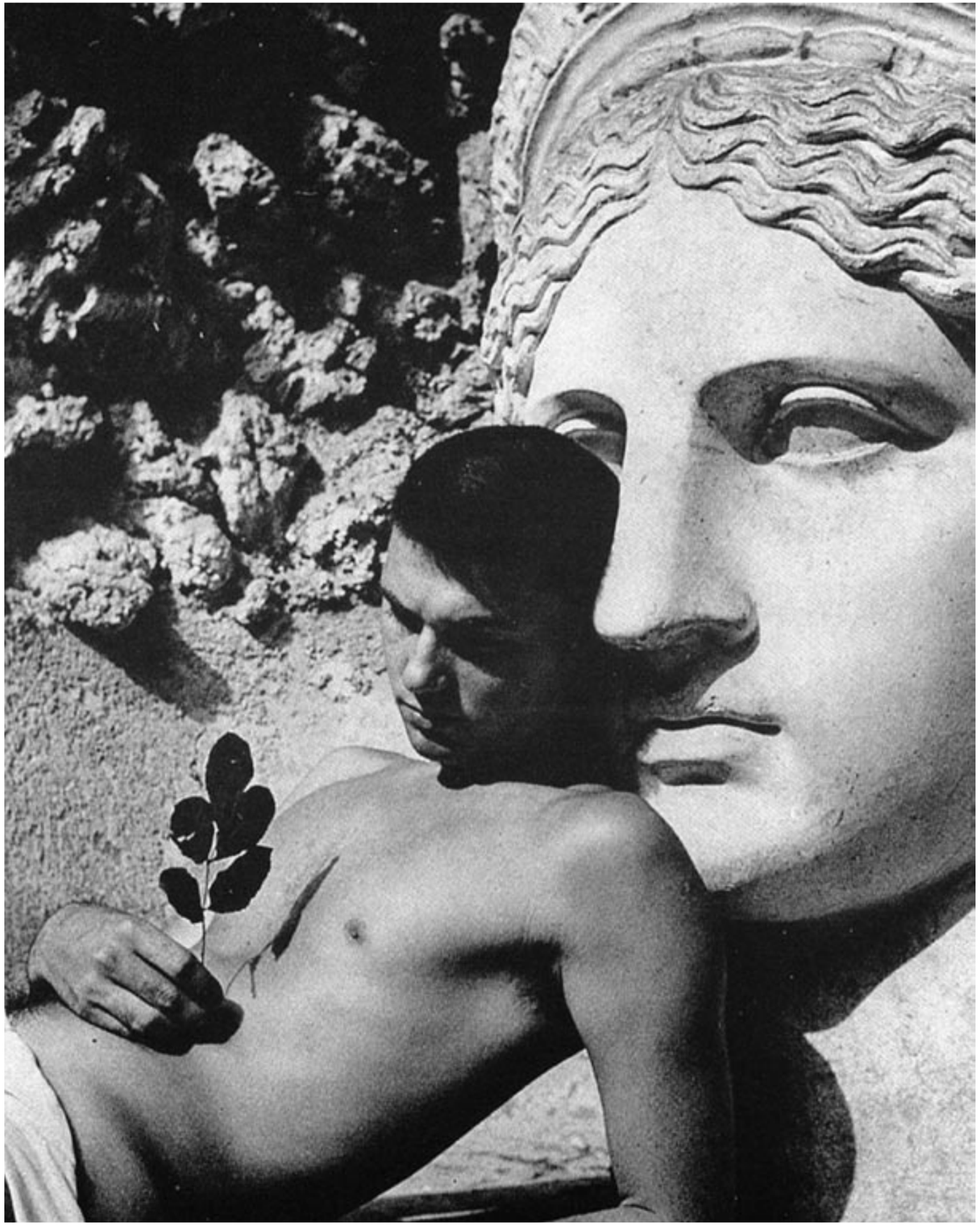

III
ΑΠΟΨΕΙΣ & ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ

«Ουκ ένι άρσεν και θήλυ...»

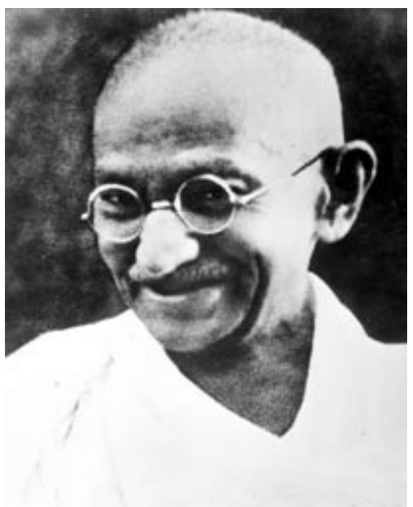

Το κυριο αρθρο στο προηγουμενο φυλλο του Ποθου (αρ. 4) αναφέρεται σ' ένα θέμα που θίγει ένα πρόβλημα με τεράστιες διαστάσεις: το διαχωρισμό των φύλων. Αυτό βέβαια αποτελεί και το αρχικό δεδομένο της ανθρώπινης ύπαρξης. Σε όλες όμως τις μυθολογικές και θρησκευτικές παραδόσεις, η έσχατη ένωση του αρσενικού και του θηλυκού στοιχείου αντιμετωπίζεται ως η κατάκτηση της νιρβάνας στην οποία τείνει ο άνθρωπος. «Ουκ ένι Ιουδαίος ουδέ Έλλην, ούκ ένι δούλος ουδέ ελεύθερος, ουκ ένι άρσεν και θήλυ...» (Προς Γαλ. 3,28). Αυτή η αρχαία σοφία απορρίπτεται σήμερα πολλές φορες από μια κοινωνία που καλλιεργεί μονάχα τις αντιλήψεις περί προόδου και ανάπτυξης. Νομίζω, όμως, πως η ιδέα της υπέρβασης του βιολογικού διαχωρισμού των φύλων θέλει να μας πει κάτι άλλο, κάτι πολύ σημαντικό.

Το φύλο δεν έχει να κάνει με τη βιολογία. Η σημερινή δυτική κοινωνία βασίζεται σε μια θεωρητική προσέγγιση του κόσμου, όπου η φυσική ύπαρξη – αυτό δηλαδή που φαίνεται μπροστά στα μάτια μας – ορίζει και την αντίληψή μας για το συγκεκριμένο αντικείμενο. Αρχαιότερες και σοφότερες κοινωνίες είχαν θέσει ως προϋπόθεση της ύπαρξης την έννοια. Εφόσον, δηλαδή, υπάρχει έννοια για κάτι, τότε μπορούμε να πούμε ότι υπάρχει. Άρα αντιλήψεις όπως ο Θεός, ο Έρωτας και η Αγάπη, ο Πόνος και η Έκσταση... κ.λ.π. έχουν μιαν «απτή» πραγματικότητα.

Τούτο εκφράζεται, εύλογα και σαφέστατα, με τη Βουδιστική έννοια του «γιν» και του «γιαν», δηλαδή των δύο αντίρροπων δυνάμεων που αποτελούν το σύνολο της ύπαρξής μας. Το γιαν είναι το «ενεργητικό» στοιχείο, το αριστερό ημισφαίριο του εγκεφάλου, το αρσενικό, ο Μαμμωνάς, αυτό που απεχθάνεται τον Μύθο. Το γιν είναι το «παθητικό» στοιχείο, το δεξιό ημισφαίριο του εγκεφάλου, το θηλυκό, ο Χριστός, ο εραστής του Μύθου. Η προσπάθεια συμφιλίωσης των δύο αντίθετων δυνάμεων της ύπαρξής μας αποτελεί την καθαυτή «Ιστορία».

Αυτό βέβαια είναι και η βάση των μύθων ως προς τη δημιουργία του ανθρώπου σύμφωνα με τη Γένεση. Στην αρχή όλα ήταν ενωμένα· αλλά μετά την Πτώση, το αρσενικό και το θηλυκό στοιχείο καταδικάζονται σε μιαν αιώνια αντίθεση. Και οι αρχαίοι μιλούσαν για το διαχωρισμό του αρχικού όντος, που είχε τέσσερα χέρια και τέσσερα πόδια, σε άνδρα και γυναίκα και τη διαρκή αναζήτηση μεταξύ τους (ο μύθος που διηγείται ο Αριστοφάνης στο «Συμπόσιο» του Πλάτωνα).

Εφόσον αποδεχθούμε τα προαναφερόμενα, τότε πολλά πράγματα αλλάζουν ριζικά. Πρώτον: Η Ιστορία, όπως τη γνωρίζουμε σήμερα, παύει να υπάρχει. Δεν υπάρχει πρόοδος, εφόσον η ίδια η Ιστορία είναι μια διαρκής – και μερικές φορές βίαιη – μάχη ως προς την ένωση ή την εξόντωση των αντιθέσεων.

Η αντίθεση γιν και γιαν διαδραματίζεται και μέσα αλλά και έξω από τις διαστάσεις του χώρου και του χρόνου, έτσι όπως τις αντιλαμβανόμαστε σήμερα. Όμως, αντιπροσωπεύουν επίσης ένα στοιχείο της ατομικής ανθρώπινης υπόστασης. Οι άνθρωποι δεν χωρίζονται στις βιολογικές κατηγορίες του αρσενικού και του θηλυκού, αλλά ο καθένας, μόνος του, αποτελεί ένα μίγμα αρσενικού–θηλυκού.

Η αδυναμία μας να αναγνωρίσουμε αυτό το γεγονός, οδηγεί στη σημερινή κοινωνική τάξη πραγμάτων, όπου το αρσενικό (γιαν) θεωρείται ανώτερο του θηλυκού (γιν). Η επικράτηση της «ανωτερότητας» του γιαν μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με τη νίκη των δυνάμεων που το προωθούν: τη λαγνεία, το μίσος, το κέρδος και την εξουσία. Αυτές οι δυνάμεις, που είναι τόσο ισχυρές ώστε όντως προωθούν την Ιστορία, αλλά στην ουσία καθρεφτίζουν την πτωτική μας κατάσταση, και όχι μια προσπάθεια προς την τελειοποίηση, δηλαδή προς την «πρόοδο».

Αυτό μας οδηγεί στο δεύτερο στοιχείο. Δεδομένου του γεγονότος ότι το αρσενικό και το θηλυκό στοιχείο δεν είναι βιολογικά αλλά μεταφυσικά στοιχεία αναφοράς, η όλη φεμινιστική αντίληψη της ισότητας αντιστρέφεται. Γιατί το θηλυκό στοιχείο δεν μπορεί να απαιτήσει ισότητα με το αρσενικό, επειδή το θηλυκό στοιχείο είναι – στην ουσία του – ηθικά ανώτερο. Για παράδειγμα, μια γυναίκα που απαιτεί να ασκήσει το «φυσικό» της δικαίωμα να υπηρετήσει στον στρατό, κατά βάθος απαρνείται την ανωτερότητα του θηλυκού στοιχείου. Επειδή σε όλη την Ιστορία οι γυναίκες σπανίως έχουν την πρόθεση να σκοτώσουν τους γιους των άλλων γυναικών. Προσοχή, όμως! Όταν μιλάω για το «θηλυκό» στοιχείο, εννοώ τον άνθρωπο που το γιν υπερβαίνει το γιαν. Με άλλα λόγια, δεν μιλάω για τη βιολογική διάκριση μεταξύ αρσενικού και θηλυκού. Η Μπουμπουλίνα π.χ. και η Θάτσερ δεν μπορούν να θεωρηθούν θηλυκά όντα, ενώ ο Γκάντι μπορεί! Και αυτό μας οδηγεί στο ζήτημα της ομοφυλοφιλίας.

Μέσα στο προαναφερόμενο πλαίσιο της αντίληψης της ανθρώπινης ύπαρξης, ο «ομο-φυλόφιλος» απορρίπτεται, επειδή η ίδια η λέξη ορίζει την άρνηση της συμφιλίωσης των αντιθέσεων. Στην ουσία αυτό βρίσκεται πίσω από την καταδίκη της ομοφυλοφιλίας από τον Απόστολο Παύλο, μια καταδίκη που πολλές φορές παρεξηγείται. Οι ερωτικές σχέσεις μεταξύ ανθρώπων του ίδιου βιολογικού φύλου δεν είναι απαραίτητα ομοφυλόφιλες. Αν απορρίψουμε τη σημερινή αντίληψη του φύλου, στην ουσία αυτές οι σχέσεις αντιπροσωπεύουν τη συμφιλίωση των αντίθετων δυνάμεων, δηλαδή τη συμφιλίωση του αρσενικού και του θηλυκού στοιχείου μέσα στον καθένα. Εφόσον σήμερα το φύλο ερμηνεύεται βιολογικά και μόνο, η ομοφυλόφιλη πράξη περιορίζεται σε σχέσεις μεταξύ ανθρώπων του ίδιου φύλου.

Ο «ομοφυλόφιλος» που μισεί τις λεσβίες, όπως και οι φανατισμένες λεσβίες που απορρίπτουν τον άντρα εξαιτίας της βιολογικής του υπόστασης, είναι εξίσου καταδικαστέοι με τον «straight» που απεχθάνεται και επιτίθεται στους «gay». Τελικά, πρέπει να ξαναπροβληματιστούμε πάνω στο τι σημαίνει ομοφυλοφιλία στη μετά-gay εποχή. 6

Αγαπητά μου γουρουνάκια

Αυτό το καλοκαίρι συνέβησαν τέσσερις δολοφονίες ομοφυλόφιλων στη Θεσσαλονίκη. Μερικές από αυτές έγιναν μετά τη σεξουαλική πράξη και όλοι γνωρίζουμε πως σπάνια τα πραγματικά κίνητρα είναι η ληστεία. Επειδή δεν μπορώ να μπω στο κεφάλι του καθένα, θα μιλήσω για τον εαυτό μου.

Αυτό που διευκολύνει τόσο πολύ τη βία, τις σωματικές βλάβες ή το φόνο, ώστε σχεδόν να τα προκαλεί, είναι η κοινωνική θέση του ομοφυλόφιλου άντρα και συγκεκριμένα του υποτιθέμενου «παθητικού», με άλλα λόγια του πούστη. Η πουστάρα είναι μια ιδιαίτερη περίπτωση ανθρώπου όπου μπορεί κανείς να «εκφράσει» επάνω του τον «εσωτερικό του κόσμο» χωρίς καμμία συνέπεια. Ο βόθρος του «εσωτερικού κόσμου» του καθένα από εμάς αποκαλύπτεται γλαφυρά μέσα από τη συμπεριφορά μας απέναντί του. Τα παραδείγματα είναι γνωστά και περιττεύουν. Αυτή η αποκάλυψη της μπόχας μας γίνεται με έναν συνομωτικό τρόπο, πράγμα που την κάνει ακόμα πιο ελκυστική. Κανείς δεν πρόκειται να διαμαρτυρηθεί αν «στολίζεις» μια αδερφή, μπορείς όμως να εισπράξεις μερικά συναδερφικά χαμόγελα συμπαράστασης.

Όλοι μας είμαστε συνάδερφοι και συνένοχοι για αυτή την κατάσταση. Η πουστιά είναι από τους ελάχιστους παραδεκτούς αποδέκτες του κτήνους που προσπαθούμε να κρύψουμε. Δυστυχώς, είναι πλέον αδύνατον σήμερα να λέει κανείς ανέκδοτα με αράπηδες, να δέρνει ατιμώρητα τη γυναίκα του ή να εχθρεύεται του εβραίους για τον απλούστατο λόγο ότι είμαστε – ντε φάκτο – αντιρατσιστές και δημοκράτες.

Όταν όμως έχουμε απέναντί μας την αδερφή, τα δεσμά μας είναι ήδη λυμένα. Δεν χρειάζεται να υποκρινόμαστε ότι είμαστε κάποιοι άλλοι, μπορούμε να απεκδυθούμε τους καλούς μας τρόπους και το ευγενικό μας προφίλ. Ακόμα κι αν όλος ο μίζερος κόσμος σου είναι το δελτίο των οχτώμισι κι η βραδυνή ζώνη «ψυχαγωγίας», έχεις σκοτώσει, έχεις χτυπήσει, έχεις ληστέψει. Κι έχεις φυλάξει καλά την ηδονή της εξουσίας που ένοιωσες γι' αργότερα.

Μάθε λοιπόν, φιλαράκι και συνάδελφε στο αντριλίκι, που κόπτεσαι για την καρέτα–καρέτα, για την οικολογία, για τα ανθρώπινα δικαιώματα, μάθε λοιπόν κουλτουριάρη μου, αγνέ ιδεολόγε, άνετε μπίζνεσμαν, πετυχημένε δικηγόρε κι αρχιτέκτονα, παπά, δάσκαλε, μπάτσε ότι το μυαλό σου είναι ανοιχτό βιβλίο, ότι υπάρχει κάποιος που μπορεί, σαν σε ακτινογραφία, να δει τα σιχαμένα τρίσβαθα της ψυχής σου. Την ώρα που περιμένεις να «εκδηλωθεί» η αδερφή απέναντί σου, εσύ έχεις εκδηλωθεί πρώτος. Με άλλα λόγια, ποιος έχει τη δύναμη; Αυτός που χτυπάει ή αυτός που πονάει;

Αυτή είναι λοιπόν η μικρή μου θεωρία, που έχει βέβαια κι αρκετές τρύπες, μιας και δεν λέει τίποτε για τις κρυφοαδερφές και για πολλά άλλα. Είναι όμως μια αρχή για να προβληματιστούμε όλοι μας.

Ληστεία μετά φόνου

Εις ανάμνηση του Π.Π. που φονεύτηκε την 13η/8/96 εν Θεσσαλονίκη

Θάνατο θέλω τραγικό
να ξεπληρώσω ψέματα,
του κόσμου τ' αναθέματα,
μ' ένα λυγμό.
Τώρα που η αγάπη μου
πουλιέται κι αγοράζεται,
όλοι εσείς που με δικάζετε
πάρτε το δάκρυ μου.
Στην αγορά κι ο θάνατος
μαχαίρι του Έρωτος,
λύτρο του αίματος,
μόνος κι αθάνατος.
Μόνος μου ήρθα κι έφυγα·
φίλους, γνωστούς, γονείς αρνήθηκα
κι, άμα με γύρεψε κανείς,
πείτε του: πέθανα...

Φώτης και Νίκος
Νοεμβρ. '96

Είμαστε όλοι ravers!

Αλλά οι yippies προειδοποιούσαν ήδη απ' το '60: «μην εμπιστεύεσαι κανέναν πάνω απ' τα 30». Και, πράγματι, η με περισσή φροντίδα σμιλεμένη δημόσια εικόνα μου επιτέλους διεψεύσθη οικτρώς. Διότι ήρθε μια ωραία πρωία του '97, που αίφνης βρέθηκα ύποπτος συμμετοχής σε οργιαστικές τελετές βουντού με μουσικές της Κολάσεως, οι θαμώνες των οποίων, όταν δεν χτυπιούνται «σαν τα κατσίκια» στους ρυθμούς αυτής της «ο Θεός να την κάνει» μουσικής, επιδίδονται σε ακατονόμαστα σαδομαζοχιστικά όργια με τη συμμετοχή ανηλίκων και εγχειρισμένων τραβεστί. Όργια που, βέβαια, οφείλονται στην υπερκατανάλωση εξαιρετικά επικίνδυνων διεγερτικών ουσιών , όπως το νερό Λουτρακίου, η πορτοκαλάδα Amita και το πανίσχυρο Lucozade. «Κοίτα να δεις τι έχανα τόσο καιρό και δεν το ήξερα!», αναλογίστηκα καθώς ξεπόρτιζα με χίλιες δυο προφυλάξεις – οι δαιμόνιοι ντεντέκτιβ Ευαγγελάτος, Τσαρούχας και οι συν αυτώ είχαν βγει από νωρίς παγανιά, αναζητώντας απεγνωσμένα αντιπροσωπευτικά δείγματα της jilted generation. Κοντά δέκα χρόνια απ' την εμφάνισή του, ένα ολόκληρο μουσικό κίνημα, αυτό της σύγχρονης χορευτικής μουσικής (που είναι, αλήθεια πολύ δύσκολο να χωρέσει κάτω απ' το γενικό τίτλο rave) και οι φίλοι του έγιναν ο υπ' αριθμόν 1 εσωτερικός εχθρός (μετά τους Αλβανούς εισαγωγής). «Καλά να τα πάθω, τι τα θέλω εγώ τα μπλιμπλίκια στην ηλικία μου»..., μονολογούσα, καθώς παραμόρφωνα με λάσπη την πινακίδα του «παπιού» μου, έτσι ώστε να μη με εντοπίσει κάποιο περιφερόμενο περιπολικό ή τηλεοπτικό συνεργείο. Αλλά μετά σκέφτηκα πως ούτε αυτό είναι αρκετό. «Τα ρούχα μου... το φούτερ με τη φωσφοριζέ στάμπα και τα Nike AIR... θεέ μου, είναι κι αυτά ύποπτα!», τραύλισα. Γύρισα αμέσως πίσω και αναδίφησα στη γκαρνταρόμπα μου. Μάλιστα... τζιν ξεβαμμένα της ροκ εποχής (που φαίνεται πια τόσο παλιά όσο τα μαμούθ), ξεθωριασμένα δερμάτινα και άρβυλα DocMartin's της πανκ περιόδου, new wave εκκεντρικότητες... Απογοήτευση! Όλα μου τα ρούχα χαρακτήριζαν νεολαιίστικα μουσικά (και όχι μόνο) κινήματα, που στην εποχή της ακμής τους είχαν κατηγορηθεί και διασυρθεί για τα ίδια ακριβώς πράγματα: ήχοι για αγρίους, χρήση ναρκωτικών, σεξουαλικά όργια. «Για δες που κάθε πέντε-δέκα χρόνια μας σερβίρουν την ίδια ιστορία, προσαρμοσμένη στις ανάγκες της εποχής. Τα ίδια που είχαν πει και πιο παλιά για τη τζαζ, τα μπλουζ και τα ρεμπέτικα ακόμα. Χαλαρά, μπόρα είναι, θα περάσει», αποφάνθηκα. Παράτησα τις προφυλάξεις και ξύπνησε μέσα μου ξανά ο οργισμένος νέος. Έβαψα το μαλλί μου μπλε, φόρεσα το δερμάτινο με τις παραμάνες, έβαλα τριανταπέντε σκουλαρίκια και είκοσι φωσφοριζέ καρφίτσες και βγήκα με το αίμα μου να βράζει. Όχι, δεν θα μου πει (για άλλη μια φορά) ο κάθε ξενέρωτος που ακούει σκυλάδικα, μουσική σουπερμάρκετ ή απλώς τη φωνή του Κυρίου του αν είναι μουσική αυτό που ακούω. Όχι, δεν θα με κατηγορήσει (και πάλι) ο κάθε εθισμένος στο νέφος, τη τηλεόραση, την κατανάλωση και την ξεφτίλα ότι σώνει και καλά ντοπάρομαι για να διασκεδάσω και να αισθανθώ – η αγάπη είναι πολύ μεγάλη έννοια για να χωρέσει μέσα σ' ένα χάπι, έκσταση, ανάσταση, διάσταση ή όπως αλλιώς το λένε. Όχι, δεν θα μεταθέσει (ξανά) επάνω μου ο κάθε στερημένος τις φαντασιώσεις που ο ίδιος θα ήθελε να πραγματώσει εάν τολμούσε ποτέ να βρεθεί σε τέτοιο χώρο. Περπατώ εις το δάσος των πολυκατοικιών και τραγουδώ: Λύκε, λύκε, είσαι εδώ; Μ' ακούς; Είμαστε όλοι ravers!

Και 'γω που νόμιζα πως είχα πουρέψει... πως, στα 32 μου, είχα συνθηκολογήσει και συμβιβαστεί και πως ουδέποτε πλέον θα μου προσήπταν την κατηγορία του «επαναστάτη» (με ή χωρίς αιτία, δεν είμαι σίγουρος πια).

Tops and bottoms

Ως ένας φαντασιακός χώρος με δερμάτινα, σεξ, εξουσία και θεατρικό παιχνίδι, ο S/M καθίσταται ολοένα και περισσότερο μια προνομιακή αρένα στη λεσβιακή και γκέι κοινότητα για την αμφισβήτηση της φυλετικής ταυτότητας και της φύσης του σεξ. Η θεατρικότητα βρίσκεται στην καρδιά των S/M πρακτικών. Δεν είναι έτσι παράξενο που έχει δώσει την έμπνευση για μια εκτενή σειρά απόψεων που προτείνουν επαναστατικούς ισχυρισμούς για την απελευθερωτική δύναμη του S/M. Άλλοι πάλι στη λεσβιακή και γκέι κοινότητα έχουν δει στον S/M έναν ενοχλητικό συγγενή, στην καλύτερη περίπτωση, που δεν έχει καμία απελευθερωτική επίδραση ή, στη χειρότερη περίπτωση, που ενισχύει καταπιεστικές συμπεριφορές και απόψεις. Χωρίς αμφιβολία, η υποκουλτούρα του S/M παραμένει τόσο κεντρική στη γκέι και λεσβιακή ζωή γιατί αναφέρεται όχι μόνο στα δυαδικά αντίθετα του δημόσιου-ιδιωτικού, αρσενικού-θηλυκού που βοηθούν στο σχηματισμό της σεξουαλικότητας, αλλά επίσης και στα ενοχλητικά θέματα της κυριαρχίας, υποταγή, ομοιομορφίας και ταπείνωσης.

Η S/M σεξουαλικότητα γενικά αντιστέκεται στις προσπάθειες ορισμού της. Το να πει κανείς ότι ο σαδομαζοχισμός είναι απλά το δόσιμο και η αποδοχή πόνου με στόχο την ερωτική ικανοποίηση, δεν ανταποκρίνεται στη συνθετότητα της συμπεριφοράς. Αν και ο S/M, όπως και η «ομοφυλοφιλία», γενικά θεωρείται ένα δια-ιστορικό και δια-πολιτισμικό φαινόμενο, ο όρος «σαδομαζοχισμός» χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στα τέλη του 19ου αιώνα από τον ιατροδικαστή Richard von Krafft-Ebing. Σε μια προσπάθεια να χαρακτηριστούν ορισμένες συμπεριφορές ως παθολογικές και να επεκταθεί ο έλεγχος επάνω τους, ο «σαδομαζοχισμός» και η «ομοφυλοφιλία» έγιναν κατηγορίες «ασθενειών» στην ιατρική κοινότητα περίπου την ίδια ιστορική περίοδο.

Ο S/M είναι μια αναπαραστατική, φαντασιακή πρακτική, κι έτσι του ταιριάζει που παίρνει το όνομά του από λογοτεχνικές πηγές. Ο όρος «σαδισμός» προέρχεται από τον Μαρκήσιο Ντε Σαντ (1740-1814), έναν Γάλλο ευγενή που φυλακίστηκε για την ελευθεριότητά του και που έγραψε φανταστικά μυθιστορήματα όπως Justine και Juliette ή το 120 Μέρες στα Σόδομα – για το οποίο υπήρξαν απόπειρες λογοκρισίας του στη χώρα μας – τα οποία εξίσωναν τη σεξουαλική απόλαυση με την επιβολή πόνου, ταπείνωσης και βιαιότητας. Ο όρος «μαζοχισμός» προέρχεται από τον Leopold von Sacher-Masoch (1836-1895) του οποίου οι νουβέλες, όπως η Venus in Furs, είναι κλασικές ιστορίες υποταγμένων αρσενικών και βίαιων αφεντικίνων. Ακολουθώντας την ηγεσία των Krafft-Ebing, η φροϋδική ψυχανάλυση είχε πολλά να πει για τον S/M, θεωρώντας την S/M συμπεριφορά ως μια ναρκισσιστική προσήλωση η οποία καθοδηγεί τόσο την επιθετική όσο και τη λιμπιντική (ερωτική) ενέργεια ενάντια στον εαυτό, μέσω του συντρόφου ο οποίος είναι μια αναπαράσταση του εαυτού.

Για τους περισσότερους βέβαια, ο S/M έχει τις λιγότερο λεπτές προεκτάσεις των μαστιγίων, αλυσίδων και της ευχαρίστησης στον πόνο. Αλλά για πολλούς ανθρώπους που εξασκούν τον S/M, αυτός θεωρείται ως ένα μέσον ριζοσπαστικής αναμέτρησης με το σεξουαλικό κατεστημένο της κουλτούρας της πλειοψηφίας. Μιλώντας γενικά, επιλέγουν να ορίσουν τον γκέι και λεσβιακό S/M ως μια συναινετική ανταλλαγή ισχύος που περιλαμβάνει φυσική ευχαρίστηση και ερωτισμό μεταξύ δύο ή περισσότερων ομοφυλόφιλων που παίζουν το ρόλο του σαδιστή / από πάνω / κυρίαρχου και του μαζοχιστή / από κάτω / παθητικού. Οι συναινούντες S/M σύντροφοι απορρίπουν τη βιαιότητα και τον εξαναγκασμό, υπέρ μιας οξυμένης αίσθησης αμοιβαίας εμπιστοσύνης, διάλυσης των φραγμών και δημιουργικότητας, που είναι τμήμα κάθε ερωτικής ζωής.

Ο S/M υπήρξε από ανέκαθεν ισχυρά παρών στη λογοτεχνία. Αυτό είναι ιδιαίτερα αληθές για την αρχαία Ασία, Περσία, Ρώμη και Ελλάδα. Μπορεί η τραγωδία Χρύσιππος του Ευριπίδη να έχει χαθεί, αλλά το Σατυρικόν του Πετρώνιου, με τις σκηνές διεφθαρμένου σεξ στη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, εξασκεί ακόμα και σήμερα μεγάλη επιρροή. Σε πιο πρόσφατες εποχές, ο Γαλλικός Διαφωτισμός παρήγαγε τα έργα του Ντε Σαντ και το Βικτωριανό Λονδίνο τη διαβόητη νουβέλα Teleny. Συγγραφείς του 200ου αιώνα που εξερεύνησαν σαδομαζοχιστικά θέματα και είχαν μεγάλη επιρροή περιλαμβάνουν την Pauline Reage (Η Ιστορία της Ο) και φυσικά τον Ζαν Ζενέ. Ο πιο σύγχρονος όμως από όλους, ήταν και αυτός που έβαλε τη δική του μοναδική ανεξίτηλη σφραγίδα, εμπνεόντας στρατιές ολόκληρες, όχι βέβαια από σαδομαζοχιστές, αλλά από ομοφυλόφιλους, επαναστάτες του σεξ, περιθωριακούς, αναρχικούς και αντιεξουσιαστές: Το Γυμνό Γεύμα του William Burroughs παρουσιάζει ένα στιλ που συνδυάζει το φανταστικό με το πραγματικό για να καταγράψει τις ανδρικές ναρκω-κουλτούρες της δεκαετίας του '50.

Με σκηνές δεσίματος, υπακοής και κυριαρχίας, ο S/M είναι μια περιοχή με μεγάλα ρίσκα, απαιτήσεις για τελειότητα και, στο τέλος, θρίαμβο. Σε μια πρόχειρη ανασκόπηση μου έρχονται στο μυαλό οι συχνότερες πρακτικές, όπως μαστίγωμα, τρυπήματα στο σώμα (body piercing για τους αναγνώστες των γνωστών περιοδικών), τατουάζ, χαραγματιές, απαγχονισμός, ηλεκτροσόκ, δέσιμο σε έδρανα, φίμωση του στόματος, περιορισμός της όρασης, φυλάκιση, ασφυξία, ξύρισμα, κάψιμο, μανταλάκια, fist-fucking και γλείψιμο αρβύλων, μποτών, κλπ. Πολύ περισσότερο από τον ίδιο τον πόνο, είναι η ταλαιπωρία που δημιουργεί την ένταση σε παρόμοιες σκηνές, που χρησιμεύουν ως εκφράσεις της ανισχυρότητας του παίκτη στον παθητικό ρόλο και της ισχύος αυτού που είναι κυρίαρχος. Αυτή η υιοθέτηση και αναπαράσταση ρόλων είναι τόσο θεμελιώδης στον S/M, ώστε έχει δημιουργηθεί μια αχανής ποικιλία από αυτούς: πολεμιστής–αιχμάλωτος, αξιωματικός–οπλίτης, διευθυντής–υπάλληλος, γονιός–παιδί, δάσκαλος–μαθητής, γιατρός–ασθενής και αφεντικό–σκύλος, για να αναφέρω μόνο μερικούς.

Η τέλεια επίγνωση της θεατρικότητας των ρόλων – παρά την προσπάθεια απώθησης της συνειδητοποίησης αυτής της αλήθειας από τη σκέψη –, η συναίνεση, η υπευθυνότητα, ο σεβασμός, η ασφάλεια και η αγάπη προς τον σύντροφο είναι βασικά σημεία της σκέψης όσων εμπλέκονται στον S/M. Η φαινομενική πόλωση μεταξύ «αφέντη» και «σκλάβου» καταρρέει καθώς η υποταγή του τελευταίου αποτελεί ένα δρόμο επιβεβαίωσης της δύναμης και της αρσενικότητάς του. Ο μαζοχισμός είναι ο τόπος όχι της αδυναμίας αλλά της δύναμης. Τονίζοντας την αμοιβαιότητα και την αλληλεξάρτηση που υπάρχει σε μια S/M δυναμική, η αρρενωπότητα διατηρείται για όλους τους συμμετέχοντες ως σημάδι αυτονομίας και ανεξάρτητης δύναμης.

Ασφαλώς υπάρχει και η αντίθετη πλευρά, όπου ο μαζοχισμός αντιμετωπίζεται ως μια μορφή μίσους του γκέι προς τον εαυτό του ή ως δείγμα έλλειψης δύναμης. Αυτή η περίπτωση αυτο-οίκτου έχει σήμερα μια τάση εξαφάνισης, ίσως λόγω της αυξανόμενης συνειδητοποίησης και χειραφέτησης των ομοφυλόφιλων γενικά.

Πουθενά δεν έχει εξεταστεί ο S/M λεπτομερέστερα από ότι στις ριζοσπάστριες φεμινίστριες – σε σχέση περισσότερο με το λεσβιακό S/M. Οι ριζοσπάστριες φεμινίστριες που είχαν δεσμούς και με το αντι-πορνογραφικό κίνημα, υποστήριξαν ότι S/M δραστηριότητες μεταξύ λεσβιών πηγάζουν από και διαιωνίζουν τη βία κατά των γυναικών. Αντιμετωπίζεται δηλαδή

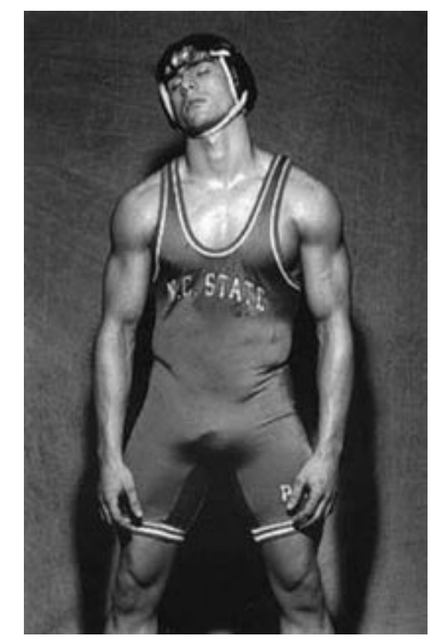

ο λεσβιακός S/M ως δείγμα των καταπιεστικών δομών της πατριαρχικής κοινωνίας. Αυτό το κίνημα αρνείται σταθερά να δεχτεί ότι η συναίνεση μεταξύ των συντρόφων νομιμοποιεί ενέργειες που διαφορετικά θα ήταν καταπιεστικές. Ισχυρίζεται ότι για να υπάρξει αληθινή συναίνεση πρέπει τα μέλη να έχουν απομακρυνθεί από την πατριαρχία, πράγμα που δεν ισχύει για τους S/M.

Παρόλο που αυτοί που ασκούν κριτική στον S/M συνεχίζουν να τον κατηγορούν ότι ενισχύει το μίσος των γκέι για τον εαυτό τους, υπογραμμίζουν την ακόμα πιο σημαντική κατηγορία: ότι προωθεί συντηρητικές κοινωνικές και σεξουαλικές ιδεολογίες. Εφόσον μάλιστα η πλειοψηφία της S/M λογοτεχνικής παραγωγής (συμπεριλαμβανομένης και της πορνογραφίας) παράγεται από και για λευκούς άνδρες, έχει γίνει προσπάθεια για να δειχτεί ότι ο S/M αντιγράφει ρατσιστικές, ταξικές και φυλετικές ιεραρχίες. Είναι πράγματι γεγονός ότι υπερβολικά συχνά ο S/M ερωτικοποιεί τη φυλετική και εθνική διαφοροποίηση. Και σε αρκετές μορφές του, αναπαριστά καταστάσεις ισχύος και κυριαρχίας που βασίζονται σε ταξικές ή εξουσιαστικές θέσεις (μπάτσοι, στρατός, φυλακές) ή σε μισογυνικές αντιλήψεις της πραγματικότητας. Αυτό φαίνεται να ισχύει ιδιαίτερα για την Αμερική. Πολλοί έχουν ισχυριστεί ότι ο σύγχρονος S/M εκεί, έχει πηγάσει από την κουλτούρα των bikers στη δεκαετία του '50, ως μια αντίδραση στην εσωτερική σταθερότητα και στις γραφειακές θέσεις εργασίας που προσφέρονταν στους λευκούς άρρενες στη μεταπολεμική Αμερική. Άλλο πράγμα όμως η φαντασίωση καταπιεστικών ή και μη συναινετικών σκηνών και η θεατρική αναπαράστασή τους, από την πραγματική αποδοχή και επιδοκιμασία τους. Θα έλεγε κανείς ότι ένας S/M έχει αυξημένη επίγνωση της φύσης της καταπίεσης, άρα είναι περισσότερο συνειδητά τοποθετημένος απέναντί της στην καθημερινή ζωή.

Η συσχέτιση πάλι της ανδρικής ομοφυλοφιλίας με S/M εικόνες όπως τα δερμάτινα, τα τρυπήματα και τα τατουάζ αντιμετωπίζεται μερικές φορές ως μια αντίδραση στη διαδεδομένη πίστη ότι ομοφυλοφιλία ίσον θηλυπρέπεια ή ανωμαλία. Η άνοδος του S/M στις μέρες μας, η μετεξέλιξή του σε σημαντικό σημείο του γκέι «τρόπου ζωής» στο δυτικό κόσμο – άρα και της βιομηχανίας του lifestyle, βλέπε τα πρόσφατα μουσικά βραβεία του MTV – ίσως τελικά να είναι η μίμηση μιας νέας μορφής αρρενωπότητας, που συνδέεται με τον ανερχόμενο και πανταχού παρόντα συντηρητισμό του τέλους της δεκαετίας του '80 και ιδιαίτερα της δεκαετίας του '90. Ίσως για αρκετούς S/M, οι πρακτικές τους να είναι μια βαλβίδα εκτόνωσης ή αντίδρασης στον συντηρητισμό – ένας τρόπος «αντίδρασης» όμως που δεν τον αντιμάχεται, αν δεν τον προάγει κιόλας. Για μια μεγάλη ομάδα όμως από εμάς εκεί έξω, ο S/M είναι ένας τρόπος ερωτικής έκφρασης που προαπαιτεί την βαθύτερη επικοινωνία, το σεβασμό και την αγάπη μεταξύ των συμμετεχόντων. Η «ακρότητα» του S/M φέρνει παράλληλα και την ανάγκη για σοβαρότερο προβληματισμό πάνω στο σεξ και τις ανθρώπινες σχέσεις, καθιστώντας τον έτσι βασικό τμήμα μιας σύγχρονης επαναστατικής ομοφυλοφιλικής σκέψης. Οι προσπάθειες για απαγόρευση του συναινετικού S/M σε Ευρώπη και Αμερική δείχνουν αυτή την αντιθετική του θέση απέναντι στις κατεστημένες αξίες.

Για όλους εμάς που νιώσαμε να πνιγόμαστε από αγάπη και έρωτα μέσα από τον πόνο, ο S/M θα παραμείνει το όπλο μας ενάντια στην «ευπρέπεια» και την υποκριτική ψευτοηθική ενός πολύ μεγάλου κομματιού της κοινωνίας. Οι έφοδοι των δικαστών στον ιδιωτικό μας χώρο και η οριοθέτηση «ηθικών» και «ανήθικων» μορφών σεξουαλικής συνεύρεσης μας γεμίζουν οργή, βλέποντας από την άλλη μεριά τη βαρβαρότητα και την «ηθική» του κεφαλαίου και του νεοφιλελευθερισμού, το πρότυπο της θεαματικής και άβουλης κοινωνίας να προτείνονται και να επιβάλλονται ως μοναδικός τρόπος ζωής. Αυτό νομίζω ότι είναι το μόνο βασανιστήριο στο οποίο δεν πρόκειται να συναινέσουμε ποτέ.

Ύμνος στη μπότα

Στην εκθεση φωτογραφιας του Ντινου Χριστιανοπουλου, υπάρχει ένας Ιταλός μηχανόβιος φασίστας καβάλα στη μηχανή του. «Τον φωτογράφισε ένας κομμουνιστής... ποιος ξέρει τι του βρήκε...» παρατήρησε, αφήνοντας να φανεί κάτι σαν αμυδρό χαμόγελο, τουλάχιστον το ίδιο μυστήριο με αυτό της Τζοκόντα. Υπονοούσε κάτι ο ποιητής, η σύσπαση του προσώπου του ήταν όντως χαμόγελο ή μήπως όλα αυτά ήταν παιχνίδια της φαντασίας μου;

Δεν είναι η πρώτη φορά που τα δύο ασυμβίβαστα άκρα έρχονται σε επαφή με απρόβλεπτα αποτελέσματα. Φέτος, για παράδειγμα, η ταινία «Βασιλική» αναστάτωσε ουκ ολίγες ορθόδοξες φεμινιστικές ψυχές. Όπως και να έχει, η «κρυφή γοητεία της εξουσίας» παραμένει ένα θέμα ταμπού, περισσότερο για ακαδημαϊκή συζήτηση παρά για εφαρμογή και εκτέλεση – τουλάχιστον όχι δημόσια.

Ως «θύματα της φαλλοκρατικής ανδροκρατούμενης κοινωνίας», οι γκέι θεωρητικοί αμέσως μετά το Stonewall αποκήρυξαν όλη τη σημειολογία του αρσενικού, θεωρώντας ότι εισαγάγει στην ομοφυλοφιλική σκηνή εκείνα ακριβώς τα στοιχεία στα οποία οφειλόταν η καταπίεσή τους. Για παράδειγμα, σύμφωνα με το Gay Liberation Front, «ο πόθος για 'πραγματικούς' άντρες, συνιστά συγχώρεση των αποδεκτών 'αρσενικών' αξιών: βία, επίδειξη δύναμης και σεξιστική καταπίεση». Φανταστείτε λοιπόν τι τράβηξαν όσοι όχι απλά δεν μπόρεσαν να αποδεχτούν αυτή τη θέση, αλλά περιέστρεφαν όλη τη σεξουαλική τους ζωή γύρω από αυτές τις αξίες. Φαντάροι, λοκατζήδες, μπάτσοι, πυροσβέστες, ναύτες: οι διαβόητοι επιβήτορες του παρελθόντος ρίχνονται στην πυρά, για να αναδυθεί μέσα από τις φλόγες ο νέος, δυναμικός, απελευθερωμένος γκέι.

Η σαδομαζοχιστική υποκουλτούρα βρέθηκε λοιπόν, ξαφνικά, στο περιθώριο του απελευθερωτικού κινήματος, για να επανέλθει μετά δόξης μόλις πριν από μερικά χρόνια, χάρις στο θεωρητικό υπόβαθρο που προσέφερε ο Μισέλ Φουκό. Ο διαβόητος πρώτος τόμος από την «Ιστορία της σεξουαλικότητας» αποκαθηλώνει τη μονολιθική μαρξιστική και φροϋδική θεώρηση της κοινωνίας και του ανθρώπου, δίνοντας έτσι τα εργαλεία για την έκφραση ενός νέου λόγου γύρω από το σεξ. Πραγματικά, ο ίδιος ο Μισέλ Φουκό πέρασε τα τελευταία δέκα χρόνια της ζωής του μελετώντας και ζώντας τη γκέι σκηνή σε μεγάλες Αμερικάνικες μητροπόλεις. Η σαδομαζοχιστική κοινότητα του Σαν Φραντζίσκο και της Νέας Υόρκης αποτέλεσαν το αγαπημένο του θέμα συζήτησης σε πολυάριθμες διαλέξεις, ομιλίες και συνεντεύξεις που παραχώρησε τότε.

Παρόλο που πολλοί επικριτές του σαδομαζοχισμού θα υποστήριζαν ότι το στήσιμο σεξουαλικών σκηνών με «αφεντικά» και «σκλάβους» απλά αναπαραγάγει τις πιο θλιβερά άνισες εξουσιαστικές δομές της κοινωνίας, ο Φουκό ισχυρίζεται αντίθετα πως ο σαδομαζοχισμός στρέφει αυτούς τους δυαδικούς εξουσιαστικούς πόλους ενάντια στον εαυτό τους, επιτρέποντας στους συμμετέχοντες σε αυτό το «παιχνίδι στρατηγικής» να αναλάβουν τον έλεγχο της ερωτικής φόρτισης, πολλαπλασιασμένης από τους παράγοντες της εξουσίας και της υποταγής. Εφόσον πρόκειται για ένα «παιχνίδι» με προκαθορισμένους κανόνες, ο «σκλάβος» δεν είναι στην πραγματικότητα ένας σκλάβος, ούτε ο «αφέντης» είναι πραγματικά ο αφέντης. Σε τέτοιες περιπτώσεις, είναι ο μαζοχιστής που συχνά θεωρείται ότι διαθέτει περισσότερη εξουσία στα χέρια του από ότι ο σαδιστής, ακριβώς γιατί ο από κάτω είναι αυτός που καθορίζει τη στιγμή που πρέπει να σταματήσουν οι τιμωρίες.

Είναι ενδιαφέρον ότι και τα δύο μέρη έχουν συνείδηση της θεατρικότητας που υπάρχει, αλλά, ταυτόχρονα, και τα δύο προσπαθούν να αντλήσουν το μέγιστο της ηδονής πασχίζοντας να ξεπεράσουν το φαίνεσθαι και να φτάσουν στο είναι. Πρόκειται για το τέλος ενός κύκλου, για την επιστροφή στο αρχικό σημείο, για την ανεύρεση της πηγής από όπου ξεκινούν όλα.

Πάρτε για παράδειγμα μια αγέλη από τσόλια, ένα τυπικό δείγμα ομοκοινωνικότητας: μια αμιγώς αντρική ομάδα, την οποία συγκρατεί ο ανταγωνισμός μεταξύ των μελών της. Η επίδειξη δύναμης δεν απευθύνεται προς τα έξω, αλλά προς τους ίδιους τους άντρες της ομάδας. Ποτέ, όμως, ο λανθάνων ομοερωτισμός δεν επιτρέπεται να βγει στην επιφάνεια. Η καταλυτική εμφάνιση ενός γκέι σε ένα ομοκοινωνικό περιβάλλον, για παράδειγμα στο στρατό, αμέσως σεξουαλικοποιεί τα πάντα: όλοι είναι πλέον ύποπτοι· η ομοφυλοφιλία είναι ασύμβατη με τον ομοερωτισμό. Για το λόγο αυτό, ο τρόπος που προτιμά για να δείξει το τσόλι τον ερωτισμό του απέναντι σε έναν πούστη είναι να τον δείρει μαζί με τους φίλους του – αν και, αν ήταν βέβαιος ότι δεν θα το μάθαινε κανείς, θα ήθελε να του ρίξει έναν.

Πάρτε ένα άλλο παράδειγμα, τον κώδικα συμπεριφοράς στις δημόσιες τουαλέτες. Όλοι οι άντρες γνωρίζουν τους «κινδύνους» που κρύβονται εκεί, όλοι προσπαθούν να προστατευτούν από το ενδεχόμενο να «γλιστρήσουν» και να βρεθούν ξαφνικά στην αντίθετη όχθη: οι κινήσεις γίνονται απότομες και μάτσο, οι κουβέντες (αν υπάρχουν) περιορίζονται στις απολύτως αναγκαίες, τα βλέμματα δεν διασταυρώνονται ποτέ, η παραμονή είναι όσο το δυνατόν πιο σύντομη, κοιτάμε τον τοίχο μπροστά μας παρά το πέος μας και οι προκλητικές επιγραφές στα πλακάκια έχουν γίνει δια μαγείας αόρατες.

Όμως, ακριβώς αυτή η επίγνωση της τελετουργικά θεατρικής φύσης του κατουρήματος στα τζουρά – που όλοι θέλουν να το περάσουν ως το the real thing – δημιουργεί βάσιμες υπόνοιες πως η θεατρικότητα εκτείνεται πολύ πιο έξω από μια αμιγώς γκέι s/m φάση σαν αυτές που αναλύει ο Φουκό. Ακόμη και τα αγνά, ανέγγιχτα τσόλια των περασμένων δεκαετιών (εκείνα που σε μαχαίρωναν αν τους έπιανες τον κώλο) φαίνεται να είχαν μια αμυδρή επίγνωση του ρόλου που έπαιζαν – τον οποίο προφανώς βαρέθηκαν πια, μιας και άρχισαν να κάνουν... άλλα πράγματα.

Ο απελευθερωτικός γκέι λόγος, αλλά πολύ περισσότερο η ιδιωτική τηλεόραση με τις γνωστές εκπομπές, καθώς και τα υπόλοιπα μμε, διέλυσαν το ευαίσθητο σκηνικό υποκριτικής που υπήρχε και το οποίο τόσο καλά εκμεταλλεύονταν οι αδερφές για να εισπράξουν όχι απλά ένα γαμήσι, αλλά ένα γερό ξέσκισμα με όλα τα παρελκυόμενά του. Η ποίηση πριν από το Stonewall θέλει την πούστικη κωλότρυπα να είναι ένα ευαίσθητο άνθος που τσαλαπατιέται, ένα ντροπαλό και αδύναμο άνοιγμα που δέχεται τις βίαιες επιθέσεις του γαμιά. Σήμερα, η νέα μαχητική, απελευθερωμένη γκέι κωλότρυπα δεν κάθεται πια απλά να τον φάει, αλλά βγαίνει η ίδια πεινασμένη στην αντεπίθεση καταβροχθίζοντας ανελέητα το θύμα της. Έτσι, αρκετοί χρειάζεται να προσπαθήσουν συνειδητά για να παίξουν ένα παιχνίδι που ήταν αυτονόητο σε άλλες εποχές. Οι σημερινοί σκληροί γκέι, μπρατσωμένοι, με ξυρισμένα κρανία, άρβυλα, τατού, χαλκάδες και άγρια βλέμματα, ξεχειλίζουν από αντρισμό. Σε αντίθεση με τα ανυποψίαστα τσόλια, όμως, αυτοί έχουν πλήρη επίγνωση πως αποτελούν drag queens – από την αντίθετη μεριά.

«ΟΙ ΕΠΤΑ ΣΤΗΛΕΣ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ»

Η νέα έκδοση της αυτοβιογραφίας του Λόρενς της Αραβίας, δημοσιευμένης για πρώτη φορά το 1922, είναι αυξημένη κατά το ένα τρίτο. Ο επίσημος βιογράφος του Λόρενς της Αραβίας μελέτησε προσεχτικά τις αυθεντικές σημειώσεις του Λόρενς και ανακάλυψε πως μεγάλα κομμάτια του «αυθεντικού» βιβλίου εκείνου στο οποίο βασίστηκε η γνωστή ταινία του 1962 με πρωταγωνιστή τον Peter O'Toole έλειπαν. Η μελέτη του κ. Jeremy Wilson έδειξε ότι σε πολλά κρίσιμα σημεία, ο Λόρενς της Αραβίας είχε καταφύγει στην ασάφεια ή την αυτολογοκρισία, προσπαθώντας να αποκρύψει το φλογερό πόθο που ένιωθε, αλλά και τη τρομή και την αμηχανία για αυτά που συνέβησαν μετά τη σύλληψή του από Τούρκους στρατιώτες στην πόλη Ντεραά της Συρίας.

Στην πόλη αυτή ο Λόρενς είχε πάει ως κατάσκοπος, αλλά αιχμαλωτίστηκε από τους Τούρκους. Όπως γράφει ο ίδιος, περίμενε κάποιο είδος τιμωρίας, αλλά αποδείχτηκε πως δεν ήταν καθόλου προετοιμασμένος για το σοκ που τον περίμενε. Ο αιχμάλωτος υπερασπιστής των Αράβων ανακαλύπτει πως το κελί της αιχμαλωσίας του είναι στην πραγματικότητα η κρεβατοκάμαρα ενός Τούρκου αξιωματούχου. Η πόρτα ανοίγει με θόρυβο, τέσσερις αγριεμένοι Τούρκοι στρατιώτες μπαίνουν μέσα, και ο Λόρενς πέφτει θύμα ενός βιασμού που σημαδεύει ολόκληρη τη ζωή του και καθορίζει στο εξής τη σεξουαλικότητά του. Γράφει ο ίδιος στις σημειώσεις που πρόσφατα είδαν το φως της δημοσιότητας:

«Αισθανόμουν πολύ άρρωστος, σαν να είχε πεθάνει ένα κομμάτι του εαυτού μου εκείνη τη νύχτα στη Ντεραά ακρωτηριασμένος, ημιτελής, μισός Πιθανότατα ήταν η διάτρηση του ηθικού από εκείνον τον φρενιασμένο πόνο που παρέλυσε όλα μου τα νεύρα και με ανάγκασε να σέρνομαι σαν κτήνος. Ένας πόνος που έχει φωλιάσει μέσα μου από τότε: μια έλξη κι ένας τρόμος, μια μακάβρια επιθυμία γεμάτη πόθο αλλά και βίτσιο σαν τον αγώνα της πεταλούδας να αντισταθεί στον πειρασμό της φωτιάς.»

What's camp?

Οι διαμαρτυρίες που επέφερε η συνεργασία του Πόθου με τη διεθνώς αναγνωρισμένη αστρολόγο κα. Cocuzel, κατέστησαν αναγκαία μια ευρύτερη αναφορά πάνω στο όλο ζήτημα – από μια ευρύτερη σκοπιά.

Ένα από τα ελάχιστα πράγματα πάνω στο οποίο συμφωνούν οι μελετητές του καμπ είναι το ότι δεν μπορεί να οριστεί επαρκώς. Ο Christopher Isherwood, ο αγγλο-αμερικάνος συγγραφέας που ήταν ο πρώτος που άνοιξε τη συζήτηση για αυτό, έγραψε στο The World In The Evening (1956), «είναι φοβερά δύσκολο να το ορίσεις. Πρέπει να το συλλογιστείς και να το νιώσεις διαισθητικά, όπως το Ταό του Λάο Τσε.» Δεν είναι ο μόνος που νιώθει αυτή την αδυναμία να αγγίξει το καμπ. «Δεν νομίζω ότι το κάμπ μπορεί να οριστεί», «το να μιλάς για αυτό [...] είναι σαν να το προδίδεις» είναι μερικές ακόμα από τις αρκετά συγκλίνουσες απαντήσεις στο ερώτημα: τι είναι το καμπ; Πρέπει λοιπόν να αρκεστούμε στην αοριστία του, στην ακαθοριστία και στις συνεχείς αλλαγές του.

Το καμπ μπορεί να αναφέρεται είτε σε ένα στιλ παράστασης είτε σε έναν τρόπο αντίληψης των πραγμάτων. Για παράδειγμα, ένα άτομο μπορεί να θεωρεί ένα αντικείμενο που ο προορισμός του δεν ήταν να είναι καμπ ως τέτοιο. Γνωστά αφηγηματικά μπαλέτα, όπως Η Λίμνη των Κύκνων, συχνά αντιμετωπίστηκαν με αυτό τον τρόπο, παρόλο που οι χορογράφοι τους δεν είχαν τέτοια πρόθεση. Σε τετοιες περιπτώσεις έγκειται στην προσωπική ματιιά του καθένα να τα δει ως τέτοια. Από την άλλη μεριά βέβαια, καλλιτεχνικά δημιουργήματα υπήρξαν ηθελημένα καμπ. Το σίγουρο είναι ότι δεν μπορούν όλα τα αντικείμενα να μεταμορφωθούν μέσω της αντίληψης μας σε κάμπ, αλλά και αντίθετα δεν πρόκειται να αναγνωρίσουν αυτό το στοιχείο όλα τα μέλη του ακροατηρίου μιας παράστασης, ακόμα και αν αυτή είναι υπερβολικά καμπ. Το φαινόμενο δηλαδή απαιτεί ένα ταίριασμα μεταξύ παράστασης και αντίληψης, μεταξύ του αντικειμένου (ή του έργου) και του κοινού.

Για να κατανοήσουμε αυτό το ταίριασμα, πρέπει να κατανοήσουμε τους ιστορικούς λόγους που κατέστησαν δυνατό και αναγκαίο το καμπ. Από ότι φαίνεται, αυτό αναδύθηκε μαζί με τα πρώτα σημάδια μιας γκέι υποκουλτούρας και ήταν ένας τρόπος για να αντιμετωπιστεί η εχθρική κυρίαρχη κουλτούρα. Πολλές υποκουλτούρες έχουν αναπτύξει παρόμοιους στιλίστικους τρόπους συμπεριφοράς για να αντικρούσουν την καταπίεση. Όλοι αυτοί οι τρόποι αντι-συμπεριφοράς λειτουργούν τουλάχιστον σε δύο επίπεδα: Πρώτα από όλα, εντείνουν την αλληλεγγύη μεταξύ των μελών της υποκουλτούρας, όπως και κάθε «μυστική» γλώσσα βοηθά στο να δέσει αυτούς που μοιράζονται το «μυστικό». Δεύτερον, βοηθούν τα μέλη της υποκουλτούρας να επικοινωνήσουν μεταξύ τους, παρουσία τρίτων ατόμων που δεν ανήκουν σε αυτή. Αν και εδώ ο αναγνώστης μπορεί να θεωρήσει ότι το καμπ είναι τα καλιαρντά, στην πραγματικότητα μιλάμε για κάτι με πολλαπλάσια ευρύτητα: Η «μυστική» γλώσσα δεν είναι απαραίτητα ένα νέο λεξιλόγιο, αλλά περιλαμβάνει κάθε είδους μηνύματα και σήματα.

Το καμπ προφυλάσσει τα μέλη των γκέι και λεσβιακών κοινοτήτων σε περιπτώσεις που βρίσκονται σε κίνδυνο να αναγνωριστούν, να στιγματιστούν και ίσως να δεχτούν βία και κατάχρηση. Φυσικά, θα μπορούσε να πει κανείς ότι βοηθά στην γκετοποίηση της γκέι κοινότητας απομονώνοντάς την και ότι, εφόσον έχει βοηθήσει να εδραιωθεί ένα πρότυπο γκέι ταυτότητας, έχει ενισχύσει τον διπολισμό μεταξύ γκέι–στρέιτ: «Να πώς είναι οι ομοφυλόφιλοι.»

Ο Philip Core έβαλε τον εξής υπότιτλο στο βιβλίο του για το καμπ: Το Ψέμα που Λέει την Αλήθεια (1984). Το καμπ δείχνει ασύλληπτο επειδή είναι βασισμένο σε μια παράδοξη σχέση μεταξύ παράστασης και μηνύματος. Αλλά θα μπορούσε κανείς να πει επίσης ότι το καμπ είναι η αλήθεια που λέει ένα ψέμα – υπαινυσσόμενο δηλαδή ότι υπάρχει μια ξεχωριστή γκέι ή λεσβιακή ταυτότητα και ενισχύοντάς την. Αυτό είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν όσοι δυσανασχετούν – κυρίαρχα οι ομοφυλόφιλοι και αμφισεξουαλικοί άνδρες – με το καμπ: ενοχλούνται από το στερεότυπο που προβάλλεται. Ένα στερεότυπο που οι ίδιοι το διαψεύδουν με την προσωπική τους ζωή.

Ας επανέλθουμε όμως στο θέμα μας. Η Esther Newton στην πρωτοποριακή της μελέτη drag καλλιτεχνών, εντοπίζει τρία στοιχεία του καμπ: δυσαρμονία, θεατρικότητα και χιούμορ. Αυτά τα χαρακτηριστικά δεν το ορίζουν, αλλά είναι πάντοτε παρόντα σε αυτό. Σύμφωνα με τη Newton και με άλλους, το καμπ «βασίζεται στην αντίληψη ή στη δημιουργία αταίριαστων αντιθέσεων». Στο drag show για παράδειγμα, η δυσαρμονία ξεκινά με έναν άνδρα που ντύνεται με γυναικεία ρούχα. Όμως το καμπ αγκαλιάζει πολύ περισσότερες αντιθέσεις μεταξύ δύο πόλων: ένα θηλυπρεπές αγόρι που ντύνεται σαν μάτσο άνδρας, ένα άτομο κατώτερης κοινωνικής τάξης που υιοθετεί τους τρόπους ατόμου της αριστοκρατίας, το παλιό με τη μορφή του καινούριου ή το νέο στη μορφή του παλιού.

Η δυσαρμονία του καμπ συχνά παίρνει τη μορφή της ανατροπής, βάζοντας τις ιδέες να στέκονται με το κεφάλι κάτω. Το σοβαρό εκλαμβάνεται ως χιουμοριστικό, ενώ το χιουμοριστικό εκλαμβάνεται σοβαρά. Ένα πολύ γνωστό παράδειγμα κλασικού κάμπ είναι η ταινία του John Waters Pink Flamingoes (1976). Σε αυτή την ταινία, η Divine εξαγριώνεται όταν οι άλλοι άνθρωποι αμφισβητούν τον ισχυρισμό της ότι «είναι η πιο αισχρή γυναίκα του κόσμου». Σε αυτόν τον κόσμο που έχει αναποδογυριστεί, η αισχρότητα είναι μία τιμή που απονέμεται μόνο στους λίγους τυχερούς. Στο τέλος της ταινίας, η Divine τρώει τις σβουνιές από έναν σκύλο για να αποδείξει – αν υπάρχουν ακόμα αντιρρήσεις – ότι είναι η βασίλισσα της αισχρότητας.

Μια από τις μεγαλύτερες ανατροπές που υπάρχουν στο καμπ είναι η τοποθέτηση των αισθητικών κριτηρίων πάνω από τα ηθικά κριτήρια. Ο Oscar Wilde, ο μεγαλύτερος εκθέτης μιας συγκεριμένης μορφής καμπ πνεύματος, στο σύνολο των αφορισμών του «Φράσεις και Φιλοσοφήματα Για Τους Νέους» έγραψε: «Η ανία είναι η έλευση της ηλικίας της σοβαρότητας. Σε όλα τα ασήμαντα ζητήματα, το στιλ, όχι η ειλικρίνεια, αποτελεί την ουσία. Σε όλα τα σημαντικά ζητήματα, το στιλ, όχι η ειλικρίνεια, αποτελεί την ουσία.» Ή, όπως λέι σε έναν άλλο αφορισμό του, «Κανείς θα έπρεπε είτε να είναι ένα έργο τέχνης είτε να φοράει ένα έργο τέχνης.» Τα ζητήματα ηθικής – ιδιαίτερα ευσεβείς και ηθικολογικές ερωτήσεις – πρέπει να κάνουν τόπο για την ομορφιά και το στιλ. Όπως το θέτει και η Cocuzel, εκατό περίπου χρόνια μετά τον Oscar Wilde, «If you got to go girl, go with a style.»

Επειδή το καμπ βάζει τον κόσμο να στέκεται αναπόδα, συγκρίνεται και συγχέεται με το καρναβάλι. Το καρναβάλι, όπως και το καμπ, χαρακτηρίζεται από μια απελευθέρωση αναρχικών δυνάμεων που τείνουν να ανατρέπουν τις κατεστημένες κοινωνικές ιεραρχίες. Αλλά ενώ το καρναβάλι γιορτάζει μια διονυσιακή απώλεια της συνειδητότητας, το καμπ έχει εξαιρετική επίγνωση του εαυτού του. Ενώ το καρναβάλι γιορτάζει τη φύση, το καμπ τιμά το τεχνητό.

Αυτή η συνείδηση του τεχνητού αποτελεί πυρήνα του καμπ. Για παράδειγμα, μια drag queen – σε αντίθεση με έναν άντρα που υποδύεται μια γυναίκα – σπάνια επιθυμεί να εκληφθεί στα σοβαρά ως γυναίκα. Από το ξεκίνημα ακόμα της παράστασης, η drag queen φροντίζει να βεβαιωθεί ότι μας έχει δείξει αυτή τη συνείδηση του τεχνητού που έχει. Μια καμπ παράσταση, σε αντίθεση με μια θεατρική παράσταση, δεν απαιτεί την άρση της δυσπιστίας αλλά την επίγνωση του ψεύδους.

Το καμπ είναι τόσο στυλιζαρισμένο και υπερβολικό ώστε η αίσθηση του τεχνητού δεν μπορεί να περάσει απαρατήρητη. Πραγματικά, ακόμα

Η γλυκύτατη καλοψυχη, βρεκευμενη, παχυμορφη λεπτη καλοζουτη, αστρολογος του ΠΟΒΟΥ· COCUSEL

και παραστάσεις που δεν είχαν τέτοιο σκοπό, έγιναν αντιληπτές ως τέτοιες όταν κανείς ήταν αδύνατο να παραβλέψει το στιλιζάρισμά τους. Η Γκρέτα Γκάρμπο για παράδειγμα, μια από τις μεγαλύτερες ηθοποιούς του κινηματογράφου, έχει γίνει, άθελά της, μια από τις μεγαλύτερες περφόρμερ του καμπ. Επειδή το γκέι ακροατήριο έχει συνεχώς αντίληψη αυτού του υπερβολικού, αυτών των εξαιρετικών της ικανοτήτων για στιλιζάρισμα, η θεατρικότητά της εκλαμβάνεται συχνά ως καμπ. «Πάντοτε είχα το έντονο συναίσθημα ότι μέσα στη γυναικεία μορφή της Γκάρμπο, πίσω από όλη την ομορφιά της και τις θυληκές πόζες, ένας άντρας έκρυβε τον εαυτό του και περπατούσε παράλληλα μαζί της», θα γράψει κάποιος για τη Γκάρμπο.

Επειδή το καμπ είναι τόσο στενά συνδεδεμένο με την διασταύρωση της κοινωνικής ιεραρχίας και των φυλετικών ρόλων, η πολιτική και ηθική του ορθότητα έχουν συχνά αμφισβητηθεί μέσα και έξω από την ομοφυλοφιλική κοινότητα. Ιδιαίτερα η ενσάρκωση του καμπ μέσα από τις drag queen έχει ιδωθεί από γκέι άνδρες ως ενίσχυση του ομοφοβικού στερεότυπου που θέλει τον άνδρα θηλυπρεπή. Από την άλλη, οι φεμινίστριες, λεσβίες και μη, έχουν δει στην drag queen τη γελοιοποίηση της γυναίκας και την ενίσχυση των μισογυνικών στερεοτύπων.

Μια μερίδα γκέι θεωρεί οτι το καμπ συμφιλιώνει τους ανθρώπους με την έλλειψη δύναμης που έχουν. Το καμπ δηλαδή είναι μια παρηγοριά για την αποτυχία και ένα είδος νοσταλγίας για τον παλιό καλό καιρό. Συνεπώς, το καμπ είναι μέρος του προβλήματος της μαζικής κουλτούρας που προσπαθεί να αποτρέψει τον πληθυσμό από το να αντιληφθεί την καταπίεσή του· είναι δηλαδή μέρος του μηχανισμού ελέγχου του καπιταλισμού. Για αυτούς, το καμπ είναι το όπιο της ομοφυλοφιλικής μάζας, ένας τρόπος για να παραμείνουν οι άνθρωποι ευτυχισμένοι με αυτά που έχουν.

Για άλλους πάλι, το κάμπ βρίσκεται στην καρδιά ενός ριζοσπαστικού προγράμματος για τον μετασχηματισμό της αντιλήψής μας για τον κόσμο. Επειδή έχει την ιδιότητα να αντιστρέφει τις ιδέες, να ανατρέπει αντιλήψεις, και με την έμφαση που δίνει στην «αφυσικότητα» αυτών που η κοινωνία θεωρεί «φυσικά», το καμπ παιζει κεντρικό ρόλο στην «πολιτική των φύλων». Για αυτούς, ο θεατρικός χαρακτήρας του καμπ, ειδικά όπως τον ενσαρκώνει η drag queen, δείχνει ότι η έννοια «φύλο» είναι θεατρική. Με άλλα λόγια, οι άνθρωποι δεν γεννιούνται ανδροπρεπείς και θηλυπρεπείς αλλά δίνουν μια παράσταση αυτής της «ανδροπρέπειας» και της «θηλυπρέπειας». Με τη διατάραξη των αντιλήψεων για τη φυσικότητα του φύλου, το καμπ μας απελευθερώνει, αφήνοντάς μας να συμπεριφερόμαστε με όποιον τρόπο θέλουμε.

Και οι δύο πλεύρες έχουν γερά επιχειρήματα υπέρ τους. Θα μπορούσε κανείς να πει, για παράδειγμα, ότι η εξέγερση του Stonewall δεν ξεκίνησε από μεσοαστούς γκέι άνδρες αλλά από πόρνους του δρόμου και από drag queens – το τμήμα δηλαδή του γκέι πληθυσμού που είχε τη μεγαλύτερη επίγνωση της θεατρικότητας που κρύβουν οι ρόλοι των φύλων. Από την άλλη πλευρά όμως, βλέπει κανείς άντρες με σκουλαρίκι και τα μαλλιά κοτσίδα, που όμως παραμένουν ομόφοβοι ή και εχθρικοί με τους γκέι. Προφανώς μια τέτοια εμφάνιση, που φαινομενικά αψηφά τον τυπικό ανδροπρεπή ρόλο, δεν είχε καμμία επίδραση επάνω τους. Η αλήθεια δείχνει ότι βρίσκεται κάπου ανάμεσα στις δύο απόψεις.

Παρόλο που βοήθησε τους γκέι άνδρες και γυναίκες να επιβιώσουν σε μία ομοφοβική κοινωνία και να ενισχύσει το συναίσθημά τους της γκέι κοινότητας, το καμπ βοήθησε παράλληλα να συμφιλιωθούν με την καταπίεσή τους και τους έκανε να νιώθουν ότι μια τέτοια καταπίεση είναι «φυσική» ή τουλάχιστον «αναπόφευκτη».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Η Δ/νση Θεσσαλονίκης της ΕΛ.ΑΣ. προκηρύσσει την πλήρωση κενών θέσεων εργασίας από νέους και νέες για τις κάτωθι ειδικότητες:

- ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ
- ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ, ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ, κλπ.
- ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ
- ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ και των ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
- ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ
- ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΕΣ
- ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ

στο τμήμα ελέγχου συνειδήσεων και αφομοίωσης, καθώς και στα τμήματα διακίνησης ναρκωτικών, μαστρωπείας και βιασμών, προστασίας μαγαζιών, εναλλακτικής κουλτούρας και πολιτισμού, κυνηγιού λαθρομεταναστών και πολεοδομικής καταστολής.

Απαραίτητη προϋπηρεσία σε (ακρο)αριστερές, οικολογικές, ανθρωπιστικές, αντιρατσιστικές οργανώσεις. Θα εκτιμηθούν ιδιαιτέρως δημοκρατικό προφίλ, αγωνιστικό παρελθόν, ικανότητα στην επικοινωνία και εμπειρία επαναστατικού λόγου.

ΕΛΑ ΚΙ ΕΣΥ ΝΑ ΦΤΙΑΞΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΛ.ΑΣ. ΤΟΥ 2000!

Οι ενδιαφερόμενοι, εφόσον συγκεντρώνουν τα παραπάνω προσόντα, παρακαλούνται να στείλουν το βιογραφικό τους σημείωμα στη δ/νση Ασφαλείας, Βαλαωρίτου 11-13, τηλ. 554114.

Με την ευγενική υποστήριξη του Ομίλου Επιχειρήσεων
ΜΠΑΤΣΟΙ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ®
«Τόσο κοντά σας, όσο δεν φαντάζεστε!»

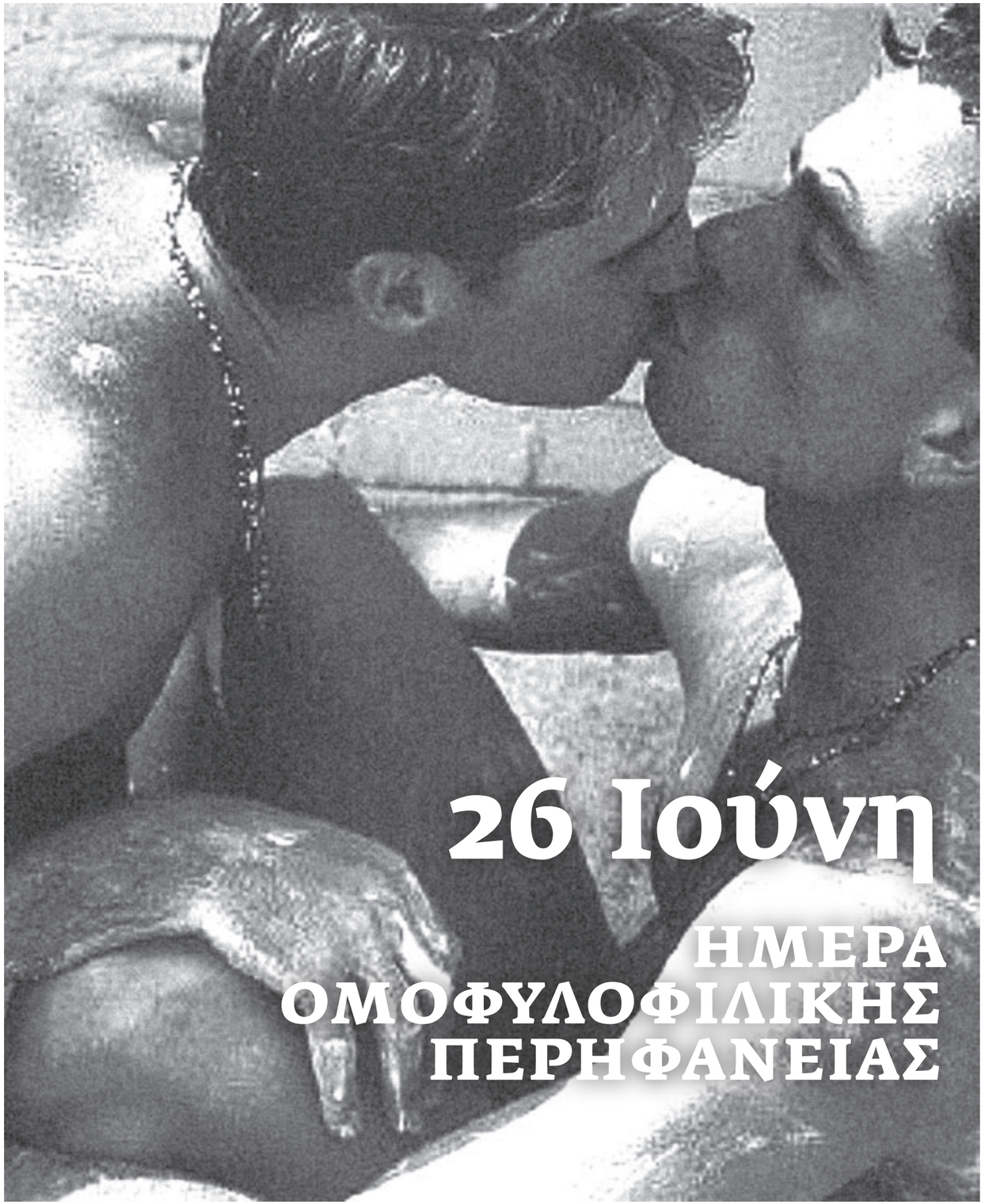

Παίξε μπάλα

Οι ποδοσφαιριστές της ομάδας, αν και ερασιτέχνες, έπαιρναν από το σύλλογο μια μικρή αμοιβή – με τη μορ-φή του πριμ –, συμπληρωματική του εισοδήματος από το κύριο επάγγελμά τους. Οι άνδρες του ποδοσφαίρου όμως λένε ότι το χρήμα αποτελεί ένα «κίνητρο» που είναι αντίθετο με το πάθος για το ποδόσφαιρο, το οποίο θεωρείται το απαραίτητο «έμφυτο» χαρακτηριστικό του καλού παίκτη. Η αντίθεση αυτή ανάμεσα σε μια «φυσική» εσωτερική παρόρμηση ή συναίσθημα και ένα εξωτερικό «κίνητρο» φαίνεται ότι είναι χαρακτηριστική του λόγου των ανδρών στις ομοκοινωνικότητές τους, αφού έχει επισημανθεί και για το κέφι στο καφενείο από τον Ε. Παπαταξιάρχη. Το πάθος του ποδοσφαιριστή αλλά και του φιλάθλου εκφράζεται ακόμη και με εκφράσεις όπως «αρρώστια», «τρέλα, έχω τρέλα με το ποδόσφαιρο». Σημειώνουμε εδώ ότι οι εκφράσεις αυτές χρησιμοποιούνται, όπως και το πάθος, στην περίπτωση μιας παράφορης, ανεξέλεγκτης ερωτικής επιθυμίας. Άλλωστε, πολλές φορές οι ποδοσφαιριστές εκφράζουν το πάθος για το ποδόσφαιρο με όρους σεξουαλικής διέγερσης, ενστίκτου που θεωρείται «φύσει» ανδρικό. Είναι σαν ο παίκτης που παίζει «γερά», «δυνατά», με «τσαμπουκά» να αντλεί συμβολικά τη δύναμή του, την ενέργειά του από την ανδρική σεξουαλική «φύση». Δεν είναι τυχαίο ότι στην Ελλάδα και γενικότερα στις μεσογειακές χώρες οι σεξουαλικές επαφές απαγορεύονται την προηγούμενη μέρα του παιχνιδιού και μια κακή απόδοση των ποδοσφαιριστών αποδίδεται στην ερωτική σχέση με μια γυναίκα. Εξάλλου, το ίδιο το παιχνίδι περιγράφεται με όρους σεξουαλικής μάχης, όπου οι ρόλοι επιτιθέμενου / ενεργητικού υφιστάμενου την επίθεση / παθητικού εναλλάσσονται συνέχεια. Ο υφιστάμενος την επίθεση πρέπει να απαντήσει, αλλιώς υποβιβάζεται στη θηλυκή κατηγορία της «κότας» ή της «κυρίας» ή ακόμη χειρότερα θεωρείται ότι έχει πληρωθεί από την αντίπαλη ομάδα. Θεωρείται ότι η σωματική σύγκρουση μεταξύ των παικτών πρέπει να γίνεται «ανδρικά», «μέσα στη φάση», «στα ίσα». Ο παίκτης που τηρεί την ανδρική αυτή τάξη είναι «καθαρός», ενώ εκείνος που επιτίθεται «έξω από τη φάση», «από πίσω», «βρόμικος». Εκείνος όμως που έχει υποστεί μια «βρόμικη» επίθεση πρέπει να απαντήσει, έστω και «βρόμικα», αλλιώς δεν θα είναι «άνδρας». Η επιβεβαίωση αυτή ενός υπεραρρενωπού ανδρισμού δεν εκφράζεται μόνο δια μέσου μιας αντιπαράθεσης ανάμεσα στους αντιπάλους παίκτες ή και φιλάθλους. Περιλαμβάνει, επίσης, τις «φιλικές» σωματικές επαφές και τη λεκτική ανταλλαγή σεξουαλικών, συχνά ομόφυλων, φαντασιώσεων με τη μορφή συνήθως «αστείων» μεταξύ των ποδοσφαιριστών και οπαδών τη ίδιας ομάδας. Επιπλέον, πολλές φορές, οι συμπαίκτες προσφωνούν ο ένας τον άλλον σε φιλικό, «αστείο» τόνο με θηλυκά ονόματα είτε γενικότερα ως «κορίτσια». Φαίνεται ότι η υπεραρρενωπότητα μπορεί να περικλείει και μια θηλυκότητα. Όπως λέει η ιστορικός της αρχαίας Ελλάδας N. Loraux: «Ο άνδρας είναι περισσότερο άνδρας όταν έχει μέσα του μια γυναίκα».

Η παραπάνω έκφραση δεν γίνεται αντικείμενο ενός οργανωμένου, συνειδητού λόγου και συνήθως αποφεύγεται εκτός γηπέδου ή μπροστά σε έναν εξωτερικό παρατηρητή, ιδιαίτερα όταν αυτός είναι μια γυναίκα και δη η σύζυγος. Και γενικότερα η γυναικεία συμμετοχή αποκλείεται από τον κόσμο του ποδοσφαίρου. Πόσο μάλλον η παρουσία των γυναικών συζύγων, αφού η ανδρική αυτή συλλογικότητα συγκροτείται γύρω από μια παραβατική σε σχέση με τη συζυγική σεξουαλικότητα. Έτσι, εκτός από τη σεξουαλική αποχή πριν από το παιχνίδι, υπάρχει επιπλέον και μια συνολικότερη ρήξη των ανδρών του ποδοσφαίρου με τη συζυγική ζωή. Η γυναίκα ενός βετεράνου ποδοσφαιριστή και κατόπιν παράγοντα του συλλόγου μού έλεγε ότι ξαναβρήκε τον «χαμένο» άντρα της μόνο όταν αυτός σταμάτησε να ασχολείται με την ομάδα. Από την άλλη μεριά οι άνδρες του ποδοσφαίρου, όταν σπάνια αναφέρονται στις συζύγους τους, θεωρούν ότι οι συζυγικές και γενικά οι οικογενειακές τους «υποχρεώσεις» του παρεμποδίζουν από το να δοθούν ολοκληρωτικά στο πάθος για το ποδόσφαιρο.

Αυτό το «φυσικό» πάθος φέρνει τους άντρες του ποδοσφαίρου σε αντίθεση και με τους κανόνες της επίσημης εξουσίας που εκπροσωπούν η αστυνομία και ο διαιτητής. Το τελευταίο είναι χαρακτηριστικό και στην ανδρική ομοκοινωνικότητα του στρατού όπου οι φαντάροι, στηριζόμενοι στην ανδρική τους «φύση», αντιπαραθέτουν μια αρρενωπή «αταξία», απειθαρχία στην επίσημη τάξη των αξιωματικών.

Το γήπεδο λοιπόν αποτελεί τον χώρο όπου επιβεβαιώνεται ένας «φυσικός» ανδρισμός. Η «φυσικότητα» αυτή νομιμοποιεί την παραβίαση από τους άνδρες της επίσημης σεξουαλικής και, γενικότερα, κοινωνικής τάξης. Ίσως αυτός να είναι ο λόγος όπου οι άνδρες «παθιάζονται» με το ποδόσφαιρο. Πάντως, την τελευταία εικοσαετία ένα άλλο ομαδικό σπορ, εκείνο της καλαθοσφαίρισης, είναι αξίσου, αν όχι περισσότερο, δημοφιλές με το ποδόσφαιρο. Το μπάσκετ θεωρείται πιο αστικό, «κυριλέ» από το «λαϊκό» ποδόσφαιρο, οι παίκτες του είναι «μορφωμένοι», δεν είναι «αλήτες» όπως οι ποδοσφαιριστές. Από την άλλη μεριά πολλοί μιλάνε για μια «ποδοσφαιροποίηση» του μπάσκετ, δηλαδή μεταφορά των ποδοσφαιρικών αξιών και συμπεριφορών στο μπάσκετ. Τελικά, μήπως το μπάσκετ οφείλει την απήχησή του στο ότι σηματοδοτεί μια πιο σύγχρονη εκδοχή της αρρενωπότητας;

IV
FUCK AIDS

ANKT/M-X

Εκείνη τη μερα κυκλοφορησε ελευθερα στην αγορά το ANKT/M-X. Απλό, ακίνδυνο, αποτελεσματικό, με το εμπορικό ψευδώνυμο EROS, είχε πλημμυρίσει αποβραδίς τα φαρμακεία. Το ANKT/M-X δεν ήταν ένα οποιοδήποτε εμβόλιο: ήταν το εμβόλιο που θα έστελνε τον ιό του AIDS στο διάβολο.

Ο Χάρης, με την πρωινή εφημερίδα αγόρασε τη συκευασία για δύο (μία σύριγγα και δύο μπουκαλάκια για ενδοφλέβια χρήση) και άνοιξε με το πλατύ χαμόγελό του την πόρτα. Αφού διάβασε προσεκτικά τις οδηγίες, ξύπνησε τον Tony και του το ανήγγειλε.

Ο Tony κατέρρευσε.

Βολεμένοι πόδι με πόδι στον καναπέ μπροστά στη σβηστή οθόνη μοιράστηκαν οι δυο τους μια μακρά σιωπή. Ο Tony σκεφτότανε τα τρία χρόνια που περάσανε μαζί, τρία χρόνια απόλυτης πολύτιμης μονογαμίας. Αναγκαστικής, ίσως, μα και πολύτιμης, έλεγε μέσα του ο Tony, και αισθανόταν σαν ο καλός του να έφευγε όπου να 'ναι για το μέτωπο.

Το EROS (ANKT/M-X) περίμενε μέσα στο σετ , καθισμένο στο τραπεζάκι μπροστά τους με τα παντοδύναμα αρχικά του να λάμπουν μυστηριώδη. Ο Χάρης ανίχνευε σιγά σιγά αυτό που ο Tony είχε καταλάβει μονομιάς. Ασύδοτες σεξουαλικές ελευθερίες ξέφευγαν πάνω από το σώμα του πιστού και καθαρού του φίλου και αποκτούσαν δικά τους σώματα, οι ονομασίες τους μαύρες χάντρες κομπολογιού έπεφταν μέσα στο μυαλό του μαζί με ονόματα πάρκων, κλεισμένων μπαρ, σφαιριστηρίων, αγνώστων που διαγράφονται στη νύχτα.

Στο εξώφυλλο ενός περιοδικού πάνω στο τραπεζάκι χαμογελούσε αποστειρωμένα ένα από τα αντιερωτικά μοντέλα που είχαν επικρατήσει τελευταία. Σύντομα θα μείνουν άνεργα, σκεφτόταν ο Tony, αναλογιζόμενος τις συνέπειες μιας νέας σεξουαλικής επανάστασης. Στην πραγματικότητα τον απασχολούσε η μοίρα της τηλεφωνικής υπηρεσίας πολλαπλών συνομιλητών που είχε πατεντάρει και που πρόσφερε μια καλή διέξοδο σε όσους δεν μπορούσαν να ξεχάσουν το απροφύλαχτο σεξ. Τα πάντα γίνονται ακίνδυνα, γιατί τα πάντα γίνονται με τα λόγια – αυτή ήταν η ιδέα του Tony και του είχε αποφέρει σημαντικά ποσοσοτά από τον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών. Με τα νέα δεδομένα, το μέλλον της τηλεφωνικής υπηρεσίας του φαινόταν αβέβαιο. Ποιος θα κάτσει να σχηματίσει με τα δάκτυλα τον αριθμό στο καντράν, όταν μπορεί να χτυπήσει το χέρι του στο τραπέζι και να βγει έξω;

Το χέρι του Χάρη χάιδευε ασυναίσθητα το γόνατο του Tony. Ο Χάρης ονειροπολούσε μέσα σε γυμνά γόνατα και στήθη, μέσα στο αγκομαχητό που σαν ένα τσούρμο από ζώα κατάπινε τους δρόμους. Φανταζόταν ένα συλλαλητήριο ελεύθερου έρωτα που στην κορυφή του θα ήταν η Νταμίρα, ο θρύλος της δεκαετίας, η γυναίκα που το έκανε σε 100 πορνοβίντεο χωρίς προφυλακτικό και δεν κόλλησε AIDS.

Το χέρι του Χάρη χάιδευε ακόμη το γόνατο του Tony. Τα χέρια του Tony ήταν στην κρεβατοκάμαρα. Χωμένα ψαχουλεύανε ξανά τα δερμάτινα φετίχ της νύχτας, που είχε πριν μερικά χρόνια κλειδώσει στη ντουλάπα. Οι αναμνήσεις τους από χόρτο, μεθύσι και ανδρική κολώνια ήταν από καιρό πνιγμένες στην καμφορά. Ο Tony τα ψαχούλευε θέλοντας να τα σπρώξει πιο βαθιά μέσα στην ντουλάπα, σαν το νυφικό ενός χαλασμένου γάμου. Ήταν λοιπόν τόσο εύθραυστη και η δική μας ευτυχία, σκεφτόταν και φανταζόταν το Χάρη εμβολιασμένο και πανελεύθερο να οργώνει τα στέκια για να απολαύσει όλους τους άλλους εκτός από αυτόν. Αυτός θα έμενε πίσω, γιατί δεν μπορούσε να φορέσει τα παλιωμένα ρούχα του, γιατί ο Χάρης ήτανε έτσι κι αλλιώς το μόνο ρούχο που του πήγαινε.

Το χέρι του Χάρη σηκώθηκε από τον καναπέ, χάιδεψε το σετ του EROS (ANKT/M-X) πάνω στο τραπεζάκι και είπε: «Τι λες, το κάνουμε;». «Νομίζεις πως το έχουμε ανάγκη;», είπε ο Tony, μα πριν προλάβει να καταλάβει τι γινόταν, ο Χάρης είχε πέσει επάνω του, του είχε ήδη κλείσει το στόμα με τη στοματάρα του και ήδη του ψιθύριζε στο λαιμό: «Όχι αυτό, βρε χαζέ. Το άλλο.

SAFE SEX

Ένα απόσπασμα από το θεατρικό έργο του Χάρβεϊ Φέρστιν «Safe Sex»

ΓΚΗ: Το ξέρεις πως ήσουν ο πρώτος μου έρωτας. Ο μοναδικός μου έρωτας. Εκτός κι αν ξεχωρίζεις τον εαυτό σου τότε από τον εαυτό σου τώρα. Αλλά κι έτσι, θα πρέπει να υπολογίσεις κι εμένα τότε και τώρα, οπότε – φαντάζομαι – το «Μοναδικός» εξακολουθεί να ισχύει.

Εσύ ήσουν βρέφος. Εγώ είχα μεγαλώσει για τα καλά. Εσύ σχεδόν έχασες την παρθενιά σου. Εγώ είχα σχεδόν χάσει το λογαριασμό.

Μπήκα ανυποψίαστα στη ζωή σου, ζώντας στο περιθώριο, σκεπάζοντας τα ίχνη μου, παραμένοντας μυστικός και σιωπηλός – κι ήμουν απόλυτα ευτυχισμένος. Άλλοι καιροί.

Αρκεί άραγε να πούμε πως ήταν άλλοι οι καιροί τότε; Είχα τη ζωή μου, είχες τη δική σου, κι αποχτήσαμε μια κοινή ζωή. Ζούσα στο δικό μου κόσμο, ζούσες στο δικό σου, κι έπειτα μοιραστήκαμε το ίδιο κρεβάτι. Κάναμε σπουδαίο έρωτα, αλλά διαφωνούσαμε στην πολιτική: υπέρ ή κατά της κρυφής ζωής, των διακρίσεων, της νομιμοποίησης, της νομοθεσίας... Διαφωνίες στην πολιτική, μα σπουδαίες επιδόσεις στον έρωτα. Άλλοι καιροί.

Είμαι βέβαιος πως υπήρχαν λιγότεροι Ναυτίλοι τότε. Ασφαλώς και λιγότερα γυμναστήρια. Και σίγουρα είμαστε πιο ευτυχισμένοι με τον εαυτό μας. Αγαπούσαμε ο ένας τον άλλο. Μοιραζόμαστε ό,τι μπορούσαμε και όποτε μπορούσαμε· φοβόμαστε αυτά που δε θα μας επέτρεπαν να υπάρχουμε· θυμώναμε μ' αυτά δε θα μας επέτρεπαν να υπάρχουμε. Παρηγοριά μας είχαμε ο ένας τον άλλο.

Όχι και τόσο αλλιώτικοι καιροί. Ωστόσο αρκετά διαφορετικοί. Όταν σε φέρνω στο νου μου τότε, βλέπω έναν άντρα ξαπλωμένο στο κρεβάτι μου να περιμένει. Ούτε προσδοκίες ούτε απαιτήσεις. Απλώς έναν άντρα να περιμένει να βρεθεί με κάποιον άλλον άντρα, εκεί που ανήκε και ήταν ευτυχισμένος. Αμήχανο, ανεπιτήδευτο, υπομονετικό, ξαναμμένο, θερμό και απολαυστικό.

Και είμαστε μαζί χωρίς δεύτερη κουβέντα. Εκεί και τότε, στο παρόν, μαζί. Τέλεια ισορροπημένοι: ανάγκη και ικανοποίηση. Απόλυτα ταιριαστοί. Πετούσαμε στα ουράνια. Και το σεξ ασήμαντο σαν τον αέρα και το νερό.

Δεν είχαμε καταλόγους με Επιτρέπεται και Δεν Επιτρέπεται. Ο θάνατος δε μετρούσε. Ό,τι χειρότερο μπορούσες να πάρεις από τον έρωτα ήταν μια καρδιά ραγισμένη. Που εσύ μου τη χάρισες! Κι όμως επέζησα. Θυμάσαι τον έρπητα; Θυμάσαι τις μουνόψειρες; Θυμάσαι που ανησυχούσες για βλενόρροια;

Κι ήμαστε αόρατοι. Κανείς δεν ήξερε με βεβαιότητα ποιοι είμαστε. Είμαστε οι τέλειοι, οι κομψοί, οι μυστηριώδεις, οι κρυφοί, και λάτρευα την κάθε στιγμή!

Και τότε ήρθε το τώρα.

Άλλοι καιροί. Τώρα απολαμβάνουμε την πολιτική και διαφωνούμε στο σεξ. Τώρα ξέρουν ποιοι είμαστε. Μας καταμετρούν στις έρευνές τους. Μας απαριθμούν με άγρυπνη προσοχή. Μας ενισχύουν με τον Τύπο τους. Επιχηρούν την εύνοιά μας, μας ψηφίζουν, μας εξευμενίζουν... Οι μύθοι ξεφτίζουν σιγά-σιγά, τα μυστήρια ξεθωριάζουν. Τώρα ξέρουν ότι είμαστε δάσκαλοι, γιατροί, δικηγόροι, ιερείς, μητέρες, βρέφη. Τώρα μας βλέπουν παντού: σε νοσοκομεία, σχολικές αίθουσες, θέατρα, νεκρολογίες... Τώρα, όταν λέν ψέμματα για μας, ανταπαντάμε. Βρήκαμε τη φωνή μας. Ξέρουν ποιοι είμαστε. Κι αυτοί το ξέρουν. Και ξέρουν ακόμη ότι μας νοιάζει το τι σκέφτονται.

Κι όλα αυτά εξαιτίας μιας αρρώστειας. Ενός ιού. Ενός ιού που αποκτάς όχι επειδή είσαι Ομοφυλόφιλος, αλλά επειδή είσαι άνθρωπος. Είμασταν ομοφυλόφιλοι. Τώρα είμαστε άνθρωποι.

Ξέρεις, αν οποιοσδήποτε προσπαθούσε να μου πει πως κάποια μέρα θα σ' έσπρωχνα από το κρεβάτι... Κι όμως το έκανα. Το έκανα, γιατί δεν ήταν ασφαλές ν' αγαπάς κάποιον όσο εγώ εσένα. Και αυτό ανήκει στο τότε!

(Κοιτάζει τρυφερά τον ΜΗΝΤ, σαν να ανανεώνουν όρκους πίστης).

Τώρα; Τώρα σ' αγαπώ περισσότερο απ' ότι και τις πιο ξέγνοιαστες μέρες μας. Τώρα περισσότερο σ' εμπιστεύομαι παρά προτού αρνηθείς το δεσμό μας. Τώρα σε χρειάζομαι περισσότερο παρά όταν ήσουν μακριά μου. Τώρα σε θέλω περισσότερο...

Κι είναι αδύνατο. Κι αν ακόμη παλεύαμε και με νικούσες. Κι αν ακόμη έσπαγα και μ' έκανες να παραδεχτώ ποιος αληθινά είσαι για μένα...

Ποτέ δε θ' αγγίξουμε ο ένας τον άλλον σαν πριν. Το «τώρα» θα μας καθορίζει πάντα. Άλλοι καιροί. Πολύ αργά. (Ενώ φουντώνει ο θυμός μέσα του). Επιτέλους έχουμε Ασφαλές Σεξ.

(Στρέφεται αποδοκιμαστικά προς το κοινό). Ασφαλές γι' αυτούς! (Ξαναβρίσκει τον εαυτό του) Είμαι θυμωμένος. Είμαι φοβισμένος. Είμαι μόνος.

Σεξουαλική οικολογία

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΠΟΥ ΑΠΟΚΡΥΠΤΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ είναι το καλύτερο όπλο του εχθρού». Με αυτόν τον εντυπωσιακό αφορισμό ξεκινά το βιβλίο του Gabriel Rotello «Σεξουαλική οικολογία: Το AIDS και η μοίρα των γκέι αντρών» [Sexual Ecology: AIDS and the Destiny of Gay Men, αμετάφραστο στα ελληνικά]. Το ίδιο το βιβλίο δεν είναι λιγότερο εντυπωσιακό: αποτελεί, κατά το συγγραφέα του, μια επιστημονικά τεκμηριωμένη προσπάθεια να παρουσιαστεί η βιολογική αναγκαιότητα της αλλαγής της σεξουαλικής συμπεριφοράς των γκέι αντρών.

Εκτός από άμεση εκδοτική επιτυχία, η «Σεξουαλική Οικολογία» είναι πιθανά το πιο πολυσυζητημένο και αμφιλεγόμενο βιβλίο που γράφτηκε ποτέ για τους γκέι – μια και, όπως το θέτει, μιλά για την ίδια την επιβίωσή τους. Οι διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα που διατυπώνονται στη «Σεξουαλική οικολογία» προκαλούν σοκ – ιδιαίτερα στον απροετοίμαστο αναγνώστη. Θα μπορούσε να είναι αυτός ο λόγος που ένα ολόκληρο κίνημα εμφανίστηκε από αντίδραση στο βιβλίο αυτό; (Βλέπε, «Σεξουαλικός πανικός» στα news του προηγούμενου τεύχους).

Για να γίνει κατανοητή η πρόκληση που υπάρχει στο βιβλίο, πρέπει κανείς να σκεφτεί την τακτική του γκέι κινήματος απέναντι στο AIDS – όχι, βέβαια, στην Ελλάδα όπου οι κινήσεις είναι σχεδόν ανύπαρκτες, αλλά στο εξωτερικό και ιδιαίτερα στην Αμερική.

Γνωρίζουμε πως οι αγώνες του γκέι κινήματος εμπρός στην επιδημία του AIDS ήταν παραπάνω από ηρωικοί κι αυτό γιατί ο αγώνας ήταν διπλός. Από τη μια, βρισκόταν η μάχη για να πέσει ο ρυθμός μετάδοσης του HIV όσο το δυνατόν πιο κοντά στο μηδέν, χωρίς να θυσιαστούν οι ιερές κατακτήσεις της σεξουαλικής απελευθέρωσης. Από την άλλη, υπήρχε η πίεση της ομοφοβικής κοινωνίας, που έθετε το γκέι κίνημα συνεχώς σε μια αμυντική θέση. Κάτω από αυτές τις συνθήκες και το δόγμα του Safe Sex, οποιαδήποτε δημόσια αυτοκριτική του γκέι κινήματος φάνταζε αιρετική.

Μέχρι που εκδόθηκε το βιβλίο του Rotello.

Το ιδρυτικό στέλεχος της μαχητικής εφημερίδας Outweek, που βρισκόταν στην πρώτη γραμμή της μάχης κατά του AIDS μέχρι το κλείσιμό της το 1991, επανέρχεται με ένα δυναμικό μανιφέστο που υποστηρίζει αυτά που μέχρι τώρα αποδίδονταν στους ομόφοβους προπαγανδιστές. Με άλλα λόγια, επιτίθεται στις αυτοκαταστροφικές σεξουαλικές υπερβολές ορισμένων γκέι αντρών – και συγκεκριμένα αυτών που ζουν στα μεγάλα αστικά κέντρα της Αμερικής και ζουν μια έξαλλη ζωή. Αυτό που καθιστά τις σκέψεις του Rotello ακόμα πιο αξιομνημόνευτες είναι το γεγονός πως ο ίδιος ο συγγραφέας υπήρξε ενεργό μέλος αυτής της κουλτούρας – ως διάσημος διοργανωτής ξέφρενων πάρτι. Ο συγγραφέας έχει συνείδηση ότι οι επώδυνα ειλικρινείς απόψεις που υποστηρίζει θα μπορούσαν να πέσουν στα χέρια των ομόφοβων και να χρησιμοποιηθούν για να στηρίξουν μια ακόμα αντι-ομοφυλοφιλική προπαγάνδα. Τονίζει, όμως, πως τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν ορισμένοι γκέι, είναι ανθρώπινα προβλήματα, κι όχι «γκέι» προβλήματα.

Αδιαφορώντας, λοιπόν, για τις πιθανές βίαιες αντιδράσεις, ο Rotello πιστεύει πως η γκέι κοινότητα – όπως κάθε κοινότητα – απαιτείται να αναθεωρήσει από μόνη της την ηθική της ώστε να συνεχίσει. Αντλώντας επιχειρήματα από την οικολογία και την επιδημιολογία, υποστηρίζει πως η έντονη σεξουαλική δραστηριότητα ορισμένων πυρήνων, αποτελούμενων από γκέι άντρες αστικών περιοχών, δημιουργεί μια ανθυγιεινή οικολογία στην οποία μπορεί να ανθίσει ένας ιός όπως ο HIV. Παράλληλα, αμφισβητεί ορισμένες από τις θεμελιώδεις υποθέσεις των εκστρατειών πρόληψης κατά του HIV, συμπεριλαμβανομένου και του δόγματος για το προφυλακτικό – ότι δηλαδή με τη χρήση του προφυλακτικού κάθε φορά που υπάρχει πρωκτική συνουσία, χωρίς να έχει σημασία το πλήθος των σεξουαλικών συντρόφων, οι γκέι άντρες μπορούν να αποφύγουν τη μόλυνση από τον HIV.

Συνεχίζοντας την ανάλυσή του, ο Rotello περιγράφει πώς ο μικρός αυτός πυρήνας γκέι αντρών έρχεται σε επαφή με τους υπόλοιπους γκέι, εξασφαλίζοντας έτσι τη συνέχιση της επιδημίας μεταξύ τους. Σύμφωνα με τις εντυπωσιακές επιδημιολογικές αναλύσεις των πρώτων έξι κεφαλαίων, κάθε επιδημία χρειάζεται μια μαγιά που να διατηρεί τον αριθμό μετάδοσης σε τόσο υψηλό επίπεδο, ώστε να αυτή να εξαπλώνεται αντί να καταλαγιάζει. Για το AIDS, η μαγιά αυτή είναι μια συγκεκριμένη μερίδα γκέι αντρών των μεγάλων αστικών κέντρων, οι οποίοι μετρούν τους σεξουαλικούς συντρόφους τους με τις εκατοντάδες. Με αυτά τα δεδομένα, κατά το συγγραφέα, η καμπάνια για τη χρήση του προφυλακτικού είναι μεν χρήσιμη, αλλά ουσιαστικά έχει αποτύχει.

Η χρήση του προφυλακτικού είναι το πρώτο και το λογικότερο βήμα για την ατομική προφύλαξη από τον ιό. Χρησιμοποιώντας κανείς κάθε φορά προφυλακτικό μπορεί να προστατέψει τον εαυτό του. Προχωρώντας, όμως, στο δεύτερο επίπεδο, της συνολικής προστασίας μιας πληθυσμιακής ομάδας, το προφυλακτικό αποτυγχάνει. Ο λόγος είναι πως, όπως έχουν δείξει οι έρευνες, οι περισσότεροι άνθρωποι δεν είναι πάντα συνεπείς στη χρήση του. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς του Rotello, οι πολλαπλοί ερωτικοί σύντροφοι κάνουν ακόμα και ποσοστά χρήσης του προφυλακτικού τόσο υψηλά όσο το 95% να είναι αδύναμα να συγκρατήσουν την εξάπλωση του AIDS.

Αυτό που ζητά ο Rotello, παράλληλα με την εκστρατεία για τη χρήση του προφυλακτικού, είναι μια συνολική αναθεώρηση του τρόπου ζωής των ομοφυλόφιλων. Η πρότασή του είναι η πιστή μονογαμία ή – στη χειρότερη περίπτωση, η σειριακή μονογαμία. Ως βοήθημα προς αυτή την κατεύθυνση θεωρεί τη θέσπιση από το κράτος του ομοφυλοφιλικού γάμου και του δικαιώματος της υιοθεσίας, αλλά και την ύπαρξη ποινών (δεν προσδιορίζεται ποιες θα μπορούσαν να είναι αυτές) για όσους παρεκτρέπονται. Είναι σε αυτά τα τελευταία κεφάλαια με τις δικές του εκτιμήσεις και προτάσεις όπου εντοπίζονται τα σημεία που είναι τα πιο αμφισβητήσιμα, κάτι που παραδέχεται και ο ίδιος.

Η προφανέστερη αδυναμία του είναι – αν προς στιγμή δεχτούμε τις προτάσεις του για το δρόμο που πρέπει να ακολουθήσουμε – πως δεν υπάρχει κάποιος εμφανής τρόπος στροφής του πληθυσμού προς τις προτεινόμενες κατευθύνσεις. Αν 15 χρόνια εκστρατείας για τη χρήση του προφυλακτικού, κατά τη γνώμη του, απέτυχαν οικτρά, ποιο θα ήταν, κατά την άποψή, του το επιχείρημα που θα πείσει τους ανθρώπους να στραφούν προς τη μονογαμία; Ο ίδιος ομολογεί πως δεν το γνωρίζει.

Το βιβλίο του Rotello προσθέτει σημαντικά δεδομένα στη μάχη κατά του AIDS παρόλο που δεν αποτελεί, κατά τη γνώμη μου, τη «Βίβλο κατά του AIDS» που θα ήθελε να είναι. Ούτε και μπορεί να μεταφερθεί αυτούσιο από την κοινωνία της Αμερικής σε μια οποιαδήποτε κοινωνία του πλανήτη. Ο καθένας έχει να κερδίσει κάτι διαβάζοντας αυτό το βιβλίο, κι ίσως να κερδίσουμε όλοι όταν βρεθεί αυτός που θα ανατρέψει τεκμηριωμένα πολλές από τις θεωρίες του. Προς το παρόν οφείλουμε να προβληματιστούμε για τα μέτρια αποτελέσματα της εκστρατείας χρήσης του προφυλακτικού και να ξεκινήσουμε μια συζήτηση με ειλικρίνεια. Πάνω από όλα, όμως, καλό θα ήταν να αφήσουμε πίσω την πολιτική ορθότητα και να αποφεύγουμε επιμελώς να έχουμε τις λέξεις «ομοφυλόφιλος» και «AIDS» στην ίδια φράση.

Η άποψή μου είναι πως οι γκέι αποτελούν ομάδα υψηλού κινδύνου – όχι βέβαια γιατί ένας ιός έχει υποτιθέμενα αναλάβει ένα είδος ξεκαθαρίσματος που διστάζουν να το κάνουν οι άνθρωποι, ούτε λόγω της συχνότητας των επαφών. Οι γκέι αποτελούν ομάδα υψηλού κινδύνου γιατί ένα σημαντικό ποσοστό συνεχίζει να γαμιέται χωρίς προφυλακτικά – και ο λόγος δεν είναι η ελλιπής ενημέρωση για το ασφαλέστερο σεξ. Μια άποψη για τα αίτια της συμπεριφοράς αυτής, τις ευθύνες της ομοφοβικής κοινωνίας και των οργανώσεων για το AIDS θα παρουσιαστεί στο επόμενο τεύχος. Μέχρι τότε, ελπίζουμε να έχουμε να δημοσιεύσουμε και τις δικές σας απόψεις πάνω στο ζήτημα.

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ AIDS ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ: **42.20.21**

ΑΥΤΟ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

ΠΡΟΦΥΛΑΧΤΕΙΤΕ ΑΠΟ ΤΟ AIDS.
ΣΩΣΤΕ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ.

ΚΑΒΛΩΜΕΝΟΙ Ή ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΙ, ΟΛΟΙ ΓΑΜΙΟΜΑΣΤΕ ΜΕ ΠΡΟΦΥΛΑΚΤΙΚΑ

η σιωπή είναι θάνατος!

Η τεχνη του AIDS εγερθηκε ως μια αηδιασμένη αντίδραση απέναντι στις εικόνες ανθρώπων με AIDS που έδειχναν οι βραδινές ειδήσεις και οι πρωινές εφημερίδες. Κατά τη διάρκεια των πρώτων ετών της επιδημίας – το AIDS ανακαλύφθηκε το 1981 – τα μέσα προσέφεραν αποκλειστικά εικόνες από κάτισχνα «θύματα» του AIDS και «φορείς της νόσου». Τους χαρακτήριζαν, με έναν όχι και τόσο διακριτικό τρόπο, είτε ως «αθώους» είτε ως «ένοχους». Οι αιμοφιλικοί και τα παιδιά ανήκαν στην πρώτη κατηγορία, ενώ οι γκέι άντρες και οι χρήστες ενδοφλέβιων ναρκωτικών αποτελούσαν τη δεύτερη. Μέσα σε ένα τέτοιο κλίμα, δεν προκαλεί απορία το γεγονός ότι η αφίσα εξωτερικού χώρου της κολεκτίβας Gran Fury που ανακοίνωνε «Όλοι οι άνθρωποι με AIDS είναι αθώοι» προκάλεσε αναστάτωση κατά την έκθεσή της στη Νέα Υόρκη για τη δεύτερη «Μέρα δίχως τέχνη», το 1990.

Το πρώτο κύμα της τέχνης του AIDS παραγόταν αποκλειστικά για έναν προπαγανδιστικό σκοπό: να αντεπιτεθεί στις τρομαχτικές παρουσιάσεις των μέσων.

Αυτή η μονόπλευρη αντίδραση στην κοινωνική κρίση έφερε την σύγχρονη τέχνη πίσω στις ρίζες της. Δύο αιώνες πριν, οι ζωγράφοι της Γαλλικής Επανάστασης είχαν γεννήσει τη μοντέρνα τέχνη με πίνακες όπως ο διάσημος "Θάνατος του Μαρά" (1793). Στο έργο αυτό δεν υπήρχε τίποτα έξω από τα συνηθισμένα στην απεικόνιση ενός εμπνευσμένου ηγέτη. Αλλά ο πίνακας έθετε τέλος στο προηγούμενο τριών αιώνων: απεικόνιζε μια σύγχρονη μορφή όπως ήταν στην πραγματικότητα – έναν άντρα με μια ανίατη ασθένεια του δέρματος να μουλιάζει σε μια μπανιέρα, χωρίς αλληγορία, ούτε εξιδανίκευση.

Από την εποχή εκείνη, οι καλλιτέχνες και οι θεωρητικοί συζητούν το ρόλο της τέχνης σε καιρούς κρίσης. Αν και η «Γκουέρνικα» του Πικάσο (1937) – η απεικόνιση από το ζωγράφο του βομβαρδισμού από τον Franco ενός χωριού των Βάσκων – είναι σίγουρα υπόδειγμα πολιτικοποιημένης τέχνης του 20ου αιώνα, αποτελεί ωστόσο ανωμαλία σε μια περίοδο όπου η ζωγραφική απέτασσε τις κοινωνικές καταβολές της υπέρ της εξερεύνησης των χαρακτηριστικών της φόρμας και της αφαίρεσης. Οι ακτιβιστές και καλλιτέχνες του AIDS βρήκαν ελάχιστα πρότυπα στη μοντέρνα τέχνη. Αντίθετα, ξαναέδωσαν ζωή στη δημόσια τέχνη, παράγοντας σύμβολα και συμβολικές εικόνες, αφίσες και μνημεία, όπως το AIDS quilt. Τα δημόσια έργα τους ήρθαν σε επαφή με εκατομμύρια ανθρώπων.

Πίσω στα μέσα των 80's, η φωτογραφία έδειχνε ένας αποτελεσματικός τρόπος για αντιπαράθεση τόσο στις αποθαρρυντικές εικόνες των μέσων για το AIDS όσο και στην απειλή του ασταμάτητου πανούργου ιού. Αλλά τα μηχανιστικά της θεμέλια στην εμφάνιση της πραγματικότητας θα αποδεικνύονταν σχεδόν άχρηστα στη αλληλεπίδραση με ένα σύνδρομο που δεν έχει οπτικά χαρακτηριστικά. Με τι μοιάζει το AIDS; Καλοπροαίρετοι καλλιτέχνες, οι περισσότεροι γκέι και λεσβίες, παρήγαγαν εκατοντάδες γεμάτες συμπόνια φωτογραφίες με πορτραίτα ανθρώπων με AIDS, εικόνες οροθετικών που ζούσαν μαζί με – αντί να πεθαίνουν από – ασθένειες του HIV. Αλλά τα πορτραίτα τους είναι συχνά ανησυχητικά δύσκολα στην κατανόηση. Ποια στην ευχή είναι όλα αυτά τα χαμογελαστά αντικείμενά τους; Όλοι αυτοί οι ιδανικοί ανώνυμοι εκπρόσωποι του μέσου όρου;

Μια αναταραχή ξέσπασε με την πρώτη υψηλού προφίλ παρουσίαση πορτραίτων ατόμων με AIDS. Το 1988, το Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης της Νέας Υόρκης εξέθεσε πορτραίτα του Nicholas Nixon, που δεν ήταν ούτε γκέι ούτε είχε δεχτεί την επίσκεψη του HIV στη ζωή του. Οι σειριακές φωτογραφίες του της καταρράκωσης της υγείας ανθρώπων με AIDS προσφέρουν μια γυμνή από συναισθηματοποίηση, συχνά μακάβρια καταγραφή του κουράγιου και της απόγνωσης εν όψη του θανάτου. Μέλη της ACT-UP διαμαρτυρήθηκαν για την αρνητικότητα που είδαν στη δουλειά με τη δασκαλίστικη στάση του Nixon. Οι εικόνες του Nixon είναι, στην πραγματικότητα, συχνά κατήφεις περιγραφές των δολοφονικών ικανοτήτων του ιού, αλλά είναι επίσης και μια καλοδεχούμενη καταγραφή ενός πολυποίκιλτου, όχι πάντα γκέι, πληθυσμού ετεροφυλόφιλων έγχρωμων γυναικών και αιμοφιλικών. Καθώς το πρώτο σώμα της δουλειάς εκτίθονταν σε μια άκρως δημόσια σκηνή, υπέφερε από προσδοκίες που ήταν αδύνατον να ικανοποιηθούν. Όπως και η «Φιλαδέλφεια» του Jonathan Demme (1993) – η πρώτη ταινία του Χόλιγουντ για το AIDS – οι φωτογραφίες του Nixon αναμένονταν με κάποιο τρόπο να αρέσουν σε όλους: να κερδίσουν ταυτόχρονα τους μη συνειδητοποιημένους ή μισαλλόδοξους επισκέπτες του μουσείου; να υποδαυλίσει τον ακτιβισμό και να ανεβάσουν το ηθικό των ανθρώπων με AIDS. Κανένα έργο τέχνης δεν θα μπορούσε ποτέ να καταφέρει να κάνει τέτοια μάγια.

Τα φυλλάδια της ACT-UP που διανεμήθηκαν στο Μητροπολιτικό Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης απαιτούσαν «όχι άλλες εικόνες χωρίς [πολιτικό] υπόβαθρο» και εικόνες ατόμων με AIDS «που να είναι γεμάτες αγάπη, ζωή, να είναι σέξι και δραστήριες». Μια άβυσσος έδειχνε να χωρίζει τις αμφιλεγόμενες «αρνητικές» εικόνες του Nixon από τις ακραία «θετικές» απεικονίσεις των συμπαθούντων φωτογράφων. Αν η απεικόνιση ατόμων με AIDS δεν ήταν η απάντηση, πολλοί παρατηρητές αναρωτιόντουσαν, πώς θα μπορούσε η τέχνη να αλλάξει τα μυαλά και να μετριάσει την κρίση;

Η Gran Fury («Μεγάλη Λύσσα»), μια κολεκτίβα καλλιτεχνών που δραστηριοποιούταν στο γραφείο προπαγάνδας της ACT-UP Νέας Υόρκης, προσέφερε μια άλλη «απάντηση» – στην πραγματικότητα ένα άλλο modus operandi – δημιουργώντας έναν ακραία δημόσιο, μη μουσειακό, ρόλο για την τέχνη προσπαθώντας να αντιμετωπίσει την επιδημία. Απορρίπτοντας τα πορτραίτα ατόμων με AIDS, η ομάδα έδωσε αντίθετα οπτική μορφή στις σοκαριστικές στατιστικές που έβγαιναν καθημερινά από τα ομοσπονδιακά Κέντρα Ελέγχου Λοιμώξεων και το Τμήμα Υγιεινής της Νέας Υόρκης. Η Gran Fury έδωσε μορφή σε μια φιλόδοξη ατζέντα που προέβλεπε την παροχή εκείνου του «υπόβαθρου» που τα υπόλοιπα μέλη της ACT-UP είχαν διαπιστώσει ότι έλειπε από τη δουλειά του Nixon. Τα μέλη της επιζητούσαν να διανείμουν ζωτικές πληροφορίες που δεν διένειμε η κυβέρνηση. Στόχευαν το δρόμο, αντί την αίθουσα τέχνης, και αναγνώριζαν ότι οι εικόνες έχουν μεγαλύτερη ισχύ όταν συνοδεύονται από επεξηγηματικές λέξεις και γραφιστικά.

Η δουλειά της κολεκτίβας, που άρχισε να εμφανίζεται στους δρόμους το 1988, πάντρευε τις μεθοδολογίες της τέχνης, της διαφήμισης και της εκπαίδευσης. Επρόκειτο για μαχαιριά στο τοπίο του AIDS. Μια αφίσα γνωστοποιούσε τα ανησυχητικά νέα ότι «Ένα στα 61 μωρά που γεννιούνται στη Νέα Υόρκη είναι οροθετικό», και μια άλλη παρότρυνε με χιούμορ τους άντρες: «Φόρα προφυλακτικό ή στρίβε». Το πρώτο γραφικό του Gran Fury που δέχτηκε επιχορήγηση επέπληττε τις προσπάθειες της τέχνης να πολεμήσει το AIDS, μιας και «Με 47.524 νεκρούς, η τέχνη δεν είναι αρκετή». Το σύνολο των θανάτων, φυσικά, συνέχισε να αυξάνεται.

Η Gran Fury δημιουργήθηκε κάτω από την ενθάρρυνση του ακτιβιστή-επιμελητή William Olander, που προσκάλεσε την επιτροπή της ACT UP που αργότερα έγινε η Gran Fury, να φτιάξει ένα κομμάτι για την έκθεση του Νέου Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης σχετικά με το κατώτερο μέρος του Μπρόντγουεϊ. Η έκθεση θα γινόταν γιατί ο Olander είχε εντυπωσιαστεί από τη διακεκριμένη δουλειά μιας άλλης κολεκτίβας που συμμαχούσε – αλλά και αντιπαρατίθονταν – στην ACT UP. Το όνομά της ήταν The Silence=Death Project.

Οι έξι (ανώνυμοι) γκέι άντρες της ομάδας είχαν συλλάβει το γραφιστικό έμβλημα που έχει γίνει συνώνυμο με την ACT UP και τον ακτιβισμό του AIDS:

SILENCE=DEATH

ΣΙΩΠΗ=ΘΑΝΑΤΟΣ

τυπωμένο με λευκούς χαρακτήρες κάτω από ένα ροζ τρίγωνο, κι όλα σε μαύρο φόντο. Για να το δημιουργήσουν, αντέστρεψαν το ροζ τρίγωνο που οι Ναζί ανάγκαζαν τους ομοφυλόφιλους να φορούν στα στρατόπεδα συγκέ-

ντρωσης – και το οποίο οι γκέι ακτιβιστές της δεκαετίας του ’70 είχαν ήδη «οικειοποιηθεί» ως σύμβολο της γκέι απελευθέρωσης. Μια εκδοχή του λογότυπου φτιαγμένη με νέον αποτελούσε ένα κεντρικό στοιχείο στο «Let the record show», τη πολύχρωμη έκθεση της ACT UP στο Νέο Μουσείο καταγγέλοντας την αδράνεια των κυβερνήσεων Ρίγκαν και Μπους σχετικά με το AIDS. Το σύμβολο τώρα κρέμεται στη μόνιμη συλλογή του Μουσείου.

Καθώς η καλλιτεχνική προπαγάνδα του Gran Fury αποκτούσε μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση, βαθμιαία μετακόμισε σε πιο κατεστημένες και καλύτερα χρηματοδοτούμενες τοποθεσίες. Σε αυτούς τους δημόσιους (και συχνά χρηματοδοτούμενους από το δημόσιο) χώρους, συνέχισε να παράγει ασταμάτητες διαμάχες. Η διάσημη αφίσα της ομάδας, εμπνευσμένη από τη Benetton, που παρίστανε τρία διαφυλετικά, ομο- και ετερο-φυλόφιλα ζευγάρια να φιλιούνται πάνω από τον τίτλο «Τα φιλιά δεν σκοτώνουν: η απληστία και η αδιαφορία σκοτώνουν», προκάλεσε αντιδράσεις σε όλη τη χώρα – ως τμήμα του πρότζεκτ «Art on the Road» το 1990. Η τοποθέτησή τους στα πλευρά των λεωφορείων του Σικάγο, ώθησε έναν δημοτικό σύμβουλο του Σικάγο να αποκαλέσει τις αφίσες «πρόκληση στην ομοφυλοφιλία». Η συνεισφορά του Gran Fury στη Μπιενάλε της Βενετίας την ίδια χρονιά παραλίγο να καταλήξει σε μήνυση της ομάδας για χυδαιότητα.

Μόλις έλαβε την πρόσκληση για τη Μπιενάλε , η Gran Fury άδραξε την ευκαιρία να εισαγάγει την ανατρεπτική μεθοδολογία του στην Ευρώπη. Το έργο «Pope Piece» ξευγάρωνε δύο πάνελ διαστάσεων γιγαντοαφίσας: το ένα έζωνε τον πάπα με ένα κείμενο σχετικά με την ρητορική της εκκλησίας ενάντια στο ασφαλέστερο σεξ· το άλλο απεικόνιζε έναν σηκωμένο πούτσο δύο πόδια περίπου ψηλό μαζί με κείμενα για τις γυναίκες και τη χρήση του προφυλακτικού. Οι ιταλικές αρχές – και το προσωπικό της Μπιενάλε – σκέφτηκαν να μηνύσουν την ομάδα για βλασφημία και το διεθνές σκάνδαλο αποτράπηκε μόνο με την παρέμβαση τρίτων.

Πέρα από το Silence=Death, δύο ακόμα δημόσια έργα τέχνης, το Κόκκινο Κορδελάκι και το NAMES Project έφθασαν να συμβολίζουν την κρίση του AIDS. Όπως και με το Silence=Death, το Κόκκινο Κορδελάκι δημιουργήθηκε από μια κολεκτίβα καλλιτεχνών, την Visual AIDS’s Artists Caucus. Η ομάδα σχεδίασε το Κορδελάκι με σκοπό να ανατρέψει την επίθεση του γλοιώδους σωβινισμού που εξαπολύθηκε κατά τον Πόλεμο του Κόλπου και ενσαρκώθηκε με το κίτρινο κορδελάκι.

Προορισμένο να είναι ανώνυμο, το Κόκκινο Κορδελάκι σχεδιάστηκε ως ένα σύμβολο της δέσμευσης απέναντι στους ανθρώπους με AIDS και στον αγώνα κατά του AIDS. Έκανε την πρώτη του εμφάνιση κατά την τηλεοπτική μετάδοση των βραβείων Tony το 1991 και έξι μήνες αργότερα δεν μπορούσες να ανοίξεις την τηλεόραση και να μη το δεις: στα Emmy, στα Oscar, σε μεγάλες αθλητικές εκδηλώσεις, στο «Concert for Life» του Freddy Mercury στο Λονδίνο, και στο πέτο υποψηφίων για την προεδρία. Οι υπεύθυνοι του Ρεπουμπλικανικού κόμματος που το αφαίρεσαν από το πέτο της Μπάρμπαρα Μπους στο Ρεπουμπλικανικό Συνέδριο του 1992 στο Χιούστον προφανώς είχαν εκτιμήσει δεόντως το ανατρεπτικό του μήνυμα. Αλλά τότε, η Κορδέλα – όπως και κάθε επιτυχημένο «μηντιακό» έργο τέχνης – είχε ήδη αποκτήσει τη δικιά της ζωή. Η αποθέωσή της ως το γνωστότερο έμβλημα των αρχών των 90’s κατέληξε στον υπερκορεσμό με τη χρήση της ως αξεσουάρ μόδας ή ως προφύλαξη οθόνης για υπολογιστές. Και μέσα στο παράξενο, διαρκώς μεταβαλλόμενο τοπίο των συμβόλων, κατέληξε να αντιπροσωπεύει την απογοήτευση πολλών ακτιβιστών του AIDS στις αμερικάνικες εκλογές του 1992.

Το NAMES Project Quilt αποτελεί το σπάνιο εκείνο φαινόμενο στη σύγχρονη κουλούρα, όπου ένα πραγματικό κοινοτικό έργο τέχνης υπάρχει χωρίς αρχική σύνδεση με καλλιτέχνες ή σχολές τέχνης. Περισσότερο γνωστό ως η Κουβέρτα του AIDS, αποτελείται από περισσότερα από 46.000 κομμάτια υφάσματος διαστάσεων 3 επί 6 ποδιών, που έχουν φοδραριστεί, και συρραφτεί μαζί. Από το 1986, οι συμμετέχοντες έχουν συνεισφέρει κομμάτια για την Κουβέρτα στη μνήμη φίλων, εραστών ή δημόσιων προσώπων όπως ο Ροκ Χάτσον ή ο Μισέλ Φουκό. Εικόνες κατοικίδιων ζώων, στρατιωτικά μετάλλια και drag queens συνυπάρχουν με καλλιγραφίες, γκέι χιούμορ και σπαραξικάρδιους ύμνους από τα αγαπημένα πρόσωπα που έμειναν πίσω. Το «σ’ αγαπάμε, Mark» παίρνει μια νέα διάσταση όταν υπογράφεται με χρυσό μαρκαδόρο από τη Μαμά, τον Μπαμπά και τον εραστή Steve.

Η διαρκώς επεκτεινόμενη Κουβέρτα – που τώρα καταλαμβάνει έκταση ίση με 20 γήπεδα ποδοσφαίρου – είναι υπερβολικά μεγάλη για να εκτεθεί στο σύνολό της. Η πρώτη της εθνική εμφάνιση έγινε το 1987 στη Ουάσιγκτον. Όπως και το διπλανό μνημείο για τον πόλεμο του Βιετνάμ – όπου στους μαύρους γρανιτένιους τοίχους του είναι σκαλισμένα τα ονόματα των νεκρών σε χρονολογική σειρά θανάτου – η Κουβέρτα με τα Ονόματα προκαλεί σοκ με τη στιβαρότητά της. Αλλά σε αντίθεση με την ανατριχιαστική υπενθύμιση του μνημείου για το απρόσωπο του θανάτου, η Κουβέρτα είναι μια γεμάτη πάθος επιβεβαίωση της ποικιλομορφίας. Υποψήφια για το Βραβείο Νόμπελ το 1988, η Κουβέρτα έδωσε στην επιδημία – και στους υποφέροντες από αυτήν – ένα ανθρώπινο πρόσωπο.

Ορισμένοι ακτιβιστές έχουν ασκήσει κριτική τόσο στην Κουβέρτα όσο και στο Κορδελάκι για τη μετριοπάθειά τους. Ίσως όμως να μην έχουν συλλάβει το νόημά τους. Με το τέλος της δεκαετίας του ’80, η κρίση του AIDS είχε άμεση επίδραση στη ζωή εκατομμυρίων Αμερικάνων. Η Κουβέρτα βοήθησε να καλυφτούν οι ανάγκες όσων θρηνούσαν απώλειες από το AIDS. Η Κόκκινη Κορδέλα είναι μια γέφυρα προς ακροατήρια που δεν ασχολούνται με το AIDS – ένα απαλό πρώτο βήμα, έλπιζαν οι ιδρυτές της, προς το δρόμο της ενεργού υποστήριξης των ατόμων με AIDS. Το AIDS μεταμορφώθηκε από ένα σύνδρομο που δεν μπορούσε να πει το όνομά του, σε θέμα που μπορούσε να αναλυθεί με θετικό τρόπο στα δημοφιλή λαϊκά περιοδικά.

Για να μεταβάλλουν την κοινή γνώμη, για να αλλάξουν το τοπίο, τέτοια συμβολικά έργα πρέπει, παραδόξως, να τονίσουν τη «δημόσια υπόστασή» τους και να πάρουν αποστάσεις από τον κόσμο της τέχνης. Αυτό τα συνδέει επίσης με τρομοκρατικές επιθέσεις τύπου Ντεντά: Performance art όπως διαδηλώσεις όπου οι διαμαρτυρόμενοι πέφτουν κάτω κι οι άλλοι διαγράφουν το περίγραμμα του σώματος με μια κιμωλία, ή το περιτύλιγμα του προαστειακού σπιτιού του διαβόητου φανατικού χριστιανοδεξιού γερουσιαστή Jesse Helms με ένα προφυλακτικό τεράστιων διαστάσεων από την ομάδα Queer Nation. Υπάρχει ωστόσο και ένα συνεχές που συνδέει τέτοιες ενέργειες με την τέχνη την ίδια αλλά και με mainstream εκδηλώσεις, όπως το κρέμασμα μιας πελώριας Κόκκινης Κορδέλας στον Πύργο του Άιφελ με την ευκαιρία του Συνεδρίου του ΟΗΕ για το AIDS.

Ίσως να προκαλεί εντύπωση η προσκόλληση μας στην Αμερική. Όμως η τέχνη οδηγούμενη από τις πολιτικές ταυτότητας και βασισμένη περισσότερο στη διαμαρτυρία – παρά ως μια αισθητική απόλαυση – αποτελεί μια ιδιαζόντως αμερικάνικη προσέγγιση στην τέχνη. Παρομοίως, το AIDS είναι ένα ιδιαζόντως αμερικάνικο πρόβλημα, αν γίνει η μέτωπο με μέτωπο σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες του βιομηχανικού κόσμου που εξασφαλίζουν, σχετικά, ικανοποιητική και φτηνή περίθαλψη στους πολίτες τους. Ένας Ολλανδός καλλιτέχνης πιθανά να μην μπορούσε να φανταστεί το AIDS ως καλλιτεχνικό θέμα, μιας και οι ασθένειες του HIV δεν έχουν πολιτικοποιηθεί στην Ολλανδία, όπου πρόκειται για ένα ζήτημα δημόσιας υγείας – παρά ένα ηθικό πρόβλημα. Στη Νότια Ευρώπη, όπου οι αντιλήψεις για το δημόσιο και το ιδιωτικό διαφέρουν τόσο πολύ από αυτές του προτεσταντικού Βορρά, το AIDS και η ομοφυλοφιλία γίνονται σχεδόν ανεκτά, αλλά εφόσον κανείς δεν μιλά για αυτά. Έτσι, δεν είναι παράξενο που ελάχιστοι Ισπανοί, Γάλλοι ή Ιταλοί καλλιτέχνες έχουν φτιάξει έργα εμπνευσμένα από το AIDS.

Ιστορίες στο χακί

Θα σας περιγράψω πώς μου έδωσαν πολύ πρόωρα απολυτήριο από τον Ελληνικό Στρατό.

Καθ' ολη τη διαρκεια της θητειας μου έπρεπε, τουλάχιστον επισήμως, να αποκρύπτω την ομοφυλοφιλία μου, ανεπισήμως όμως οι περισσότεροι συνάδελφοί μου γνώριζαν ότι είμαι ομοφυλόφιλος και το 90% αυτών σέβονταν το τι είμαι, μόνο το 10% αντιδρούσε, αλλά εντελώς αχνά, διότι, ούτως ή άλλως, δεν υπήρχε καν η δύναμη ώστε να διαμαρτυρηθούν πιο έντονα. Το ζήτημα ήταν ότι με αγαπούσαν πολύ οι υπόλοιποι συνάδελφοι μου και στελέχη. Είχα κερδίσει το σεβασμό των αξιωματικών διάφορων άλλων μονάδων του στρατοπέδου, οπότε για να με ενοχλήσει κάποιος έπρεπε προηγουμένως να το έχει σκεφτεί πολύ καλά.

Μια μέρα, με κάλεσε ο υποδιοικητής για να μου ανακοινώσει κάποιες καταγγελίες εις βάρος μου που έφτασαν στ' αυτιά του, και άρχισε να μου τις αραδιάζει τη μία μετά την άλλη, δηλαδή ότι πήγαινα σε θαλάμους άλλων μονάδων και είχα επαφές με οπλίτες κι ότι διοργάνωνα τρελά πάρτι με όργια σε θαλάμους άλλων μονάδων. Μου απαγόρευαν να κυκλοφορώ σε άλλους χώρους του στρατοπέδου πλην: των εστιατορίων, του ΚΨΜ και τέλος των θαλάμων του κτηρίου της μονάδας μου, όπου θα κινούμουν σεμνά χωρίς να προκαλώ τον υπόλοιπο πληθυσμό. Από πλευράς μου αρνήθηκα πεισματικά όλες τις εις βάρος μου κατηγορίες. Το ήμισυ των κατηγοριών αυτών ήταν πραγματικότητα, αλλά όχι κατά πως ειπώθηκαν από τον υποδιοικητή, που την ανεμότρατα την μετέτρεπε σε υπερωκεάνιο.

Μετά από έξι μέρες στάλθηκε ένας ψυχολόγος οπλίτης, δήθεν για να λύσει τυχόν προβλήματα που απασχολούσαν τους οπλίτες των μονάδων του στρατοπέδου, μα στην πραγματικότητα για ένα και μόνο λόγο, να μάθει και να ακούσει από το δικό μου στόμα ότι είμαι ομοφυλόφιλος. Πράγματι, του ομολόγησα αυτό που κάποιοι άλλοι ήθελαν, και εκείνος το μαρτύρησε αυτομάτως στο διοικητή και στο στρατοπεδάρχη, οπότε και μου ζήτησαν ευγενικά να επαναλάβω τη δήλωση που έκανα. Πράγματι επανέλαβα ότι γεννήθηκα ομοφυλόφιλος και ο διοικητής μου είπε, εντελώς φιλικά, ότι σήμερα στον Ελληνικό Στρατό οι ομοφυλόφιλοι είναι μια ομάδα επισήμως πλέον αποδεκτή από το Γενικό Επιτελείο και ότι ο ίδιος δεν έχει κανένα, μα απολύτως κανένα, πρόβλημα μαζί μου. Πράγματι, η συμπεριφορά του διοικητή ήταν πολύ καλή και ευγενική, αυτό το αναγνωρίζω και το εκτιμώ.

Μια εβδομάδα αργότερα με κάλεσε άλλη μια φορά ο διοικητής μου, με αγκάλιασε και μου είπε ότι πρέπει να κάνω εξετάσεις για τον ιό HIV και για ηπατίτιδα Β. Ήξερα πολύ καλά ότι αυτή η διαταγή προερχόταν από κάπου πιο ψηλά κι όχι απ' το διοικητή μου. Ήταν Παρασκευή. Πέρασα ένα γεμάτο αγωνία και σκέψη σαββατοκύριακο. Παρά τις αντίθετες συμβουλές συναδέλφων μου, πείσμωσα από εγωισμό και έτσι το πρωί της Δευτέρας πήγα στο Νοσοκομείο της πόλης και έκανα τις εξετάσεις.

Την άλλη μέρα πήγα με έναν φίλο συνάδελφο για τα αποτελέσματα. Με υποδέχτηκε ο υπίατρος που μου είπε να μην ανησυχώ, αλλά έπρεπε να πάω στο ΓΝΣ Θεσσαλονίκης 424 το άλλο πρωί. Με τη συνοδεία του υπίατρου, ο οποίος με στήριξε και με βοήθησε τρομερά, οι εξετάσεις έγιναν με πολλή εχεμύθεια και η διάρκειά τους ήταν πέντε ημέρες. Στο διάστημα αυτών των πέντε ημερών μέσα στο Νοσοκομείο με μεγάλη μου έκπληξη συνάντησα τρεις συναδέλφους μου απ' το ίδιο στρατόπεδο, οι οποίοι με γνωρίζανε και με συμπαθούσαν πάρα πολύ. Και οι τρεις τους είχαν κάνει εγχειρήσεις, οι οποίες τους είχαν καταστήσει ανήμπορους για πολλά, οπότε ζητούσαν τη βοήθειά μου για κάποιες ανάγκες τους, που ήταν οι εξής: να φάνε, να πλυθούν, να κάνουν μπάνιο. Μάλιστα έκανα μπάνιο σε κάποιον από αυτούς που πιστεύω ακράδαντα ότι αν γνώριζαν αυτό που έμαθα αργότερα εγώ, ούτε καν θα με πλησίαζαν, ούτε θα μου μιλούσαν. Αυτές οι μέρες για μένα ήταν ένα μαρτύριο.

Ώσπου έφτασε η τραγική εκείνη μέρα (τα Χριστούγεννα απείχαν μόνο τρεις ημέρες) που ήρθαν όλοι μαζί οι γιατροί και με ρώτησαν αν γνωρίζω πού βρίσκεται το ΑΧΕΠΑ. Τους είπα, ναι. Βγήκαν οι γιατροί απ' το δωμάτιο και έμεινε μόνο ένας που με συμπαθούσε ιδιαίτερα και έχω μέχρι τώρα τη συμπαράστασή του. Πριν ακόμα μου ανακοινώσει το αποτέλεσμα, είπα στον εαυτό μου «ούτε ένα δάκρυ απ' τα μάτια ας μην κυλήσει», όπως κι έγινε. Μου έπιασε τα χέρια και μου είπε «δυστυχώς θετικό». Ουδεμία αντίδραση, ούτε έκλαιγα ούτε μιλούσα, ενώ ο γιατρός συνέχισε να μου λέει διάφορα πράγματα για τον ιό του HIV, αλλά, βλέποντάς με μ' αυτό το απλανές και μυστήριο βλέμμα, με τράβηξε και μ' έσφιξε στην αγκαλιά του. Για σχεδόν ένα τέταρτο με χάιδευε και με παρηγορούσε. Ενώ ήμασταν αγκαλιασμένοι, εκείνος δάκρυσε, εγώ όμως όχι, ακόμα δεν είχα συνειδητοποιήσει τι συνέβαινε γύρω μου και πολύ περισσότερο αυτό που είχα ακούσει λίγο πριν. Μου είπε, «μη στεναχωριέσαι, μωρό μου, γίνονται κι αυτά, από εσένα θέλω να μη φερθείς εκδικητικά, να μην πεις αυτό που δυστυχώς λένε πολλά άτομα που έχουν προσβληθεί, δηλαδή, να, αφού το κόλλησα εγώ, ας το κολλήσει κι άλλος». Η απάντησή μου ήταν «γιατρέ, δεν είμαι δολοφόνος» όπως δυστυχώς κάποιοι άλλοι, με φίλησε, μου είπε να έρχομαι να τον βλέπω όποτε θέλω και με αποχαιρέτησε.

Στο στρατόπεδο πήγα για να πάρω το απολυτήριό μου και τα πράγματά μου. Ήταν σούρουπο και έκανε πολύ κρύο. Περάσαμε την πύλη, όπου συγκινημένος έδωσα το χέρι μου στο στρατονόμο που ήταν φίλος μου και προχωρήσαμε πιο βαθιά στο στρατόπεδο. Βρεθήκαμε έξω από το κτήριο της μονάδας που τόσο είχα αγαπήσει, στάθηκα για λίγο μπροστά στην είσοδο και ευχήθηκα να μην το αποχωριζόμουν ποτέ. Όταν μπήκαμε, ο θαλαμοφύλακας δεν μου έδωσε καν το χέρι, ούτε με πλησίασε, σε αντίθεση με κάποιον από τους αγαπημένους μου συναδέλφους που δεν θα ξεχάσω ποτέ, που με πήρε στην αγκαλιά του και σαν μάνα που χάνει το παιδί της άρχισε να με φιλάει παντού και να μη με αφήνει. Η ενέργεια αυτή έδιωξε με μιας την παγωνιά που μου είχε δημιουργήσει η συμπεριφορά του θαλαμοφύλακα. Το πιο τραγικό ήταν ότι καθώς μάζευα τα πράγματά μου, ο αποθηκάριος μου είπε ότι πρέπει να αφήσω τις στολές μου εκεί. Του απάντησα «αδύνατον» δεν έχω να τους αφήσω καμιά στολή μου, ούτε το τελευταίο πηλίκιο, εγώ προσπαθώ να συνέλθω από αυτό που με βρήκε, και αυτοί, σαν να είναι τίποτα γύπες, κοιτάνε να ξεκοκαλίσουν ότι απέμεινε από το πτώμα μου. Από πείσμα λοιπόν τα πήρα όλα, άφησα μόνο κάτι κούπες, πιάτα, μπρίκια και ποτήρια από τα οποία έπιναν οι συνάδελφοί μου κι όταν βρισκόμουν εκεί. Μια εβδομάδα αργότερα, βγήκα για καφέ με έναν συνάδελφο με τον οποίο στο στρατόπεδο περνούσαμε όλες σχεδόν τις ώρες μαζί. Μου είπε «Θα σου πω κάτι, αλλά μη στεναχωρηθείς, δες απλά την υποκρισία κάποιων. Όταν γύρισα απ' την άδεια, είδα στο προαύλιο κάτι να καίγεται, ρώτησα τους συναδέλφους μου τι είναι αυτά και κάποιος μου απάντησε 'οι κουβέρτες του Χ'». Ο συνάδελφός μου έγινε έξω φρενών με την ενέργεια αυτή, κι άρχισε να τους φωνάζει «κάποτε τον αγκαλιάζατε, δανειζόσασταν αυτές τις κουβέρτες που τώρα τις καίτε, σας έδινε τα πάντα, την ψυχή του και τώρα εσείς την καίτε, δεν ντρέπεστε καθόλου; Η φωτιά από τις κουβέρτες να πέσει πάνω σας!» Τον ρώτησα, για τα ποτήρια «Τα πέταξαν.» Τον φοριαμό μου; «Τον έδωσαν στον Σαμπρί, τον Πομάκο.»

Εδώ θέλω να σας γράψω ότι δυστυχώς κάποιος με κόλλησε σκόπιμα τον ιό του HIV, και αυτό είναι σίγουρο διότι στις τελευταίες εξετάσεις μου είπαν ότι είμαι φορέας 2-3 χρόνια, δηλαδή από 17 χρονών. Εκείνη την περίοδο βρισκόμουν στην όμορφη Θεσσαλονίκη, ο καθένας λαχταρούσε να πάει με έναν δεκαεφτάχρονο που ήταν σαν δροσερό τριαντάφυλλο της αυγής, οπότε κι εμένα μου δινόταν η ευκαιρία να επιλέγω ότι καλύτερο υπάρχει. Με την τακτική μου όμως αυτή αδικούσα ίσως και κάποιον που ήταν, απ' όσο θυμάμαι, πολύ ωραίο παιδί, μα εγώ λόγω της αδιαφορίας που με διέκρινε δεν έδινα καμία σημασία στο νεαρό που ήταν γύρω στα 23-25. Μετά από σχεδόν πέντε μήνες απ' τη στιγμή που τον γνώρισα και με πολιορκούσε, αλλά δεν τον υπολόγιζα, πήρα την απόφαση να πάω μαζί του – μια απόφαση που δυστυχώς πληρώνω βαριά σήμερα. Πήγαμε μαζί σε κάποιο δωμάτιο κάπου στα Κάστρα, μου έκανε έρωτα, μα κατά τη διάρκεια της επαφής μας, μου είπε ότι αφήρεσε το προφυλακτικό, αλλά αυτό μου το είπε όταν ήδη είχαμε τελειώσει. Και μετά μου είπε ότι μου έχει αφήσει κάτι που αργότερα θα με κάνει να τον θυμηθώ, αλλά εγώ εκείνη τη στιγμή δεν σκέφτηκα κάτι κακό. Η πρώτη μου σκέψη θυμάμαι ήταν ότι θα θυμάμαι τον έρωτα που μου έκανε. Μα σήμερα όλα αυτά έρχονται πάλι στο μυαλό μου με ακόμα περισσότερες λεπτομέρειες, και με σκοτώνει η πικρή αυτή αλήθεια.

Γιατί σε έναν 17χρονο η οργή της αρρώστιας ενός 25χρονου;

«Υποτροπή» και «άνθρωπος»

Είναι εντονη τον τελευταιο καιρο η συζήτηση γύρω από το θέμα της άρνησης πολλών γκέι να χρησιμοποιούν προφυλακτικό. Θεωρείται βέβαια από τους Ευρωπαίους ως εισαγόμενο πρόβλημα απ' τις Ε.Π.Α., όπως άλλωστε και αυτός ο όρος «relapse». Πέρα όμως από τις αμφιβολίες για την ίδια την ύπαρξη του προβλήματος, αυτό που προέχει και αξίζει να προσέξουμε είναι η απαρχή δέκα χρόνια αργότερα μιας νέας – ίσως – εκστρατείας ενοχοποίησης της κοινότητας των γκέι, λαμβανομένης ως τέτοιας, με όλες τις ιδεολογικές προεκτάσεις που μπορεί να προσλάβει.

Το πρώτο λοιπόν που πρέπει να επισημανθεί είναι το γεγονός ότι ο όρος «relapse» («υποτροπή» όπως θα μπορούσαμε να τον μεταφέρουμε) προέρχεται από την Αμερική όπου και πρωτοπαρουσιάστηκε το ζήτημα, αλλά και το ότι οι περισσότερες αναφορές για τον ευρωπαϊκό χώρο αφορούν γενικές επιδημιολογικές έρευνες. Οπότε εύλογα αναρωτιέται κανείς: μήπως κατασκευάζουμε μάλλον το πρόβλημα επιβάλλοντας έναν όρο, παρά ερμηνεύουμε μια δεδομένη πραγματικότητα;

Εκείνο όμως που περισσότερο πρέπει να προσεχθεί με αφορμή και πάλι την ίδια τη λέξη «relapse» είναι το εννοιολογικό της πλαίσιο, καθώς και οι ιδεολογικές της προεκτάσεις σε πολλαπλά επίπεδα. Καταρχάς στο χώρο της ιατρικής όπου και χρησιμοποιείται ευρέως, ο όρος σημαίνει την επανεμφάνιση της ίδιας αρρώστιας μετά από κάποιο διάστημα. Αλλά και στο νομικό χώρο υποτροπή σημαίνει την επανάληψη μιας αξιόποινης πράξης. Επομένως είτε ως ιατρικό είτε ως ποινικό δεδομένο είναι άμεση η ενοχοποίηση των γκέι: είναι υπεύθυνοι και υπόλογοι για τη διάδοση του HIV. Εδώ ακριβώς ελλοχεύει ο κίνδυνος, ο τόσο διαδεδομένος εξάλλου, το να περνούν κάποιοι με πολύ μεγάλη ευκολία από απλά επιδημιολογικά δεδομένα (όπου και όταν αυτά υπάρχουν) σε αξιολογικές (ηθικές κυρίως) κρίσεις του τύπου: «α, οι γκέι είναι ανεύθυνοι και ασυνείδητοι». Εμπρόθετα λοιπόν οι γκέι (στους οποίους – διαπράττοντας ένα ακόμα λογικό σφάλμα – χρεώνεται κατ' αποκλειστικότητα το «αδίκημα») δεν χρησιμοποιούν προφυλακτικό, βάλλοντας έτσι εναντίον του κοινού «καλού» (του «καλού» δηλαδή των περισσοτέρων). Άρα ποιος μπορεί να τους εμπιστευτεί; Αυτοί υπακούουν μόνο στις ενστικτώδεις επιταγές του ερωτικού ασυνείδητου, δεν έχουν ίχνος αυτοκυριαρχίας, ο κοινός νους είναι ανύπαρκτος σ' αυτούς».

Αλλά πώς δικαιούται κανείς να συγχέει τόσο τεχνηέντως δυο έννοιες που εν μέρει συμπίπτουν και να τις παρουσιάζει ως ταυτόσημες (και αναφερόμαστε στις έννοιες «γκέι» και «ανευθυνότητα»: επαλλάσσουσες είναι σύμφωνα με τη Λογική και όχι ταυτοπλατείς); Και τι άλλο είναι το κοινό «καλό» παρά αριθμητικό, από το οποίο όποιος παρεκκλίνει σημαίνει ότι επιζητά το κοινό «κακό»; Και πού αλλού παραπέμπει εντέλει ο όρος «ασυνείδητο» αν όχι στις ποικίλες ψυχοθεραπευτικές-ψυχαναλυτικές προσεγγίσεις, που υπόσχονται την «ομαλοποίηση» της ανθρώπινης συμπεριφοράς; (μήπως αυτό μας θυμίζει και κάτι προγενέστερο;)

Να λοιπόν οι γκέι άλλη μια φορά – για λόγους ιατρικούς, άρα και αντικειμενικούς (sic) – είναι ένοχοι ηθικά, συνεπώς και κοινωνικά όσο και πολιτικά: «ποιοι είναι αυτοί που έχουν το θράσος να μιλούν, να κρίνουν, να διεκδικούν;»

Ποιος όμως αναγνωρίζει στην άρνηση του γκέι (και κάθε ανθρώπου) να κάνει χρήση προφυλακτικού, την ανάγκη του να ζήσει την ηδονή όπως ο ίδιος την επιθυμεί; Μήπως μπορούμε να εντοπίσουμε σ' αυτή την πρακτική και μια άλλη όψη της αλήθειας: ότι διεκδικεί για τον εαυτό του την ελευθερία μάλλον να ρισκάρει και όχι τόσο το ενδεχόμενο να μολυνθεί από τον ιό; Μήπως τελικά η νόρμα της προφύλαξης ως ενδεδειγμένης σεξουαλικής συμπεριφοράς μεταφράζεται για πολλούς ως περιορισμός και αποβαίνει όντως σε βάρος της ατομικής τους ελευθερίας (κάτι που δεν αφορά ασφαλώς μόνο τους γκέι, αλλά το σύνολο των ανθρώπων όταν αυτοί αντιμετωπίζονται ακριβώς με όρους συνόλου); Πότε επιτέλους το άτομο θα αντιμετωπίζεται ως υπαρκτική μονάδα και όχι απλώς ως μέρος ενός (οποιουδήποτε) συνόλου; Μήπως αυτή η πρακτική της «υποτροπής» είναι ένα μάθημα (με μοιραίες είναι αλήθεια συνέπειες, πρώτ' απ' όλα για τους ίδιους που την εφαρμόζουν) και βάθεμα ταυτόχρονα της ανθρώπινης υπόστασης και αξιοπρέπειας;

Στο έργο του «Άγγελοι στην Αμερική» ο Tony Kushner παρουσιάζει τον Ray Cohn το 1985 να μαίνεται προς το γιατρό του όταν του ανακοινώνει ότι πάσχει από AIDS κι ότι είναι ομοφυλόφιλος: «Ομοφυλόφιλος, Γκέι, Λεσβία. Έχεις την εντύπωση πως αυτά τα επίθετα σού λένε με ποιον κοιμάται κανείς, αλλά δεν σου λένε αυτό. (...) Όχι. Όπως όλες οι ταμπέλες ένα και μόνο ένα πράγμα σου λένε: σε ποιο σημείο της τροφικής αλυσίδας μπαίνει ο καθένας. (...) Ούτε την ιδεολογία, ούτε τη σεξουαλική προτίμηση, αλλά κάτι πιο απλό: την επιρροή. (...). Ομοφυλόφιλοι δεν είναι οι άντρες που κοιμούνται με άλλους άντρες. (...) Ομοφυλόφιλοι είναι οι άντρες που δεν ξέρουν κανέναν και κανείς δεν τους ξέρει. Που δεν έχουν ίχνος επιρροής». Άραγε τι έχει απ' όλα αυτά αλλάξει μέχρι σήμερα. Πάντως όχι η νοοτροπία. Οι ταμπέλες, όποτε κι αν χρησιμοποιούνται, ένα μόνο σημαίνουν – πάντα το ίδιο: τον οστρακισμό της αυθυπαρξίας του ανθρώπου.

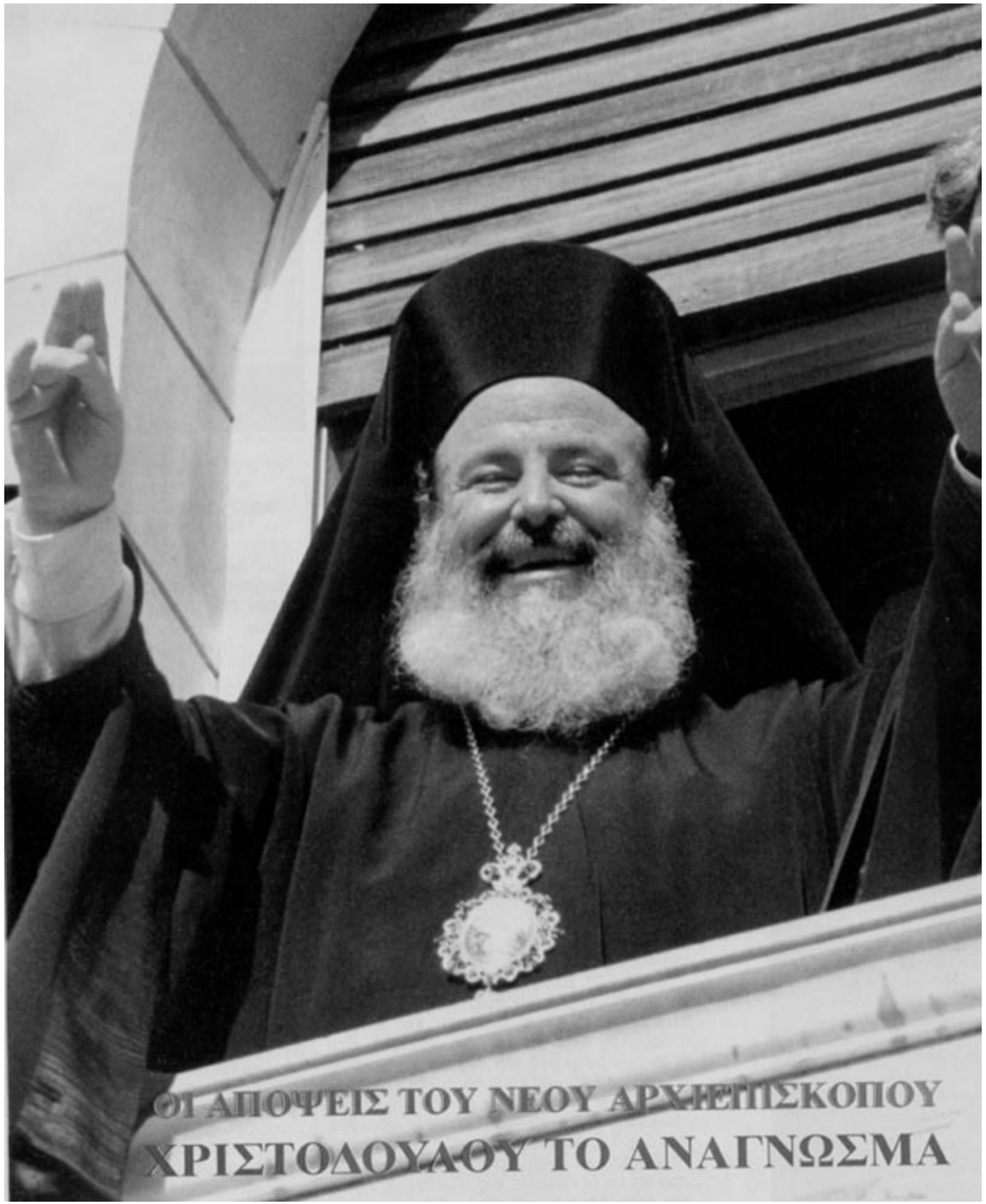
ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

V
ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Ο Ιερέας

Ένας ομοφυλόφιλος ιερέας σε μια καθολική εκκλησία. Η ταινία της Αντονία Μπερντ θέτει τη συζήτηση για τη σεξουαλική ελευθερία σε νέο επίπεδο.

Παρα τις αφθονες προϋποθεσεις για μια σύγκρουση μυθολογικών διαστάσεων πάνω στο πανί, η σκηνοθέτιδα Αντονία Μπέρντ ακολουθεί στην ταινία της «Ο ιερέας» ένα δρόμο σχετικά χαμηλών τόνων – όσον αφορά την εξωτερική πλοκή – που πραγματικά πείθει ότι τα τεκταινόμενα θα μπορούσαν να είχαν συμβεί σε οποιαδήποτε ενορία, άρα και στη γειτονιά μας. Η ταινία εστιάζει κυρίως στην εσωτερική πάλη ενός νεαρού χριστιανού ιερέα, ο οποίος είναι και ομοφυλόφιλος. Από τη μια το άκαμπτο δόγμα της Εκκλησίας κι από την άλλη η ανάγκη για ανθρώπινη επαφή και σεξ συγκρούονται στο πρόσωπο του πρωταγωνιστή της ταινίας. Η σύγκρουση ξεφεύγει από το σκόπελο της κλασικής συνταγής που ονομάζεται κοινωνική κατακραυγή, εξομολογήσεις του ατοπήματος εν μέσω άφθονων δακρύων, μπόλικος οίκτος και μιζέρια και να ακόμα μια ταινία για το είδος ανθρώπου που ονομάζεται «ομοφυλόφιλος». Αντίθετα, δίνεται ιδιαίτερη σημασία στο υπόβαθρο, χτίζοντας σιγά σιγά το σκηνικό της ταινίας κατά τη διάρκεια του πολύ καλού πρώτου μισού της.

Το δίλημμα μεταξύ ιερατικής ζωής και ομοφυλοφιλικών επιθυμιών δεν τονίζεται τόσο στο σημείο «ομοφυλοφιλία» όσο στο σημείο «ανάγκη για ερωτική ζωή». Αν μάλιστα λάβουμε υπόψη και τη σχέση του δεύτερου ιερέα με τη βοηθό του (μια σχέση που είναι αδύνατο να «νομιμοποιηθεί» με γάμο μιας και αυτός είναι απαγορευμένος στους καθολικούς ιερείς) το γεγονός ότι ο ιερέας μας προτιμά τους άνδρες από τις γυναίκες είναι δευτερεύον. Η ταινία φροντίζει να καταστήσει σαφές ότι οι άνομες επιθυμίες του ιερέα δεν είναι η μόνη ανακολουθία και ασέβεια που σκοπεύει να θίξει η ταινία. Έτσι, πολύ πριν φτάσουμε στην πολυπόθητη σκηνή όπου ο ιερέας μας γαμιέται με έναν άνδρα, η Αντονία Μπερντ έχει στήσει ένα τέλειο σκηνικό-παγίδα.

Βρισκόμαστε σε μια βιομηχανική, υγρή πόλη της Αγγλίας, μιας χώρας δηλαδή όπου το πολυετές μίσος μεταξύ προτεσταντών και καθολικών χριστιανών δεν λέει να κοπάσει. Το εκκλησίασμα αποτελείται από πιστούς καθολικούς, γνήσιους απογόνους των βιβλικών φαρισαίων. Για να περιπλεχτούν περισσότερο τα πράγματα, υπάρχει στη μέση και μια υπόθεση αιμομιξίας μεταξύ πατέρα και κόρης (πράγμα καθόλου απίθανο αν λάβουμε υπόψη τις στατιστικές), ενώ ο δεύτερος ιερέας διατηρεί μια πολύχρονη σχέση με τη βοηθό του. Το κερασάκι στην τούρτα των αντιθέσεων είναι η σκηνή όπου ο μεν γκέι ιερέας διαβάζει την «Καθημερινή», ο δε άλλος ιερέας ξεφυλλίζει την «Ελευθεροτυπία».

Τα πάντα λοιπόν κυλούν ήρεμα στη μικρή αυτή πόλη: οι ενορίτες εκκλησιάζονται, τα παιδιά φιλούν το χέρι του παπά στο δρόμο, ο μπαμπάς βιάζει την κόρη του, ο αρχιεπίσκοπος βουτάει ακόμα ένα βουτυρωμένο μπισκοτάκι στο τσάι και ο ένας ιερέας ξαπλώνει να κοιμηθεί με την παράνομη αγαπημένη του... Ενώ όμως εμείς παρακολουθούμε ψύχραιμα τα γεγονότα – με τη συγκατάβαση προς τις «αδυναμίες» αυτές ανθρώπων που γνωρίζουν καλά πως ένα ψέμα είναι η ζωή – ο ιερέας μας αγωνίζεται με ποικίλους τρόπους να καλέσει τους ενορίτες του πίσω στο δρόμο της αγάπης και της ενότητας. Μέχρι εδώ καλά.

Την ώρα όμως που ο ιερέας μας ετοιμάζεται, έπειτα από πολλές βραδιές εξαντλητικής προσευχής, να βγει έξω, αισθάνεται κανείς τις ανάσες των θεατών να επιταχύνουν το ρυθμό τους και μια διάχυτη πονηρή αγωνία να κατακλύζει την αίθουσα. Ναι, είναι ώρα... Και τη στιγμή που διαπράττεται το μέγιστο των αμαρτημάτων, μαζί με τον ιερέα και τον φίλο του χύνει και όλη η πλατεία, ο καθένας με τον τρόπο του: άλλη χαχανίζει υστερικά, οι πιο πολλοί ξεφυσούν προπαθώντας να ρίξουν την πίεσή τους από εκεί που έχει ανέβει, αρκετοί μουρμουρίζουν... δυνατά και οι φλώροι πλαταγίζουν τη γλώσσα τους με αποδοκιμασία. Μέσα όμως σε αυτή τη ηχητική πανδαισία, η Αντονία Μπερντ αποδεικνύει για άλλη μια φορά το κοφτερό μυαλό της. Γνωρίζοντας τα όρια μέσα στα οποία μπορεί να σοκάρει χωρίς να εχθρέψει το θεατή, βάζει τον ιερέα μας να πηδάει τον άλλο (τουλάχιστον στη σκηνή που μας έδειξε) και όχι το αντίθετο. Έτσι, τουλάχιστον με τα νώτα του ασφαλή – κάτι είναι κι αυτό – ο ιερέας επιστρέφει διχασμένος στην εκκλησία του και τα νέα δεδομένα δίνουν πλέον μια νέα ώθηση στην ταινία...

Στο φαινομενικά ήρεμο πρώτο μέρος (δηλαδή πριν τη σεξουαλική επαφή του ιερέα) η ταινία πολύ διακριτικά, αλλά σταθερά, εργάζεται συνεχώς ροκανίζοντας τα ξύλινα πόδια της λαβυρινθώδους χριστιανικής ηθικής – όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τη Βίβλο και τους κανόνες της εκκλησίας. Η ομοφυλοφιλική επαφή του Γκρεγκ είναι απλά ένα ακόμη γεγονός που αποδεικνύει την αρτηριοσκλήρωση και τον αναχρονισμό που χαρακτηρίζουν τον επίσημο χριστιανικό κώδικα συμπεριφοράς. Αυτή η συνολική κριτική απέναντι στην υποκρισία και την προσκόλληση σε αρχαίους κανόνες και έθιμα της εκκλησίας είναι μια από τις σημαντικότερες διαστάσεις της ταινίας, με αιχμή του δόρατος βέβαια τον γκέι ιερέα – που είναι κι ένα θέμα αρκετά επίκαιρο εκεί στη Μεγάλη Βρεττανία. Τα γουρλωμένα μάτια των περισσότερων συν-θεατών μου, δυστυχώς δεν μου επιτρέπουν να πω ότι όλοι τελικά κατάφεραν να δουν και αυτό το μήνυμα της ταινίας.

Με το απίθανο λοιπόν γαμήσι του ιερέα, τα χαρτιά έχουν ανοιχτεί και όλοι αδημονούμε να δούμε περισσότερο από Αυτό. Η ταινία όμως συνεχίζει απτόητη σα να μη συνέβη τίποτα, αποφεύγοντας τις παραπέρα πικάντικες λεπτομέρειες. Η συνέχεια και το τέλος της ταινίας είναι λίγο πολύ γνωστά. Θα σταθώ όμως λίγο στο σημείο όπου το σκάνδαλο έχει ξεσπάσει κι ένας τίμιος καθολικός εκσφενδονίζει ακατάπαυστα στίχους από το Λευιτικόν, το Δευτερονόμιο και άλλα ιερά βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης, ενώ ο ιερέας μας ανταπαντά με χωρία της Καινής. Πέρα από την ιλαρότητα που προκαλεί αυτή η σκηνή, επιβεβαιώνεται και η εντύπωση που είχε σχηματιστεί μέχρι τότε για τον τρόπο που ασκεί κριτική η ταινία: σε καμία περίπτωση δεν πρόκειται για μια ταινία ανατρεπτική, μια ταινία ενάντια στην καταπίεση και τη λήθη που επιβάλλουν συχνά οι θρησκείες. Αντίθετα είναι μια ταινία μεταρρυθμιστική, μια ταινία που στην ουσία θέλει να δώσει μια ανανεωτική και εκσυγχρονιστική ώθηση στο χριστιανισμό.

Η ταινία στηρίζει την προσπάθειά της αυτή με την αποκάλυψη του φαρισαϊσμού που υπάρχει γενικά στον κλήρο και στο λαό, αλλά τη θεμελιώνει και θεωρητικά με τα κατάλληλα εδάφια της Καινής Διαθήκης – τα οποία υποτίθεται δικαιώνουν τους ομοφυλόφιλους και πολλούς άλλους.

Το ζητούμενο λοιπόν της ταινίας δεν είναι η απελευθέρωση της ηθικής του ανθρώπου από τα θρησκευτικά δεσμά μέσω του ορθολογισμού, αλλά μια νέα, αγνή και τίμια εκκλησία. Θυμίζει ελαφρά τις προεκλογικές περιόδους με τις υποσχέσεις για μια νέα αρχή και για έξοδο από τη σήψη και τη διαφθορά. Είναι πραγματικά μεγάλη κουβέντα το κατά πόσο η καταπίεση, εξουσία και η διαφθορά είναι εγγενή χαρακτηριστικά του εκκλησιαστικού και του πολιτικού συστήματος ή είναι γνωρίσματα μιας περιόδου τα οποία και θα εξαλείψουμε αρχίζοντας μια σταυροφορία μεταρρυθμίσεων.

Όσον αφορά τη χριστιανική θρησκεία, πολλοί σύγχρονοι χριστιανοί θυμίζουν ότι έχουν απορρίψει τις διακοσμητικές φανφάρες, το φανατισμό και τα άκαμπτα δόγματα και έχουν κρατήσει την ουσία και τον πυρήνα που είναι η αγάπη. Η απογοητευτική αλήθεια είναι πως τέτοια άτομα σε καμία περίπτωση δεν είναι αληθινοί χριστιανοί όσον αφορά την επίσημη άποψη του εκκλησιαστικού μηχανισμού. Χιλιάδες αιρετικοί οδηγήθηκαν στο διωγμό, την εξορία ή την πυρά πριν από αυτούς – σε καιρούς απόλυτης εκκλησιαστικής κυριαρχίας – για ιδέες πολύ λιγότερο ριζοσπαστικές από τις δικές τους. Η αιτία βέβαια για τη νεκρική ακαμψία, όσον αφορά τη νέα πραγματικότητα, των τριών μεγάλων μονοθεϊστικών θρησκειών, είναι το γεγονός ότι είναι κατά βάση δογματικές και εξ αποκαλύψεως. Πράγμα που σημαίνει ότι η αλήθεια του 2000 π.Χ. είναι (ή πρέπει να συνεχίσει να είναι) και η αλήθεια του 2000 μ.Χ. Κάθε ψύχραιμος όμως άνθρωπος μπορεί να διακρίνει πολύ εύκολα τις αιτίες που γράφηκαν όλοι αυτοί οι αυστηροί κανόνες και περιορισμοί της Παλαιάς Διαθήκης: δεν υπαγορεύτηκαν από το Θεό, αλλά αποτελούν την άμυνα ενός μικρού λαού περιτριγυρισμένου από

Σοφές ρήσεις του νέου αρχιεπισκόπου Χριστόδουλου, όπως τις κατέγραψε ο «Ιός» στο περιοδικό «Ε» της «Κυριακάτικης Ελευθεροτυπίας». Σύμφωνα με τον μακαριώτατο...

- Η χειραφετημένη γυναίκα δύσκολα συμμαζεύεται
- Πιστεύομεν, μαζί με τη θρησκεία μας, πως ο άνδρας έχει μεν την πρώτη θέση, αλλά ότι και η γυναίκα έχει τη δεύτερη (...) Εκείνο που αρνούμεθα στη γυναίκα είναι η εκ μέρους της παραβίαση της φύσης και η διεκδίκηση θέσεως που δεν την ανήκει βασικά.
- Θέλω να συγχαρώ για άλλη μια φορά τον κ. Καψάλη, εκδότη και διευθυντή της γνωστής εφημερίδας «Στόχος» των Αθηνών, που είναι γνωστός Ελληνοκεντρικός και Ελληνόψυχος, και, ταυτόχρονα, Χριστιανοκεντρικός και Ορθόδοξος. Επιτέλους έχουμε ανάγκη από τέτοιους ανθρώπους, από ανθρώπους που θα βάλουν σε ίδια μοίρα τα θρησκευτικά μας και τα εθνικά μας ιδεώδη.
- Έπειτα από επεισόδιο απομάκρυνσης στο 6ο Γυμνάσιο Βόλου, από διευθυντή της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ενός ιερέα που είχε εισέλθει στο σχολικό χώρο και έκανε εξομολόγηση στα παιδιά, αντί εκείνα να κάνουν μάθημα, η αντίδραση του Χριστόδουλου ήταν έντονη. Η Εκκλησία δεν είναι ένας οποιοσδήποτε μη κυβερνητικός φορέας, αλλά έχει θεσμική θέση μέσα στο κράτος, και, εν πάση περιπτώσει, δεν εισέρχεται στα σχολεία αυθαιρέτως αλλά με τη σιωπηρά συναίνεση και επιδοκιμασία τόσο των Δ/ντων της Εκπαίδευσης, όσο και των Γυμνασιαρχών και Λυκιαρχών, που αναγνωρίζουν τα θετικά αποτελέσματα της παρουσίας της Εκκλησίας ανάμεσά τους. Έπειτα από πιέσεις, το ΥΠΕΠΘ (με υπουργό το Γεράσιμο Αρσένη) αποφαίνεται με εγκύκλιο ότι η Εκκλησία δεν εμπίπτει στις διατάξεις που απαγορεύουν την είσοδο στα σχολεία κάθε κρατικού ή ιδιωτικού φορέα και την παρακώλυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας χάριν οιουδήποτε εξωδιδακτικού σκοπού.
- Οι ομοφυλόφιλοι βρίσκονται ανάμεσα στα άτομα που μεθοδεύουν τη σταδιακή αποδυνάμωση του ελληνισμού στην κοιτίδα του και την κοινωνική αποσύνθεση. Η ομοφυλοφιλία, λέει ο παρατηρητικός Χριστόδουλος, εγείρει αναιδή κεφαλήν, οργανώνεται σε επίσημους συλλόγους, πραγματοποιεί δημοσίας εντυπωσιακάς συγκεντρώσεις προβολής των «δικαίων» αιτημάτων της και αγωνίζεται με τη βοήθειαν «φιλελεύθερων» πολιτικών, «επαναστατημένων» καλλιτεχνών και υπερκίτρινων δημοσιογραφικών γραφίδων δια την δικαίωσίν της. Και προτείνει: Του Κράτους πρωτοβουλία η νομιμοποίηση των ομοφυλοφίλων, που αναγνωρίζονται σαν νόμιμα υπάρχουσα κατάσταση, αντί να θεσπιστούν αυστηρές ποινές για κείνους που ντροπιάζουν την ανθρώπινη αξίαν και παραδίδοντα στα έργα της ατιμίας, όπως γράφει ο Απόστολος Παύλος.

μιλλιούνια εχθρών σε ένα σκηνικό ερήμων, άγονων πεδιάδων και βραχωδών βουνών.

Διαβάζοντας λοιπόν κανείς τα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης – στα οποία θεμελιώνουν όλο τους το μίσος κατά των ομοφυλόφιλων οι φανατικοί της «χριστιανικής» καθαρότητας – μαθαίνει κανείς πολλά για τη μακρινή εκείνη εποχή. Μαθαίνει επίσης πολλά και για το «χριστιανισμό», μια και αν δεχτούμε ότι το τμήμα του στίχου που απαγορεύει τη σεξουαλική επαφή μεταξύ ανδρών αποτελεί δόγμα και αλήθεια της εκκλησίας, θα πρέπει να δεχτούμε και τις δεκάδες των υπόλοιπων σελίδων του ίδιου βιβλίου με τον ίδιο φανατισμό και ιερή προσήλωση. Γνωρίζατε λοιπόν πως στις διπλανές παραγράφους ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι απαγορεύεται να τρώγονται τα θαλασσινά, το αρνάκι γάλακτος, οι κουκουβάγιες, οι γάτες, τα ποντίκια, οι κροκόδειλοι, επιτρέπεται όμως η καμηλοπάρδαλη; Απαγορεύεται το τατουάζ και το ψαλίδισμα της ανδρικής γενειάδας; Απαγορεύεται αυστηρά ο βιασμός νεαρών κοριτσιών στα χωράφια, αλλά, αν ποτέ συμβεί, πρέπει οι βιαστές το επόμενο πρωί να πάνε να τις αγοράσουν από τον μπαμπά τους και να τις παντρευτούνε; Υπάρχει ακόμη ένας κατάλογος με διαγνώσεις και θεραπείες ασθενειών και ρυπαρών καταστάσεων (στις οποίες περιλαμβάνεται η λέπρα, η άτακτη έμμηνος ρύση, ασθένειες των γεννητικών οργάνων και η λοχεία), οι οποίες κατά κανόνα καταλήγουν στη θυσία δια αποκεφαλισμού περιστεριών και ραντίσματος του τοίχου με το αίμα τους. Υπάρχει επίσης μια λίστα τιμωριών που επιβάλλονται για τους κλέφτες, τους απατεώνες, τους αγύρτες και τους εγκληματίες. Ειδικά για άθεους, φονιάδες και λοιπά υποκείμενα τονίζεται ότι «θανάτω θανατούσθαι», ενώ παρακάτω υπάρχει και το γνωστό ανατριχιαστικό «οφθαλμόν αντί οφθαλμού, οδόντα αντί οδόντος». Αυτός είναι ο θεός-δολοφόνος στον οποίο θέλουν – με το ζόρι – να πιστέψουμε;

Η έλευση του Χριστού αντικατέστησε όλες αυτές τις βαρβαρότητες με το νόμο της αγάπης και της αποδοχής. Γιατί λοιπόν τόση επιμονή με την καταδίκη της ανδρικής ομοφυλοφιλίας από την Παλαιά Διαθήκη; Αν η ομοφυλοφιλία «καταδικάστηκε» μέσα σε μισό στίχο, ολόκληρη σχεδόν η Καινή Διαθήκη κάνει σαφές ότι «δυσκολότερα θα περάσει καμήλα από την τρύπα της βελόνας, παρά ο πλούσιος στη Βασιλεία των Ουρανών.» Γιατί λοιπόν λυσσούν οι παπάδες με τους ομοφυλόφιλους και δεν κάνουν λόγο για την ταμπακιέρα; Μήπως η Βίβλος δεν είναι γι' αυτούς παρά ένα όργανο ώστε να στηρίξουν, ούτως ή άλλως, τις ειλημμένες αποφάσεις τους για όλα τα ζητήματα, εδραιώνοντας έτσι με θεολογικά επιχειρήματα την εξουσία τους; Δεν έχει περάσει δα και πολύς καιρός από τότε που οι βασιλιάδες κυβερνούσαν το λαό «ελέω Θεού» και ούτε έχει κανείς ξεχάσει την ξιπασμένη δικτατορία του αίματος της Καθολικής Εκκλησίας κατά τον Μεσαίωνα. Ποιος απείλησε με την Ιερά Εξέταση το Γαλιλαίο και τόσους άλλους επιστήμονες, γιατί η επιστημονική τους άποψη «αντέβαινε» στο... θεολογικά αποδεδειγμένο δόγμα ότι ο μικρός μας πλανήτης είναι το κέντρο όλου του σύμπαντος; Μήπως ήταν ένας ακόμη Αλάνθαστος Πάπας, σαν το σύγχρονο Αλάνθαστο Πάπα που με ένα φιρμάνι του υποστηρίζει ότι «η θεωρία της Μεγάλης Έκρηξης για την αρχή του σύμπαντος είναι σύμφωνη με... τα θεολογικά μας συμπεράσματα»; Γιατί ειρωνευόμαστε τα φιρμάνια που απαγορεύουν τη χρήση προφυλακτικού, αλλά κυριευόμαστε από ιερή έξαψη όταν οι παπάδες κυνηγούν τους ομοφυλόφιλους;

Οι γραφές και οι θρησκείες είναι το προκάλυμμα που θα καταφύγει αυτός που μισεί ή φοβάται τους ομοφυλόφιλους, όχι η αιτία και η δικαιολογία. Είναι λοιπόν μάταιο να αναζητάμε αποσπάσματα στις γραφές που θα μας δικαιώνουν, όπως είναι μάταιο να προσπαθούμε να πείσουμε κάποιον ξεροκέφαλο ότι το φεγγάρι δεν είναι φτιαγμένο από τυρί. Θα έπρεπε μήπως να ανακαλύψουμε τα κατάλληλα εδάφια ιερών βιβλίων που θα νομιμοποιούν την ομοφυλοφιλία μέσα στη χριστιανική θρησκεία, μέσα στον ιουδαϊσμό, τον μουσουλμανισμό, το βουδισμό, τον κομφουκιανισμό, τον ταοϊσμό και τον κάθε -ισμό από τους χιλιάδες που υπάρχουν; Χρειαζόμαστε θεολογικά δεκανίκια για να δούμε αυτό που μπορούμε να δούμε με τα μάτια μας; Κι αν δεν βρεθούν τέτοια εδάφια, θα πρέπει να υποστούμε τη μοίρα μας; Αν μια θρησκεία στη σημερινή εποχή κυνηγά τους ομοφυλόφιλους, ποιος βρίσκεται σε χειρότερη θέση: οι ομοφυλόφιλοι ή η ίδια η θρησκεία;

Η ύπαρξή μας – και η ύπαρξη κάθε ανθρώπου – δε δικαιώνεται ούτε από το Κατά Ιωάννην, ούτε απο κάποιο γονίδιο. Η δικαίωση της ύπαρξής μας είναι οι ίδιοι οι θαυμαστοί εαυτοί μας, που είναι τόσο μοναδικοί, τόσο αναντικατάστατοι, τόσο ανεπανάληπτοι, όσο και κάθε άνθρωπος πάνω στον πλανήτη.

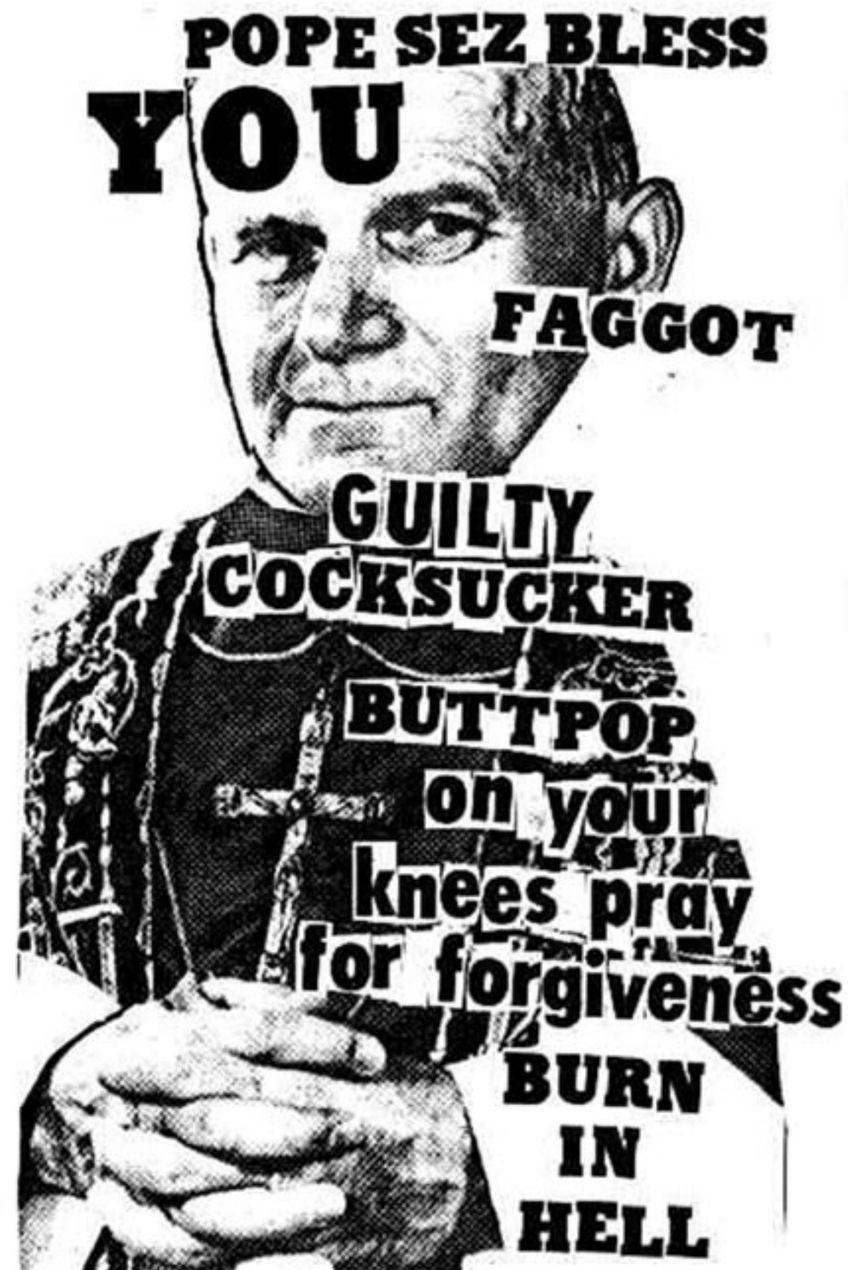

Ισλάμ

ο νέος μεσαίωνας;

Για εκατοντάδες εκατομμύρια ανθρώπων σε τμήματα της Μέσης Ανατολής, της Αφρικής και της Νοτιοανατολικής Ασίας, η άνοδος του Ισλαμικού φονταμενταλισμού σήμανε την έναρξη μιας εποχής θρησκευτικού σκοταδισμού και μη ανοχής. Η φιλελεύθερη, συμπονετική πτέρυγα του Ισλάμ – παρόλο που ακόμα έχει σημαντικό πλήθος πιστών – εξωθείται συνεχώς στην άμυνα και στην εξαφάνιση.

Το πάθος αυτού του σύγχρονου μουσουλμανικού εξτρεμισμού αντηχεί τον ζήλο του Μεσαίωνα στην Ευρώπη, όταν οι Χριστιανοί φονταμενταλιστές αφόριζαν φιλοσόφους και επιστήμονες ως αιρετικούς, βασάνιζαν τους άπιστους, έπνιγαν γυναίκες ως μάγισσες και έκαιγαν τους σοδομίτες στην πυρά.

Αρκετές εκατονταετηρίδες μετά την κατάρρευση της θεοκρατίας και την έλευση του Διαφωτισμού, λίγοι άνθρωποι θα πίστευαν ότι θα ήταν δυνατόν ο φασισμός των παπάδων να μπορεί κάνει μια μείζονα επανεμφάνιση. Κι όμως, όχι μόνο ο φασισμός επιστρέφει, αλλά και εξαπλώνεται.

Ένας 18χρονος γκέι άντρας, ο Neil Tubo, εκτελέστηκε στη Σαουδική Αραβία το 1995. Η οικογένειά του λέει ότι η δίκη του ήταν ένας γρίφος και ισχυρίζονται ότι συνελήφθη κατηγορούμενος για το βιασμό δύο γυναικών.

Η συγγραφέας Taslima Nasrin από το Μπανγκλαντές αναγκάστηκε να αυτοεξοριστεί στη Σουηδία το 1994 όταν καταδικάστηκε σε θάνατο από Μουσουλμάνους φονταμενταλιστές, επειδή είχε ζητήσει την αναθεώρηση του Ισλαμικού νόμου για να προστατευτούν τα δικαιώματα των γυναικών. Εκδίδοντας έναν φετφά εναντίον της Nasrin, προσέφεραν αμοιβή σε όποιον θα τη δολοφονούσε.

Στο γειτονικό Πακιστάν, ένα αναλφάβητο 14χρονο αγόρι, ο Salamat Masih, καταδικάστηκε σε θάνατο το 1994 γιατί υποτίθεται ότι είχε γράψει προσβλητικές φράσεις για τον Μωάμεθ στον τοίχο ενός τζαμιού. Παρόλο που σώθηκε την τελευταία στιγμή, αναγκάστηκε να ζητήσει άσυλο στη Γερμανία καθώς Ισλαμιστές απειλούσαν να τον κυνηγήσουν και να τον σκοτώσουν.

Στη νήσο Μιντανάο των Φιλιππίνων, παραστρατιωτικές μουσουλμανικές ομάδες τρομοκρατούν γκέι άντρες – χτυπώντας τους, διατάζοντάς τους να εγκαταλείψουν την περιοχή και απειλώντας τους με ευνουχισμό.

Το 1995, ισλαμιστές εξτρεμιστές στην Αλγερία εκτέλεσαν τη φεμινίστρια Nabila Diahnine. Προηγουμένως είχαν σκοτώσει τον διευθυντή θεάτρου Abdelkader Alloula. Αυτοί ήταν μόνο δύο από τους χιλιάδες που έχουν δολοφονηθεί από τους φονταμενταλιστές τα τελευταία τρία χρόνια. Άλλα θύματα περιλαμβάνουν φοιτητές και ακαδημαϊκούς που αρνούνται να μελετούν εντός ενός θρησκευτικού πλαισίου και δηnewsnewsμοσιογράφους που καταγράφουν την αλήθεια χωρίς λογοκρισία από τους φανατισμένους παπάδες.

Οι Αλγερινοί Ισλαμιστές διακατέχονται από ένα ιδιαίτερο μίσος για τις γυναίκες που αρνούνται να συμμορφωθούν στη μουσουλμανική παράδοση της υποταγής και της σεμνότητας. Γυναίκες που εργάζονται αντί να μένουν στο σπίτι και να περιμένουν τους συζύγους τους, ή που σπουδάζουν στο πανεπιστήμιο αντί να κοιτάνε τα παιδιά τους, αντιμετωπίζουν το θάνατο. Το ίδιο κι αυτές που φορούν μέικ-απ ή κοντές φούστες και πηγαίνουν σε μικτά σχολεία ή πισίνες. Κάθε γυναικεία συμπεριφορά που κηρύσσεται 'σκανδαλώδης' από τους παραστρατιωτικούς μπορεί να έχει θανάσιμες επιπτώσεις, όπως διαπίστωσε η 16χρονη Katia Bengana: δολοφονήθηκε με έναν πυροβολισμό, καθώς επέστρεφε σπίτι από το σχολείο της, γιατί αρνούταν να φορέσει το φερετζέ.

Ο κοινός στόχος που ενώνει τους Ισλαμιστές φονταμενταλιστές σε όλο τον κόσμο είναι η εγκαθίδρυση ενός θρησκευτικού κράτους όπου κάθε άποψη της ζωής θα καθορίζεται από τις αρχές του Κορανίου και της Μουσουλμανικής παράδοσης. Αυτό σημαίνει τη δημιουργία μιας πολιτείας όπου η ομοφυλοφιλία είναι παράνομη και τιμωρείται με θάνατο.

Οι ομοφυλοφιλικές σχέσεις είναι σήμερα παράνομες σε 26 Ισλαμικές χώρες: Αφγανιστάν, Αλγερία, Βοσνία, Ιράν, Ιορδανία, Καζακστάν, Κατάρ, Κιργικστάν, Κουβέιτ, Λίβανος, Λιβύη, Μαλαισία, Μαυριτανία, Μαρόκο, Μπαχρέιν, Μπανγκλαντές, Ομάν, Πακιστάν, Σαουδική Αραβία, Σουδάν, Συρία, Τατζικιστάν, Τυνησία, Τουρκμενιστάν, Ενωμένα Αραβικά Εμιράτα και Υεμένη. Το Ισλάμ έχει μια σημαντική και αυξανόμενη επιρροή στη Σενεγάλη, Νιγηρία, Τσαντ, Σομαλία, Τουρκία και στις νότιες Φιλιππίνες.

Μόνο τρεις Ισλαμικές χώρες δεν έχουν νόμους κατά της ομοφυλοφιλίας: Αίγυπτος, Ινδονησία και Ιράκ. Παρόλα αυτά, ακόμα και σε αυτές τις χώρες η κοινή γνώμη παραμένει εχθρική και οι γκέι υφίστανται κατά περιόδους διώξεις.

Από τις ισλαμικές χώρες που απαγορεύουν το ομοφυλοφιλικό σεξ, τον Ιράν, η Μαυριτανία, η Σαουδικά Αραβία, το Σουδάν και η Υεμένη εφαρμόζουν τη θανατική ποινή. Το Πακιστάν καθορίζει από δύο χρόνια μέχρι ισόβια φυλάκιση, συν μαστίγωμα. Στη Μαλαισία η μέγιστη ποινή είναι 20 χρόνια και στα Εμιράτα είναι 14. Το Μπανγκλαντές και η Λιβύη είναι σχετικά μετριοπαθείς, με ποινές φυλάκισης μόνο 7 και 5 χρόνια αντίστοιχα.

Το Ιράν είναι η πιο φανατική ομοφοβική χώρα του κόσμου. Από το 1980, όταν οι φανατικοί ανήλθαν στην εξουσία κάτω από την ηγεσία του Αγιατολαχ Χομεϊνί, πάνω από 4.000 λεσβίες και γκέι άντρες έχουν εκτελεστεί, σύμφωνα με εκτιμήσεις της ομάδας εξόριστων Ιρανών για τα δικαιώματα των ομοφυλόφιλων, Homan.

Στις αρχές της δεκαετίας του '80, για παράδειγμα, 70 άνθρωποι εκτελέστηκαν όταν αποπειράθηκαν να ιδρύσουν μια γκέι και λεσβιακή οργάνωση. Περίπου 100 ομοφυλόφιλοι καταδικάστηκαν σε θάνατο το 1992 έπειτα από επιδρομή σε ένα ιδιωτικό πάρτι.

Είναι διαβόητη η δυσκολία στην ακρίβεια όσον αφορά τον ακριβή αριθμό των ομοφυλόφιλων που έχουν εκτελεστεί γιατί μερικές εκτελέσεις γίνονται στα κρυφά, και οι συγγενείς των εκτελεσθέντων συχνά προσπαθούν να καλύψουν τα πραγματικά αίτια, λόγω του στιγματισμού που επιφέρει η ομοφυλοφιλία. Ένας άλλος παράγοντας που αποτρέπει μια ακριβή εκτίμηση είναι οι ψευδείς κατηγορίες για ομοφυλοφιλία του καθεστώτος στους πολιτικούς αντιπάλους του, σε μια απόπειρα να τους μειώσουν. Πλαστές κατηγορίες για ομοφυλοφιλία απαγγέλθηκαν ενάντια σε έναν Σουνίτη Μουσουλμάνο ηγέτη, τον Dr. Ali Mazaffarian, που εκτελέστηκε το 1992.

Οι μέθοδοι εκτέλεσης των λεσβιών και των γκέι στο Ιράν περιλαμβάνουν:

- αποκεφαλισμό με σπαθί
- κόψιμο στα δύο με σπαθί
- πετροβολισμό μέχρι θανάτου
- κάψιμο στην πυρά ενώ είναι ζωντανοί
- ρίξιμο ενώ είναι ζωντανοί από της κορυφή κάποιου βουνού ή από ένα ψηλό κτήριο

Η θανατική ποινή δεν εφαρμόζεται μόνο στη σοδομία, αλλά και στους καθ' υποτροπή παράνομους μικρότερων αδικημάτων, όπως ο αμοιβαίος αυνανισμός ή το τρίψιμο δύο κορμιών μεταξύ τους. Και μόνο το γεγονός ότι δύο άτομα του ίδιου φύλου βρίσκονται ξαπλωμένα γυμνά "χωρίς αναγκαιότητα", είναι έγκλημα τιμωρούμενο με 99 μαστιγώματα. Ένας άντρας που φιλά έναν άλλον, ακόμα και "χωρίς πόθο", δέχεται 60 μαστιγώματα. Τα μαστιγώματα αυτά μπορούν να προκαλέσουν μόνιμες βλάβες σε εσωτερικά όργανα, ακατάσχετες αιμορραγίες και μερικές φορές θάνατο.

Οι Ιρανικές αρχές κλιμάκωσαν τη σταυροφορία τους ενάντια στην ομοφυλοφιλία το 1990, με ένα κύμα δημόσιων εκτελέσεων. Την πρώτη μέρα των επιδρομών, τρεις γκέι άντρες αποκεφαλίστηκαν στην κεντρική πλατεία της Nahavand και δύο γυναίκες κατηγορούμενες για λεσβιασμό πετροβολήθηκαν μέχρι θανάτου στο Langrood. Αιτιολογώντας αυτούς τους φόνους, ο αρχιδικαστής του Ιράν, Morteza Moghadai, δήλωσε: "Η θρησκευτική

τιμωρία για την ποταπή πράξη της ομοφυλοφιλίας είναι θάνατος και για τους δύο.”

Παράλληλα, ο Αγιατολαχ Αλί Χαμενεΐ αποκήρυσσε “την ομοφυλοφιλία, ανδρική και γυναικεία”. Καταδίκασε τη Βρετανία και τις Ε.Π.Α. για προαγωγή των γκέι σχέσεων, ισχυριζόμενος ότι οι δύο χώρες είχαν νομιμοποιήσει γάμους μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου. Η ομοφυλοφιλία ήταν, είπε, σύμπτωμα της παρακμής και της διαφθοράς του δυτικού πολιτισμού.

Ο συνάδελφός του, Αγιατολαχ Μουσαβί-Αρντεμπίλι, απαίτησε την αυστηρή εφαρμογή των Ισλαμικών τιμωριών για την ομοφυλοφιλική συμπεριφορά. Περιγράφοντας τις διαδικασίες εκτέλεσης των ομοφυλόφιλων, είπε σε φοιτητές στο Πανεπιστήμιο της Τεχεράνης:

“Θα πρέπει να τον (την) αιχμαλωτίσουν, να τον κρατήσουν όρθιο, να τον κόψουν στα δύο με ένα σπαθί, είτε να τον αποκεφαλίσουν είτε να τον κόψουν αρχίζοντας από το λαιμό... μετά το θάνατό του να φέρουν κούτσουρα, να ανάψουν μια φωτιά, να βάλουν το πτώμα στα κούτσουρα, να τα ανάψουν και να το κάψουν. Ή θα έπρεπε να τον πάνε στην κορυφή ενός βουνού και να τον ρίξουν κάτω. Έπειτα τα τμήματα του πτώματος θα έπρεπε να συλλεχθούν και να καούν. Ή θα έπρεπε να σκάψουν μια τρύπα, να ανάψουν μια φωτιά στην τρύπα και να τον ρίξουν ζωντανό στη φωτιά. Δεν έχουμε τέτοιες τιμωρίες για άλλα αδικήματα”, καυχήθηκε ο Αγιατολαχ. “Δεν μπορεί να υπάρξει ούτε ελάχιστο δείγμα οίκτου ή συμπόνιας... Αινείτε τον Κύριο.”

Οι λεσβίες και οι γκέι άντρες που κατοικούν σε χώρες που δυναστεύονται από το Νέο Μεσαίωνα των Ισλαμιστών φανατικών δεν έχουν τη φιλελεύθερη πολυτέλεια της ανοχής του θρησκευτικού φανατισμού. Για αυτούς, τα πολιτικά ορθά επιχειρήματα της “πολιτισμικής ευαισθησίας” ισοδυναμούν με παράδοση στους εξτρεμιστές που θέτουν σε κίνδυνο την ελευθερία τους, ακόμα και τις ζωές τους.

Η πιο μεγαλη προκληση που προσφερει η Βιλβος σε γκέι και λεσβίες συγγραφείς φαίνεται πως είναι η διεκδίκηση εκείνων ακριβώς των κομματιών που δείχνουν να λογοκρίνουν τον ομοφυλοφιλικό έρωτα. Λίγοι συγγραφείς αυτής της κατηγορίας δεν είχαν στόχο να σοκάρουν επίτηδες τον ορθόδοξο αναγνώστη, όπως τότε που ο Marlowe υποτίθεται ότι υποστήριξε «πως ο Άγιος Ιωάννης ο Ευαγγελιστής ήταν σύντροφος στο κρεβάτι του Χριστού και πάντοτε έγερνε στον κόρφο του, πως τον χρησιμοποιούσε όπως οι αμαρτωλοί των Σοδόμων». Οι προκλήσεις που προσφέρουν στην κοινωνική οικοδόμηση της ομοφυλοφιλικής ταυτότητας τα κατατάσσουν ανάμεσα στα πιο αμφιλεγόμενα λογοτεχνικά κείμενα της Δύσης.

Σόδομα: Αν για τους αναγνώστες της «Κόλασης» του Δάντη, τα Σόδομα ήταν παραδοσιακά ο τόπος της σεξουαλικής και πνευματικής στειρότητας, για αμέτρητους άλλους υπήρξαν ο τόπος όπου θα δοκιμάζονταν οι σεξουαλικές νόρμες της κοινωνίας. Ελάχιστοι ηθικολόγοι είχαν τη θέληση να ρωτήσουν ευθέως αν η σοδομία ήταν «μια ικανή δικαιολογία» για μια τόσο ριζική πράξη όπως «το κάψιμο των Σοδόμων από το Θεό». Για τους περισσότερους, όπως ο Gore Vidal, η ιστορία των Σοδόμων χρησιμοποιείται για να τεθεί το ερώτημα: μήπως είναι προτιμότερο να είναι κανείς «καταραμένος» παρά να «σωθεί»;

40 μέρες στα Σόδομα

Στο απλούστερο επίπεδο, η αναπόληση της ιστορίας των Σοδόμων προσφέρει την γκαβλωτική ηδονή του συλλογισμού των υπερβολών και εκτροπών που είχαν επιφέρει την καταστροφή της. Στο βιβλίο του Marcel Proust «Sodom et Gomorrhe» (1922) ο αφηγητής δεν έχει καμιά αμφιβολία ότι οι ομοφυλόφιλοι «είναι μια καταραμένη ράτσα, γιατί το ιδανικό τους της ομορφιάς και η καλλιέργεια του πόθου τους περικλείουν επίσης μια πηγή ντροπής και έναν φόβο για τιμωρία». Αλλά αυτό βέβαια δεν τους σταματά από το να απολαμβάνουν το μπανιστήρι του Baron de Charlus καθώς κανονίζει έναν γκέι, τον χορό μεταξύ Albertine και Andree, ή τις λεπτομέρειες από τα καθέκαστα στο αρσενικό μπουρδέλο του Jupien. Ο αναγνώστης παγιδεύεται από την ηδονοβλεπτική ηδονή της ανάγνωσης του κειμένου του Proust: Η μη αναπαραγωγική σεξουαλικότητα ελκύει την περίεργη ματιά του αναγνώστη, αλλά, σε αντίθεση με τη γυναίκα του Λωτ, αυτός δεν μετατρέπεται σε στήλη άλατος.

Ακόμα πιο ανατρεπτικές για την «φυσιολογική» σεξουαλική ηθική είναι οι αντίστοιχες προσπάθειες του 18ου αιώνα. Αντιδρώντας στον σχολαστικισμό του 14ου αιώνα, που ταμπέλωσε τη σοδομία ως «αφύσικη», και στα επιχειρήματα ηθικολόγων, όπως ο Blackstone, που υποστήριζαν ότι «η φωνή της φύσης και της λογικής» καταδικάζει τη σοδομία, οι φιλελεύθεροι φυσιολάτρες του Διαφωτισμού γιόρταζαν το παράλογο δείχνοντας πόσο τεχνητές είναι στην πραγματικότητα οι κοινωνικές κατασκευές του «φυσιολογικού». Στο βιβλίο «Sodom, the Quintessence of Debauchery», ο βασιλιάς ενός έκφυλου κράτους απαγορεύει την κολπική συνουσία και θέτει ως παράγγελμα της ημέρας τη σοδομία, παροτρύνοντας του πάντες «να σπάσουν όλους τους προηγούμενους όρκους / και να κάνουν αυτό που ο έρωτας και η φύση δεν επιτρέπουν». Παρόλο που τα μέλη της αυλής του τελικά επανα-στατούν και τον αναγκάζουν να αποσύρει τη διαταγή του, στο βιβλίο ξεκινά μια ανοιχτή συζήτηση για τις ηδονές της πρωκτικής σε βάρος της κολπικής συνουσίας, εν μέσω εξωφρενικής σάτιρας υπέρ της πρώτης.

Η διασημότερη ιδιοποίηση του μύθου των Σοδόμων είναι μάλλον αυτή του Μαρκήσιου ντε Σαντ, του οποίου το «120 Μέρες στα Σόδομα» – γραμμένο το 1785 όταν ήταν φυλακισμένος στη Βαστίλλη – προσπαθεί εσκεμμένα να «εξοργίσει τόσο τους νόμους της Φύσης όσο και της θρησκείας». Τέσσερις άνδρες της ανώτατης κοινωνίας απομονώνονται σε έναν άγνωστο πύργο για μια μεγάλη χρονική περίοδο στη διάρκεια της οποίας «διεξαγόταν οτιδήποτε πρόστυχο είχε εφευρεθεί στα Σόδομα και στα Γόμορρα» σε σαράντα δύο θύματα του πόθου τους, αγόρια και κορίτσια. Ο Σαντ δομεί την αφήγησή του σύμφωνα με τα 150 «απλά», «σύνθετα», «ποινικά» και «δολοφονικά» πάθη που αφηγούνται και διαπράττονται, έχοντας σκοπό να αποκαλύψει τη φύση που η κοινωνία θα ήθελε να μείνει κρυφή.

Ο Σαντ υπήρξε μια ιδιαίτερα μεγάλη επιρροή για τους σύγχρονους «κήρυκες της αλήθειας» που αψηφούν τις κενές αξίες του συστήματος και τις άκαμπτες δομές της εξουσίας που επιχειρεί να ελέγξει την ατομική συμπεριφορά, υποτίθεται για το καλό της κοινωνίας, αλλά στην πραγματικότητα για να διαιωνίσει ένα διεφθαρμένο κατεστημένο. «Οτιδήποτε οι άλλοι άνθρωποι εκλαμβάνουν ως φανερό και το αποδέχονται, για μένα είναι δυσνόητο και επώδυνα ανοιχτό προς αμφισβήτηση» αναγνωρίζει νωρίς στη ζωή του ο Πιέρ Πάολο Παζολίνι. Η ταινία του «Σαλό: 120 Μέρες στα Σόδομα» (1975) ιδιοποιείται το μύθο των Σοδόμων ως έναν παραλληλισμό προς τον πολιτικό φασισμό από τον οποίο υπέφερε η Ιταλία καθώς αυτός ενηλικιωνόταν, και για τον ακόμα πιο σατανικό φασιστικό έλεγχο που η Ρωμαιοκαθολική εκκλησία και το κυβερνών Χριστιανοδημοκρατικό κόμμα εξασκούσαν σε κάθε τομέα της μεταπολεμικής Ιταλίας.

Ούτε όμως ο Απόστολος Παύλος ξέφυγε εύκολα από τα πυρά. Ο Παύλος, κι όχι ο Ιησούς, ήταν αυτός που επέκτεινε τις απόψεις του Λευιτικού σε βάρος των ομοφυλόφιλων στη Χριστιανική εποχή. Φέρνοντας σε αντίθεση το φόβο και την καχυποψία του Παύλου για την ηδονή με την αποδοχή από τον Ιησού των σεξουαλικά περιθωριοποιημένων δεν μπορούμε παρά να παρατηρήσουμε ότι «ο Ιησούς ήταν ένα άτομο, ο Παύλος άλλο. Η θρησκεία του Ιησού ήταν ένα πράγμα, η θρησκεία του Παύλου άλλο. Εκεί που ο Ιησούς υπήρξε σιωπηλός, ο Παύλος ήταν διακαής». Μερικοί ιερωμένοι ψυχολογικοί σύμβουλοι, οικείοι με την ψυχολογία του ομόφοβου που η έντονη γλώσσα του καλύπτει τα δικά του ομοερωτικά αισθήματα, είδαν στις επιστολές του Παύλου αποδείξεις ψυχοσεξουαλικής διαταραχής. Στο βιβλίο του Gore Vidal «Live from Golgotha» (1992) ο αφηγητής – ένα δεκαπεντάχρονο καλοπροικισμένο αγόρι που αργότερα θα εγγραφόταν στα ημερολόγια της εκκλησίας ως ο Άγιος Τιμόθεος – παραπονιέται για «διπλά μέτρα και σταθμά» του Παύλου: «επίσημα, μισούσε το σεξ μέσα και έξω από τον γάμο υποστηρίζοντας ότι σε έκανε ακάθαρτο στα μάτια του Θεού», αλλά ο ίδιος ο Παύλος ποτέ δεν σταμάτησε «να παίζει με το καυλί μου» ή με αυτά των άλλων νεαρών αγοριών.

Ο Vidal δεν είναι μόνος του όταν σκέφτεται πως ο βιβλικός Παύλος διαμαρτύρεται υπερβολικά. Με περισσότερο θυμωμένες προθέσεις, ο Παζολίνι σχεδίαζε την περίοδο του θανάτου του να γυρίσει μια ταινία που να υπονοεί ότι το «πνεύμα» που διαφώτισε τον βιβλικό Παύλο ήταν φαλλικό. Ο Παζολίνι, φυσικά, επιζητούσε τη δημόσια αντίδραση στα έργα του, η οποία στην περίπτωση αυτή θα ήταν πρωτοφανής. Έχει σημασία το γεγονός ότι το ένα από τα δύο μοναδικά κείμενα που δεν δημοσίευσε η εφημερίδα Corriere della Sera, στην εβδομαδιαία στήλη του, ήταν εκείνο στο οποίο επιτίθονταν στην αυτο-μισούμενη ομοφυλοφιλία του Παύλου.

Το Πάρτυ

ΜΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΕ ΣΧΕΔΙΑ
ΤΟ : ΙΑΠ

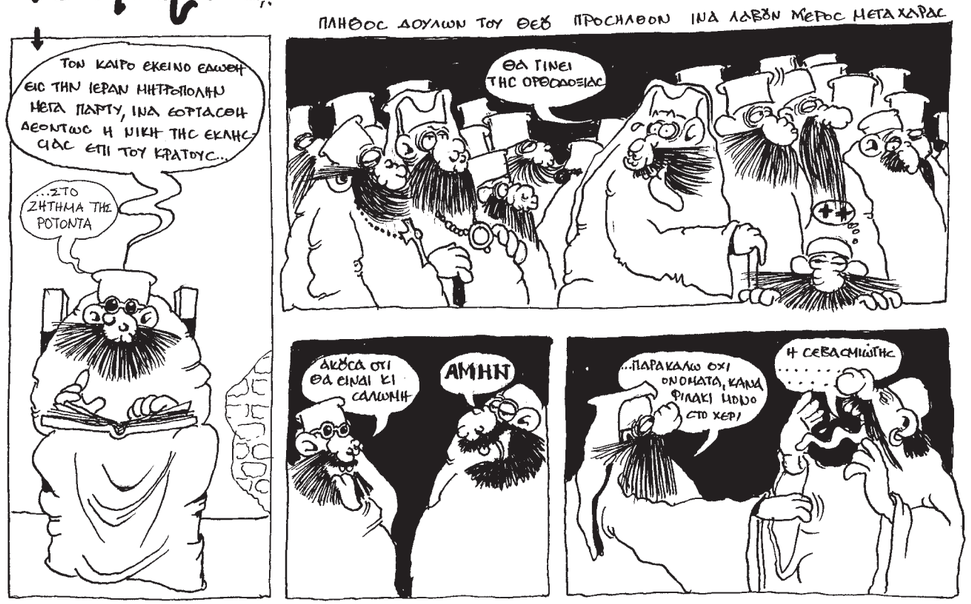

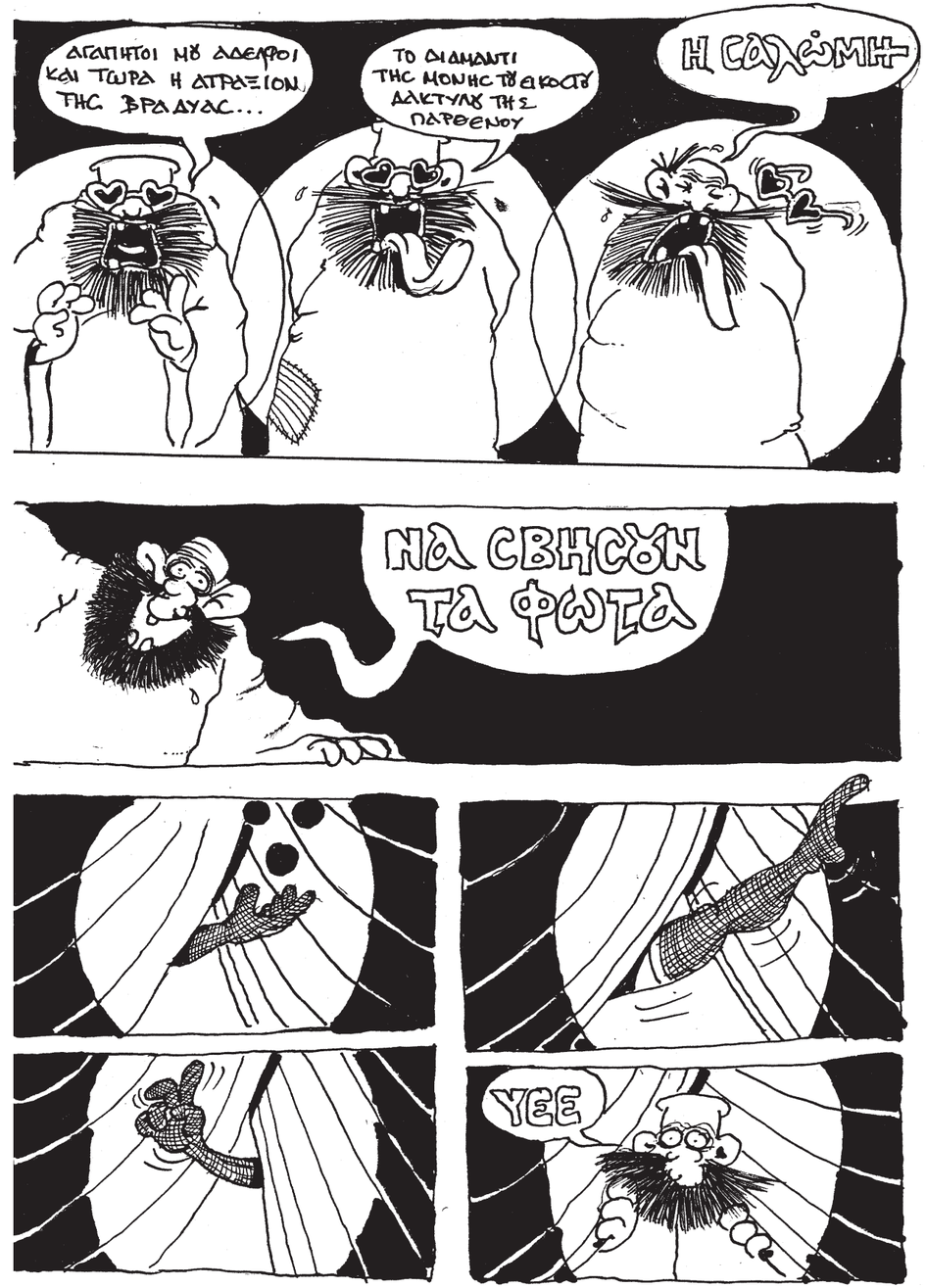

ΒΙΒΑ
ΟΙ ΓΕΝΙΛΙΑΙ ΠΑΫΣΑΙ...
ΧΙΚ
ΘΡΑ
ΚΑΝΕ, ΘΑ ΠΕΣΕΙΣ
ΑΝ ΔΕΝ ΤΙΜΩΡΗΘΟΥΜΕ ΤΩΡΑ ΔΕΝ ΘΑ ΤΙΜΩΡΗΘΟΥΜΕ ΠΟΤΕ
ΑΣ ΓΑΥΘΟΥΜΕ Κ ΑΣ Γ...
ΟΧΙ
ΘΕΕ ΜΟΥ Τι ΕΦΙΑΛΤΗΣ ΗΤΑΝ ΑΥΤΟΣ
ΤΕΛΟΣ

VI
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Ντίνος Χριστιανόπουλος

Πώς βλέπετε την τάση, σε κάθε συζήτηση που γίνεται για το αν οι ομοφυλόφιλοι μπορούν να προσφέρουν στην κοινωνία, να αναφέρονται ονόματα όπως π.χ. Χατζιδάκις, Τσαρούχης, Κουν, Χριστιανόπουλος, καθώς και πολλά άλλα; Σας κολακεύει ή σας ενοχλεί αυτό;
Δεν μ' αρέσει το όλο σκεπτικό της ερώτησης. Οι ομοφυλόφιλοι, εάν είναι ταλέντα σ' ένα χώρο καλλιτεχνικό, ούτως ή άλλως θα προσφέρουν. Εάν πάλι δεν είναι ταλέντα, θα προσφέρουν στον τομέα τους και στο επάγγελμά τους, ακόμη και αν δεν είναι ομοφυλόφιλοι. Ας πούμε, ένας καλός μαγαζάτορας που θέλει πραγματικά να δουλέψει, κάνει μια προσφορά στην κοινωνία, αλλά γι' αυτό δεν χρειάζεται να είναι ομοφυλόφιλος. Πάντως η συχνή μνεία του ονόματός μου, είτε γίνεται από θαυμασμό είτε γίνεται από κακοήθεια, με ενοχλεί.
Η αντίδρασή σας για κάποιες δουλειές του Χατζιδάκι είναι γνωστή. Όπως φαίνεται, ο Χατζιδάκις θαύμαζε τη δουλειά του Χριστιανόπουλου. Ο Χριστιανόπουλος θαυμάζει τη δουλειά του Χατζιδάκι;
Στο μεγάλο αφιέρωμα που έγινε για τον Χατζιδάκι, τα έχω γράψει όλα αυτά. Παλαιότερα, δεν έβλεπα με καλό μάτι τον Χατζιδάκι, όχι γιατί δεν άξιζε ή γιατί δεν ήταν σπουδαίος, αλλά γιατί εγώ είχα έναν προσανατολισμό προς το ορθόδοξο ρεμπέτικο που ο Χατζιδάκις δεν τον είχε. Ο Χατζιδάκις λίγο τα νέρωσε, λίγο τα θόλωσε για να φτιάξει άλλα σχήματα ωραία, αλλά εμένα μου ήταν αδιάφορα. Επομένως από πλευράς μου, εγώ δεν τα είχα καλά με το Χατζιδάκι.

Ο Χατζιδάκις όμως από μια περίοδο και μετά, ίσως από το 1979, με ανακάλυψε. Σιγά σιγά άρχισε να με θαυμάζει, και μάλιστα μου έχουν πει ότι είπε σε κάποιον στενό του φίλο ότι «ανακάλυψα το Χριστιανόπουλο πολύ αργά». Και πράγματι δεν πρόλαβε, τη δουλειά που έκανε επάνω στα ποιήματά μου την άφησε στη μέση. Αυτό το «πολύ αργά» σημαίνει ότι ίσως να μετάνιωσε για τη στενή του συνεργασία με τον Γκάτσο. Ο Γκάτσος ήταν μεγάλο όνομα, αλλά ενώ ξεκίνησε από καλός ποιητής, στο τέλος έγινε επαγγελματίας στιχουργός. Ζούσε δηλαδή από τα λεφτά που έπαιρνε από τα στιχάκια. Δεν μπορείς να συγκρίνεις τα στιχάκια ενός επαγγελματία στιχουργού με ποίηση ζωντανή και με κάποια ποιότητα. Έτσι ο Χατζηδάκις πλήρωσε ως ένα σημείο τα επίχειρα του να ζει στην Αθήνα, την ελεεινή Αθήνα που καταστρέφει ταλέντα στο πι και φι.
Όμως κάποτε κατατάσσατε τα τραγούδια του Χατζιδάκι σε τρεις κατηγορίες: σε απομιμήσεις του ρεμπέτικου, σε λαϊκότροπα με αφομοιωμένες τις ρεμπέτικες επιδράσεις και σε ξενότροπα που θυμίζουν γαλλικά τραγούδια. Τα «Τραγούδια της Αμαρτίας» σε ποια κατηγορία τα κατατάσσετε; Τι αισθάνεστε γι' αυτή τη δουλειά;
Αυτή η διαίρεση που έκανα είναι λίγο παλαιότερη και πρέπει να ομολογήσω ότι, σχεδόν απ' τα μισά και πέρα, ο Χατζιδάκις είχε διαμορφώσει ένα δικό του ύφος, πολύ δικό του, όπου αυτά τα παρακλάδια είχαν συγχωνευτεί όλα. Τα «Τραγούδια της Αμαρτίας» δεν αποτελούν παρά μια αξιοποίηση αυτού του συγκροτημένου πλέον ύφους του. Δεν ανήκουν σε κανένα από τα τρία παρακλάδια, ανήκουν στο δικό του στιλ, που από πολύ καιρό είχε αποκρυσταλλωθεί.
Πώς εξηγείτε τη δήλωση του Μάνου Χατζιδάκι ότι για τα «Τραγούδια της Αμαρτίας» έχει διαλέξει τα λιγότερο ομοφυλοφιλικά ποιήματά σας;
Βεβαίως αυτό σημαίνει πάρα πολλά. Υποψιάζομαι πως σημαίνει κάποια φοβία για τις πιέσεις και τις αντιδράσεις της κοινής γνώμης. Φοβούμαι δηλαδή ότι ο Χατζιδάκις κατά κάποιο τρόπο ήθελε να φανεί ότι αυτά προσπαθεί να τα ξεπεράσει και να αγκαλιάσει όλο το κοινωνικό σύνολο. Πάντως, αυτή τη φράση του τη βρίσκω για μένα προσβλητική.
Για τον ερμηνευτή των τραγουδιών Ανδρέα Καρακότα, ο Χατζιδάκις δηλώνει ότι δεν είναι ομοφυλόφιλος, ενώ κι ο ίδιος ο ερμηνευτής είπε στην «Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία»: «Στην αρχή είχα μια αμφιβολία για την ομοφυλοφιλική διάστασή τους. Όσο τα μελετάω όμως, βλέπω ότι η απόφασή μου [να τα τραγουδήσω] δικαιώνεται. Πιο πολύ με ήλκυσε η εξαιρετική ποιότητα της μουσικής.» Ενώ η συνεργάτιδά του στο πιάνο Ντόρα Μπακοπούλου δηλώνει ότι: «Και οι δύο συντελεστές του δίσκου είμαστε ετεροφυλόφιλοι.»
Κατ' αρχήν, αυτή η Μπακοπούλου, έκανε πολύ χυδαίες δηλώσεις, ότι αυτή και ο Καρακότα είναι ετεροφυλόφιλοι, και ότι αυτή δεν έχει σχέση μ' αυτά, αλλά από μεγάλη λατρεία για το Χατζιδάκι δέχτηκε να υποχωρήσει και να τα ερμηνεύσει. Ο Καρακότας απλώς σεκοντάρει προς αυτή τη νοοτροπία, η οποία ενδεχομένως και να καλλιεργήθηκε εκ μέρους του Χατζιδάκι για να τους πείσει να δεχτούν και να μη φοβηθούν. Ο Καρακότας είναι καλό παιδί, αλλά από τον τρόπο που μου μίλησε στο τηλέφωνο ο Χατζιδάκις γι' αυτόν υποψιάζομαι ότι τον είχε ερωτευτεί. Είναι άτομο χωρίς προσωπική γνώμη και αντίληψη, απλούστατα κάτι πήρε το αυτί του περί ομοφυλοφιλίας και είπε κι αυτός λογάκια που κατά κάποιο τρόπο επαναλαμβάνουν τα λόγια της Μπακοπούλου.

Αλλά το αστείο είναι ότι, ενώ παίρνουν και δίνουν τα περί ομοφυλόφιλων «τραγουδιών της αμαρτίας», ο Χατζιδάκις διάλεξε μόνο δύο τραγούδια εμφανώς ομοφυλοφιλικά, τα άλλα είναι εντελώς άσχετα. Όταν λέω «Έλα ν' ανταλλάξουμε κορμί και μοναξιά» σε ποιον το λέω; Και γιατί είναι ομοφυλόφιλο το τραγούδι; Το ίδιο ισχύει και για ολόκληρο το «Αδέσποτο γαϊδουράκι» (το οποίο είναι ένα τραγουδάκι σε επίπεδο δημοτικού σχολείου) καθώς και για τα πιο πολλά από τα υπόλοιπα. Ενώ λοιπόν ο Χατζιδάκις διάλεξε άψογα ποιήματα, κατατρύχεται από το φόβο ότι αυτά που κάνει είναι ομοφυλόφιλα, δηλαδή πέφτει στη γνωστή λούμπα, ότι η ιδιότητα του ποιητή χρωματίζει το ποίημα. Επηρεασμένοι από τα λεγόμενα του Χατζιδάκι, η Μπακοπούλου, ο Καρακότας και οι δημοσιογράφοι αρχίζουν να ψελλίζουν τα περί ομοφυλοφιλίας...
Ο Γιώργος Ιωάννου φιλοξενήθηκε στη «Διαγώνιο». Πολλά λέχθηκαν για τη διαμάχη σας. Στη «Διαγώνιο» επίσης φιλοξενήθηκε και ο ποιητής Αλέξης Ασλάνογλου, ο οποίος πέθανε πρόσφατα. Ποιες σκέψεις περνάνε απ' το μυαλό σας και ποιες μνήμες;
Ο Ιωάννου και ο Ασλάνογλου υπήρξαν βασικοί συνεργάτες της «Διαγωνίου». Μαζί συνεργαστήκαμε κατά την πρώτη πενταετία και δημιουργήσαμε και τον μύθο των τριών ερωτικών ποιητών. Δυστυχώς, από πολύ νωρίς αρχίσαμε να τρωγόμαστε μεταξύ μας. Εγώ είχα δυο χαρακτηριστικά που τους ερέθιζαν και τους δυο: Ήμουν καλύτερο ταλέντο από αυτούς και ήμουν αυστηρός κριτικός όχι μόνο για τους άλλους αλλά και γι' αυτούς. Παρόλο που τους έβγαζα τα βιβλία τους και τους δημοσίευα πρωτοσέλιδα τα ποιήματά τους, η όλη συμπεριφορά τους ενοχλούσε. Ο Ασλάνογλου με ήθελε δούλο του κι ο Ιωάννου με ζήλευε! Όταν είδαν ότι είχαν να κάνουν με σκληρό καρύδι ο Ιωάννου άρχισε να υπονομεύει τα πάντα. Πάντως, από όλη αυτή τη διαμά-

Η αποδυνάμωση του αντρισμού

Δεν είναι μόνο οι ντομάτες που έχασαν τη ντοματίλα τους και τα τριαντάφυλλα που έχασαν την ευωδιά τους. Είναι προπάντων τα αρσενικά που έχασαν τον αντρισμό τους. Όσο κι αν ψάχνω, δε βρίσκω πια ντραβαντισμένους. Στη θέση τους ξεφύτρωσαν αντράκια, ανίκανα για έρωτα και βιασμό. Κι οι άντρες οι αληθινοί, που ουτε γι' αστείο δε σε άφηναν να τους αγγίξεις από πίσω, αυτούς θαρρείς πως άνοιξε η γη και τους κατάπιε. Εδώ και είκοσι χρόνια, τίποτε άλλο δεν ακούς εκτός από «μαλάκας» και «ανώμαλος». Τόσο πολύ θεριέψανε αυτές οι λέξεις, που μες στα δάση τους φωλιάζουνε χιλιάδες φλώροι.

Κάποτε με απέλπιζε η κατάντια μου· τώρα με απελπίζει η κατάντια των αρσενικών. Με πιάνει φρίκη όταν σκέφτομαι πως η ανικανότητα προχώρησε παντού: στο στρατό, στις λαϊκές συνοικίες, ακόμα και στα χωριά. Αυτό λοιπόν ήταν το τιμημα της τόσης ελευθερίας;

Σε ένα λαϊκό φίλο

Μη βάζεις σε παρακαλώ, αρώματα.
Μ' αρέσει η μυρωδιά του κορμιού σου.
Πιο όμορφο άρωμα απ' τον ιδρώτα σου δεν έχει.
θέλω να γεύομαι την αρμύρα του στήθους σου,
να ρουφώ τη μοσκοβολιά της μασχάλης σου,
να μουσκεύω στην υγρασία των σκελιών σου.
Μη βάζεις, σε παρακαλώ, αρώματα.
Γιατί βιάζεσαι να ξεχάσεις το χωριό και το μηχανουργείο;
Τι τα θέλεις εσύ αυτά τα μοσχοσάπουνα;
θα σου χαλάσουν ύπουλα τον αντρισμό σου.
Μη βάζεις, σε παρακαλώ, αρώματα.
Μέσα σε χίλιους φλώρους είδα κι έπαθα να βρω έναν άντρα.
Μείνε λοιπόν αυτό που είσαι:
ένα αχάλαστο λαϊκό παιδί.

Το γλυκό

Μ' άρεζε και τον ήθελα. Το ίδιο κι εκείνος. Γι' αυτό, όταν ο πόχος μας ορίστηκε, σαν πιο παλιός, να μένει σε αντίσκηνα, κοιτάξαμε με κάθε τρόπο να βρεθούμε μαζί. Κι έτσι πλαγιάζαμε, βράδυ και μεσημέρι, πλάι πλάι. Το αίσθημά μας φούντωνε, μα ήμασταν κι οι δυο αναποφάσιστοι και δεν τολμούσαμε να κάνουμε αρχή.

Μια νύχτα θεοσκότεινη, μετά το σιωπητήριο, καθώς δεν έλεγα να κλείσω μάτι, ακούω τον Τάκη να μου λέει: «Η μάνα μού έστειλε γλυκό απ' το νησί. Θέλεις λιγάκι;» Μες στο σκοτάδι άπλωσε το χέρι του και από κάπου ξετρύπωσε το βάζο. Ύστερα βρήκε ένα κουταλάκι. Άνοιξε το βαζάκι, πήρε μια κουταλιά γλυκό και ψαχουλεύοντας το έβαλε στο στόμα μου. Ήταν τριαντάφυλλο βανίλια. Λιγώθηκα απ' τη γλύκα. «Αν με φιλήσει τώρα», έλεγα από μέσα μου, «δε θα αντέξω».

Ξάφνου, δεν ξέρω πώς, γλιστράει το κουταλάκι απ' το στόμα μου και πέφτει στο λαιμό μου. Αμέσως ένιωσα να χύνεται ένα ρυάκι που κολλούσε. Προσπάθησα να το αναχαιτίσω, όμως το μόνο που κατάφερα ήτανε να πασαλειφτώ ακόμη πιο πολύ· το μαξιλάρι κι η φανέλα μου έγιναν χάλια. Εκείνος στην αρχή θέλησε να με βοηθήσει, μα μες στην ταραχή του τού ξέφυγε το βάζο απ' τα χέρια· το τριαντάφυλλο πασάλειψε το στρώμα και τα όπλα μας, τις φόρμες και τα άρβυλα, ακόμη και το ημερολόγιό μου. Μέχρι και το αντίσκηνο κολνούσε απ' τα γλυκά. Πρώτος πετάχτηκε έξω φρενών ο Τάκης βλαστημώντας, και ακολούθησα κι εγώ. Μα, για κακή μας τύχη, στις βρύσες το νερό ήταν λιγοστό. Μες στο πυκνό σκοτάδι αρχίσαμε το πλύσιμο, ενώ ο θαλαμοφύλακας, που μας μυρίστηκε, κρατούσε την κοιλιά του από τα γέλια. Μια νύχτα ολόκληρη πλέναμε και πλενόμασταν, πηγαίναμε κι ερχόμασταν, μα η μπουγάδα τελειωμό δεν είχε. Ξημέρωνε, κι εμείς ακόμη δύσθυμοι στις βρύσες, και χώρια η πλάκα που θα έσπαναν οι άλλοι το πρωί, όταν θα έβλεπαν τα χάλια μας.

Από τότε μου μπήκε η ιδέα πως κάθε γλύκα και σορόπι, όσο αθώα κι αν αρχίζει, τελειώνει πάντα άσχημα.

χη, εγώ βγήκα ωφελημένος, γιατί υπήρξα και βρισμένος και συκοφαντημένος. Καλύτερα να δέχεσαι χαστούκια παρά να τα δίνεις σύ. Πάντως, πέρα από ζητήματα χαρακτήρα, υπήρξαν και οι δύο εξαιρετικά ταλέντα.

Ποια είναι η γνώμη σας για τα σχόλια του πρώην διευθυντή της ΕΤ-3, Ηλία Κουτσούκου, για σας προσωπικά και για τους ομοφυλόφιλους γενικά, ότι δηλαδή «Γουστάρω ομοφυλόφιλους όπως ο ποιητής Ντίνος Χριστιανόπουλος που ταλαιπωρήθηκε μια ζωή και είναι γενναίος άντρας. Και δεν πήρε ποτέ χρήματα από κανένα πούστη. Ποτέ! Ούτε προσκύνησε κανένα! Τον εκτιμώ, τον λατρεύω, είναι γενναίος άντρας.»

Εκείνο που με ενδιαφέρει είναι να σχολιάσω τις δηλώσεις του Κουτσούκου σε αντιπαραβολή με τις δηλώσεις της Μπακοπούλου. Ο Κουτσούκος για να βρίσει τους ομοφυλόφιλους και για να φανεί τάχα ότι είναι και υπεράνω, βρίσκει ένα αντιστηριγμα: έμενα. Δηλαδή, λέει ότι όλοι αυτοί είναι εξώλης και προώλης, αλλά το Χριστιανόπουλο τον παραδέχεται, είναι άντρας. Η Μπακοπούλου λέει περίπου τα ίδια πράγματα μεταφερμένα στο Χατζιδάκι. Λέει δηλαδή ότι αυτή δεν έχει καμία σχέση με τους ομοφυλόφιλους κι ότι ποτέ δεν φανταζόταν ότι θα ερμήνευε ομοφυλόφιλα τραγούδια· αυτό το έκανε για χατίρι του Χατζιδάκι, γιατί ο Χατζιδάκις είναι άντρας, ενώ ο Χριστιανόπουλος είναι αυτός που λερώνει τα τραγούδια του Χατζιδάκι με την ομοφυλοφιλία του.

Τόσο ο Κουτσούκος όσο και η Μπακοπούλου λένε τα ίδια αλλάζοντας μόνο τα πρόσωπα. Και φυσικά, για τον ένα είμαι άντρας και για την άλλη είμαι αποδιοπομπαίος. Τελικά, με τις δηλώσεις τους μας έδειξαν και οι δυο ότι τους τρώει από μέσα τους φριχτό σκουλίκι.

Στην προσπάθειά τους οι άνθρωποι να χτίσουν τη ζωή τους όπως τη θέλουν, αντιμετωπίζουν ορισμένες δυσκολίες. Τι πιστεύετε εσείς; Ο ομοφυλόφιλοι πρέπει να διεκδικούν σε προσωπικό και σε συλλογικό επίπεδο αυτό που θέλουν; Ποια η άποψή σας γενικότερα για το ομοφυλοφιλικό κίνημα;

Για τα ομοφυλοφιλικά κινήματα θέλετε να πείτε, γιατί κάθε ομάδα έχει τόσο μεγάλες αποκλίσεις ώστε δεν μπορούμε να μιλάμε για κίνημα. Αυτή, βέβαια, είναι μια πολύ σοβαρή ερώτηση που ξεπερνάει τις ανθρώπινες σχέσεις και μπαίνει στην ουσία του θέματος. Εδώ πρέπει να κάνουμε τον εξής διαχωρισμό: Ό, τι κι αν σκέφτομαι και αν περνάει από το νου μου, αφορά εμένα προσωπικά, δηλαδή ποτέ δεν διανοήθηκα να το κάνω κήρυγμα ή να προσεταιριστώ τους άλλους. Πάντως, έχω κι εγώ τις αρχές μου και τον δικό μου κώδικα ηθικής. Αυτά σας τα είπα τότε στην ημερίδα που κάνατε [Ημερίδα «Ομοφυλοφιλία και Κοινωνία», εκδήλωση της Ο.Π.Ο.Θ. το 1991], και μάλιστα σας έδωσα και μερικές συμβουλές δηλαδή να μην κουνιέστε πολύ στο δρόμο, να μην είστε πολύ προκλητικοί, κι ότι μπορεί μέσα σε όλα αυτά τα πάθη να υπάρξει αξιοπρέπεια. Άλλωστε, γιατί ο ομοφυλόφιλος πρέπει να καταλήξει στην πουτανιά; Και πολλά άλλα.

Τώρα, το μεγάλο και κρίσιμο ερώτημα είναι ο συλλογικός αγώνας, αν πρέπει ή δεν πρέπει να γίνεται. Προσωπικά, είμαι εναντίον κάθε συλλογικής προσπάθειας, αλλά έχω και τις αμφιβολίες μου. Εδώ κουνιούνται οι πάντες για να πετύχουν συλλογικά, συνδικαλιστικά, εταιρικά – όπως θέλετε – κάποια δικαιώματα στη ζωή, και γιατί να μην κουνηθείτε κι εσείς; Αλλά έχω φόβους γι' αυτή τη συλλογικότητα, χώρια που νομίζω ότι η ομοφυλοφιλία είναι πρόβλημα ατομικό και όχι κοινωνικό.

Βλέπω λοιπόν το εξής: Εάν αποφασίσεις να αντιμετωπίσεις όλα τα ζητήματά σου μόνος σου, θέλει μεγάλο αγώνα, θέλει πολύ ηρωισμό, είναι σαν να είσαι ολομόναχος και να τα βάζεις με όλους. Αν όμως αποφασίσεις να τα αντιμετωπίσεις συλλογικά, τα πράγματα γίνονται εύκολα, κάποιοι άλλοι αγωνίζονται για 'σένα και, ενδεχομένως, από αυτόν τον αγώνα να βγουν κάποια οφέλη.

Από την άλλη μεριά, αν αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα έτσι, μπαίνουμε στους κινδύνους της συλλογικής πορείας και ηγεσίας που κι αυτά δεν είναι λογάκια, τα είδαμε και τα ζήσαμε. Το ΑΚΟΕ γιατί έφτασε σ' αυτά τα χάλια; Γιατί κάποιοι έξυπνοι, π.χ. Βαλλιανάτος, μπήκαν για να το εκμεταλλευθούν προς ίδιον όφελος, επομένως μια συλλογική πορεία έχει ακριβώς τα ίδια χαρακτηριστικά που έχει ένα κόμμα. Ένα κόμμα άλλα μπορεί να υπόσχεται προεκλογικά και άλλα να πράξει μετεκλογικά. Όχι μόνο μπορεί να αλλάξει ιδεολογική γραμμή και να ανατρέψει όλους τους προγραμματισμούς του, αλλά μπορεί, φερ' ειπείν, να σου λέει ότι δεν θα συνεργαστώ με τον τάδε και αμέσως μετά τις εκλογές συνεργάζεται. Ένα παράδειγμα: Η χούντα θέλησε κάποτε να πατάξει την ομοφυλοφιλία, αλλά σε λίγο το βούλωσε εντελώς γιατί διεπίστωσε ότι πολλά στελέχη της ήταν ομοφυλόφιλοι. Ο Λεχ Βαλέσα, ο οποίος έταξε λαγούς με πετραχήλια στην Πολωνία και τους έλεγε ότι όλες οι ομάδες θα απολαμβάνουν την ελευθερία τους, μόλις έγινε πρόεδρος ήθελε να πνίξει στη Βαλτική Θάλασσα όλους τους ομοφυλόφιλους. Στην κομμουνιστική επανάσταση ο Λένιν συμπαθούσε τους ομοφυλόφιλους και αμέσως μετά ο Στάλιν, χειρότερα κι από το Χίτλερ, τους έστελνε στις εξορίες και τα ψυχιατρικά ιδρύματα. Φοβούμαι τους συλλογικούς αγώνες γιατί εύκολα μετατρέπονται σε κάτι άλλο και σένα σε αφήνουν στα κρύα του λουτρού.

Αλλά έχω και μια τρίτη, εξίσου σοβαρή, ένσταση. Ας πούμε ότι η συλλογική προσπάθεια αποδίδει. Τι ακριβώς αποδίδει; Το πιο συγκεκριμένο και σαφές που μπορεί να αποδώσει μια συλλογική προσπάθεια είναι να πιεσθεί η κυβέρνηση να ψηφίσει και να εφαρμόσει μια σειρά από νόμους, τους γνωστούς νόμους για ελευθερία στους ομοφυλόφιλους, συζυγικά ζευγάρια, συντάξεις, κτλ. Αυτό είναι τελικά το αιτούμενο; Να ψηφιστούν κάποιοι νόμοι και από αυτούς τους νόμους κάποιοι να ωφεληθούν; Ή μήπως το αιτούμενο είναι μια εσωτερική πορεία της προσωπικότητας του ανθρώπου, ο οποίος θα βελτιωθεί και θα καλυτερέψει ανάλογα με το βαθμό που μπόρεσε να αγωνιστεί για να αντιμετωπίσει τα ηθικά προβλήματά του; Θυμάστε στο συνέδριό σας [Φεβρουάριος 1991] που βγήκε ένας και μου είπε «μα εγώ θέλω να είμαι ελεύθερος να βγαίνω στο δρόμο αγκαλιασμένος με το φίλο μου » κι εγώ του είπα «όχι, να πας να κλειστείς σ' ένα δωμάτιο, γιατί έτσι σκανδαλίζεις τον κόσμο». Δηλαδή, σε τελική ανάλυση, όλοι αυτοί ο νόμοι που ζητούμε από τις κυβερνήσεις είναι για να μπορούμε να κάνουμε ό,τι θέλουμε. Αλλά τι πραγματικά θέλουμε; Το σκεφτήκατε; Θέλουμε πουτανιά, και το δίλημμα είναι: έρωτα ή πουτανιά; Και επιπλέον, θέλεις δικαιώματα ή σέβεσαι υποχρεώσεις; Άλλωστε, και με τις γυναίκες το ίδιο δε γίνεται; Δηλαδή μια γυναίκα για να χαρεί τον έρωτα πρέπει να γίνει πουτάνα; Αποκλείεται μέσα σε πλαίσιο κοσμιότητας να ζήσει και να απολαύσει αυτό το πράγμα; Και σ' αυτό το σημείο, εγώ κλωτσώ αγρίως, δηλαδή, η αυτογνωσία σημαίνει αυτοσεβασμό, ο αυτοσεβασμός σημαίνει ότι δεν απαιτώ δικαιώματα, αλλά και δεν ξεχνώ υποχρεώσεις, και σ' αυτό βρίσκω μια ισορροπία. Ενώ αυτά που ζητώ να πετύχω συλλογικά είναι μόνο παροχές. Επομένως, φτάνουμε στο τέλος ενός φαύλου κύκλου. Εάν πολλοί δεν έχουν αντίληψη ότι όντως δημιουργείται φαύλος κύκλος, εγώ αυτό το φοβούμαι κάθε μέρα. Γιατί λοιπόν να γίνω το υποχείριο κάποιας αμφίβολης ηγεσίας, η οποία υπόσχεται κοινωνικούς αγώνες για να αποκτήσω μερικά δικαιώματα επιπλέον και να μην αγωνιστώ μόνος μου για να πετύχω την υπαρξιακή μου ισορροπία μέσα στην κοινωνική μου ζωή;

Τι θα γίνει αν αποφασίσεις να παρακάμψεις την ηγεσία και να αγωνιστείς ατομικά; Θα γλιτώσεις από κάθε εκμετάλλευση της ηγεσίας σου, θα γλιτώσεις από κάθε παραφθορά και αλλοίωση της προσωπικότητάς σου. Επιπλέον, θα αντιληφθείς ότι εκείνο που χρειάζεται δεν είναι ο συνδικαλισμός αλλά η ηθική παιδεία. Εδώ την πατούν οι πιο πολλοί. Οι πιο πολλές αδελφές που γνώρισα, ήταν ηθικά ανερμάτιστες και απαράδεκτες. Τα τεκνά ήταν πιο σεμνά.

Έτσι φτάσαμε στο κέντρο του ζητήματος: Ζητάτε κοινωνική και συλλογική προσπάθεια, εκεί που οφείλατε να ρωτήσετε τον εαυτό σας, αν έχετε ηθική παιδεία ώστε να τα βγάλετε πέρα μόνοι σας.

Έχω λοιπόν μια θεωρία, η οποία μεταθέτει το πρόβλημα από την κοινωνική δραστηριότητα στην ηθική βελτίωση του ίδιου του ατόμου, δηλαδή το θεωρώ καθαρά υπαρξιακό και όχι κοινωνικό πρόβλημα. Αν αυτή η θεωρία μου για σας είναι ξεπερασμένη, για μένα είναι καλή. Επειδή, όπως σας είπα, έχω αρκετές επαφές με την Αμερική, βλέπω ότι και εκεί το κίνημα των gay υποχωρεί, αρχίζουν και προβληματίζονται αυτοί που ξεκίνησαν να παλέψουν με πολλή βεβαιότητα. Εγώ ήμουν από τους πρώτους που αποδοκίμασαν το κίνημα gay διότι θεωρώ πολύ φτηνή λύση το να μου κάνεις ό,τι σου κάνω. Τώρα λοιπόν αρχίζουν και το σκέφτονται πολύ αν αυτό το κίνημα απέδωσε, δεδομένου ότι δεν απέδωσε παρά μόνο κάποιους νόμους. Είναι γεγονός, ιδίως στον Καναδά όπως ξέρετε, αλλά και στη Σουηδία, ότι έχουν γίνει πολλά, όμως απ' την άλλη μεριά, πόσους βοήθησε αυτό το κίνημα να βελτιωθούν ηθικά; Τα ζευγάρια που ζούνε ωραία και σεμνά είναι πολύ λίγα. Αντίθετα, οι πιο πολλοί εξακολουθούν να κουνιούνται θλιβερά – και έτσι θα φάν τη ζωή τους.

Παρ' όλα αυτά, τις συλλογικές προσπάθειες που έχουν σκοπό περισσότερο τη δημιουργία πώς τις βλέπετε;

Όταν λέω ότι είμαι εναντίον των συλλογικών εκδηλώσεων ή κινητοποιήσεων, εννοώ πάντοτε μεγάλα σωματεία, οργανωμένα, αναγνωρισμένα, με συνδικαλιστική νοοτροπία, με διοικητικό συμβούλιο, με γραφεία και fax. Τη δική σας εφημερίδα τη θεωρώ έκφραση μιας μικρής ομάδας που κι αυτή με τις μικρές τις δυνάμεις θέλει να παλέψει, κάτι να κάνει, κάτι να πει. Αυτά τα δέχομαι περισσότερο. Δηλαδή όσο η ομάδα είναι μικρότερη ή και δεν υπάρχει ομάδα, τόσο το καλύτερο. Επομένως εσείς, αν η ερώτηση έχει ως τελικό στόχο την έκδοση του «Πόθου», να εξακολουθήσετε να το βγάζετε, ωραίο είναι, κι όσο πιο πολύ μπορείτε να βελτιώσετε τα περιεχόμενά του, χωρίς πολλές ιδεολογικές εξαγγελίες και θεωρητικοποιήσεις, τόσο το καλύτερο. Στο κάτω κάτω, θα έχετε το κέρδος ότι κάνετε ένα μικρό αγώνα, κάτι που δεν το κάνει ο καθένας. Για να βγει ένα περιοδικό θέλει να μην είσαι χαραμοφάης και να έχεις και κάποιο πιστεύω.

Το ΑΚΟΕ όμως απέτρεψε, σε συνεργασία με επωνύμους από το εσωτερικό και το εξωτερικό, το να ψηφιστεί ο νόμος «Περί Αφροδισίων» από την κυβέρνηση της Ν.Δ. το 1976–77.

Οι νόμοι βαστούν περίπου μια σεζόν. Μόλις φανεί ότι είναι λίγο γελοίοι ή αντενδείκνυνται, παύει η ισχύς τους, ακόμα και χωρίς να αποσυρθούν. Απόδειξη ότι έχουμε 40.000 νόμους κι απ' αυτούς δεν λειτουργούν ούτε οι 4.000. Επομένως, κι αν είχε ψηφιστεί εκείνος ο νόμος, κάποιοι για λίγο θα είχαν ταλαιπωρηθεί και μετά θα είχαμε φτάσει στην ίδια κατάσταση. Αλλά έστω, όταν ένα σωματείο πετυχαίνει κάτι, το οποίο είναι καλό και χρήσιμο κι ωφέλιμο για όλους, αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να το ακολουθήσουμε παρατώντας τη δική μας στάση και τακτική.

Μια και μιλάμε για το ομοφυλοφιλικό κίνημα, θα ήθελα το σχόλιό σας για κάτι που αναφέρεται σ' ένα πρόσφατο κείμενο: «Αν ορίζουμε ως κίνημα κάθε δραστηριότητα, ακόμη και των μεμονωμένων και ασυντόνιστων μεταξύ τους, μη συνεργαζόμενων πολιτών, τότε ως προς τη Θεσσαλονίκη θα πρέπει να καταγράψουμε τις κεκαλυμμένες ομοφυλοφιλικές αναφορές του Ντίνου Χριστιανόπουλου στο συγγραφικό του έργο (μετά την πτώση της χούντας) και τις ανοιχτές καταγραμμένες πλευρες της ομοφυλοφιλικής πράξης (παρκόβιας) και προσέγγισης των διηγημάτων του Γιάννη Παλαμιώτη μέχρι και τις αρχές του 1980.»

Προσωπικά, δεν θεωρώ ως «κίνημα» αλλά μόνο ως ατομική έκφραση τη λογοτεχνική δημιουργία. Επομένως το απόσπασμα που μου αναφέρατε δεν το βρίσκω σωστό, ούτε μου αρέσει να με συνδέουν με τις δραστηριότητες κάποιων ομάδων.

Ποια είναι η άποψή σας (α) για τον γάμο ομοφυλόφιλων στις εκκλησίες, (β) για τη νομική κατοχύρωση της συμβίωσης και (γ) για την υιοθεσία παιδιών από ομοφυλόφιλους ή ομοφυλόφιλα ζευγάρια ή και γενικά από μεμονωμένα άτομα; (όπως π.χ. ο Χατζιδάκις που είχε υιοθετήσει παιδί.)

Είμαι εναντίον κάθε συμβίωσης και κάθε γάμου. Και όσο για την υιοθεσία, μου είναι αδιάφορο.

Πάντως, λαχταράτε γάμο αυτού του είδους, να ξέρετε ότι ο γάμος δεν είναι και τόσο αθώο πράγμα. Ο γάμος είναι ένα σύμπλεγμα από αδιέξοδα, που το ξέρουμε πολύ καλά από τους κανονικούς γάμους. Λοιπόν, και στους ομοφυλόφιλους γάμους τα προβλήματα είναι φρικτά. Και γιατί, αλήθεια, σας ενδιαφέρει τόσο πολύ η νομοθετική κατοχύρωση; Γιατί τα θέλετε όλα κονφορμιστικά; Άσχημη είναι και λίγη παρανομία;

Τα ποιήματά σας μιλούν συχνά για μοναξιά. Παρ' όλα αυτά, δεν καλοβλέπετε την ύπαρξη γκέι ζευγαριών.

Τι σχέση έχει η μοναξιά και τα γκέι ζευγάρια; Κατ' αρχήν, εγώ θα μιλούσα για δύο είδη ζευγαριών. Για ζευγάρια με διεστραμμένους έρωτες και για ζευγάρια γκέι. Για μένα είναι δύο διαφορετικά πράγματα. Φυσικά, αυτό που λεμε μοναξιά είναι η ατμόσφαιρα που πλανιέται γύρω μας και την αναπνέουμε είτε θέλουμε είτε όχι. Δηλαδή, και μόνος μου να είμαι έχω μοναξιά, και με φίλο να είμαι πάλι έχω μοναξιά. Δεν είναι, δηλαδή, αστείο να νομίζουμε ό,τι επειδή βρήκαμε ένα φίλο, δέσαμε το γάιδαρο; Ούτε ο γάιδαρος δένεται, ούτε γάιδαρος υπάρχει· υπάρχει μόνο η μοναξιά που εμφυλοχωρεί σε όλες ανεξαιρέτως τις καταστάσεις.

Έχετε γράψει ένα ποίημα, την «Αγκίδα», για τη δολοφονία του Δαμπράκη, που λέει ότι ενώ οι αντρες τρώνε ξύλο για τα ιδανικά τους, ο Χριστιανόπουλος τρέχει για έρωτα στα λιβάδια; Είναι τελικά οι ομοφυλόφιλοι απολίτικοι;

Είναι ένα ποίημα που συσχετίζει πολιτικές καταστάσεις με ατομικούς έρωτες. Αυτοί οι ατομικοί έρωτες θα μπορούσαν να μην είναι διεστραμμένοι και ο παρονομαστής τους να είναι πάλι ο ίδιος. Το θέμα είναι ότι εγώ μιλώ απολύτως για λογαριασμό μου και δεν γενικεύω. Απ' τη στιγμή λοιπόν που οι άλλοι αγωνίζονται για τα ιδανικά τους με πολιτικές διαδηλώσεις, ενώ εγώ τρέχω και κάνω τσαϊράδες για έρωτες, ε, έρχεται μια στιγμή που ντρέπομαι. Το ότι ντρέπομαι είναι μια εξομολόγηση ενός ανθρώπου που ασχολείται μόνο με τον έρωτα και όχι με την πολιτική, πάντως δεν γενικεύει αλλά εκφράζει την αλήθεια μιας στιγμής. Ο Καβάφης λέει κάτι πολύ ωραίο, ότι το ποίημα βγαίνει πάντα από μια συγκεκριμένη στιγμή και η ισχύς του πολλές φορές είναι εντελώς περιορισμένη, δηλαδή όποιοι το καθολικεύουν και το γενικεύουν, δεν κάνουν καλά.

Πιστεύετε ότι όλοι οι γνωστοί ομοφυλόφιλοι – ειδικά οι πνευματικοί άνθρωποι – έχουν μια ακαταδεξιά και μια περιφρόνηση; Μήπως κατά μια έννοια όλοι αυτοί σιγά σιγά αρχίζουν να συμπεριφέρονται σαν τραβεστί; Για να αντιμετωπίζουν δηλαδή τα σκληρά σχόλια και γενικά τη σκληρή τους αντιμετώπιση από την κοινωνία, αρχίζουν και οι ίδιοι να γίνονται πιο σκληροί με τους γύρω τους; Μ' άλλα λόγια, αρχίζουν να κράζουν κι αυτοί;

Αυτό πάλι χρειάζεται μια ολοκληρη πραγματεία για απάντηση. Μην ξεχνάτε ότι η συμπεριφορά από άτομο σε άτομο διαφέρει. Επομένως, όσοι είναι οι ομοφυλόφιλοι, τόσες είναι και οι συμπεριφορές. Αν, παρά ταύτα, κάποιοι ομοφυλόφιλοι συναντιούνται σε μια σκλήρυνση στάσης, αυτό μπορεί να οφείλεται είτε σε συγκεκαλυμμένο φόβο, είτε στο ότι βλέποντας πόση εξευτέλιση τους περιμένει, αποφασίζουν να γίνουν πολύ καθωσπρέπει ή να περιχαρακώσουν τον εαυτό τους με μια κάποια αυστηρότητα. Ως ατομικές λύσεις που τις υιοθετούν ορισμένοι, είναι θεμιτές (αν και εμένα δε μου αρέσουν). Πάντως, εάν ενοχλούνε..., μα ενοχλούν και οι εντελώς αντίθετες καταστάσεις.

Πώς χαρακτηρίζετε το γεγονός ότι στις μέρες μας πολύ έντεχνα και ύπουλα ταυτίζονται από τα ΜΜΕ η ομοφυλοφιλία και η παιδεραστία με την πορνεία και το σωματεμπόριο;

Δεν παρακολουθώ ούτε εφημερίδες, ούτε ραδιόφωνο, ούτε τηλεόραση. Βρίσκω πολύ φυσικό οι άνθρωποι που έχουν τόσες προκαταλήψεις, να φτάνουν σ' αυτή την ταύτιση, διότι η κοινωνία βιάζεται να εμπεδώσει τις προκαταλήψεις της στηριγμένη στα κακά παραδείγματα και εθελοτυφλεί στα καλά.

Συνδέετε τον αντρισμό και την αρρενωπότητα με τον στρατό; Τι αντιπροσωπευει ο στρατός για σας; Πιστεύετε στην υποχρεωτική στράτευση;

Πολλά ρωτάς, βρε παιδάκι μου, θα βγει μυθιστόρημα στο τέλος. Το αν πρέπει να υπάρχει στρατός και να στρατευόμαστε, είναι εντελώς άλλο θέμα, είναι θέμα εθνικό, που καίει, όταν μάλιστα δίπλα μας έχουμε τους Τουρκαλάδες. Όσο για το πρώτο σκέλος της ερώτησής σου, δηλαδή αν ταυτίζω τον στρατό με την αρρενωπότητα, αυτό είναι κάτι που με εκφράζει. Ανάγεται σε παλαιότερες εποχές που η αρρενωπότητα ταυτίζονταν με το στρατό και τις στολές, τότε που ο στρατός είχε ακόμη αντίκρισμα.

Τι φανερώνει για το ήθος της αστυνομίας, του κράτους, της κοινωνίας και των ΜΜΕ το γεγονός ότι οι δολοφονίες ομοφυλόφιλων και γενικά οι επιθέσεις εναντίον τους όχι μόνο περνούν απαρατήρητες, αλλά ακόμη κι αν κάποιος ομοφυλόφιλος δεχτεί επίθεση κινδυνεύει να βρεθεί από κατήγορος κατηγορούμενος; Χαρακτηριστικό παράδειγμα η πρόσφατη δολοφονία ενός ομοφυλόφιλου, ο οποίος χαρακτηρίστηκε από τον «Αγγελιοφόρο» ως ηδονοβλεψίας ενώ ο δολοφόνος, κατά την εφημερίδα, δεν είχε πρόθεση να τον σκοτώσει.

Οι δολοφονίες είναι τόσο πολλές και οφείλονται και σε διαφορετικά αίτια, που δεν ξέρουμε τι να πούμε. Ως προς την αστυνομία όμως, θέλω να με προσέξετε. Κράτος χωρίς αστυνομία είναι ζούγκλα, επομένως την έχουμε ανάγκη. Και να μη θέλουν οι χωροφύλακες να είναι χωροφύλακες, θα αναγκαστούμε εμείς να τους δημιουργήσουμε. Το κακό είναι, ότι η αστυνομία είναι εξουσία, και συχνά το παρατραβάει. Ξέρω αρκετές αδελφές και τραβεστί που έχουν φάει ξύλο από χωροφύλακες για πλάκα, αλλά τις πιο πολλές φορές επειδή τους έβρισαν και γενικά επειδή αυτές προκαλούσαν. Η αστυνομία πρέπει να είναι πιο συγκρατημένη. Από κει και πέρα μας χρειάζεται. Τώρα, αν κάνουν υπέρβαση, δεν κάνουν μόνο αυτοί, κάνουν και οι αδερφές. Και πρέπει οι τραβεστί και οι αδελφές να διρθώσουν τη συμπεριφορά τους, προτού απαιτήσουν από τους μπάτσους αυτοσυγκράτηση.

Στο «Κράξιμο» είχατε δηλώσει: «Εάν το AIDS είναι ικανό να πεθάνει τον έρωτα, προτιμώ να πεθάνω από AIDS για τον έρωτα». Είστε ακόμη εναντίον των προφυλακτικών;

Ήμουν ανέκαθεν, δεν πίστευα ότι υπάρχει AIDS. Βεβαίως υπάρχει, είναι μια μορφή αρρώστειας, ίσως στην Αμερική πιο διαδεδομένη, εδώ σπάνια. Αλλά το θέμα δεν είναι αν το AIDS είναι σπάνιο, έστω κι εδώ στη Θεσσαλονίκη. Το θέμα είναι ποιοι είναι αυτοί που κραδαίνουν το AIDS σαν μπαμπούλα για να τρομοκρατήσουν τον κόσμο και ιδίως τα τεκνά. Οπότε καταλαβαίνετε ότι σ' αυτή την περίπτωση, αν τα πράγματα έχουν έτσι – στην Αμερική πάντως έχει ξεκαθαρίσει ότι είναι κατευθυνόμενη η τρομοκρατία και από την κυβέρνηση και από την καθολική εκκλησία – πρέπει να παλέψουμε εναντίον της τρομοκρατίας.

Τώρα, για τα προφυλακτικά, το πρόβλημα έχει δύο σκέλη. Εάν πηγαίνεις με έναν άγνωστο, βεβαίως χρειάζεται μια στοιχειώδης προφύλαξη. Αν όμως πηγαίνεις μ' έναν δικό σου άνθρωπο, τι προφύλαξη να κάνεις; Επομένως, καταλήγουμε πάλι σε κείνα τα παλιά που σας είπα, ότι χρειάζεται μια ηθική περίσκεψη, να μην καταντήσουμε πουτάνες, αλλά να έχουμε έναν μόνιμο δεσμό, οπότε δεν χρειάζεται προφυλακτικό.

Διαλέξατε ένα ψευδώνυμο που σημαίνει παιδί του Χριστού. Θελήσατε να δείξετε κάτι συγκεκριμένο μ' αυτό;

Κατ' αρχήν δεν σημαίνει παιδί του Χριστού, αλλά παιδί του χριστιανού, πράγμα που δεν με ενδιαφέρει. Το διάλεξα σε ηλικία 14 χρονών, που δεν ήξερα ακόμη καλά καλά τι μου γίνεται. Αν τώρα αυτό επικράτησε, εγώ δεν φταίω. Όταν το διάλεξα, ως ένα σημείο εξέφραζε τα χριστιανικά μου ιδανικά, γιατί τότε ήμουν στο κατηχητικό. Τώρα που έφυγα από το κατηχητικό – χωρίς αυτό να σημαίνει ότι εγκατέλειψα εντελώς το χριστιανισμό – δεν με εκφράζει πλέον ως ψευδώνυμο αλλά απλώς ως ένα κάποιο όνομα.

Στην τελευταία στροφή κάθε ποιήματος της «Νεκρής πιάτσας» αφήνετε πάντοτε ένα πολύ σημαντικό μήνυμα. Μιλήστε μας γι' αυτό.

Πράγματι στη «Νεκρή πιάτσα» τα ποιήματα έχουν να πουν πολλά. Νομίζω ότι εκεί λειτουργώ με τις διαλείψεις που έχει το φώς το νέον, το οποίο είναι φώς–σκοτάδι, φως–σκοτάδι συνέχεια. Έτσι και στη «Νεκρή πιάτσα», είναι ηθικό–ανήθικο, ηθικό–ανήθικο συνέχεια. Έτσι δημιουργείται μία στίξη και αντίστιξη. Νομίζω ότι έχω καταφέρει να είμαι ποιητής ο οποίος κάθε λίγο εκφράζει μια διαφορετική πτυχή του εαυτού του, ή της ζωής του, ή των σκέψεών του, ή των αισθημάτων του. Ενώ είχαμε κακοσυνηθίσει ως τώρα να έχουμε το μοντέλο ενός μονολιθικού ποιητή που γράφει ερωτικά ποιήματα, βλέπουμε τώρα με τη «Νεκρή πιάτσα» ότι αυτό που λέμε ερωτικό στοιχείο δεν είναι κάτι μονολιθικό αλλά διακλαδίζεται σε πολλά άλλα πράγματα. Μοιάζει δηλαδή σαν ένα μανάβικο που έχει ένα σωρό φρούτα. Όσο για το επιμύθιο μερικών ποιημάτων, αυτό συνοψίζει ή αποκαλύπτει όσα ειπώθηκαν κάπως υποκειμενικά ή περιστασιακά στο προηγούμενο μέρος του ποιήματος.

Από τη «Νεκρή πιάτσα»: «Γιατί όσο χορταίνουμε σωματικά, τόσο πεινάμε συναισθηματικά και ερωτικά;»

Όσο περισσεύει το αισθησιακό στοιχείο, τόσο λιγοστεύει το αισθηματικό. Όταν ερωτεύεσαι από μακριά, φλέγεσαι ολόκληρος μια ολόκληρη ζωή. Ενώ, αν υπάρξει ανταπόκριση και ξαπλώσετε στο κρεβάτι και το ένα τα διαδεχτούν τα δυο και τα δυο τα διαδεχτούν τα δέκα, η φθορά και η κατάχρηση τα ανατινάζει όλα στον αέρα. Στο «Συμπόσιό» του ο Πλάτων αυτό το έχει πει πάρα πολύ ξεκάθαρα. Η απόλαυση του έρωτα τα χαλνάει όλα· ενώ, όταν ο έρωτας κινείται σ' ένα επίπεδο στέρησης, κρατιέται ακμαίος για πάρα πολύ καιρό.

Πιστεύετε σε ρόλους στον έρωτα; Άντρας–γυναίκα, ενεργητικός–παθητικός; Μήπως έτσι δεν κάνουμε έρωτα, αλλά παίζουμε θέατρο;

Εκτός από μερικά καθήκια, κανείς δεν παίζει θέατρο, κακά τα ψέματα, αν και τελευταία με τη διάδοση του κινήματος των gay άρχισαν πολλοί να παίζουν πολλούς ρόλους. Οι ρόλοι ουσιαστικά είναι δύο, τουλάχιστον για μένα. Από κει και πέρα, δεν με ενδιαφέρει για τους άλλους, ούτε τι κάνουν ούτε τι σκέφτονται. Για μένα οι μόνοι ρόλοι είναι ενεργητικός–παθητικός. Βγαίνω απ' τα ρούχα μου όταν βλέπω τον παθητικό να παίζει ρόλο ενεργητικού. Βέβαια δεν μου διαφεύγει το ότι υπάρχει μια ερωτική κλιμάκωση σ' αυτά τα πράγματα, δεν είναι κομμένα με το μαχαίρι, από δω οι ενεργητικοί και από κει οι παθητικοί. Αλλά η αντιστροφή των ρόλων για μένα είναι απαράδεκτη. Η κλειδαριά δεν μπορεί να παίξει ρόλο κλειδιού, ούτε το κλειδί μπορεί να παίξει ρόλο κλειδαριάς. Τώρα, αν υπάρχουν κι ενδιάμεσες μεσοβέζικες καταστάσεις, αυτές δεν με αφορούν.

Ο παθητικός έχει μέσα του το συναίσθημα της ταπείνωσης ή είναι δικό σας γνώρισμα; Γι' αυτό είναι απαραίτητα τα τσόλια κι όχι οι φλώροι;

Το μοτίβο της ταπείνωσης, το οποίο στην ποίησή μου παίζει σημαντικό ρόλο, είναι κάτι δικό μου που το εκφράζει επιγραμματικά ο στίχος «ο έρωτας κερδίζεται με την υποταγή». Θέλω να πω δηλαδή ότι, αν στον έρωτα δεν υπάρξει υποταγή, δεν κάνουμε τίποτα. Εγώ τον άνθρωπο που λατρεύω, σκύβω και του φιλώ τα πόδια (ενώ μια γνωστή μου, που της είπε ο φίλος της «φέρε μου τα παπούτσια» εξοργίστηκε). Ακόμη και το σκύψιμο απ' τη μέση και κάτω υποβάλλει μια ιδέα υποταγής, ενώ το φιλί κατ' ευθείαν στο πρόσωπο υποβάλλει μια ιδέα ανταπόκρισης. Πάντοτε η ανταπόκριση γουρουνοποιεί τον άνθρωπο, γι' αυτό και πολλές γυναίκες καταντούν πια να εχουν όλο απαιτήσεις από τον άντρα, διότι είδαν ότι ο άντρας τούς έχει κά-

ποια αδυναμία, οπότε χάνεται το θέμα του έρωτα. Όταν όμως εσύ σκύβεις και προσκυνάς, το θέμα του έρωτα δεν χάθηκε καθόλου: εκεί βρίσκεται.

Τι γνώμη έχετε για τα καλιαρντά;

Αυτή η αργκό είναι παλιά και ίσως των αρχών του αιώνα, αν δεν είναι παλιότερη. Ανήκει σε μια ομάδα συνθηματικών γλωσσών που αποτελούν ένα κουρκούτι από ξένες γλώσσες με βάση την ελληνική σύνταξη, δηλαδή μένει η σύνταξη και αλλάζει το λεξιλόγιο με λέξεις παρμένες από πολλές βαλκανικές γλώσσες (γύφτικα, αρβανίτικα, βλάχικα, τούρκικα). Έτσι δεν μπορεί κανείς να καταλάβει τίποτε, όσο κι αν κρατιέται η σύνταξη σωστή. Τα καλιαρντά, εδώ και εξήντα ίσως χρόνια, έχουν πεθάνει ολοσχερώς, και το ότι εσείς ασχολείστε μ' αυτά, μου φαίνεται αστείο, γιατί αν σας ρωτήσω δεν θα ξέρετε ούτε δέκα λέξεις. Λοιπόν με κάτι τζινάβει και τέτοια νομίζετε ότι έγινε τίποτε; Τα καλιαρντά είναι πεθαμένο ιδίωμα, πάρτε το χαμπάρι.

«Κακόφημη συνοικία»: Οι καθωσπρέπει άνθρωποι διαμαρτύρονται για την παράνομη ερωτική ζωή που διαδραματίζεται κάτω από τα μπαλκόνια τους. Σήμερα κάποιοι κάτοικοι στην ίδια περιοχή (Βαρδάρι) παίρνουν το νόμο στα χέρια τους, βγαίνοντας σε νυχτερινές περιπολίες και κρατώντας καδρόνια. Δεν έχει αλλάξει τελικά τίποτα από τότε;

Έχει αλλάξει ως προς το ότι αυτοί κάνουν περιπολίες ενώ παλαιότερα απλώς διαμαρτύρονταν. Είναι πράγματι θλιβερό το γεγονός. Και μάλιστα τώρα που η περιοχή έχει αποχρωματιστεί αρκετά. Λυπούμαι πολύ για όλους τους καθωσπρέπει οικογενειάρχες, οι οποίοι μ' αυτό τον τρόπο νομίζουν ότι μπορούν να αντιμετωπίσουν τα αίσχη και τα όργια. Από την άλλη μεριά, όντως γίνονταν πολλά σ' αυτή τη περιοχή – ξέρετε, την οδό Αναγεννήσεως και Ταντάλου, εκεί που είναι το ωραίο διατηρητέο. Είναι η περίπτωση που οι καλοί οικογενειάρχες γνωρίζουν την ομοφυλοφιλία στη χειρότερη και προστυχότερη μορφή της από ξετσίπωτες και λυσσιασμένες αδερφές. Και βέβαια οι προκαταλήψεις θα μείνουν μια ολόκληρη ζωή και σ' αυτούς και στα παιδά τους, αν εν τω μεταξύ τα παιδιά τους δεν γίνουν κι αυτά αδερφές.

Στο «Φύλλο» του Βασίλη Βασιλικού, περιγράφεται η ζωή μιας πολυκατοικίας κοντά στην Καμάρα, όπου στο ισόγειο νοικιάζουν δυο πουτάνες και λυσσιάζει όλη η πολυκατοικία να τις διώξει, κάνουν συνεδριάσεις, συμβούλια, φωνάζουν χωροφύλακες, και τελικά τις διώχνουν. Ίσως, οι καθωσπρέπει οικογενειάρχες να έχουν δίκιο, μόνο που δεν ξεπατώνονται μ' αυτούς τους τρόπους οι κακόφημες συνοικίες. Κι όταν ξεπατωθούν, η εκδίκησή τους θα είναι να εισχωρήσουν μέσα σε όλες τις πολυκατοικίες.

Σ' ένα ποίημά σας λέτε: «Κοιτάζω το πρόσωπο της μάνας μου όταν γυρνώ αργά το βράδυ και τη βρίσκω να με περιμένει μ' ένα βιβλίο στο χέρι, βουβή, ξαγρυπνισμένη και χλωμή.» Τα συναισθήματα ενοχής σάς πλακώνουν. Μπορείτε να φανταστείτε μια μελλοντική εποχή που δεν θα συμβαίνει κάτι τέτοιο; Τι θα έχει αλλάξει;

Ήδη δεν συμβαίνει, άλλαξε, κανείς δεν έχει πλέον αισθήματα ενοχής και όλοι νομίζουν ότι όλα τα δίκαια και όλα τα καλά είναι με το μέρος τους. Από την άλλη μεριά, οι άνθρωποι που είχαν μια στενή συμβίωση κι εξάρτηση απ' τη μάνα τους είναι πάρα πολύ φυσικό να έχουν τέτοια αισθήματα, γιατί οι μάνες κατά κάποιον τρόπο μάς εξουσιάζουν. Η μάνα η δικιά μου προσπαθούσε να μου δηλητηριάζει τη ζωή, ιδίως όταν έβλεπε να γυρίζω κεφάτος και χαρούμενος, οπότε καταλάβαινε ότι κάτι είχα χαρεί και ήθελε να μου το βγάλει ξινό. Πάντως, το θλιβερό δεν είναι ότι υπάρχουν μάνες που επιμένουν ακόμη να εξουσιάζουν, το θλιβερό είναι ότι υπάρχουν πλέον παιδιά αχάριστα και αναίσθητα που δεν αισθάνονται καμία τύψη για οτιδήποτε κάνουν.

Τι γνώμη έχετε για το κλείσιμο των δύο παραδοσιακών εφημερίδων της πόλης και πώς βλέπετε το ξεκίνημα σε λίγο της πολιτιστικής πρωτεύουσας;

Το μόνο που δεν με ρωτήσατε ως τώρα ειναι πότε θα κάνει έκλειψη σελήνης. Οι δυο εφημερίδες είναι θλιβερό που έκλεισαν γιατί έπαιζαν ένα ρόλο ουσιαστικό στη ζωή της πόλης. Όσο για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα, κατ' επανάληψη έχω δηλώσει ότι για πάρα πολλούς λόγους, δεν θα συνεργαστώ, χωρίς να σημαίνει ότι κρατώ απέναντί της μια εχθροπάθεια. Πάντως, συνεργασία όχι. Ανεξάρτητα απ' τη δική μου στάση, φοβούμαι ότι θα κάνουν το ένα δέκατο από όσα υποσχέθηκαν, ενώ τα υπόλοιπα εννιά δέκατα θα τα φάνε. Αυτά συμβαίνουν όταν ανώριμοι οργανισμοί διαχειρίζονται πολλά δισεκατομμύρια, χωρίς ρέγουλα, σωφροσύνη και προγραμματισμό.

Επίσης τον τελευταίο καιρό έχετε δραστηριοποιηθεί ενάντια στην κατεδάφιση του Γεντί Κουλέ. Ποια ακριβώς είναι η θέση σας; Τι πιστεύετε πως πρέπει να γίνει;

Εάν με παρακολουθούσατε, θα ξέρατε ποια είναι η θέση μου. Η θέση μου είναι ότι το Γεντί Κουλέ είναι μνημείο μνήμης μαρτυρίου και ως τέτοιο πρέπει να το σεβαστούμε. Αντιδρώ και απέναντι στους βυζαντινολόγους–αρχαιολόγους, οι οποίοι θέλουν να κατεδαφίσουν τα κτίσματα των φυλακών «για να φανεί η ομορφιά του βυζαντινού μνημείου», και εναντίον του δήμου Θεσσαλονίκης, που θέλει να εξαλειφθεί κάθε ίχνος από τις φυλακές. Ξεχνούν, φαίνεται, ότι σ' αυτές τις φυλακές μαρτύρησαν χιλιάδες άνθρωποι. Δεν ενδιαφέρει ποιοι μαρτύρησαν (αν και πολλοί από αυτούς ήταν ήρωες της αντίστασης κατά των Γερμανών), αλλά ως ποιο σημείο υπήρξε μια τρομερή περιοχή μαρτυρίου. Από την άποψη αυτή εξακολουθώ να παλεύω και μάλιστα πιστεύω ότι το καλύτερο θα ήταν να γίνει ένα πτωχοκομείο, ώστε εκεί που καπότε ο άνθρωπος έδειχνε όλη του την κακία για το συνάνθρωπο, τώρα ο άνθρωπος να δείξει όλη του την καλοσύνη – δεδομένου μάλιστα ότι πτωχοκομείο δεν έχουμε, έχουμε μόνο δυο ή τρία γηροκομεία πολυτελείας. Κι όμως, επί τουρκοκρατίας είχαμε και επί αρχαίας Ελλάδας είχαμε, δηλαδή υπάρχει πλήρης έλλειψη στοιχειώδους ανθρωπισμού και λύσσα μόνο για πολιτιστικές εκδηλώσεις. Και βέβαια θα εξακολουθήσω να παλεύω γι' αυτή την ιστορία.

Μετά το κλείσιμο των γραφείων της «Διαγωνίου», η Πολιτιστική Πρωτεύουσα αποφάσισε να αγοράσει μια σειρά από όλα τα βιβλία σας για να τα μοιράσει σε βιβλιοθήκες. Θα θέλαμε το σχόλιό σας.

Η «Διαγώνιος», όσο υπήρχε, δε βοηθήθηκε ποτέ από κανέναν αλλά ούτε και δέχονταν ποτέ την ελεημοσύνη κανενός. Τώρα ξύπνησαν. Τους απάντησα λοιπόν ότι αν θέλουν να αγοράσουν βιβλία της Διαγωνίου, υπάρχουν βιβλιοπωλεία και να απευθυνθούν σ' αυτά. Και πράγματι απευθύνθηκαν σ' ένα βιβλιοπωλείο και με άφησαν ήσυχο.

Η «Διαγώνιος» έκλεισε λόγω αντικειμενικών κριτηρίων, όπως δηλώσατε ο ίδιος. Πώς θα χαρακτηρίζατε τα χρόνια αυτά για σας και για την πόλη; Σχεδιάζετετε κάτι ανάλογο για το μέλλον;

Η «Διαγώνιος» βάσταξε τριάντα χρόνια ακριβώς και πρόσφερε αρκετά. Ήταν μια προσφορά που έγινε με θυσίες. Τώρα, είτε το ήθελα είτε όχι, υποχρεώθηκα να οικουρώ και το μόνο που μου μένει είναι να αποπερατώσω δεκατέσσερα μισοτελειωμένα βιβλία για τη Θεσσαλονίκη. Για το καθένα θα μου χρειαστεί ένας ολόκληρος χρόνος, δηλαδή λογαριάζω μέχρι τα 80 μου να έχω να δουλεύω, αρκεί να ζήσω. Ως τότε, εσείς βγάζετε τον «Πόθο» και μη στεναχωριέστε καθόλου!

Ο Κωνσταντίνος Βήτα των Στέρεο Νόβα

Τον Κωνσταντίνο Βήτα, τον τραγουδιστή, στιχουργό, αλλά και συνθέτη των Στέρεο Νόβα συνάντησε η ΟΠΟΘ με την ευκαιρία των εμφανίσεων του συγκροτήματος στα τέλη Μαρτίου στην πόλη μας.

Αρχικά θα θέλαμε να μας μιλήσεις για τα ακούσματα και τις μουσικές επιρροές των Σ.Ν.
Οι μουσικές μας επιρροές προέρχονται από όλα τα είδη μουσικής, αλλά από το '85 μέχρι σήμερα ακούγαμε πολύ ηλεκτρονική μουσική. Τα πρώτα acid κομμάτια και βέβαια τους προηγούμενους: Kraftwerk, Brian Eno, οι οποίοι είναι και οι πρώτοι μάστορες που πειραματίστηκαν με τους ήχους και τους συνθετητές.
Βλέπεις μια διαφοροποίηση στον πρώτο σας δίσκο σε σχέση με τους υπόλοιπους;
Ο πρώτος δίσκος είναι πρωτόλειος. Είναι αποτέλεσμα της επιθυμίας δύο ανθρώπων που θέλουν πάρα πολύ να βγάλουν κάτι, αλλά τους είναι πάρα πολύ δύσκολο γιατί δεν έχουν και τα μέσα. Είναι σαν κάτι που το έχεις πολύ καιρό μέσα σου και μένει έτσι, σαν ένα σημειωματάριο, ένα ημερολόγιο. Δε μας ενδιέφερε ούτε η παραγωγή ούτε να ακούγεται καλά η φωνή ή η μουσική...
Πιστεύεις ότι με τους στίχους σου περνάς μηνύματα στον κόσμο; Αν το πιστεύεις, ποια είναι αυτά και πες μας αν σου αρέσει να κουβαλάς επάνω σου μια τέτοια ευθύνη.
Κοίταξε, δεν γράφω για να κάνω τον προφήτη. Πιστεύω ότι κανένας δεν είναι σωστός κι εγώ όσο άνθρωπος είμαι τόσο ανθρωπάριο είμαι ταυτόχρονα. Απλά μπορεί μερικές φορές να συμπίπτει και να είναι λίγο καθαρό το μυαλό μου και να σκέπτομαι κάπως λίγο πιο στρογγυλά. Αλλά δε μου αρέσει να δίνω μηνύματα. Ο καθένας τα βρίσκει μόνος του. Εξάλλου αυτά που δίνω, τα δίνω εντελώς εξουδετερωμένα... Δεν είναι επιτηδευμένο. Μπορεί να δω κάτι και να κάτσω να γράψω γι' αυτό. Μου αρέσει να παρατηρώ τον κόσμο, να κοιτάζω πράγματα που δεν έχουν σημασία πια στις μέρες μας.
Τι πιστεύεις ότι ήταν αυτό που σε βοήθησε περισσότερο στο να βλέπεις τα πράγματα από τη δική σου οπτική γωνία; Συνέβη κάτι συγκεκριμένο που σε στιγμάτισε στη ζωή σου;
...Οι άσχημες πλευρές της ζωής μου... Μια μεγάλη περίοδος ανεργίας, που αναγκαζόμουνα, εφόσον δεν είχα πράγματα για να ζω σ' έναν υλικό κόσμο, να ανοίξω περισσότερο το πεδίο όρασής μου. Όταν σου στερείται η δυνατότητα του να κάνεις πράγματα στον κόσμο, γίνεσαι σαν μύγα, μπορείς να έχεις μάτια στην πλάτη ας πούμε. Γίνεσαι μοναχικός. Ήταν μια άσχημη περίοδος της ζωής μου, οικονομικά, συναισθηματικά, χωρίς κάλυψη ανθρώπινη, που πάντα την ευγνωμονώ που ήρθε.
Είναι γνωστό ότι ξεκινήσατε από τις δυτικές συνοικίες της Αθήνας. Έχετε κρατήσει επαφή με τους ανθρώπους αυτής της περιοχής;
Η ζωή μου δεν έχει αλλάξει καθόλου από τότε που κάναμε αυτό το γκρουπ. Ούτε επιτυχημένοι θεωρώ ότι είμαστε. Δεν έχει συμβεί τίποτα που να με κάνει να πω ότι ζω απομονωμένος. Δεν έχω χάσει επαφή με τον κόσμο που είναι εκεί πέρα. Τους ίδιους φίλους έχω και πασχίζω να τους έχω γιατί είναι η μόνη μου περιουσία πλέον.
Πώς βλέπεις τη σημερινή νεολαία;
Πολύ ενδιαφέρουσα.
Η generation X η περίφημη... πώς τη βρίσκεις;
Πιστεύω ότι κάθε γενιά είναι η ίδια. Όλοι οι νέοι θέλουν το ίδιο πράγμα: θέλεις να βγεις έξω να γαμήσεις όλο τον κόσμο, να τους σπάσεις το κεφάλι. Αυτή είναι η ορμή της νεότητας. Απλώς οι νέοι άνθρωποι σήμερα είναι πολύ πιο έξυπνοι και μ' αρέσει ο τρόπος που μιλάνε.
Αυτή η ορμή των νέων διοχετεύεται κάπου αλλού εκτός από το clubbing;
Για ένα μεγάλο μέρος του κόσμου όλα έχουν αναχθεί στην κουλτούρα του club. Το να χορέψεις και να διασκεδάσεις είναι μέρος της ζωής μας. Αλλά όταν υπάρχουν τρομερά προβλήματα σφαιρικά σε όλο τον κόσμο και εσύ είσαι τρελλαμένος στον κόσμο σου τότε όλοι αυτοί σίγουρα θα καταστρέψουν τον κόσμο – το έχουν κάνει δηλαδή ήδη. Δεν θα γίνει τίποτα, θα πεθάνουμε χορεύοντας μέσα στα χάπια ή στη ντρόγκα.
Υπάρχει δυνατότητα να αλλάξουν τα πράγματα;
Σαφώς, εφόσον ζούμε ή σκεφτόμαστε. Είναι χειρωνακτικά τα πράγματα. Με το λόγο ή την πράξη αλλάζουν.
Οπότε είσαι υπέρ του ακτιβισμού.
Σαφώς.
Δρούμε αρκετά έντονα στις μέρες μας;
Τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια γενική απελπισία. Ίσως φταίει το ότι κοιτάμε συνέχεια μέσα μας και σε κάποια στιγμή χανόμαστε. Ίσως και οι νέοι σήμερα να μην καταφέρνουν να ζήσουν τον έρωτα όπως πρέπει.
Πώς βλέπεις την ερωτική ζωή των γκέι;
Η ερωτική ζωή των γκέι έχει αλλάξει από τη δεκαετία του '80, δεν είναι το ίδιο ρατσιστικά όλα. Έχει βελτιωθεί πάρα πολύ. Το γεγονός ότι ο κόσμος πια μιλάει καλιαρντά... Βέβαια, σίγουρα χρειάζεται κάτι παραπάνω για να αλλάξει ο κόσμος... Νομίζω, όμως, ότι είναι λίγο καλύτερα τα πράγματα για τους γκέι στην Ελλάδα.
Βρίσκεις ότι ο αμφισεξουαλισμός είναι λίγο της μόδας τελευταία;
Τη σεξουαλική επιθυμία δεν μπορούμε να τη βάλουμε μέσα σε όρια. Η επιθυμία είναι αυτή που είναι.
Ποια είναι η άποψή σου για τις αγγελίες; Ειδικά για αυτές που περιγράφουν σωματικά προσόντα;
Κοίτα, στην αρχή ο άλλος δεν μπορεί να ξητήσει κάποιον μορφωμένο. Και εγώ μπορεί να το έκανα αυτό. Να έλεγα θέλω έναν άνθρωπο σαν τη ρέπλικα. Κάποιον ή κάποια που να είναι έτσι για να με διεγείρει σεξουαλικά.
Πώς βρίσκεις το outing ή αλλιώς το κράξιμο του οποίου υπόκεινται κάποιοι;
Είναι οδυνηρό το να συμβαίνει αυτό το πράγμα, να έρθει ένα αρχίδι να σου τα κάνει όλα σκατά.
Ποια η άποψή σου, όμως, για αυτό που έγινε με τον Λαλιώτη στο άρθρο του περιοδικού ο1, το γεγονός δηλαδή ότι χρησιμοποιήθηκε η ιδιωτική ζωή του (ανεξάρτητα αν αληθεύουν οι φήμες ή όχι) ως κριτήριο της πολιτικής του δράσης.
Δε μου άρεσε αυτό.
Είναι αρκετά επιεικής έκφραση.
Δε μου άρεσε και με ενόχλησε κιόλας. Το θεωρώ βλακεία το να ασχολείται ένα περιοδικό με τέτοια πράγματα. Όμως τα περιοδικά είναι ούτως ή άλλως πουτάνες.
Τι πιστεύετε για τη νομική κατοχύρωση της συμβίωσης; Θα είναι μια κατάκτηση των ανθρώπων αν επιτευχθεί;
Δεν το έχω σκεφτεί...
Για το γάμο...;
Το θεωρώ ένα πολύ μεγάλο ψέμα. Υπάρχει πολύ πόνος μέσα στην οικογένεια, αβάσταχτος. Κι αυτό δε συμβαίνει γιατί οι άνθρωποι δε λένε την αλήθεια. Απλά παντρεύονται για να είναι καλυμμένοι κοινωνικά, αποδεκτοί και τέτοια. Το θεωρώ μεγάλο ψέμα.
Μπορεί ένα ομοφυλόφιλο ζευγάρι να έχει παιδιά;
Αν είναι αγαπημένοι εντάξει. Το βασικό είναι να αγαπάς ένα παιδί. Σίγουρα θέλει μια μάνα κι έναν πατέρα. Όμως αν του δώσεις την αγάπη που θέλει δε νομίζω να υπάρχει πρόβλημα. Ο άνθρωπος αγάπη θέλει.
Πιστεύεις στο Θεό;
Πιστεύω.
Στην έκφραση του Θεού μέσα από την ορθόδοξη εκκλησία;
Όχι τόσο, αλλά μερικές φορές κι αυτό το πιστεύω, γιατί έτσι μεγάλωσα. Πιστεύεις ουσιαστικά στον εαυτό σου και θέλεις να πιστεύεις στον εαυτό σου, γι' αυτό και έχεις αυτή τη σκέψη του να έρθεις κοντά σε κάτι άλλο. Μπορεί να είναι οτιδήποτε αυτό, φτάνει που πιστεύεις σε κάτι. Είναι μια δίοδος το φως. Σαν φως το βλέπω.
Πιστεύεις ότι είμαστε πιόνια κάποιων άλλων;
Είμαστε πιόνια. Από τη μέρα που γεννιόμαστε.
Είναι δυνατόν κάποιοι καλλιτέχνες οι οποίοι αγωνίζονται για κάτι συγκεκριμένο, τελικά να χτίζουν θεμέλια για να αναπτυχθεί κάτι το τελείως αντίθετο με αυτό που επιδιώκουν;
Δεν το νομίζω... Η τέχνη ουσιαστικά ξεκινά από την ανακάλυψη μιας φόρμας. Και αυτό το πράγμα σε προκαλεί να το σμιλεύσεις, να το λειάνεις. Προσφέρεις ένα αισθητικό αποτέλεσμα στο διπλανό σου.
Μήπως οι σημερινοί άνθρωποι και ειδικότερα οι νέοι χρησιμοποιούν την τέχνη ως αντικείμενο κατανάλωσης;
Ναι, μπορεί να συμβαίνει. Αλλά δεν είναι αυτό το μήνυμα της τέχνης. Το να τρέχεις από γκαλερί σε γκαλερί δε σου αφήνει τίποτα στο κεφάλι. Το κάνω για να το κάνω, για να προχωράει η ζωή, διότι φοβόμαστε να μείνουμε μόνοι.
Πώς βρίσκεις το γεγονός ότι κάποιοι άνθρωποι αναζητούνε συντροφιά, είτε ερωτική είτε φιλική, μέσω του Internet;
Το Internet είναι καλό στο να έρχονται οι πληροφορίες πιο άμεσα. Πέρα απ' αυτό σε λίγα χρόνια θα γίνει η μεγαλύτερη ρουφιανιά του μέλλοντος. Δεν το συμπαθώ. Το βρίσκω αποκρουστικό, μίζερο. Μέσα από αυτό θα ελεγχόμαστε όλοι. Ποιος είσαι, τι κάνεις... Τώρα δε φαίνεται γιατί είναι καμουφλαρισμένο με την τεχνολογία με τέχνη στα πανεπιστήμια...

Ένα από τα μεγαλύτερα πανεπιστήμια στη ζωή είναι η ίδια η ζωή: το να βγεις έξω, να είσαι κοινωνικός. Αν δε σπάσεις τα μούτρα σου δε θα ξέρεις ποια είναι η αλήθεια των πραγμάτων...

Α.Μοδινός

Ένας άνθρωπος εναντίον ενός κράτους. Ο άνθρωπος που έσυρε την Κύπρο στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο γιατί ποινικοποιούσε την ομοφυλοφυλία μιλά στον «Πόθο»

κ. Μοδινέ, μετά τη νίκη σας κατά την προσφυγή σας στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, ποιον ήταν το κλίμα στην Κύπρο απέναντι σε σας ειδικότερα και τους ομοφυλόφιλους γενικότερα;
Ο απλός κόσμος, άγνωστοί μου, με συγχαίρονταν στο δρόμο. Μπορεί να μη γνώριζαν τίποτε για το θέμα ομοφυλοφιλία, αλλά με θαύμαζαν για το θάρρος. Φυσικά, η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου δεν περιορίζεται μόνο στα δικαιώματα των ομοφυλόφιλων ατόμων· είναι για τα δικαιώματα του καθενός που κατά την άποψή του καταπατούνται. Ήταν ένα μάθημα για τους δικαστές, του πολιτικούς, για όλους τους ανθρώπους με εξουσία ότι έχουν να δώσουν λόγο και σε οργανισμούς έξω από την Κύπρο και επομένως έλπιζα ότι θα ήταν πιο προσεκτικοί στη λήψη αποφάσεων.
Ποιοι ήταν αυτοί που σας στήριξαν κατά την προσφυγή; Υπάρχει οργανωμένο γκέι κίνημα στην Κύπρο;
Το Απελευθερωτικό Κίνημα Ομοφυλόφιλων Κύπρου – Α.Κ.Ο.Κ. υπάρχει από το 1987. Έχουμε πάρα πολλά άτομα – άντρες και γυναίκες, οι πιο πολλοί άντρες – που στη μεγάλη πλειοψηφία είχαν σπουδάσει στην Ευρώπη και τις Ε.Π.Α., έχησαν ελεύθεροι μια και έχησαν σε ένα χώρο που δεν τους καταπίεζε. Συμμετείχαν σε ομάδες, περιοδικά, πορείες για την ομοφυλόφιλη υπερηφάνεια κι επιστρέφοντας στην Κύπρο έβρισκαν ότι πνίγονταν, αναγκασμένοι να φορέσουν μια μάσκα για να κρύψουν την ομοφυλοφιλική τους ταυτότητα. Όλοι αυτοί οι άνθρωποι, αργά ή γρήγορα, εντάσσονταν στο ομοφυλόφιλο κίνημα και είναι γι' αυτούς τους νέους περισσότερο, παρά για τον εαυτό μου που έκανα τον «αγώνα» εκείνο, την προσφυγή. Όχι μόνο για τα ανθρώπινα δικαιώματα, διότι το θέμα ανθρωπίνων δικαιωμάτων θα μπορούσε να περιμένει, εκείνο που δεν μας έδινε χρόνο ήταν ο ιός του Aids, που σκοτώνει νέους ανθρώπους.
Μιλήσατε για Κύπριους που επέστρεψαν από το εξωτερικό. Με αυτούς που μεγάλωσαν στην Κύπρο πώς είναι τα πράγματα;
Έχουμε πολλή συμπαράσταση από την ομοφυλόφιλη γραμμή. Τολμούν και τηλεφωνούν από τα χωριά κι από τις πόλεις όλων των ειδών και νέοι άνθρωποι και μεγαλύτεροι. Ήταν συγκινητική η ανταπόκρισή του. Κάθε φορά που πήγαινα στο Στρασβούργο είτε για την ακρόαση, το 1990, είτε για τη δίκη, το 1992, μου τηλεφωνούσαν για να μου ευχηθούν καλή επιτυχία.
Ο νόμος κατά της ομοφυλοφιλίας είναι ανενεργός εδώ και πολλά χρόνια. Πέρα όμως από τον κίνδυνο ποινικής δίωξης, ποια άλλα είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν σήμερα οι κύπριοι ομοφυλόφιλοι;
Θα ήθελα να παρατηρήσω ότι ανεξάρτητα αν η αστυνομία ή ο Γενικός Εισαγγελέας πιστεύει ότι ο νόμος είναι νεκρό γράμμα, η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου είναι πως είναι δεν είναι καθόλου ένα νεκρό γράμμα. Εκείνο που το κάμει να μην ισχύει είναι η κατάργησή του από τη νομοθεσία. Η άποψη του Γενικού Εισαγγελέα, μπορεί να αλλάξει από τη μια εποχή στην άλλη και να αποφασίσει να διώκει ομοφυλόφιλα άτομα. Εκτός από αυτό, μια άλλη εποχή, έρχεται δεύτερος Γενικός Εισαγγελέας. Τώρα είναι ο κ. Μαρκίδης, στη θέση του κ. Τριανταφυλλίδη. Θα μπορούσε κάλλιστα να διώκει, διότι ο νόμος είναι πολύ ζωντανός. Επομένως, το μόνο που τον κάνει ανενεργό είναι η κατάργηση του. Επίσης η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου είναι ότι η ύπαρξη του νόμου, έστω κι αν η αστυνομία δεν διώκει τα ομοφυλόφιλα, είναι αρκετή καταπάτηση ανθρώπινων δικαιωμάτων, διότι επηρεάζει ψυχολογικά τα άτομα. είναι ολοφάνερο ότι σε ένα νησί που έχει σχεδόν 700.000 κόσμο (μιλώ για ολόκληρη την Κύπρο, δεν μιλώ μόνο για τις ελεύθερες περιοχές) είναι ολοφάνερο το ότι δεν έχουμε βγει επώνυμα περισσότερα από 4-5 άτομα, είναι ολοφάνερα το αποτέλεσμα της τρομερής καταπίεσης της ύπαρξης και μόνο του υφιστάμενου νόμο. Οι κύπριοι ομοφυλόφιλοι είναι νομικά εγκληματίες, η εκκλησία μας θεωρεί αμαρτωλούς, μας φοβερίζει και με αφορισμό και στέρηση χριστιανικών δικαιωμάτων, όπως χριστιανική ταφή – που είναι τρομερό αν το σκεφτεί κανείς – και κοινωνικά οι κύπριοι ομοφυλόφιλοι είναι στιγματισμένοι.

Οι κινητοποιήσεις οργανώνονται από την Ορθόδοξη Εκκλησία της Κύπρου. Πόσο μετρά για σας η άποψη της επίσημης εκκλησίας;
Δεν έχω καμία απολύτως απαίτηση από την εκκλησία της Κύπρου. Είναι δικαίωμα της να με θεωρεί αμαρτωλό. Εκείνο που πιστεύω είναι ότι δεν έχει κανένα δικαίωμα είναι να παρεμβαίνει και να εμποδίζει το κράτος από το να είναι νομικά τουλάχιστον πρώτης κατηγορίας πολίτες.
Πώς νοιώθετε που στην Κύπρο το «Μοδινός» χρησιμοποιείται ως συνώνυμο του «ομοφυλόφιλου»;
Στην αρχή με ενόχλησε αφάνταστη. Πολύ περισσότερο, διότι ο αρχιεπίσκοπος Κύπρου ύβρισε ανθρώπους του χωριού που αντί να καθήσουν, Κυριακή, να ξεκουραστούν στα σπίτια τους, πήγαν στο αεροδρόμιο Λάρνακος να υποδεχτούν ένα αρχιμανδρίτη που αγαπούσαν και θέλουν να κάνουν μητροπολίτη τους, τον αρχιμανδρίτη Παγκράτιο. Δεν έχει κανένα δικαίωμα, κανένας άνθρωπος να υβρίζει συνάνθρωπο του για κάτι που ο άλλος κάνει. Ο αρχιεπίσκοπος σε δεύτερο σημείο, με αδίκησε διότι δεν είχα καμία σχέση με τη διαφορά που είχε ο αρχιεπίσκοπος με τον αρχιμανδρίτη Παγκράτιο και επομένως δεν είχε κανένα δικαίωμα να χρησιμοποιούσε το όνομά μου και κυρίως σαν ύβρη. Όταν το ερώτησε μια δημοσιογράφος, λαμβάνοντας υπόψη ότι περί των 1500 κατοίκους της περιοχής Μόρφου πήγαν στο αεροδρόμιο Λάρνακας τα υποδεχτούν τον αρχιμανδρίτη Παγκράτιο, κατά πόσο ο μακαριώτατος άλλαξε ιδέα. Κι ο μακαριώτατος χωρίς να σκεφτεί, είπε, όχι δεν αλλάξαμε καθόλου ιδέα, οι περισσότεροι από αυτούς μπορεί να είναι, ή σίγουρα είναι, «Μοδινοί» – εννοούσε «ομοφυλόφιλοι». Αδίκησε τους κατοίκους της Μόρφου και δεν είχε κανένα δικαίωμα να χρησιμοποιεί το όνομά μου σαν ύβρη.
Για τις δηλώσεις των βουλευτών ότι θα καταψηφίσουν το νομοσχέδιο αποποινικοποίησης – μόνο ένα μικρό κόμμα έχει πάρει θέσει υπέρ – τι πιστεύετε; Θα διατηρήσουν μέχρι τέλους αυτή τη θέση;
Ομολογώ ότι δεν είμαι πολιτικός. Παρακολουθώ με μεγάλο ενδιαφέρον και πολλή αγωνία, πρέπει να παραδεχτώ, τι γίνεται στη Βουλή. Λυπούμαι που οι βουλευτές μιλούν χωρίς να σκέφτονται και ρίχνουν τις γέφυρες, δυσκολευόμενοι έπειτα να πάρουν μια σωστή απόφαση. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έχει καταδικάσει την Κύπρο για καταπάτηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων μου. Η αντι-ομοφυλόφιλη νομοθεσία πρέπει οπωσδήποτε να καταργηθεί. Ο Γενικός Εισαγγελέας της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο Υπουργός Εξωτερικών κι όλες οι επιστημονικές οργανώσεις του τόπου λένε ξεκάθαρα ότι ελάχιστες επιλογές έχει η Κυπριακή Δημοκρατία: Να συμμορφωθεί και να εκσυγχρονίσει τη σχετική νομοθεσία – διαφορετικά, μπορεί να επιβάλει κυρώσεις το Συμβούλιο της Ευρώπης στην Κύπρο και να την υποχρεώσει να εκσυγχρονίσει τη νομοθεσία. Η άλλες επιλογές είναι να φύγει η Κυπριακή Δημοκρατία από το Συμβούλιο της Ευρώπης και η τρίτη και χειρότερη επιλογή – που δεν βρίσκω ότι είναι δυνατόν να γίνει – είναι να μας πετάξουν έξω. Αυτό δεν γίνεται εύκολα. Επομένως κάποια στιγμή θα υποχρεωθεί η Κυπριακή Βουλή να εκσυγχρονίσει τη νομοθεσία καταργώντας τον παλιό νόμο.
Πρόκειται με άλλα λόγια για μια αλλαγή που δεν θα επέλθει μέσα από την κυπριακή κοινωνία, αλλά επιβάλλεται από έξω.
Εκείνο που βρίσκω τρομερά λυπηρό είναι ότι αναγκάστηκα να απευθυνθώ σε ξένους οργανισμούς διεκδικώντας βασικά ανθρώπινα δικαιώματα. Είναι λυπηρό ότι εδώ και τέσσερα χρόνια ορισμένοι Κύπριοι βουλευτές δεν έχουν προβληματιστεί για το θέμα και, εντελώς επιπόλαια κατά την άποψή μου, εξέφρασαν απόψεις που πίστευαν ότι θα ευχαριστούσαν τον κόσμο, με την εντύπωση ότι θα έπαιρναν κάποια ώρα περισσότερες ψήφους.

Γιάννης Παλαμιώ της

Το βιβλίο σας «Μητροκτονία» απομακρύνεται από τα καθιερωμένα μοτίβα του ομοφυλόφιλου στη λογοτεχνία. Πρόκειται για μια δική σας αλλαγή, για μια γενικότερη ωρίμανση ή κάτι άλλο;

Δεν ξέρω ακριβώς για τη λογοτεχνία, πάντως στη ζωή πολλοί ομοφυλόφιλοι έχουν ιδιαίτερη σχέση με τη μάνα τους, συνήθως σχέση παθολογικής αγάπης, εξάρτησης, αλλά και βαθύτατου μίσους. Δεν μ' ενδιέφερε να το ερμηνεύσω, όσο να καταδείξω τι περίπου συμβαίνει ανάμεσα σ' αυτό το αρχετυπικό ζεύγος, όταν μάλιστα ο γιος καταλαβαίνει από νωρίς τη σεξουαλική ιδιαιτερότητα του και είναι αναγκασμένος να αντιμετωπίσει, εκτός από τις δικές του αγωνίες, μια μάνα που κατακρίνει και που ουσιαστικά λειτουργεί ως εκπρόσωπος της κοινωνίας. Πιθανόν να ακούγεται κοινότοπο όπως το είπα, πάντως η «Μητροκτονία» δεν περιορίζεται, ελπίζω, στο να αντιπαραθέτει απλώς δυο κόσμους παράλληλους και μη εφαπτόμενους, δεν είναι μανιφέστο υπέρ ή κατά, κι απ' ό,τι λένε μέχρι τώρα αναγνώστες, το ζοφερό κλίμα του βιβλίου σπάει συχνά από ικανές δόσεις ιδιότυπου χιούμορ. Αν μ' αυτά απαντάω στα περί ωρίμανσης ή κάτι άλλου, δεν ξέρω. Ας κρίνουν όσοι το διαβάσουν.

Νομίζω ότι αυτή η σχέση με τη μάνα που έχουν οι περισσότεροι ομοφυλόφιλοι είναι απόρροια της ομοφυλοφιλίας, παρά η ομοφυλοφιλία απόρροια της σχέσης με τη μάνα τους.

Δεν υποστηρίζω ότι μια μάνα, όσο καταπιεστική, υστερική, ανίδεη κι αν είναι μπορεί να οδηγήσει το παιδί της στην ομοφυλοφιλία. Απεναντίας, πιστεύω ότι είναι βιολογικό φαινόμενο, δηλαδή γεννιέσαι ομοφυλόφιλος και σπάνια γίνεσαι «καθ' οδόν». Ελάχιστες είναι οι περιπτώσεις των αγοριών που γλυκαίνονται όταν έχουν πια μεγαλώσει και στρέφονται προς την ομοφυλοφιλία. Και πάλι, τις περισσότερες φορές, σ' αυτές τις περιπτώσεις, όχι κατ' αποκλειστικότητα.

Δεν υπάρχει δηλαδή περίπτωση να έχουν γλυκαθεί από μικροί;

Φαντάζομαι πως όλοι λίγο πολύ γλυκαίνονται, όταν παίζουν, λόγου χάρη τους γιατρούς. Εγώ, ας πούμε, έκανα το γιατρό και πήδαγα τον ξάδερφό μου, φοβόταν μήπως μείνει έγκυος, αλλά δεν έγινε ομοφυλόφιλος το παιδί.

Κάποιοι δεν θέλουν να θεωρούν την ομοφυλοφιλία σαν κάτι φυσιολογικό, γιατί αλλιώς θα άρχιζαν να ψάχνονται. Γι' αυτό μήπως τοποθετούν την ομοφυλοφιλία σε ουτοπικά πλαίσια;

Δεν συμφωνώ με τις προσπάθειες ορισμένων να αναγάγουν την ομοφυλοφιλία σε καλύτερο τρόπο ζωής, ντε και καλά. Όμως κι αυτοί που την εξιδανικεύουν και πλάθουν με τη φαντασία τους αρχαιοελληνικού τύπου σχέσεις, το κάνουν από δειλία να αντιμετωπίσουν την πραγματικότητα – και συχνά δυστυχούν. Δεν μιλάω για τους αρνητές. Μ' ενδιαφέρουν περισσότερο όσοι, ενώ έχουν τις προδιαγραφές, δεν τολμούν να δρασκελίσουν εκείνη τη λεπτή αλλά ουσιαστική διαχωριστική γραμμή, και από παρατηρητές να γίνουν συμμέτοχοι... Ξέρεις πόσο τσαντίζομαι όταν σκέφτομαι τα χιλιάδες χαρά θεού αντράκια που έχουν μήνες ή και χρόνια να πηδήξουν γκόμενα και δεν καταδέχονται να δώσουν έστω και μια πίπα στους εκατοντάδες πούστηδες που περνάνε από δίπλα τους και δηλώνουν την επιθυμία τους; Κατά βάθος, μάλλον φοβούνται ότι θα τους αρέσει, γιατί είναι εύκολο, ανώδυνο, καυλωτικό και θα του μείνει χούι. Το πρόβλημα όμως είναι με τους ομοφυλόφιλους που αντιπαραθέτουν έναν άλλο κόσμο στον κόσμο των μη μυημένων. Ε, δε χρειάζεται να είσαι μυημένος για να πέσεις στο κρεβάτι με τον ομόφυλό σου! Απ' την άλλη, όσο αντιφατικό και να ακούγεται, πιστεύω ότι η ομοφυλοφιλία πρέπει να είναι και λίγο πολυτέλεια, πρέπει δηλαδή να τη διεκδικείς, πρέπει να την κατακτάς, πρέπει να βρίσκεσαι και λίγο διχασμένος, αν θες και ριγμένος, ως ομοφυλόφιλος. Στο κάτω κάτω, αυτή τη δύναμη έχει η ομοφυλοφιλία, να δοκιμάζει την ετοιμότητά σου, να σε κρατάει διαρκώς σε εγρήγορση, αλλιώς καταλήγει σε μια εύκολη περιπέτεια αναζήτησης και εναλλαγής συντρόφων.

Ποια είναι η γνώμη σας για τη «στρατευμένη», «συνειδητοποιημένη» ή «καθαρή» ομοφυλοφιλική τέχνη; Πώς θα αξιολογούσατε τις απόπειρες τέτοιου είδους που έγιναν στο παρελθόν στην Ελλάδα; Είσαστε κι εσείς μέρος του κινήματος;

Κίνημα σε σχέση με την τέχνη δεν νομίζω να υπήρξε στην Ελλάδα. Υπήρξαν κάποιες σποραδικές, σε ατομικό κυρίως επίπεδο, περιπτώσεις ανθρώπων που γράψανε, που ίσως έκαναν σινεμά, που ζωγραφίσανε, ανθρώπων που έκαναν θέατρο, ανέβασαν δηλαδή ομοφυλόφιλα έργα. Μέλος και μέρος αυτού του κινήματος συνειδητά δεν υπήρξα ποτέ. Άλλωστε αυτό το κίνημα «ξέφτισε» πολύ γρήγορα στην Ελλάδα. Δεν είχε τη συνέχεια εκείνη για να το διαφοροποιήσει και να το εντάξει μέσα στις επιθυμίες των ανθρώπων, να γίνει μια κατάσταση τέτοια, μετεξελιγμένη βέβαια, για να πιάσει πλατύτερο κόσμο, να καταπιαστεί με γενικότερα θέματα και με το στοιχείο της ομοφυλοφιλίας μέσα, αλλά όχι έτσι «μονόχνωτα», μονοδιάστατα ομοφυλοφιλικό. Όσο για μένα, αισθανόμουν πάντα άβολα με οτιδήποτε στρατευμένο, είτε από «αιρετική» διάθεση, είτε από άγνοια των διαδικασιών που απαιτεί μια συλλογική προσπάθεια.

Ο Ανδρέας Αγγελάκης ανήκε στη στρατευμένη ομοφυλοφιλική τέχνη, όπως είπαν άλλοι. Ο Χριστιανόπουλος, για παράδειγμα, είπε ότι ο Αγγελάκης ήταν ο γκέι συγγραφέας της Ελλάδας που προσπάθησε να φέρει κάτι άλλο το οποίο δεν ρίζωσε εδώ πέρα.

Μόνο που ο Αγγελάκης, αμερικανοποίησε κάπως το ομοφυλοφιλικό του αίσθημα, πράγμα που δεν συνέβη με το Χριστιανόπουλο, γι' αυτό κι ο δεύτερος έχει διάρκεια και οι αναφορές του μας αγγίζουν περισσότερο. Εξάλλου ο Αγγελάκης είχα πάντοτε την εντύπωση πως στην ερωτική του ζωή τουλάχιστον, αντέγραφε τρόπους ξένους προς την ψυχοσύνθεσή του. Ήταν μάλιστα παντρεμένος και με παιδί, κάτι που αντίκειται στα αμερικάνικα γκέι πρότυπα.

Αυτό που είπες για το βιολογικό και το επιλογής τέλος πάντων σε σχέση με τη λογοτεχνία... Ας πούμε, στο εξωτερικό υπάρχει μια λογοτεχνία, η οποία ανθίζει τώρα, και είναι, λίγο πολύ, από γκέι για τους γκέι, δηλαδή κάποιες ανάγκες δικές τους, παράλληλα με το βιολογικό. Δηλαδή εμείς είμαστε διαφορετικοί, άρα κάποιοι πρέπει να γράψουν τα κατάλληλα για μας να διαβάσουμε.

Στο εξωτερικό και ιδίως στην Αμερική, υπάρχουν έτσι κι αλλιώς τόσο «αυτονομημένοι» τομείς από λεσβίες, γκέι, μαζοχιστές, αμφιφυλόφιλους, κινέζους, μαύρους... Για να έχεις μια οντότητα εκεί πρέπει να κολλήσεις ταμπελίτσα, κάπου να ανήκεις. Αλλιώς ούτε αναγνώρισης δικαιούσαι, ούτε ένα κομμάτι στην πίτα της δημοσιότητας. Δεν φτουρίσανε αυτά εδώ. Στην Ελλάδα έτσι κι αλλιώς είμαστε όλοι εν δυνάμει γκέι.

Αυτό που είπες, ότι όλοι το δοκιμάζουνε και λίγο πολύ το κάνουνε, έρ-

χεται σε κάποια αντίθεση μ' εκείνο που είπες σε σχέση με το βιολογικό.
Διαφέρει πολύ το ένα από το άλλο, δεν νομίζεις κι εσύ; Άλλο το να είσαι, να το δηλώνεις θέλοντας και μη επειδή σου φαίνεται, κι άλλο να το ορέγεσαι και να το δοκιμάζεις πού και πού. Γιατί για αρκετούς είναι ορντέβρ η ομοφυλοφιλία. Πάνε δηλαδή και δίνουν μια πίπα ή παίρνουν μια πίπα, που είναι και το συνηθέστερο φαινόμενο, κι ύστερα τρέχουν στη γυναίκα τους να την πηδήξουν με μεγαλύτερη καύλα.
Ο Έλληνας δεν είναι πιο αληθινός σ' αυτό που κάνει σε σχέση με έναν ακτιβιστή γκέι της Ευρώπης ή της Αμερικής;
Είναι πιο αληθινός ως προς την πρακτική, ενεργοποιεί δηλαδή ευκολότερα το ομοφυλοφιλικό μέρος του εαυτού του, αλλά είναι πολύ ψεύτης, πολύ υποκριτής για να υποστηρίξει κάποια στιγμή αυτό που κάνει στα μουλωχτά, και βρίζει κι από πάνω τους «παλιόπουστες».
Ποια είναι η εικόνα του απελευθερωμένου ομοφυλόφιλου για σας;
Αυτό που δεν φέρει σφραγίδα, ο μη πατενταρισμένος ομοφυλόφιλος, ο λάθρα βιώσας. Και έτσι, ύπουλα, να προσπαθεί να ανηθικοποιήσει την κοινωνία, όπως έλεγε ο Όσκαρ Ουάιλντ. Να την ομοφυλοφιλοποιήσει, θα το παράλλαξα εγώ.
Αυτή η «υπουλοσύνη» έρχεται σε αντίθεση με την έννοια του οργανωμένου γκέι κινήματος, έτσι δεν είναι;
Ασφαλώς, γι' αυτό και μιλάω για ατομικές περιπτώσεις, για ελεύθερους σκοπευτές. Το οργανωμένο γκέι απωθεί τον περισσότερο κόσμο, αν και χρησιμεύει για την ενδεχόμενη στήριξη κάποιων νέων ανθρώπων που αναζητούν παρηγοριά και επιβεβαίωση γι' αυτό που είναι.
Τα ομοφυλοφιλικά ιδεώδη που ενοχλούνται από τη δική σας στάση και τον τρόπο που εκφράζεστε γενικώς ποια είναι;
Υποθέτω ότι δεν γίνομαι αρεστός γιατί κατά βάθος δεν είμαι γκέι. Ή τουλάχιστον δεν ανέχομαι να τσουβαλιάζομαι με ό,τι χαρακτηρίζει τους γκέι – από εμφάνιση έως νοοτροπία και συμπεριφορά. Νιώθω πολύ διαφορετικός μέσα στη διαφορετικότητά μου.
Θα έλεγα ότι αυτό που ενδεχομένως ενοχλεί κάποιον ομοφυλόφιλο αναγνώστη των βιβλίων σας είναι που μέσα του λέει, ας κάτσω λίγο πιο φρόνιμα, να μην είμαστε τόσο έξαλλοι, τόσο πρόστυχοι, γιατί οι άλλοι δεν θα μας αποδεχτούν. Να μη φωνάζουμε τόσο πολύ.
Δεν είναι η εξαλλοσύνη ή η προστυχιά μόνο. Γίνομαι κι εγώ έξαλλος και πρόστυχος αρκετές φορές, προκειμένου να σοκάρω ή να ωφεληθώ. Με απογοητεύει ο μονόδρομος που επιλέγουν πολλοί γκέι για να σηκώσουν το λάβαρο της ομοφυλοφιλίας, χωρίς να υπάρχουν βαθύτερα μέσα τους, κι αυτό τους στερεί από τη γνώση που θα μπορούσαν να έχουν για τους άλλους. Γι' αυτό λοιπόν και άσκησα κριτική στην τρέχουσα ομοφυλοφιλική νοοτροπία και στα τέσσερα βιβλία μου, όμως τα βέλη ήταν στραμμένα μονίμως απέναντι σε εμένα πρώτα.
Προηγουμένως ανέφερες τον Όσκαρ Ουάιλντ. Ο αισθητισμός υπήρξε το σήμα κατατεθέν μια γκέι μορφωμένης ελίτ. Ισχύει ακόμα η άποψη ότι οι ομοφυλόφιλοι μοιράζονται σε κάποιο βαθμό μια κοινή αισθητική ή ακόμα ότι τους χαρακτηρίζει ένα ιδιαίτερο χιούμορ, μια αίσθηση του γελοίου;
Ίσχυε κάποτε ο αισθητισμός και δεν νομίζω ότι συμβαίνει το ίδιο σήμερα. Άλλωστε χρεοκόπησε γιατί παραήταν γραφικά όλα αυτά. Ο Προυστ να κυκλοφορεί με τις γούνες, ο Ουάιλντ σαν κυρία με τα καμέλιας, κι ο δικός μας ο Λαπαθιώτης σαν ξωτικό του Μενιδίου... Εξεζητημένα πράγματα, αλλά οι καημένοι δεν ήξερα τι άλλο να κάνουν για να φανούν διαφορετικοί. Βέβαια κατάφερναν να φέρουν σε αμηχανία την κοινωνία κι αυτό ήταν κάτι. Πολλών τα έργα όμως δεν άντεξαν στο χρόνο, κι αν επανέρχονται, είναι για «μουσειακούς» λόγους. Θα συμφωνούσα ότι οι γκέι διακρίνονται για το ιδιαίτερο χιούμορ τους, το μπλακ ή και το διεστραμμένο χιούμορ τους, που μερικές φορές βγαίνει από μια βαθιά πίκρα, από ταλαιπωρία και βάσανο. Όταν μάλιστα αυτοσαρκάζονται, γίνονται καλύτεροι.
Το πρώτο σας βιβλίο είχε τίτλο «Το Πάρκο» κι από τότε που εκδόθηκε πέρασαν δεκαέξι χρόνια. Τι έχει αλλάξει στο μεταξύ σ' αυτούς τους χώρους;
Οι ίδιοι οι χώροι. Στη Θεσσαλονίκη ειδικά, μόνο κατ' ευφημισμόν μπορούμε να μιλάμε για πάρκα. Τα έκαναν διάφανα οι δήμαρχοι για να προστατέψουν από προσβολές τη δημόσια αιδώ. σ' όλες τις μεγάλες πόλεις προνοούν να υπάρχουν τόποι για κάθε χρήση: το πρωί να πηγαίνουν οι μαμάδες τα παιδάκια τους, νωρίς το βράδυ να βρίσκονται εκεί τα ζευγαράκια και αργά το βράδυ ως τα ξημερώματα να ψωνίζονται οι ομοφυλόφιλοι. Εδώ κοντεύω να συμπονέσω τα ετεροφυλόφιλα ζευγαράκια που δεν έχουν τόπο να χαμουρευτούν και λέω μέσα μου, κομμάτια να γίνει ο παλιός ζωολογικός κήπος που τον κατάντησαν έτσι, αφού βρίσκουν μια όαση εκεί τα σχολιαρόπαιδα και οι άστεγοι ρομαντικοί.
Και οι γκέι δεν σε απασχολούν;
Από τους γκέι που συχνάζουν στα πάρκα και τα πάρκινγκ θα περίμενα κάτι πιο εξτρεμιστικό, μια διαμαρτυρία οργανωμένη, να περιφέρονται, λόγου χάρη, κατά ομάδες, μια φορά την εβδομάδα έστω, και μόλις βλέπουν αστυνομία να ζητάει στοιχεία, να μαζεύονται όλοι γύρω απ' τα περιπολικά, να δημιουργούν τότε επεισόδια, και όχι να το βάζουν στα πόδια, αφήνοντας πίσω κάποιους φουκαράδες που παρακαλάν ν' ανοίξει η γη και να τους καταπιεί. Αλλά οι γκέι – όπως κι όλοι – είναι ό,τι φάμε, ό,τι πιούμε κι ό,τι αρπάξει ο δικός μας κώλος. Άλλοτε πάλι μου θυμίζουν τις συμμορίες των παλιών τσολιών, μόνο που δεν επιτίθενται, αλλά κράζουν και εμποδίζουν τη μοναχικότητα. Και η μοναχικότητα είναι ένας τρόπος για να οσμίζεσαι καλύτερα τον άλλον στην ερωτική προσέγγιση. Αυτές οι αδελφές κάνουν ό,τι μπορούν για να χαλάσουν την ψευδαίσθηση του περιστασιακού και του τυχαίου.
Αυτή η μανία πάντως με τα πάρκα να ανοίγονται τόσο πολύ, οι θάμνοι να καταστρέφονται εδώ στη Θεσσαλονίκη, ενώ αντίθετα στην Αθήνα πηγαίνεις στο Ζάππειο, στο Πεδίον του Άρεως και χαίρεσαι αυτά τα πάρκα, που όντας θαμνώδη, προσφέρονται για όλους τους ανθρώπους. Δε νομίζω ότι το πάρκο, εκεί που ήταν παλιότερα ο ζωολογικός κήπος, να έγινε καλύτερο. Το να ξηλώνουμε τη φύση δεν βελτιώνει την ποιότητα ζωής.
Αυτό δείχνει ότι εδώ στη Θεσσαλονίκη (αλλά και στην Αθήνα, τελευταία, τά 'καναν μαντάρα), είμαστε στο έλεος απολίτιστων ανθρώπων που μόνο καλλωπιστικά και... κραμπολάχανα ξέρουν να σπέρνουν παντού. Τα δέντρα και οι θάμνοι, από τότε που ψυλλιάστηκαν οι υπηρεσίες του δήμου τι μπορεί να κρύβουν, τέθηκαν υπό παρακολούθηση ή ξεριζώθηκαν. Αλλά, οι χοντροκέφαλοι, λίγο πιο πονηροί να ήταν θα τους έκοφτε ότι, όταν οι πάσης φύσεως αρχές γνωρίζουν ακριβώς τα στέκια των γκέι, είναι πιο διευκολυντικό να τους συλλάβουν για έλεγχο σε ενδεχόμενες δολοφονίες, κακοποιήσεις, κλοπές, κλπ. Τώρα, το «κακό» διασπείρεται σ' ολόκληρη την πόλη.
Οι μπάτσοι δηλαδή μαζεύουν τους ομοφυλόφιλους από τα πάρκα κάθε φορά για φόνους;
Όχι, βέβαια. Θέλω όμως να πω πως στην ακραία περίπτωση που συμβεί ένας φόνος, το πάρκο – όταν είναι κανονικό πάρκο και όχι σι θρου – αποτελεί τον ενδεδειγμένο χώρο για να επέμβει η αστυνομία και να μαζέψει υπόπτους. Κι εδώ θυμάμαι μια εποχή που είχα στείλει γράμμα στον Ανδρέα Παπανδρέου καταγγέλλοντας τα υπαίθρια πογκρόμ της αστυνομίας εναντίον μας και μου απάντησε, ο Λιβάνης νομίζω, ότι στάλθηκε στην ασφάλεια Θεσσαλονίκης έγγραφο να ερευνήσουν την καταγγελία. ένα πρωί λοιπόν μου τηλεφωνούν από τη Βαλαωρίτου να περάσω για υπόθεσή μου. Με δέχτηκε στο γραφείο του ο διοικητής κι ευγενικά μου λέει: «Κύριε Παλαμιώτη, αντί να στέλνετε γράμματα στον πρωθυπουργό γιατί δεν έρχεστε εδώ να

κουβεντιάσουμε το θέμα;» Κι ανοίγει συγχρόνως ένα φάκελο, όπου ήταν καταγραμμένες λεπτομερώς οι ημερομηνίες και τα σημεία που κατά καιρούς μου είχαν ζητήσει οι μπάτσοι τα στοιχεία μου. Συνέχισε να λέει κάτι για το Aids κι ότι τα όργανα μάς προστατεύουν, αλλά τον έβαλα στη θέση του. Αργότερα με αφορμή το κάψιμο των φακέλων των αριστερών, ο Βότσης δημοσίευσε στην «Ελευθεροτυπία» επιστολή μου, με την οποία ζητούσα να καούν και οι φάκελοι των ομοφυλόφιλων. Στην Αθήνα εξάλλου, μήνυσα αστυνομικό γιατί με χαστούκισε, έστειλα πάλι επιστολές, απάντησε ο τότε διευθυντής της Αστυνομίας, με αποτέλεσμα να με παρακαλέσει ο διοικητής του Τμήματος Ομονοίας να αποσύρω τη μήνυση, ενώ όση ώρα μου μιλούσε ήταν καρφωμένος στο «πακέτο» μου.

Θεωρείς λοιπόν ότι δουλειά των γκέι ομάδων είναι να ασχολούνται με τέτοια θέματα;

Θεωρώ ότι ένας οργανωμένος βομβαρδισμός από επώνυμες καταγγελίες, επισημάνσεις και προτάσεις στα μεγάλης κυκλοφορίας έντυπα αποτελεί μια πρώτη καλή τακτική γκέι ομάδας. Είναι σαν να λέτε, είμαστε εδώ, διεκδικούμε και για πολλά θεωρούμε διεστραμμένους όσους μας θεωρούν διεστραμμένους. Θα μπορούσατε ακόμα σαν «Πόθος» να επιμένετε να αποκτήσει η πόλη της 24ωρης βόλτα δημόσια ουρητήρια – το τερπνόν μετά του ωφελίμου. Αρχίζοντας από τα μικρότερης σημασίας θέματα, θα φτάνατε έτσι ως τη διαμαρτυρία για την καθαίρεση ενός αστυνομικού ή τη δυσμενή μετάθεση ενός δικαστή, μόνο και μόνο επειδή είναι γκέι.

Από τη Νομαρχιακή και Τοπική Αυτοδιοίκηση τι περιμένετε;

Απολύτως τίποτα. Από τους πολίτες περίμενα πολλά, όμως στη Θεσσαλονίκη οι άνθρωποι μόλις άρχισαν να ξυπνάνε, ίσως γιατί τα ΜΜΕ βρίσκονται συγκεντρωμένα στην Αθήνα κι ο έλεγχος ασκείται από εκεί.

Νιώθεις καμιά φορά αυτή τη νοσταλγία, τη λύπη ή τον εκνευρισμό που νιώθουν μερικοί για όσα έζησαν κάποτε;

Για τις πιάτσες που χάθηκαν, για τα τεκνά που έκαναν σαν τρελά να γαμήσουν αδελφές... Γοητευτικές ιστορίες και εποχές, όπως τότε στην παλιά «Στάσα» – όχι την αρχική στη Σταυρούπολη, την ενδιάμεση με το γεφυράκι – που φλέρταρα ένα φανταράκι στο απέναντι τραπέζι και κάποια στιγμή με φώναξε στην παρέα του κι εγώ πήγα, όμως δεν κάθισα στην καρέκλα αλλά δίπλα του σχεδόν γονατιστός, και σκύβει ξαφνικά αυτός και μου δίνει ένα φιλί ατέλειωτο μπροστά στ' άλλα φαντάρια. Μου κόπηκε η ανάσα, ντράπηκα, να φανταστείς, πιο πολύ εγώ – συναρπαστική αίσθηση. Μετράει πού για μένα να γίνονται έτσι τα πράγματα. Πάντως, αλήθεια, δε νιώθω σπουδαία νοσταλγία για κείνες τις εποχές. Προσαρμόστηκα εύκολα, μ' αρέσει το σώμα του ομοφυλόφιλου γιατί είναι πολυπρισματικό, κι επιπλέον δεν απαιτεί ταπεινωτικές διαδικασίες μέχρι να το τουμπάρεις. Αρκετοί γκέι, ιδίως κάποιας ηλικίας, ακόμα δεν συμβιβάστηκαν με την ιδέα να κάνουν έρωτα με γκέι, ψάχνουν το καθαρόαιμο αρσενικό, και δεν είναι πάντα πολύ κακό αυτό, αρκεί να καταλαβαίνουν ότι πρόκειται για αυταπάτη όταν δήθεν το ανακαλύπτουν.

Πριν μερικά χρόνια είχατε έντονη παρουσία μέσα από την εκδοτική προσπάθεια της ομάδας «Κράξιμο».

Η Πάολα ήταν το «Κράξιμο», ήμουν και παραμένω φίλος της, έγραφα συχνά στο περιοδικό της κι έδινα επίσης καμιά γνώμη. Δεν είχα την ίδια σχέση με το περιοδικό GAY του Βαλλιανάτου κι ας φερόμουν ως μέλος της συντακτικής ομάδας. Πρωτοξεκίνησα όμως τη δημοσίευση κειμένων μου στο «Αμφί», τότε που το διηύθυνε ο αναντικατάστατος Λουκάς Θεοδωρακόπουλος.

Εμείς πάντως, για να επανέλθουμε εν συντομία σε προηγούμενη κουβέντα μας, έχουμε αποφασίσει σαν ομάδα, με τις δυνάμεις που διαθέτουμε, να ασχοληθούμε περισσότερο με την εκδοτική προσπάθεια που λέγεται «Πόθος». Αυτές πιστεύουμε ότι είναι οι δυνατότητές μας. Το να καθίσουμε να παίξουμε ρόλο βουλευτή, νομίζω δεν μας ταιριάζει. Για να παίξεις έναν τέτοιο ρόλο άλλωστε, θα πρέπει να έχεις από πίσω σου ένα κίνημα πολύ μεγάλο. Οπότε ακολουθούμε αυτό το δρόμο, και νομίζω ότι είναι κι ο καλύτερος. Το να στέλνουμε επιστολές μόνο, το κάνουμε κι αυτό, αλλά σε μικρότερο βαθμό.

Δικαίωμά σας είναι να κάνετε ό,τι θέλετε, αν και όσα είπες υποθέτω ότι συμπυκνώνουν τους στόχους της ομάδας μη τυχόν και παρεξηγηθείτε. Αυτή τακτική των ισορροπιών λοιπόν με έκανε να μη θέλω να έχω σχέση με τα κινήματα. Προτιμάω, αν θες να ξέρεις, έναν προικισμένο δικτάτορα, παρά συλλογικά όργανα. Κάποτε εξέδιδα κι εγώ ένα περιοδικάκι από τη Χ.Α.Ν. Καλαμαριάς – από τα πρώτα δωρεάν έντυπα της πόλης. Το σταμάτησα λίγο πριν μου το σταματήσουν για ευνόητους λόγους.

Διάβασα κάπου ότι το κίνημα των γκέι είναι στην ουσία κίνημα διαμαρτυρίας. Δεν πρόκειται δηλαδή να φτάσει παραπέρα, να προτείνει κάτι νέο. Όταν τα πράγματα είναι χαλαρά, όλα είναι εντάξει, όταν όμως σφίγγουν τα πράγματα, αυξάνουν οι διαμαρτυρίες και τα κινήματα.

ΜΑ κίνημα διαμαρτυρίας πρέπει να παραμείνει το κίνημα των γκέι. Για να διατηρείται πάντα ακμαίο και σε εξέλιξη. Τι δηλαδή; Να ζητάμε γάμους, υιοθεσίες και τέτοιες γελοιότητες; Όποιο θέλουν να συζήσουν, ας το κάνουν... αστεφάνωτοι. Θα βρουν τρόπο να υιοθετήσουν και παιδί να το θέλουν πολύ. Μόδα είναι η ομοφυλοφιλία να προτείνει κάτι νέο. Μη σώσει και γίνει αποδεκτή! Ξέρεις πόσο αναζωογονητικό είναι να παλεύεις συνεχώς; Γιατί νομίζεις παρατάθηκε η νεότητά μου;

Δεν χρειαζόμαστε κάποιες νομοθετικές ρυθμίσεις;

Μόνο σε επίπεδο ανθρώπινων δικαιωμάτων. Ανεξάρτητα από φύλο και ερωτικές προτιμήσεις. Αλλά στην Ελλάδα δεν πρέπει να 'χουμε μεγάλα παράπονα...

Πιστεύεις ότι οι ομοφυλόφιλοι έχουν κάτι ιδεολογικά κοινό μεταξύ τους;

Τα τελευταία χρόνια, μόνο το Aids. Και εξαιτίας της αρρώστιας έγινε, άλλωστε αποδεκτή κοινωνικά η ύπαρξη των ομοφυλόφιλων. Τα παράδοξα των καιρών: πεθαίνεις και αναγνωρίζουμε ότι υπάρχεις. Τρομοκρατήθηκαν, βέβαια, όλοι γιατί σου λένε κάτι σοβαρό τρέχει. Για να διαδίδεται τόσο πολύ το Aids, για να αρρωσταίνει τόσος κόσμος, ή πολλοί είναι οι ομοφυλόφιλοι, ή μεγάλος αριθμός ετεροφυλόφιλων έχει σεξουαλικές επαφές μαζί τους. Πιστεύεις ενδόμυχα ότι οι ομοφυλόφιλοι είναι ομάδα υψηλού κινδύνου.

Στην αρχή, αναμφίβολα ήταν η υπ' αριθμόν ένα ομάδα υψηλού κινδύνου. Γιατί στους γκέι εκδηλώθηκε πρώτα, και λόγω της ακολουθούμενης πρακτικής στις επαφές τους και εξαιτίας των πολλών συντρόφων. Αργότερα, ομάδες υψηλού κινδύνου έγιναν σαφώς όσοι δεν έπαιρναν προφυλάξεις. Τώρα πια η πλάστιγγα γέρνει αλλού... Μ' ενοχλεί πάντως που πολλοί γκέι από το φόβο τους για το Aids δεν κάνουν καθόλου έρωτα, κατάντησαν φυτά ή προσέχουν σε βαθμό υστερίας. Όπως και να 'χει όμως, οι καινούριες γενιές των ομοφυλόφιλων θα προκύψουν υγιέστερες και ανθεκτικότερες των ετεροφυλόφιλων. Κι αυτό γιατί εξαντλούν όλα τα περιθώρια περί υγιεινής ζωής. Να μου το θυμηθείτε, βλέπω στον κοντινό ορίζοντα μια νέα άρια φυλή αμιγώς ομοφυλόφιλη.

Lambda Istanbul

Δεν χρειάζεται να έχει διαβάσει όλα τα προηγούμενα τεύχη του «Πόθου» με τις απίθανες περιπέτειες της Demet Demir και των υπόλοιπων τραβεστί της Κωνσταντινούπολης, για να γνωρίζει πως τα πράγματα δεν είναι και τόσο ρόδινα για τους γκέι εκεί πέρα.. Ο «φόβος του χωροφύλακα» καλά κρατεί ακόμα στην Πόλη. Αντίθετα, όμως, με το αναμενόμενο, υπάρχει και ένα αρκετά δραστήριο γκέι κίνημα. Ο Ugur από την Lambda Istanbul μας παραχώρησε την παρακάτω συνέντευξη τον Νοέμβρη που μας πέρασε.

Η Κωνσταντινούπολη συγκέντρωσε πρόσφατα τη διεθνή προσοχή εξαιτίας της καταδίωξης που δέχονταν οι τραβεστί από την αστυνομία. Πόσο συχνές είναι στην πραγματικότητα οι ομοφοβικές επιθέσεις της αστυνομίας ενάντια στους γκέι; Είναι όντως τόσο οργανωμένες όσο δείχνουν;
Στην πραγματικότητα, η αστυνομία δεν επιτίθεται συστηματικά στους γκέι. Το μεγαλύτερο πρόβλημα υπάρχει με την κοινότητα των τραβεστί. Οι τραβεστί κατοικούσαν σε μια συγκεκριμένη περιοχή και εργάζονταν εκεί πέρα. Αλλά από τον Μάιο του 1995, η αστυνομία, με τη συνεργασία ορισμένων κατοίκων της οδού Ulker, (εκεί όπου κατοικούσαν) τις παρενοχλεί και τις ανάγκασε να εγκαταλείψουν το δρόμο. Μόνο μερικές τραβεστί μπόρεσαν να αντισταθούν – μαζί τους και η Demet Demir. Ο πληθυσμός των τραβεστί ανερχόταν σε πάνω από 50 άτομα, αλλά τώρα έχουν απομείνει μόνο 7.

Οι αστυνομικές επιθέσεις εναντίον τους είναι πραγματικά οργανωμένες. Υπάρχει πάντοτε ένα περιπολικό στο δρόμο τους και όλοι οι αστυνομικοί της περιοχής είναι ενήμεροι για τις τραβεστί. Είναι έτοιμοι να τους επιτεθούν με αφορμή οποιοδήποτε ασήμαντο περιστατικό.

Τον Ιούλιο του 1997, η Demet προσπάθησε να σταματήσει δύο αστυνομικούς που ξυλοκοπούσαν ένα νεαρό κορίτσι το οποίο εργαζόταν στο καλλιτεχνικό εργαστήρι της. Οι αστυνομικοί τη συνέλαβαν και τη φυλάκισαν. Το δικαστήριο, φυσικά, την απελευθέρωσε αλλά οι αστυνομικοί τη μήνυσαν ξανά για προσβολή οργάνων της τάξης. Στις 12 Δεκεμβρίου δικάζεται για την υπόθεση αυτή.

Τι σημαίνει για σας να είναι κανείς γκέι και να ζει στην Κωνσταντινούπολη; Ισχύει το ίδιο και για τις υπόλοιπες μεγάλες πόλεις, για παράδειγμα την Άγκυρα ή τη Σμύρνη;
Το να ζει κανείς στην Κωνσταντινούπολη σημαίνει περισσότερες ευκαιρίες να συναντήσεις άλλους γκέι ανθρώπους. Όσον αφορά την ελευθερία, μια μεγάλη πόλη δεν διαφέρει πάρα πολύ από την επαρχία. Αλλά στη μεγάλη πόλη οι άνθρωποι δεν ενδιαφέρονται πολύ για το ποιος είσαι ή τι κάνεις. Σε ένα μικρό τόπο ο καθένας γνωρίζει τον άλλο και το κύριο ενδιαφέρον των ανθρώπων είναι οι ιδιωτική ζωή των άλλων.

Θα λέγατε ότι υπάρχει διαφοροποίηση μεταξύ του να είναι κανείς γκέι ή λεσβία στην Τουρκία; Ποιος είναι ο βαθμός του λεσβιακού ακτιβισμού στη χώρα σας;
Είναι προφανές ότι υπάρχει διαφορά. Η Τουρκία είναι μια πατριαρχική κοινωνία στην οποία ο ανδρισμός είναι η σημαντικότερη αξία. Αυτό που κάνει μια λεσβία είναι να συμπεριφέρεται ως άνδρας και αυτό είναι κάτι που εκτιμάται. Το είναι κανείς λεσβία είναι ευκολότερο γιατί είναι περισσότερο αποδεκτές – θα μπορούσα να πω σεβαστές. Αλλά οι γκέι αποτελούν ντροπή για τον ανδρισμό – και φυσικά δεν τους σέβονται. Η λεσβιακή ορατότητα είναι μικρότερη από την γκέι, επειδή οι γυναίκες καταπιέζονται περισσότερο και βρίσκονται σε πολύ κατώτερη θέση. Ίσως και να μη βρουν ποτέ την ευκαιρία να ανακαλύψουν τον εαυτό ους. Έτσι είναι πιο δύσκολο γι' αυτές να φανερώσουν τις προτιμήσεις τους, παρόλο που η αποδοχή τους είναι πιθανότερη.

Ο κόσμος παρακολούθησε την άνοδο του Κόμματος της Ευημερίας του κ.Ερμπακάν στην εξουσία. Τι επίπτωση είχε η επιστροφή του ισλαμικού φονταμενταλισμού στους γκέι, τις λεσβίες και τις γυναίκες γενικότερα;
Στην πραγματικότητα δεν είχε καμία επίπτωση. Το Κόμμα της Ευημερίας δεν κατείχε μόνο του την εξουσία. Συνασπίζοταν με ένα άλλο δεξιό κόμμα που δεν ήταν τόσο θρησκόληπτο. Αυτό που το Κόμμα της Ευημερίας προσπάθησε να κάνει ήταν να φανεί ευχάριστο στην κοινή γνώμη και αυτό ακριβώς έπραξε. Δεν προχώρησαν σε ριζοσπαστικές δραστηριότητες, προσπάθησαν να δείχνουν όσο πιο φιλελεύθεροι ήταν δυνατόν. Έλεγαν ωραία λόγια ακόμα και για τον Ατατούρκ, ο οποίος είναι εχθρός τους όσον αφορά την πολιτική σκέψη. Αλλά αν κατείχαν μόνοι τους την εξουσία, τα πράγματα θα ήταν δύσκολα για τους γκέι και τις λεσβίες, ακόμα και για τις γυναίκες. Βλέπετε ο Ερμπακάν λέγεται ότι είχε πει σε μια μυστική συνεδρίαση πως θα κρεμάσει όλους τους ομοφυλόφιλους στην πλατεία Ταξίμ.

Όσον αφορά το νόμο, ποια είναι τα προβλήματα που υπάρχουν;
Ο νόμος στην Τουρκία δεν αναφέρει την ομοφυλοφιλία. Έτσι δεν αποτελεί αδίκημα. Αλλά υπάρχουν άλλες νομικές διατάξεις που ορίζουν ότι η αστυνομία μπορεί να επέμβει σε οτιδήποτε είναι αντίθετο με τις τουρκικές ηθικές αξίες. Δεν υπάρχουν όμως κριτήρια που να ξεκαθαρίζουν τις εννοείται, έτσι η αστυνομία μπορεί να σκεφτεί ότι οι ομοφυλοφιλικές πράξεις είναι ενάντια στις ηθικές αξίες και να σε συλλάβει. Αν είσαι μορφωμένος και αρκετά συνειδητοποιημένος μπορείς να υπερασπιστείς τον εαυτό σου από την αστυνομία λέγοντάς τους για νόμους και δικαιώματα. Η αστυνομία δεν είναι πολύ συνηθισμένη σε τέτοιου είδους αντίσταση και τους κάνει να αισθάνονται άβολα για τις πράξεις τους. Λυπάμαι που το λέω, αλλά η αστυνομία και πολλοί γκέι δεν είναι αρκετά μορφωμένοι.

Από πολιτική σκοπιά, το να μην υπάρχει νόμος για την ομοφυλοφιλία είναι λιγάκι άσχημο, μιας και μας λείπει ένας στόχος. Αν είχαμε έναν τέτοιο νόμο θα μπορούσαμε να εργαστούμε για να τον καταργήσουμε και όταν θα το επιτυγχάναμε θα είχε μεγάλη επίπτωση και στην κοινωνία.

Πόσο οργανωμένη είναι η γκέι σκηνή στην πόλη σας;
Ας αρχίσουμε με τις οργανώσεις. Πριν από χρόνια υπήρχε μια ομάδα της οποίας ηγούταν ο Ibrahim Eren: «Το μήνυμα». Αλλά δεν βρίσκονται εν ενεργεία πλέον. Αυτή τη στιγμή η πιο δραστήρια ομάδα στην Κωνσταντινούπολη είναι η Lambda Istanbul. Υπάρχει μια νέα λεσβιακή ομάδα που σχηματίστηκε από μέλη της Lambda Istanbul και ονομάζεται «Σαπφώ». Πρόκειται να εκδώσουν ένα περιοδικό και η ομάδα θα μεγαλώσει μαζί μ' αυτό. Υπάρχουν επίσης οι Sisters of Venus [Αδερφές της Αφροδίτης] αλλά δεν είναι ομάδα δράσης – συγκεντρώνονται απλά για υποστήριξη.

Είχατε ένα εβδομαδιαίο ραδιοφωνικό πρόγραμμα, όπως κι εμείς. Πείτε μας λίγα πράγματα γι' αυτό.
Το ραδιοφωνικό πρόγραμμα ξεκίνησε στις 5 Μαΐου 1996. Ήταν μια ωριαία εκπομπή, αλλά για έξι μήνες την είχαμε επεκτείνει στη μιάμιση ώρα. Επρόκειτο για ένα πολιτιστικό γκέι-λεσβιακό πρόγραμμα. Ειδήσεις από τον κόσμο, οι γκέι στην ιστορία, διάσημοι ομοφυλόφιλοι, γκέι βιβλία, ειδήσεις, ιστορίες κτλ. Οι ραδιοφωνικός σταθμός ονομαζόταν Open Radio [Ανοιχτό Ραδιόφωνο]. Ανοιχτό σε όλους τους ήχους, τα χρώματα και τις δονήσεις του σύμπαντος. Το σλόγκαν τους ήταν τραβηχτικό κι έτσι παρουσιάσαμε τα σχέδιά μας πρώτα σ' αυτούς και μας δέχτηκαν με χαρά. Η εκπομπή διάρκεσε ενάμιση χρόνο περίπου, αλλά το Σεπτέμβρη ο σταθμός ισχυρίστηκε ότι η εκπομπή δεν ήταν τόσο καλή όσο ήταν παλιότερα – είχε χάσει τη δράση και την ελκυστικότητά της. Επρόκειτο για καθαρά τεχνικά ζητήματα κι έτσι διέκοψαν την εκπομπή. Αλλά έχουμε ακόμα καλές σχέσεις μαζί τους και αυτή τη στιγμή ετοιμάζουμε ένα τέλειο ραδιοφωνικό πρόγραμμα βάζοντας όλες μας τις

Παρενόχληση και βία σε βάρος τρανσεξουαλικών και τραβεστί

Η παρενόχληση και η πίεση σε βάρος της κοινότητας των τραβεστί (TV) και τρανσεξουαλικών (TS) ήταν πάντοτε παρούσα στην Τουρκία, αλλά τους τελευταίους 12 μήνες η ένταση και η συχνότητά τους έχουν αυξηθεί.

Μια 65χρονη γυναίκα που είχε μετακομίσει στην οδό Ulker ένα χρόνο πριν (το όνομά της είναι Guenfoer Gider) έχει προκαλέσει όλες τις ενέργειες σε βάρος της κοινότητας των TV/TS. Έχει μεγάλη υποστήριξη από την αστυνομία και από μέλη ακροδεξιών κομμάτων και οργανώσεων: ακραίους Ισλαμιστές και εθνικιστές.

Τους πρώτους μήνες ήταν πολύ φιλική με τα κορίτσια που κατοικούσαν στην περιοχή για περισσότερα από 20 χρόνια. Είχε αγοράσει μερικά διαμερίσματα σε πολύ φτηνό κόστος και τα νοίκιαζε στα κορίτσια σε λογικές τιμές. Έπειτα από λίγο καιρό άρχισε να έχει απαιτήσεις για τεράστια ποσά, αυξάνοντας τα νοίκια από 20 εκατομμύρια σε 100 εκατομμύρια Τουρκικές Λίρες. Τα κορίτσια αρνήθηκαν να πληρώσουν τα ποσά, καθώς στο συμβόλαιο ήταν δηλωμένο ότι οι ιδιοκτήτες επιτρέπονταν να αυξήσουν το ενοίκιο το πολύ κατά 60%. Κι έτσι άρχισε η περιπέτειά τους.

Η νοικάρισσα ξεκίνησε μια εκστρατεία «επιχείρηση ξεκαθάρισμα». Μαζί με τους γείτονες τοποθέτησε ένα έδρανο στο δρόμο με περιπολίες να ελέγχουν την περιοχή μέρα και νύχτα. Φόρεσε μαντίλα στο κεφάλι της για να κερδίσει την υποστήριξη των φανατικών Ισλαμιστών και των οργανώσεών τους και λίγους μήνες πριν ξεκίνησε μια εκστρατεία στιγματισμού καλώντας τους κατοίκους της περιοχής «να κρεμάσουν μια Τουρκική σημαία αν δεν είναι ομοφυλόφιλοι». Η νεολαία του εξτρεμιστικού ακροδεξιού κόμματος MHP στάθηκαν στο πλευρό της με τη δικαιολογία ότι οι ομοφυλόφιλοι δεν είναι αποδεκτοί ως Τούρκοι. Δεν ανήκουν στη ράτσα καθώς αποτελούν μια κατώτερη μορφή ανθρωπίνων όντων.

Η μεγαλύτερη βοήθειά τους ήρθε από τον Sueleyman Ulusoy που ήταν ο αρχηγός του Αστυνομικού Τμήματος της περιοχής Beyoglu μέχρι το 1991. Επανήλθε στην υπηρεσία λιγάκι πριν τη Διάσκεψη των Ενωμένων Εθνών για την Κατοικία, που έλαβε χώρα στην Κωνσταντινούπολη. Όχι μόνο καταδιώκει τους ομοφυλόφιλους, αλλά και τα παιδιά του δρόμου, τους μικροπωλητές και τους τσιγγάνους.

Πριν από την προαναφερθείσα διάσκεψη, η αστυνομία είχε ειδοποιήσει την κοινότητα των TV/TS να εγκαταλείψει την περιοχή. Τους προειδοποίησαν ότι αν επέμεναν να μείνουν στα σπίτια τους θα βρισκόταν σε κίνδυνο. Σε μια υποκριτική κίνηση – που έκανε τους αστυνομικούς της Κωνσταντινούπολης παγκόσμια διάσημους – άρχισαν μια τεράστια επιχείρηση εκκαθάρισης γύρω από τον τόπο της Διάσκεψης. Θύματα ήταν

ήτανε πολλά αδέσποτα σκυλιά και γατιά, παιδιά του δρόμου και μικροπωλητές.

Μετά από αυτά, η επιχείρηση σκούπα άρχισε να γίνεται επικίνδυνη. Ένα σπίτι που ανήκει σε έναν από τους τρανσεξουαλικούς που μένουν στο δρόμο πυρπολήθηκε, σύμφωνα με φήμες, από την αστυνομία. Παρά την προσφυγή τους στην εισαγγελία και τη δικαιοσύνη, δεν είχε υπάρξει καμία αντίδραση στις διαμαρτυρίες τους. Αντίθετα, άλλα τέσσερα σπίτια πυρπολήθηκαν σε άλλη περιοχή του συνοικισμού Beyoglou. Τα παράθυρα του σπιτιού της Ilhami Kaya έσπασαν μετά μια επίθεση με πέτρες ενώ η μπροστινή πόρτα του σπιτιού της Demet Demir είχε διαλυθεί τρεις φορές και τα καλώδια του τηλεφώνου είχαν κοπεί για να μη μπορεί να επικοινωνήσει.

Η τουρκική νομοθεσία δεν απαγορεύει την ομοφυλοφιλία, απαγορεύει όμως τα βασανιστήρια. Μάλλον όμως ισχύει το αντίθετο. Για παράδειγμα, η Demeti Demir έχει λερωμένο ποινικό μητρώο για παράνομη διαδήλωση – είχε φυλακιστεί για 8 μήνες. Παρόλο που μετά από 10 χρόνια τα μητρώα διαγράφονται, το δικό της υπάρχει ακόμα.

Οι μπάτσοι σπάζουν τις πόρτες με σφυριά και τσεκούρια, μπαίνοντας στα σπίτια και προκαλώντας όσο το δυνατόν περισσότερες καταστροφές. Αν σε βρούνε μέσα, σε πηγαίνουν για κράτηση. Υπάρχει χρονικό όριο 48 ορών για την κράτηση, αλλά οι μπάτσοι μετακινούν τα άτομα από το ένα τμήμα στο άλλο κι έτσι μπορούν να σε κρατήσουν και πάνω από εβδομάδα, αν θέλουν. Οι μπάτσοι κάνουν επιδρομές σε σπίτια και κλαμπ. Η επίδειξη της αστυνομικής ταυτότητας δεν έχει καμία επίδραση. Οι TV/TS θεωρούνται ως οι υπαίτιοι για το AIDS. Το 1994, λίγο πριν την Παγκόσμια Ημέρα για το AIDS, έγιναν επιδρομές στα κλαμπ για να πλακώσουν τους TV/TS. Η παρούσα κατάσταση είναι ότι τα μέλη της κοινότητας των TV/TS έχουν μειωθεί από 70 σε 7 άτομα στην περιοχή. Έχει διακοπεί η παροχή πόσιμου νερού στο δρόμο που κατοικούν. Ο εφημεριδοπώλης και το κομμωτήριο έχουν κλείσει, έπειτα από απειλές που δέχτηκαν.

Στη διάρκεια της Habitat II, κι ενώ η Demet Demir έδινε συνέντευξη σε ένα ξένο κανάλι, η αστυνομία εισέβαλλε στο σπίτι της. Ο δημοσιογράφος πρόλαβε να κρύψει τις κασέτες και την κάμερα, αλλιώς θα του τα βουτούσαν. Στις αρχές Δεκεμβρίου, η Ece έφαγε ξύλο από τους μπάτσους γιατί πήραν χαμπάρι τι ήταν. Παρόλο που έχει το σπίτι της στο δρόμο δεν μπορεί να μείνει εκεί. Έρχεται κρυφά τα βράδια για να τα ταΐσει το σκύλο της. Μια φορά την αντιλήφθηκε ο γείτονας και τηλεφώνησε στην αστυνομία. Τη έδερναν από το σπίτι μέχρι το τμήμα.

Ο Suleyman Ulusoy έχει ένα παρατσούκλι, τον λένε «Σουλεϊμάν ο Λάστιχος»: του αρέσει να βαράει, ειδικά στο κεφάλι, με πλαστικούς σωλήνες για πότισμα. Υπάρχουν αρκετά αρχεία οργανώσεων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα που καταγράφουν αυτά τα βασανιστήρια. Κόψιμο των μαλλιών, βρέξιμο με κρύο νερό υπό πίεση, κτυπήματα στα γεννητικά όργανα είναι τα πιο συχνά βασανιστήρια στα αστυνομικά τμήματα.

Πόσο ορατή είναι η ομοφυλοφιλία στα τουρκικά ΜΜΕ και τη δημόσια ζωή;

Όπως είπα και προηγουμένως οι λεσβίες είναι σχεδόν αόρατες για τον κόσμο. Αλλά οι γκέι άνδρες, ιδιαίτερα όταν είναι θηλυπρεπείς, είναι εύκολα αναγνωρίσιμοι. Για τα ΜΜΕ αποτελούν υλικό που ανεβάζει τις ακροαματικότητές τους. Υπάρχουν πολλοί γκέι καλλιτέχνες σε τηλεοπτικά προγράμματα, αλλά ισχυρίζονται ότι είναι ετεροφυλόφιλοι ή δεν μιλούν για αυτά τα πράγματα. Αλλά είναι ολοφάνερα γκέι. Και το πιο μεγάλο αστέρι στην Τουρκία είναι ένας τρανσεξουαλικός. Τα ΜΜΕ ενδιαφέρονται πολύ για αυτούς επειδή είναι συνήθως πολύχρωμοι και έχουν πλάκα. Ποτέ όμως δεν δείχνουν ενδιαφέρον για τους απλούς γκέι που συμπεριφέρονται όπως ένας συνηθισμένος ετεροφυλόφιλος.

Το σεξ μεταξύ ανδρών η αγοριών υπήρξε πάντοτε μέρος του Οθωμανικού πολιτισμού. Πόσο ζωντανή είναι σήμερα αυτή η συγκεκριμένη πτυχή του πολιτισμού στη σύγχρονη τουρκική κοινωνία;

Είναι ενδιαφέρον ότι οι Οθωμανοί είχαν μια αμφιφυλοφιλική κουλτούρα. Αλλά δεν επρόκειτο για συνειδητοποιημένη ομοφυλοφιλία ή αμφιφυλοφιλία. Ήταν φυσικό γι' αυτούς να κάνουν σεξ με γυναίκες και νεαρά αγόρια. Οι γυναίκες ήταν απαραίτητες για κάνουν παιδιά, αλλά την έβρισκαν περισσότερο με τα αγόρια. Έτσι λένε οι Οθωμανικές πηγές. Υπήρχε μάλιστα ένα παλάτι για αγόρια στη Bursa. Εκείνα τα αγόρια πήγαιναν στον πόλεμο με τους στρατιώτες – πολεμούσαν μαζί τους την ημέρα και το βράδυ τους εξυπηρετούσαν στις σκηνές τους. Όσον αφορά τώρα την κουλτούρα των χαμάμ, αυτή συνεχίζεται σε ορισμένα Τούρκικα λουτρά, αλλά δυστυχώς υπάρχουν πολλά αγόρια που πηγαίνουν με άντρες για τα χρήματα.

Ποιος είναι ο βαθμός πληροφόρησης γύρω από το AIDS στην Τουρκία;

Οι καταγραμμένες περιπτώσεις HIV+ περιστατικών δεν υπερβαίνουν τις 1000 – από όσο ξέρω εγώ είναι γύρω στις 750. Αλλά αυτά είναι τα επίσημα νούμερα και οι ειδικοί υπολογίζουν τους πραγματικούς αριθμούς σε πολύ μεγαλύτερα επίπεδα. Οι μορφωμένοι γκέι είναι πολύ πιο συνειδητοποιημένοι πάνω στο ζήτημα και τα ποσοστά των ομοφυλόφιλων είναι πολύ μικρότερα από αυτά των ετεροφυλόφιλων. Η Lambda Istanbul συμμετέχει σε κάθε δραστηριότητα της Εταιρίας Προστασίας από το AIDS και πρόσφατα εκδώσαμε το πρώτο φυλλάδιο AIDS στην Τουρκία για γκέι και λεσβίες. Γενικά, μπορώ να ισχυριστώ ότι οι γκέι είναι πιο ενήμεροι για το ασφαλές σεξ από ότι οι ετεροφυλόφιλοι.

Θα λέγατε ότι υπήρξε αλλαγή στη στάση της Τουρκικής κοινωνίας απέναντι στους γκέι τα τελευταία χρόνια;

Μιλούσα για αυτό το ζήτημα με ένα φίλο μου τις προάλλες. Νομίζω πως μπορώ να απαντήσω την ερώτηση αυτή με ένα ξεκάθαρο «ναι». Ο καθρέφτης της κοινωνίας είναι τα ΜΜΕ της και φυσικά η κοινωνία επηρεάζεται από αυτά που δείχνει ο καθρέφτης. Έπειτα από πολλές συνεντεύξεις με τη Lambda Istanbul, με τις δραστηριότητες μας κατά τη διάρκεια της Habitat II [παγκόσμια διάσκεψη του OHE για την κατοικία] τον Ιούνιο του 1996 και με άλλα θετικά άρθρα, αισθανόμαστε μια πιο ανεκτική ατμόσφαιρα. Δεν οφείλεται μόνο στο γεγονός ότι ανοιγόμαστε στη Δύση ολοένα και περισσότερο κάθε μέρα. Υπάρχουν πολλοί άνθρωποι που πιστεύουν ότι οι γκέι πρέπει να έχουν δικαιώματα αλλά φυσικά υπάρχουν και οι ομόφοβοι.

Ποιοι είναι οι στόχοι που σκοπεύετε να πετύχετε μέσα από την κοινή σας δράση ως Lambda Istanbul;

Αυτό που έχουμε ορίσει σαν ένα γενικό και μακροπρόθεσμο στόχο είναι να φέρουμε τα γκέι δικαιώματα στο ίδιο επίπεδο με τα δικαιώματα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Αλλά υπάρχουν πολλά βήματα που πρέπει να κάνουμε προς την κατεύθυνση αυτή. Έτσι τα μικρά βήματα είναι να εγείρουμε τη συνειδητοποίηση ανάμεσα στους γκέι, να τους φέρνουμε σε επαφή μεταξύ τους, η ορατότητα και άλλα παρόμοια.

δυνάμεις. Θα εκπέμψουμε ξανά τον Μάιο, όταν θα ξεκινά η νέα περίοδος.

IGLHRC Prize Winner Demet Demir

Μπήκα στη φυλακή το 1982. Παρέμεινα στη φυλακή για οχτώ μήνες. Στη φυλακή οι αριστεριστές φίλοι μου με απέφευγαν γιατί ήμουν πούστης και δεν είχα δικαίωμα να ζω. Η στιγμή που βγήκα από τη φυλακή υπήρξε ένα νέο ξεκίνημα για τη ζωή μου. Ήταν 1984 και ήμουν πάντα φυλακισμένο γιατί πάντα έπρεπε να κρύβω τον εαυτό μου για να επιτρέπω στους άλλους να είναι ευτυχισμένοι. Δεν μπορούσα να το αντέξω πλέον και επιτέλους έκανα τη σεξουαλική μου επανάσταση. Πρώτα το φανέρωσα στην οικογένειά μου και άρχισα να συμπεριφέρομαι περισσότερο θηλυπρεπώς. Δεν είχε σημασία για μένα αν η κοινωνία θα πίστευε ότι ήμουν παράξενος. Όφειλα να ζήσω για τον εαυτό μου, όχι για τους άλλους. είχα να εκπληρώσω πολλές αποστολές και διέθετα αρκετό πολιτικό υπόβαθρο και καλλιέργεια.

Το ομοφυλοφιλικό κίνημα άρχισε στην Τουρκία το 1987. Το κίνημα ξεκίνησε από τραβεστί και τρανσεξουαλικούς. Η ομοφυλοφιλική ομάδα του Ριζοσπαστικού Δημοκρατικού Κόμματος των Πρασίνων ξεκίνησε απεργία πείνας και η επόμενη ενέργειά τους ήταν μια καθιστική διαμαρτυρία στο Πάρκο Ταξίμ. Τότε δεν ήμουν ακόμα αναμειγμένη στο κίνημα. Εσύναψα μερικά συμβόλαια το 1988 και αφιερώθηκα στην πάλη για τα σεξουαλικά δικαιώματα.

Στο Ριζοσπαστικό Δημοκρατικό Πράσινο Κόμμα έμαθα για τον φεμινισμό, τον περιβαλλοντισμό, τον μιλιταρισμό, τα δικαιώματα των ομοφυλόφιλων, τα δικαιώματα των ζώων και αυξήθηκε η συνειδητοποίηση μου πάνω σε αυτά τα ζητήματα. Τα δικαιώματα όλων των μειοψηφούντων ομάδων στη χώρα μου παραβιάζονταν.

Δεν ήταν αρκετό για μένα και έγινα μέλος του Οργανισμού για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (HRO). Στην αρχή με έβρισκαν παράξενη, γιατί ήμουν τραβεστί. Ήταν όλοι τους αριστεριστές, το ίδιο κι εγώ. Αλλά δεν ήταν συνηθισμένοι ακόμα στους ομοφυλόφιλους. Πάλεψα κι εδώ για να με αποδεχτούν οι άνθρωποι. Εργάστηκα για να ιδρύσω μια επιτροπή για τις σεξουαλικές μειοψηφίες στον HRO. Ο HRO ασχολούταν με κάθε είδους πίεση που ασκούταν στους ομοφυλόφιλους και παραδίδαμε δηλώσεις τύπου στον HRO. Επίσης προμήθευαν τους δικηγόρους σε δίκες που αφορούσαν ομοφυλόφιλους και φρόντιζαν αυτούς που συλλαμβάνονταν. Επειδή στην Τουρκία πολλοί άνθρωποι εξαφανίζονται έπειτα από τη σύλληψή τους από την αστυνομία. Στον HRO έγινα επίσης η πρώτη τραβεστί εκπρόσωπος.

Το 1991 με συνέλαβαν. Ο λόγος ήταν ότι ισχυρίζονταν πως προσέβαλλα τον Ατατούρκ. Αλλά αυτό δεν ήταν αλήθεια. Βασανίστηκα από την αστυνομία και δεν ήθελαν να το πω πουθενά. Κάτω από τις διαταγές του Suleyman Ulysoy κλείστηκα στη φυλακή για δύο μήνες. Η HRO με φρόντισε. Μου βρήκαν δικηγόρο και με επισκέπτονταν πολύ συχνά. Τότε απελευθερώθηκα και acquitted στο δικαστήριο.

Οι σχέσεις μου με τους σοσιαλιστές φίλους μου βελτιώθηκαν και οι ηθικές απόψεις τους, που προέρχονταν από τα χρόνια πριν από τη δεκαετία του '80, έδειχναν να αλλάζουν. Ο εκπρόσωπος τους Ριζοσπαστικού Κόμματος των Πρασίνων, ο Ibrahim Eren, κι εγώ είχαμε διαφορετικές απόψεις και υπήρξαν κάποιες αποσχίσεις από το κίνημα. Εργαζόμασταν ήδη επί δύο χρόνια με το Human Resources Development Foundation πάνω σε τρόπους αποφυγής των σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων στις τραβεστί και τους τρανσεξουαλικούς.

Στην οδό Ulker, όπου κατοικώ, η αστυνομική πίεση συνεχίζεται εδώ και ένα χρόνο. Υπήρχαν εβδομήντα από εμάς στο δρόμο μας την προηγούμενη χρονιά, αλλά τώρα υπάρχουν μόνο εφτά. Έσπασαν τις πόρτες μας, το σπίτι ενός φίλου μας πυρπολήθηκε από την αστυνομία. Όλα αυτά προκλήθηκαν από μια γυναίκα που ονομάζεται Gungor Gider. Τα πήγαινε πολύ καλά μαζί μας στο παρελθόν και οι περισσότερες από εμάς κατοικούσαμε στα σπίτια της και της πληρώναμε το νοίκι. Αλλά απαίτησε πολύ περισσότερα χρήματα από την αξία των σπιτιών κι εμείς διαμαρτυρηθήκαμε. Από τότε, με τη συνεργασία της αστυνομίας, προκάλεσε όλους τους κατοίκους του δρόμου. Οι περισσότεροι από τους φίλους μας αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους.

Ο μόνος τρόπος που ένα άτομο με αλλαγή φύλου μπορεί να κερδίζει τα προς το ζην στην Τουρκία είναι η πορνεία. Και προσπαθούν με κάθε τρόπο να μας εμποδίζουν να την εξασκήσουμε. Αλλά πώς θα μπορέσουμε να επιβιώσουμε; Δεν έχεις δικαίωμα να ζεις αν είσαι διαφορετικός!

Αλλά δεν μας πτοούν όλα αυτά τα πράγματα και συνεχίζουμε ενεργά να εργαζόμαστε σε πολλούς διαφορετικούς τομείς. Το μόνο κόμμα που μιλά για τα δικαιώματα των ομοφυλόφιλων στην Τουρκία είναι το Κόμμα Ελευθερίας και Αλληλεγγύης (ODP). Εργάζομαι με αυτό το κόμμα και το κόμμα οργάνωσε μια διαμαρτυρία στην οδό Ulker, μαζί με τον HRO και την Lambda Istanbul.

Έχουμε μια καλλιτεχνική ομάδα όπου συμμετέχουν άτομα με αλλαγή φύλου και σπουδαστές της τέχνης. Έχουμε ξεκινήσει ένα εργαστήρι και κατασκευάζουμε καλλιτεχνικά αντικείμενα. Έχουμε ένα περιοδικό που ονομάζεται «Gaci», που θα πει «γυναίκα» στην αργκό των τραβεστί. Ετοιμάζεται από εργαζόμενους στο σεξ, τραβεστί και τρανσεξουαλικούς. Γράφω άρθρα και ποιήματα για αυτό το περιοδικό. Προσπαθούμε να ξεκινήσουμε τη δική μας δουλειά γιατί αυτή είναι η μόνη μας ευκαιρία. Αλλιώς, είμαστε καταδικασμένες στην πορνεία.

Εργάζομαι επίσης με την ομοφυλοφιλική ομάδα Lambda Istanbul, η οποία με πρότεινε για το βραβείο αυτό. Η Lambda Istanbul ιδρύθηκε το 1993 και είναι η πιο δραστήρια ομάδα στην Τουρκία. Έχει γύρω στα 60 μέλη. Η Lambda Istanbul εκδίδει ένα διμηνιαίο φωτοτυπημένο περιοδικό και έχει τη μοναδική τακτική γκέι-λεσβιακή ραδιοφωνική εκπομπή στην Τουρκία. Παρόλα τα έντονα οικονομικά προβλήματα, συνεχίζουν να εργάζονται.

Μέχρι τώρα στην Τουρκία έχουν δολοφονηθεί πολλοί ομοφυλόφιλοι και η αστυνομία δεν μπόρεσε να βρει τους δολοφόνους. Η αστυνομία δεν ενδιαφέρεται να ψάξει για τους δολοφόνους γιατί πιστεύει ότι οι ομοφυλόφιλοι δεν το αξίζουν. Έχουμε πολλά προβλήματα στην Τουρκία και θέλουμε να ζήσουμε όπως ζουν οι ετεροφυλόφιλοι.

Κέρδισα το βραβείο του IGLHRC αυτή τη χρονιά και η οργάνωση με προσκάλεσε στις Ε.Π.Α., αλλά η Πρεσβεία των Ε.Π.Α. στην Τουρκία μου είπε ότι πρέπει να περιμένω μέχρι να ολοκληρωθεί η έρευνα.

Θα συνεχίσω να παλεύω για κάθε δικαίωμα. Χθες ξεκίνησα σαν παιδί και συνεχίζω σαν μητέρα σήμερα. Και αύριο θα συνεχίσω σαν γιαγιά. Δεν με ενδιαφέρει αν θα με σκοτώσουν ή αν θα με ξαναχώσουν στη φυλακή.

–Demet Demir

Πάολα

Πάολα, εσύ που είσαι τόσα χρόνια gay activist και μέσα στα πράγματα, πες μας, επιτέλους, ποιος είναι ο μεγαλύτερος γκέι ακτιβιστής στην Ελλάδα.
Δεν ξέρω ποιος είναι ο μεγαλύτερος γκέι ακτιβιστής στην Ελλάδα – υπήρξαν πράγματι γκέι ακτιβιστές; Εγώ ξέρω μερικά περιοδικάκια... Γκέι ακτιβιστές στην Ελλάδα ξέρεις ποιοι ήταν; Ήταν οι διάφορες αδερφές που μεγαλώσανε χιλιάδες άντρες, που μεγαλώσανε χιλιάδες τεκνάκια – η Σουσού από τον Πειραιά, η Φωφώ από την Κατερίνη, η Σουζάνα η Θεσσαλονικιά. Αυτές ήταν ακτιβίστριες κι όχι μερικά νούμερα, μερικές αποτυχημένες οι οποίες θέλουν να εκμεταλλευτούν έναν γκέι χώρο, μόνο και μόνο για να πηγαίνουν στα μπαράκια και να λένε «είμαστε εμείς».
Τώρα μιλάς για το παρόν ή για το παρελθόν;
Και για το παρελθόν... Ναι, αν θέλεις να μιλήσουμε για το περίφημο ΑΚΟΕ. Μετά την μεταπολίτευση που ήταν όλα τα εναλλακτικά κινήματα στη φάση τους – ήτανε λίγο τα πράγματα ανεβασμένα – υπήρχε και το ΑΚΟΕ. Το ΑΚΟΕ ιδρύθηκε από μερικούς φωτισμένους και συνειδητοποιημένους ομοφυλόφιλους οι οποίοι βγάλανε ένα σπουδαίο περιοδικό. Αλλά δεν υπήρξε ποτέ κίνημα ομοφυλόφιλων, ούτε γκέι ακτιβιστές στην Ελλάδα. Το ΑΚΟΕ τι ήταν; Ήταν μια ομάδα τεσσάρων-πέντε ανθρώπων που έβγαζαν ένα περιοδικό, το «Αμφί», που έπαιξε σημαντικό ρόλο εκείνη την εποχή. Μετέπειτα υπήρξαν άνθρωποι οι οποίοι θέλανε να εκμεταλλευτούν αυτό το γκέι κόσμο και τη δίψα του για διασκέδαση, επικοινωνία κι όλα αυτά, και βάλανε μια ταμπέλα του γκέι ακτιβιστή και καταστάσεις.

Ξέρεις εγώ γιατί θλίβομαι; Θλίβομαι μ' αυτό το σκουπίδι το οποίο κυκλοφόρησε με εξώφυλλο π.χ. τη Ρούλα Κορομηλά και λέω «πού φτάσαμε;». Από τη Μελίνα Μερκούρη στην κάθε Ρούλα! Ξέρεις, το «Αμφί», το «Κράξιμο», ακόμη και το περιοδικό το δικό σας, είναι περιοδικά που δεν πρέπει να μας απασχολεί τόσο πολύ η κυκλοφορία τους και το πόσο θα πουλήσει και το πού θα πουλήσει. Εκείνο που μας απασχολεί σ' αυτά τα περιοδικά είναι εκείνοι που τα διαβάζουνε να μάθουν κάτι. Να τα βρούνε με τον εαυτό τους. Ούτε μπορεί να λέει ο κύριος Τάδε «εμείς δεν είμαστε περιοδικό της χούφτας»! Δηλαδή το «Αμφί», που έβαζε πούτσες, τι ήταν; Περιοδικό της χούφτας ήταν; Δηλαδή εγώ που βάζω πούτσες από τεκνά που είχα γαμηθεί τόσα χρόνια, τι είμαι; Της χούφτας; Και δεύτερον, είναι αγάμητες οι αδερφές αυτές. Μία μία τις ξέρω. Είναι άνθρωποι που είναι ανίκανοι να παρακολουθήσουν μια καλή ταινία, είναι ανίκανοι ν' ακούσουν ένα καλό τραγούδι, είναι ανίκανοι να αισθανθούν πολλά πράγματα γύρω τους και θέλουν να κάνουν τους απελευθερωτές. Πώς είναι δυνατόν; Προσπαθούν με λίγα λόγια να γκρεμίσουν όσα έχουνε καταφέρει – αυτοί που τα καταφέρανε – επί χρόνια.
Εσύ δηλαδή πώς τους βλέπεις όλους αυτούς που βγάζουν αυτά τα περιοδικά;
Κοίταξε να δεις, εγώ είμαι πολύ αισιόδοξη. Δεν νομίζω ότι θα επιβιώσουνε διότι, κακά τα ψέματα, ο κόσμο έχει αισθητήριο και μυρίζεται το καλό και το κακό. Γιατί, τόσα δεν άκουσα, τόσα χρόνια στη ζωή μου; Τόσα βρισίδια! Επιβίωσα γιατί ήμουν καλό στοιχείο, όσο κι αν αυτό δεν στέκει να το λέω εγώ. Αλλά βλέποντας τη σαβούρα που κυκλοφορεί γύρω μου, τολμώ να πω ότι είμαι ένας καλός άνθρωπος.
Ας πάμε ξανά στο παρελθόν για λίγο. Με τις κλειδωμένες πόρτες και τα κλειδωμένα υπόγεια τι σχέση έχεις;
Να σας πω κάτι, που κι εσείς από την εμπειρία σας το έχετε καταλάβει: ένα σοφό στίχο σε μια συνέντευξη που είχε πει ο συντοπίτης σας ο Ντίνος Χριστιανόπουλος. Ότι δηλαδή δεν ενώνει ο κώλος τους ανθρώπους. Όπως και να το κάνουμε το ότι ο άλλος είναι ομοφυλόφιλος δεν σημαίνει τίποτα για μένα. Ξέρω χιλιάδες ομοφυλόφιλους που είναι πολύ φασίστες στην προσωπική τους ζωή. Πάολα, θα μου πεις, τι είσαι, ηθικός; Δεν το λέω καθόλου από ηθικοπλαστική άποψη αυτό το πράγμα. Δεν μπορούν, όμως, να βγαίνουν μετά αυτοί και να λένε «εμείς» κι «εμείς»...
Εγώ αντιμετώπισα πολλά προβλήματα – κι όταν ήμουν πιο μικρή και σαν τραβεστί είσαι πάντα πιο ευάλωτη όταν είσαι στο δρόμο – αλλά κι ένας ομοφυλόφιλος, ο οποίος το λέει, αντιμετωπίζει πάντα κινδύνους γιατί ο κόσμος είναι κακός. Αλλά τα περισσότερα που αντιμετώπισα τα έχω πάθει από τις αδερφές!

Δεν θα ξεχάσω, σε μια περίοδο χάλια, που όλοι έχουμε περάσει στη ζωή μας, μια περίοδο που με κυνηγούσε η αστυνομία, που δεν ήξερα πού να πάω να κοιμηθώ – με τους γονείς μου τότε δεν τα είχα καλά, δεν μπορούσα να κατέβω στην πιάτσα να μαζέψω χρήματα γιατί θα με συλλαμβάνανε – που κοιμόμουνα στο υπόγειο του ΑΚΟΕ για μερικές νύχτες. Το είχαμε ανοίξει με τον Αλέξη Μπίστικα. Μερικοί το ξέρανε και, θυμάμαι, γύρισαν και κάνανε συνέλευση και με διώξανε από το ΑΚΟΕ μόνο και μόνο για να μην βρουν το μπελά τους. Κι η ειρωνεία της υπόθεσης, έγινε κι αυτό, ήταν πως πήγα να πεθάνω – την εποχή που έγραψα κάποια ποιήματα – και ήρθε το περιπολικό για να με σώσει και μου 'βαλε το χέρι του ο μπάτσος μέσα στο λαιμό μου για να κάνω εμετό. Μ' έσωσε ποιος; Ο μπάτσος! Που εκείνη την εποχή τους θεωρούσαμε εχθρούς μας.

Και να σου πω γιατί εκείνη την εποχή με διώξανε από το ΑΚΟΕ. Ήταν γιατί ήμουνα μικρούλα ομορφούλα, φαινόμουνα όπου κι αν πήγαινα. Τι να κάνω, δεν το επεδίωκα – η συμπεριφορά μου, το ταμπεραμέντο μου, ο χαρακτήρας μου... Πουτανιάρα! Βλέπανε την Πάολα με τόσα τεκνά και το ότι δεν φοβόμουνα... Γιατί, μη νομίζεις ότι όλοι αυτοί μόνο όταν πηγαίνανε εκεί κάτω λέγανε τα επαναστατικά τους! Την άλλη μέρα πηγαίνανε στη δουλίτσα τους, στην οικογένειά τους και δεν τους ήξερε κανένας. Εγώ έτρωγα το κράξιμο, εγώ είχα το πρόβλημα. Από την άλλη όμως δεν μπορούσαν να με δεχτούν εμένα ποτέ σαν άνθρωπο, δεν μπορούσαν να δεχτούν την προσωπικότητά μου.

Θυμάμαι ότι είχανε μαζευτεί δέκα αγάμητες στην κυριολεξία – η Τζαβούλα, η Σουσού, κάτι εντελώς λούμπεν, που αν δεν ήταν αδελφές μπορεί να ήταν κλεφτοκοτάδες στη συμπεριφορά τους σαν άνθρωποι – κι είπανε να φύγει η Πάολα από εδώ μέσα. Την κατάσταση απ' αυτή την ιστορία την εκμεταλλεύτηκε ο Βαλλιανάτος ώστε να μην υπάρχει άλλος, να είναι μόνο αυτός. Καταστράφηκε το περιοδικό «Αμφί»: το πήρε στα χέρια του ο Βαλλιανάτος κι άρχισε να κάνει ένα γκλάμορους περιοδικό. Δεν μπορείς να πάρεις το «Ριζοσπάστη» και να τον κάνεις γκλάμορους! Το «Αμφί» ήταν από μόνο του αυτό που ήτανε. Θυμάμαι, λοιπόν, που μας είχανε κλειδώσει μέσα στο ΑΚΟΕ εμένα και τον Κυριάκο (δεν θυμάμαι αν ήταν κι ο Θοδωρής) κι ήρθε και μας άνοιξε ο συχωρεμένος ο Κώστας Ταχτσής με τη βοήθεια ενός κλειδαρά. Και του 'λεγε του Ταχτσή ο κλειδαράς: «Ε, φίλε, δεν ξέρεις ελληνικά;» και τότε του απάντησε ο Ταχτσής: «Δόξα σοι ο Θεός, στην Ελλάδα με

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ
Τα κουλά της Μαλβίνας

Αφού χρησιμοποίησε με όλους τους τρόπους τους gay, αφού έκλεψε τις ιδέες τους, αφού τους προσκάλεσε στις εκπομπές της, αφού εκμεταλλεύτηκε τη γλώσσα τους και αφού προσπάθησε κάπως άτεχνα να μιμηθεί την αισθητική τους, η Μαλβίνα Χαριτοπούλου προχώρησε στο επόμενο βήμα: Να τους εξευτελίσει.

Το «Όξω πούστη απ' τη παράγκα» γίνεται σλόγκαν. Στην αρχή φαινόταν κάπως γραφικό και ανώδυνο. Ο τρόπος όμως που εκφέρεται έχει αρχίσει να επηρεάζει σε τέτοιο βαθμό, ώστε υπάρχουν συγκεκριμένες περιπτώσεις σχολείων και στρατώνων όπου κάποιοι μαθητές και στρατιώτες αντίστοιχα χρησιμοποιούν τη φράση αυτή για gay συναδέλφους τους. Δεν είναι όμως μόνο αυτό. Ο τρόπος που αντιμετωπίζει η Μ.Χαριτοπούλου τους Άγγλους π.χ. όταν τους κατακρίνει ότι είναι «αδελφές» δείχνει ότι προσπαθεί να εκμαιεύσει το γέλιο διακωμωδώντας μια συγκεκριμένη ερωτική επιλογή. Ο ρατσισμός της εκπομπής της φαίνεται ακόμα από τις αναφορές σε πρόσωπα πολιτικά που επικρίνονται όχι για τις πολιτικές τους ενέργειες, αλλά για τα σωματικά τους χαρακτηριστικά ή την ηλικία τους με τα πιο πρόστυχα λόγια. Γενικότερα η τηλεόραση διακρίνεται – όσο ποτέ άλλοτε – αυτή την εποχή για έναν υποπανθάνοντα ρατσισμό, η εκπομπή όμως «ΜΑΛΒΙΝΑ HOSTESS» είναι η πιο επικίνδυνη γιατί υποτίθεται ότι θέλει να διορθώσει τα κακώς κείμενα, δημιουργεί όμως ένα πολύ κακό προηγούμενο, επαναφέροντας απαράδεκτες εκφράσεις για τους ομοφυλόφιλους, που χαρακτήριζαν άλλες εποχές, αρκετές δεκαετίες πίσω.

Η ώρα που προβάλλεται η εκπομπή σε συνδυασμό με την καθημερινή μετάδοσή της συντελούν στο να διαδοθεί αυτός ο ιδιότυπος νεορατσισμός – και μάλιστα από άτομο που θέλει να θεωρείται προοδευτικό-ανατρεπτικό.

Καλώ κάθε σκεπτόμενο άνθρωπο να αντιδράσει με όποιον τρόπο μπορεί.

–Πάολα

ξέρουν για τα καλά ελληνικά μου.» Από όλη αυτή την περιπέτεια θυμάμαι αυτή την ατάκα του Ταχτσή. Πόσο αισχρά μου φέρθηκε μια ομάδα ομοφυλόφιλων στην Ελλάδα...

Αλλά από την άλλη, να μην είμαι και αχάριστη, υπάρχουν οι συνεργάτες και οι αναγνώστες του περιοδικού μου («Κράξιμο»), όπως υπάρχουν και χιλιάδες παιδιά που είναι πιο απελευθερωμένα. Όπως υπάρχουν και πολλοί που ζούνε την ομοφυλοφιλία τους με σεμνότητα, ζούνε τον έρωτά τους με τον τρόπο τους και δεν θέλουν να μπερδεύονται μ' αυτές τις ιστορίες. Τρομάζουνε. Το ξέρεις ότι πήγα σε γκέι μαγαζί με ένα παιδί και φοβήθηκε; Τρομοκρατήθηκε – μπήκε μέσα και πέσανε να το φάνε... Όχι πως έχω τίποτα με τα μπαρ, αλλά εγώ είμαι της γενιάς των πάρκων. Πηγαίναμε στα πάρκα, κάναμε άλλες κοινωνικές σχέσεις. Οι γκέι είχαμε τη λάλα μας, τα καλιαρντά μας, ερχόντουσαν τα τσόλια... Αυτή η αγριότητα που υπάρχει σ' αυτά τα κλαμπ που πηγαίνεις κάτω, καυλωμένες αδερφές έτοιμες να σε κατασπαράξουν, δεν ξέρω, δεν μου πάει εμένα.

Στην πρώτη gay pride που έγινε μετά τις pride του «Κράξιμο» ήταν «περισσότεροι γκέι παρά στρέιτ». Τι έχεις να πεις γι' αυτό;

Πάντα ερχόντουσαν γκέι παιδιά στο gay pride που έκανα. Να μου πεις δεν ερχόντουσαν οι κομμώτριες που είχανε πρότυπο τον Τρύφωνα Σαμαρά και τον Βασίλειο Κωστέτσο. Τι να τις κάνω, τι με νοιάζουν αυτές; Εγώ θέλω σοβαρούς ανθρώπους. Αν κάνεις ένα gay pride και σου μαζευτεί ο Κωστέτσος κι οι άλλοι, εντάξει. Είναι το τι κόσμο θέλεις δίπλα σου. Τι κοινό σημείο έχω εγώ με τον κύριο που διαφημίζει τη Στιρέλλα; Στο gay pride πάντοτε ερχόντουσαν και γκέι και νεολαία και στρέιτ κόσμος. Ο στρέιτ κόσμος που ερχότανε, δεν ερχόταν για να γελάσει, αλλά για να διασκεδάσει. Ε, τώρα να μαζευτούν 100 αδερφές και να κλειστούν σ' ένα μπαρ και να το λένε «gay pride»... το κάνουν κάθε μέρα στ' άλλα τα μαγαζιά, τι διαφορά έχει; Εμείς το κάναμε έξω. Ερχόταν τόσος κόσμος κι όμως δεν το εκμεταλλευόμασταν. Δίναμε ένα πεντακοσάρικο το ποτό και διακόσιες δραχμές τη μπύρα. Βγάζαμε τουλάχιστον τα έξοδά μας. Τώρα, αν βγάζαμε και κάποιο κέρδος καλό θα ήτανε – δεν βγάζαμε όμως, ψίχουλα.

Αλλά μη νομίζεις ότι θα αφήσω το gay pride εγώ, γιατί το gay pride είναι δημιούργημά μου. Έφαγα ξύλο εγώ! Θυμάμαι, πριν πολλά χρόνια, που είχα ξαπλώσει στο Ζάππειο – ήτανε κωμικοτραγική η σκηνή αυτή – και με είχανε κυκλώσει 20 ΜΑΤατζήδες γύρω γύρω και καθόμουν εγώ κάτω μ' ένα πανό και δεν έφευγα γιατί ήταν δημοσιογράφοι γύρω γύρω. «Σήκω, σήκω» μου λέγανε και με σηκώνανε. Κι έρχεται τώρα αυτή η πουστάρα στην «Ελευθεροτυπία» [Σ.σ. εννοεί τον Μιχάλη Πεκρίδη] να μου λέει ότι τώρα γίνεται για πρώτη φορά η gay pride στην Ελλάδα, που την κάνω τόσα χρόνια!

Το θέμα είναι ότι όλοι αυτοί οι άνθρωποι και το gay pride και τον γκέι τύπο θέλουν να εκμεταλλευτούν για καθαρά προσωπικό όφελος. Θέλουν να μαζικοποιήσουν τους ομοφυλόφιλους, να τους κλείσουν στα μπαράκια και να τους εκμεταλλεύονται. Επιτέλους οι γκέι πρέπει να αποφασίσουν να βγαίνουν λίγο έξω, να κάνουν τη λάλα τους, να ξανασπουδάσουν τα καλιαρντά, να αρχίσουν την πλάκα τους... κι όχι βολευτήκαμε, πήγαμε στο τάδε μαγαζί, στα σκοτάδια κάναμε καμιά πιπούλα ή ανταλλάξαμε κανένα τηλέφωνο κι ησυχάσαμε. Δεν νομίζω να είναι μόνο αυτό η ζωή τους.

Κι αυτά χρειάζονται όμως. Έτσι δεν είναι;

Φυσικά κι αυτά χρειάζονται. Γιατί, κακό κάνουν τα τσιμπούκια; (γέλια)

Μιλάω για τα μπαρ...

Φυσικά και χρειάζονται. Δεν έχω τίποτα με τα μπαρ, πρόσεξε, αλλά βλέπουμε αυτή την τάση να τους μαντρώσουμε. Ε, τι να κάνουμε; Εγώ είμαι άλλης γενιάς, είμαι του Ζαππείου! (γέλια)

Μιας και μιλάμε τώρα για μπάρες, έπειτα από όλο αυτόν τον φεμινισμό και την πολιτική ορθότητα, μήπως δεν πρέπει να μιλάμε τόσο πολύ για πούτσους;

Να μιλάμε για πούτσες κι οι φεμινίστριες ήτανε κορόιδα που δεν εκμεταλλευτήκανε την πούτσα – να την πιάσουνε, να τη χαρούνε. Τώρα το καταλάβανε κι αυτές και ξεσαλώνουν! Κατάλαβες, έληξε η υπόθεση, γιατί από τη φύση της η γυναίκα είναι πολύ πιο δυναμική από τους άντρες. Εδώ γινόμαστε εμείς γυναίκες και κάνουμε τους άντρες ό,τι θέλουμε. Φαντάσου να είσαι γυναίκα όμορφη και έξυπνη από τη φύση σου, τι επιτυχίες θα είχες. Οι φεμουνίστριες! Ε, μα πια!

Τώρα πια εσύ ασχολείσαι με τον gay τύπο;

Όχι, μόνο με τον Gay Οδηγό – που κι αυτόν πήγαν να μου τον φάνε! Ασχολήθηκα με τον εαυτό μου τα τρία τελευταία χρόνια. Πάντοτε ασχολιόμουν με τον εαυτό μου, αλλά τω΄ρα ήταν σε εντελώς άλλο επίπεδο, γιατί μέχρι πριν ήμουν εντελώς αβάσταχτη ελαφρότητα κι επιφανειακή. Τώρα συνειδητοποίησα ποιοι είναι οι εχθροί μου οι πραγματικοί. Είχα φανταστικούς εχθρούς. Όταν ξέρεις ότι είσαι μπερδεμένος, δημιουργείς φανταστικούς εχθρούς! Εγώ, τα περισσότερα που έχω πάθει, τα έχω πάθει από τις αδερφές. Από την άλλη, από την Ελλάδα πήρα τα ωραιότερα της παιδιά κι εξακολουθώ. Είναι αχαριστία να μιλάω γι' αυτά τα πράγματα. Κι είναι αχαριστία, όπως λένε πολλοί ομοφυλόφιλοι, να λένε ότι σήμερα καταπιεζόμαστε. Ναι, υπάρχει καταπίεση, αλλά από ένα σημείο και μετά ευθυνόμαστε οι ίδιοι για την κατάστασή μας.

Με τον γκέι οδηγό δεν φοβάσαι μήπως σε κατηγορήσουν ότι βγάζεις χρήματα από το γκέι κίνημα;

Δηλαδή τι; Η δουλειά μου είναι αυτή – τι «βγάζω χρήματα από αυτό το πράγμα»; Η δουλειά μου είναι. Η Πάολα από αυτά τα πράγματα ζει. Πεζοδρόμιο κάνει, από το γκέι οδηγό θα ζει και μερικές εκδόσεις θα κάνει. Και μακάρι κι από το «Κράξιμο» να έβγαζα λεφτά να το χαιρόμουνα, να είχα τη δυνατότητα να βγάζω περισσότερα «Κράξιμο» και να ζούσα και καλύτερα. Τι θέλουνε δηλαδή; Φυσικά και θα βγάλω λεφτά, δεν τον κάνω για την ψυχή της μάνας μου! Τους βγάζω έναν καλό τουριστικό οδηγό, να μπορούν να περάσουνε καλά και να βγάζω κι εγώ κανένα φράγκο. Δεν είναι κακό.

Μετά το «Κράξιμο» και τον «Gay Οδηγό» τι γίνεται; Ποια είναι τα μελλοντικά σου σχέδια;

Ετοιμάζω κάποιες εκδόσεις. Βλέποντας όλους αυτούς του φελλούς που πραγματικά θέλουνε ξύλο – δεν θέλουν μόνο να τους αγνοείς ή να τους περιφρονήσεις. Διότι ίσως επηρεάσουν αρνητικά ένα ποσοστό νέων παιδιών. Εμείς βγάζαμε τα περιοδικά, διαβάζαμε κάποιον Μπάροουζ, μαθαίναμε για μερικούς ανθρώπους, ανοίγαμε και κανένα βιβλίο. Τώρα δεν μπορείς να έχεις ένα εξώφυλλο τη Ρούλα Κορομηλά και να την έχεις να σου λέει «εγώ δεν δέχομαι τους γκέι». Σαν να λέω «εγώ τα σκυλάκια τα αγαπάω και τα συμπαθώ». Δεν με ενδιαφέρει εμένα να με δεχτεί, με ενδιαφέρει εγώ να τη δεχτώ. Και δεν τη δέχομαι εγώ την κυρία! Τι είναι αυτά, ντροπή τους! Και ευθύνονται και οι μαγαζάτορες. Εγώ θα τα βάλω και με ορισμένους μαγαζάτορες – χέστηκα, μου δώσουν δεν μου δώσουν διαφημίσεις. Ευθύνονται και οι μαγαζάτορες που χρηματοδοτούνε ένα τόσο αισχρό περιοδικό. Ας πάρουνε το Ciao – περισσότερες αδερφές έχει το Ciao και είναι και έγχρωμο, με την τάδε αδερφή, τη δείνα κομμώτρια, γεμάτα αδερφές είναι τα λαϊκά περιοδικά. Θα ξανακυκλοφορήσω και το «Κράξιμο», σε πρώτη φάση όμως ένα τεύχος με τις καλύτερες συνεντεύξεις, με τα καλύτερα κείμενα που δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό.

Και με τα καλύτερα τεκνά;

Κάτσε! Αυτό θα είναι άλλη έκδοση! Να βγάλουμε κι εμείς κανένα φράγκο από τα τεκνά. Τι να κάνουμε, να ζήσουμε όλοι πρέπει. Έτσι δεν είναι;

Κάποιοι θα έλεγαν πως μιλάς τη γλώσσα της προηγούμενης δεκαετίας. Μερικοί έχουν προχωρήσει μπροστά.

Σε τι μπροστά προχωρήσανε; Ποιο ήταν της περασμένης δεκαετίας;

Αυτά που λες, ιδεολογίες, ο Μπάροουζ, τα τεκνά στα πάρκα...

Δεν με δεσμεύει πια καμία ιδεολογία. Είμαι ο πιο καλογαμημένος άνθρωπος

στην Αθήνα. Από το σπίτι μου περνάνε τα πιο ωραία τεκνά – κούκλοι – δεν είχα ποτέ προβλήματα, κουκλίτσα ήμουνα, κουκλίτσα είμαι, τσαχπίνα είμαι, θηλυκιά είμαι, σουξέ στο Μεγάλο Πεύκο έχω, τα πιο ωραία τεκνά διαλέγω, κανένα πρόβλημα δεν έχω. Αλλά δεν θέλω να φτύνω ποτέ στο πηγάδι όπου έπινα νερό κι εγώ ήπια νερό και στάθηκα σαν άνθρωπος μέσα απ' αυτά τα πράγματα που τα θεωρείτε εσείς ντεμοντέ. Αυτό είναι. Προσπαθώ να έχω μια αξιοπρέπεια στη ζωή μου κι αυτό είναι το σημαντικότερο νομίζω.

Πες μας μερικά πράγματα για τους τραβεστί;

Θα πω, γιατί όλοι τους οι ομοφυλόφιλοι έχουν για πρότυπο έναν άντρα, άσχετα αν στην πορεία τα φτιάχνουν με έναν άλλο γκέι. Λοιπόν, οι τραβεστί είναι αυτό που πολλοί θα θέλανε, αλλά τους τρομάζει. Πρώτον, έχουμε μια τρομερή ελευθερία, δεν υπολογίζουμε τίποτα. Δεύτερον, έχουμε ένα φοβερό ερωτισμό και γι' αυτό μας θέλουν και δεν μας θέλουν, επειδή είναι καταπιεσμένες αδερφές. Αυτό είναι ένας μύθος, που το λένε οι ίδιοι οι ομοφυλόφιλοι, που μισούν τις τραβεστί. Και μη ξεχνάμε ότι οι τραβεστί έχουν μεγαλώσει γενιές αγοριών σ' αυτή τη χώρα – όπως και μερικοί ημιτραβεστί. Και αυτά τα ξέρετε, τα έχετε ζήσει και τα βλέπετε.

Πάντοτε όμως μια τραβεστί ξεκινάει από μια αδερφή πρώτα;

Ε, ναι! Πώς θα ξεκινήσει; Από μόνος του δεν γίνεται! (γέλια)

Για το επόμενο καλοκαίρι πού μας προτείνεις να πάμε διακοπές;

Το επόμενο καλοκαίρι... Στη Λήμνο, είναι γεμάτο φαντάρια. Βγαίνουνε 50-50, αλλά έτσι δεν κάνεις χαΐρι. Πρέπει να τους πετύχεις μόνους για να κάνεις κάτι.

Τώρα πια οι πιάτσες τραβεστί έχουν αλλάξει. Δουλεύετε με κινητό τηλέφωνο, δεν βγαίνετε τόσο πολύ;

Όχι, όχι, δεν αλλάζει το παραδοσιακό ψωνιστήρι κι ούτε πρόκειται να αλλάξει. Δεν είμαστε τόσο πολύ του τηλεφώνου, θέλουμε να το ψάξουμε, να γυρνάμε, να αλητεύουμε. Τι είναι η Συγγρού; Παζάρι είναι – κατεβαίνεις, τζερτζελές γίνεται κάτω. Απλώς, βγήκανε τα κινητά, εξελίσσεται ο κόσμος... Βάζουμε και αγγελίες, δουλεύουμε και μέσα από αγγελίες.

Έχω την εντύπωση ότι όλοι αυτοί που παίρνουν τηλέφωνο στους τραβεστί θέλουν περισσότερο να γαμηθούν παρά να γαμήσουν...

Γιατί στερείς το δικαίωμα στον άλλο να γαμηθεί; Το να γαμήσεις είναι πολύ εύκολο σήμερα – το να γαμηθείς είναι το δύσκολο! Και το αντικείμενο του πόθου είναι η πούτσα. Κι εκεί είναι η διαφορά ενός γκέι μ' έναν στρέιτ που πηδιέται: είναι ότι ο γκέι πηδιέται και στο μυαλό ενώ ο στρέιτ με τον κώλο του κάνει μια φορά στις τόσες την καύλα του. Δεν σημαίνει ότι είναι και αδερφή ο άνθρωπος ή ότι είναι γκέι. Θα το κάνει γιατί είναι δικαίωμά του να καυλώνει με το κώλο του!

Βαρδάρι και Θεσσαλονίκη: Για πες μας τις εντυπώσεις σου από επάνω.

Της έτρεφα της Θεσσαλονίκης μεγάλης εκτίμησης, τώρα καθόλου. Τώρα στο Βαρδάρι συχνάζουν όλο κακοί άνθρωποι, μια μαφία. Κατά δεύτερον, και λίγο οι Θεσσαλονικείς είναι σαβουρογάμηδες. Λένε ότι είναι ερωτικοί, γιατί πηγαίνανε μερικές αδερφές τις οποίες δεν τις γαμούσανε στην Αθήνα, τις γαμάγανε στη Θεσσαλονίκη και λέγανε «τι ερωτική που είναι η Θεσσαλονίκη!» Εγώ όταν φτιάχνομαι, κάθομαι μια ώρα στον καθρέφτη, για να βγω κουκλίτσα. Και κατεβαίνω στο Βαρδάρι και βλέπω πως τα ίδια τεκνά που με κάνουνε θεά, να πηγαίνουνε με τον Τάδε ή με την Δείνα... που είναι ό,τι πιο απαράδεκτο από θέμα αισθητικής. Τι να πω εγώ; Όπου βρείτε το βάζετε εσείς οι θεσσαλονικείς. Όχι ότι έχω πρόβλημα να πηγαίνουνε με τον οποιοδήποτε... – να πηγαίνουν, και η καύλα είναι προσωπική υπόθεση – αλλά να κάνουν διακρίσεις. Αυτοί είτε γαϊδούρα είναι είτε Σάρον Στόουν τη γαμάνε. (γέλια). Το να είσαι Σάρον Στόουν και να βλέπεις το άλλον να γαμάει τη γαϊδούρα, ε, σου κακοφαίνεται λιγάκι. Να είσαι δηλαδή σε σχέση με τη γαϊδούρα Σάρον Στόουν. Γι' αυτοί να μου λείπει η Θεσσαλονίκη. Η αλήθεια δεν είναι;

Δεν ξέρω...

Έλα, καλέ, που δεν ξέρεις!

Ωραία όλα αυτά, αλλά δεν νιώθω γυναίκα όταν πάω με έναν άνδρα – και αντίστροφα.

Είναι απαραίτητο; Όχι, απλώς υπάρχει ένα μπέρδεμα. Είναι ότι δεν είναι θέμα να είσαι ομοφυλόφιλος για να γίνεις τραβεστί, είναι τι είδους σεξουαλικότητα έχεις σαν άνθρωπος. Όταν είσαι 18 και σ' αρέσουν οι πενηντάρηδες τα πας μια χαρά – θα βρεις δυο τρεις κυρίους πενηντάρηδες και θα 'σαι μια χαρά. Ξέρω γκέι παιδιά που τα έχουν με πολύ μεγαλύτερους. Επίσης άλλα παιδιά που δεν έχουν τη σεξομανία που έχω εγώ. Εμένα μ' αρέσουν τα στρέιτ αγοράκια, μ' αρέσουν οι φαντάροι, μ' αρέσει η πούτσα, μ' αρέσουν τα τεκνά. Πώς θα τα πάρω τα τεκνά; Με το να είμαι δημόσιος υπάλληλος; Με το να είμαι τραβεστί. Είναι θέμα καύλας, είναι πώς καυλώνεις εσύ. Δεν σου λέω να γίνουν όλοι τραβεστί για να γαμιούνται – αν είναι δυνατόν! Είναι τι σεξουαλικότητα και τι απαιτήσεις έχεις εσύ από τη ζωή σου. Εμένα μ' αρέσουν να μ' έχουν θεά τα τεκνάκια, τι να κάνω; Θέλω να πηγαίνω στα στρατόπεδα, να με βλέπουν στις πιάτσες. Νιώθω μεγάλη ηδονή να βλέπω καυλωμένα τα αγοράκια γύρω μου – αυτά μ' αρέσουν. Και δεύτερον, δεν νομίζω να είμαι και πολύ θηλυκό. Δεν ξέρουν ότι έχουμε πούτσα τα αγοράκια; Τι ξέρουν ότι είμαστε, γυναίκες; Τόσα τεκνά που παίρνω δεν έχουν τις μουνάρες δίπλα τους; Έρχονται όμως μαζί σου για να έχουν μια συγκεκριμένη σεξουαλικότητα, μια διαφορετική καύλα μαζί σου. Αν ήθελα να γίνω παπάς δεν θα γινόμουν τραβεστί.

William S. Burroughs

Περασμένα μεσάνυχτα. Μόνος στο σπίτι. Ξεντύνομαι βαριεστημένα, πατώντας στην τύχη ένα κανάλι στην τηλεόραση. Όχι, δεν θα νυχτοπερπατήσω απόψε. Πρέπει να... μα τι 'ναι αυτό που ακούγεται; Ήχοι φαξ... Ποιος να στέλνει μήνυμα τέτοια ώρα; Μπαίνω στο «δωμάτιο εργασίας» και – μα όλους τους θεούς και δαίμονες αντάμα!... Το φαξ σαλεύει στο δάπεδο, έχει βγάλει πόδια και κεραίες, μοιάζει με γιγάντια κατσαρίδα κι όμως... λειτουργεί! Κοκαλώνω από τρόμο και έκπληξη... Ξάφνου, το φαξ-κατσαρίδα μιλά: «Απευθύνατε προ καιρού ένα ερωτηματολόγιο προς τον κ. Γουίλιαμ Μπάροουζ... Ο κύριος μου ευαρεστήιπκε... Έστειλε λοιπόν μ' εμένα, τον πιστό του υπηρέτη του από τη ζώνη του λυκόφωτος, τις δέουσες απαντήσεις»... Και λέγοντας αυτά ξέρασε ένα χαρτί. Το πήρα τρέμοντας κι άρχισα να το διαβάζω... Δευτερόλεπτα αργότερα, το φαξ ήταν κανονικά στη θέση του και το ανέρο πλάσμα είχε εξαφανιστεί.

Θ.Α.: Μπορεί κανείς να ορίσει την αιωνιότητα χωρίς να την απολέσει;
W.S.B.: Η αιωνιότητα δεν είναι θέμα προς ορισμό
«Το σεξ είναι τυραννία», είπε ο Louis Buniuel όταν ήταν ογδόντα χρονών. Ποια είναι τα σχόλιά σας πάνω σ' αυτή την άποψη;
Φυσικά είναι τραννία. Όπως επίσης και το φαγητό κι ο ύπνος.
Άγρια αγόρια, θολωμένα τζάνκι, εκρηκτικοί επαναστάτες... ουτοπικές κοινότητες όπου «τίποτα δεν είναι αληθινό· όλα είναι δυνατά». Παραμένουν αυτά μια δυνατότητα σε έναν κόσμο που μοιάζει ολοένα και πιο πολύ αυτόν του «Bladerunner»;
Καμία απάντηση.
Πώς σας φαίνεται η προοπτική ενός «παγκόσμιου χωριού» που σερφάρει στο δίκτυο; Πρόκειται να είστε μέρος του;
Δεν μου αρέσει η ιδέα του. Μην με περιλαμβάνετε.
Τι σας γοητεύει περισσότερο στη σημερινή νεολαία; Τι σας τρομάζει περισσότερο;
Πολύ λίγα πράγματα με γοητεύουν. Ο πιο συνταρακτικός και άνευ προηγουμένου παράγοντας είναι οι ηλικίες των νεαρών εγκληματιών 8, 10, 5, 6... Εννοώ δολοφονίες και βασανιστήρια.
Κοιτάζοντας το παρελθόν, ποια είναι η πιο ζωντανή ανάμνηση που έχετε;
Ένα μικρό πράσινο raindeer στο Forest Park του St. Louis το μεσημεράκι. Όχι μεγαλύτερο από μια γάτα. Ο αδερφός μου δεν μπορούσε να το δει.
Αν ποτέ είχατε μια δεύτερη ευκαιρία να ζήσετε, σε ποιο μέρος και σε ποια εποχή θα θέλατε να βρεθείτε; Με ποια μορφή;
Δεν θα μπορούσε ποτέ να είναι ζήτημα εκλογής.
Κάτω από ποιες περιστάσεις κλαίτε, εάν κλαίτε ποτέ;
ΕΑΝ ΚΛΑΙΩ ΠΟΤΕ!!! Χριστέ μου!! Τουλάχιστον καθημερινά. Στο θάνατο της γάτας μου Ruski – πολλές άλλες περιπτώσεις.
Υπάρχει χώρος για όπλα στην ήσυχη ζωή μιας φάρμας στην επαρχία;
Δεν κατοικώ σε φάρμα. Τα όπλα παραμένουν απαραίτητα για άμυνα όταν είναι πιθανή οποιαδήποτε βίαιη πράξη.
Συμφωνείτε με την τρέχουσα καμπάνια «σταματήστε να πουλάτε όπλα» στις Ενωμένες Πολιτείες;
Φυσικά όχι. Είμαι 100% υπέρ των όπλων. Αν οι άνθρωποι ήταν οπλισμένοι, τέτοια περιστατικά όπως οι 23 νεκροί στο εστιατόριο του Τέξας δεν θα συνέβαιναν. Θα ήταν νεκρός έπειτα από τον πρώτο πυροβολισμό του.
Έπειτα από μια θητεία του Bill Clinton, για τον οποίο ψηφίσατε κι εσείς, τον συμπαθείτε περισσότερο από τη διάσημη γάτα του; Γιατί;
Υπήρξε μια απόλυτη απογοήτευση για τους φιλελεύθερους. Ο Νόμος για τα Εγκλήματα (Crime Bill) υπήρξε τερατούργημα. Δεν έχει κάνει τίποτα για να μειώσει τις γελοίες ποινές για τα αδικήματα περί ναρκωτικών.
Ποια είναι τα πράγματα που μισείτε περισσότερο στη σύγχρονη κουλτούρα της Αμερικής; Ποια σας αρέσουν;
Φρικιαστική ηλιθιότητα. Δεν υπάρχουν πολλά να σου αρέσουν εκτός του ότι υπάρχει πάντα ένας τρόπος να ξεγλιστρίσεις.
Δεκαπέντε χρόνια με το AIDS. Πολύ πιο πέρα από τα προφυλακτικά και τα καθαρά φιξάκια, τι άλλο νομίζετε ότι χρειαζόμαστε για να το πολεμήσουμε;
Κάντε διαφορετικά ερευνητικά ερωτήματα.
Πού σας αρέσει να ταξιδεύετε;
Νησί του Πάσχα και Μαδαγασκάρη
Τι γνώμη έχετε για την Ελλάδα;
Δεν έχω πολλές επαφές για να έχω άποψη.

ΣΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ, ΟΠΩΣ ΚΑΙ ΣΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ, ο William S. Burroughs υπήρξε από πολύ νωρίς παράνομος και πρόξενος αναστάτωσης. Ξεκινώντας με το Γυμνό Γεύμα (1959), το έργο του ξεχωρίζει για τις βίαιες παραισθησιακές εικόνες, αποδιδόμενες με ένα λόγο που μιμείται θαυμάσια την ομιλία των εγκληματιών, των μπάτσων, των γραφειοκρατών, των πολιτικών εξτρεμιστών και των χίπστερ. Σε μια σειρά από πιο πρόσφατα έργα, εφαρμόζει τεχνικές κολάζ πάνω στη φόρμα του μυθιστορήματος. Ο Burroughs πάντοτε ενσωμάτωνε υπερβατικές σεξουαλικές εικόνες και καταστάσεις μέσα στα γραπτά του. Έτσι, έχει προχωρήσει πολύ πιο πέρα από την αναγνώριση και παραδοχή, στη δεκαετία του 1950, της ομοφυλοφιλίας του. Τα μυθιστορήματά του περιέχουν αναπαραστάσεις πρακτικών όπως αυτοερωτική ασφυξία και σαδομαζοχισμό. Βασικά ένας σατιριστής, ο Burroughs αντιμετωπίζει τόσο τη σεξουαλικότητα όσο και τη γλώσσα ως εκφάνσεις κοινωνικής ισχύος – και ως τόπους συγκρούσεων.

Γεννημένος στο St. Louis του Missouri, σε μια πλούσια οικογένεια, ο William Burroughs σπούδασε Αγγλικά, ιατρική και ανθρωπολογία στο Harvard και στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης, προτού εξαρτηθεί από τα ναρκωτικά στα μέσα της δεκαετίας του '40. Έπειτα από μια σύλληψη για κατοχή ηρωίνης και μαριχουάνας, κατέφυγε στο Μεξικό. Εκεί, το 1951, πυροβόλησε κατά λάθος τη γυναίκα του Joan στη διάρκεια μιας μεθυσμένης απομίμησης του Γουλιέλμου Τέλλου. Πέρασε τα περισσότερα χρόνια της δεκαετίας του '50 αναρρώνοντας από ηρωινοεξάρτηση και συλλογιζόμενος τη βίαιη ενέργεια που έθεσε τέλος στη ζωή της συντρόφου του.

Η ζωή στον υπόκοσμο των εξαρτημένων και ασήμαντων εγκληματιών είναι η βάση της νουβέλας του που εκδόθηκε πρώτη, του Junky (1953), γραμμένο με χαρακτηριστικό στιλ και δημοσιευμένο με το ψευδώνυμο «Bill Lee» (το όνομα της μάνας του πριν παντρευτεί). Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, ο Burroughs ξεκινά ένα άλλο μυθιστόρημα, στο ίδιο ύφος, περιγράφοντας τον γκέι ημι-κόσμο. Το ημιτελές αυτό χειρόγραφο δημοσιεύθηκε πολύ αργότερα με τον τίτλο Αδερφή (1985).

Αρχίζοντας με το Γυμνό Γεύμα (1959), ο Burroughs εγκαταλείπει τη ματουραλιστική περιγραφή «περιθωριακών» υποκουλτούρων και αρχίζει να γράφει με έναν σουρεαλιστικό και πικρά σατιρικό τρόπο. Αυτό το μυθιστόρημα περιέχει χαρακτήρες και σενάρια που ο Burroughs είχε δημιουργήσει όταν αυτοσχεδίαζε σκετς για να διασκεδάσει τους φίλους του. Συχνά εξαιρετικά σκατολογικά, γαρνιρισμένα με την αργκό διαφόρων υποκόσμων που ο Burroughs είχε συναντήσει στα ταξίδια του, οι παρανοϊκές και παραισθησιακές σκηνές στο Γυμνό Γεύμα χειρίστηκαν την εξάρτηση ως μια περίπλοκη μεταφορά για όλες τις ποικιλίες κυριαρχίας και ελέγχου. Το μυθιστόρημα αυτό υπήρξε αντικείμενο πολλών δικών για αισχρότητα.

Σε μια τριλογία μυθιστορημάτων – The Soft Machine (1961), The Ticket That Exploded (1962) και Nova Express (1964) – ο Burroughs ανέπτυξε μια περίπλοκη μυθολογία της εξάρτησης που περιελάμβανε διαγαλαξιακές συνωμοσίες και μυστικές υπηρεσίες σε πόλεμο για να ελέγξουν το εμπόριο ναρκωτικών. Αυτά τα βιβλία ανακατεύουν την αφήγηση και τους χαρακτήρες, διαλύοντας τη σύνταξη και την τοποθέτηση του κειμένου στην τυπωμένη σελίδα. Αναζητούσαν να σπάσουν τις συνήθειες του αναγνώστη για την αντίληψη έτσι ώστε να επιτρέψουν μια «επιστροφή των καταπιεσμένων» στη λογοτεχνική δουλειά.

Ο Burroughs συχνά άντλησε από την παραφιλολογία του pulp fiction – όπως αστυνομικές ιστορίες, επιστημονική φαντασία, κατασκοπικά θρίλερ και γουέστερν – αλλά οι συμβάσεις αυτών των στιλ παραμορφώνονται βίαια στα χέρια του. Επηρεασμένος από τον ετερόδοξο θεωρητικό της ψυχανάλυσης Wilhelm Reich, ο Burroughs εστιάζει στην σεξουαλική καταπίεση ως το θεμελιώδες στοιχείο του κοινωνικού ελέγχου. Τα έργα του pulp fiction συνήθως υπακούουν στα στερεότυπα της κυρίαρχης κουλτούρας, συμπεριλαμβάνοντας κατά κανόνα την ομοφυλοφοβία. Ενσωματώνοντας την προο-

πτική του ναρκοεξαρτημένου ή του σεξουαλικά παράνομου μέσα σε νουβέλες με «κίτρινη» ποιότητα, ο Burroughs παράγει μυθιστορήματα τα οποία, αν όχι «πολιτικά» με τη συνηθισμένη έννοια, είναι σαφώς ανατρεπτικά. Για παράδειγμα, το βιβλίο Τα Άγρια Αγόρια (1971) συντήκει πορνογραφικές σκηνές μέσα στην παρουσίαση, σε στιλ επιστημονικής φαντασίας, μιας ομάδας ομοφυλόφιλων τρομοκρατών που αφηνιάζει στο προσεχές μέλλον.

◆ ◆ ◆

Συνδυάζοντας ποπ υλικά με αβαντ γκαρντ πειραματισμούς, τα έργα του Burroughs υπήρξαν πρώιμα παραδείγματα του μεταμοντερνισμού, ιδιαίτερα μέσα από την αποσπασματική τους ποιότητα, η οποία έχει απαλλαχτεί από τη γραμμική αφήγηση και τη ρεαλιστική απεικόνιση χαρακτήρων. Με την αντίληψη της ίδιας της γλώσσας ως δύναμης πέρα από τον ενσυνείδητο έλεγχο, ο Burroughs προέτρεξε των μετα-στρουκτουραλιστών φιλοσόφων όπως ο Michel Foucault και ο Jacques Derrida. Για να δώσει έμφαση σε αυτή την έννοια του λόγου ως μια δύναμη παράδοξα ξένη προς την ανθρώπινη θέληση, ο Burroughs έχει γράψει: «Η γλώσσα είναι ένας ιός από το εξώτερο διάστημα». Αυτή η εικόνα επανέρχεται στην αλλόκοσμη προφητική νουβέλα Οι Πόλεις της Κόκκινης Νύχτας (1981), όπου μια ασθένεια που μεταδίδεται μέσω ενός ιού προκαλεί σεξουαλικό ντελίριο και βίαιο θάνατο.

Η καλύτερη επισκόπηση της πολιτισμική πολιτικής του Burroughs και της εκκεντρικής κοσμολογίας του, μπορούν να βρεθούν σε μια συλλογή συνεντεύξεων στο The Job (1970), ενώ το The Adding Machine (1986) συγκεντρώνει διάφορα δοκίμια πάνω στο σεξ, στην εξάρτηση και τη συγγραφή. Το The Burroughs File (1984) συλλέγει φανταστικά κείμενα και σύντομες αυτοβιογραφικές δουλειές που είχαν εμφανιστεί για πρώτη φορά ως φυλλάδια ή στον αντεργκράουντ τύπο. Με το Ο Τόπος των Νεκρών Δρόμων (1983) και The Western Lands (1987) ο Burroughs πλησίασε στο τέλος της καριέρας του ως μυθιστοριογράφος.

Στη διάρκεια της δεκαετίας του 80, ο Burroughs άρχισε να εμφανίζεται αρκετά τακτικά σε ταινίες και στην τηλεόραση, ενώ έγιναν και αρκετές μαγνητοφωνήσεις του συγγραφέα να διαβάζει τμήματα του έργου του. Η ταινία του David Cronenberg που είναι προσαρμογή του Naked Lunch (1992) μεταχειρίστηκε το ομώνυμο μυθιστόρημα σαν την ιστορία της λογοτεχνικής και σεξουαλικής αυτο-ανακάλυψης του συγγραφέα. Το έργο του Burroughs έχει επηρεάσει πολλές γενιές συγγραφέων, ποιητών, φεμινιστριών και αδερφών. Παράλληλα όμως, ο Burroughs κέρδισε και ορκισμένους εχθρούς, κυρίως ανάμεσα στους ομοφυλόφιλους που είδαν στο έργο του την υπονόμευση και τη διακωμώδηση του προτύπου του γκέι που προβάλλουν.

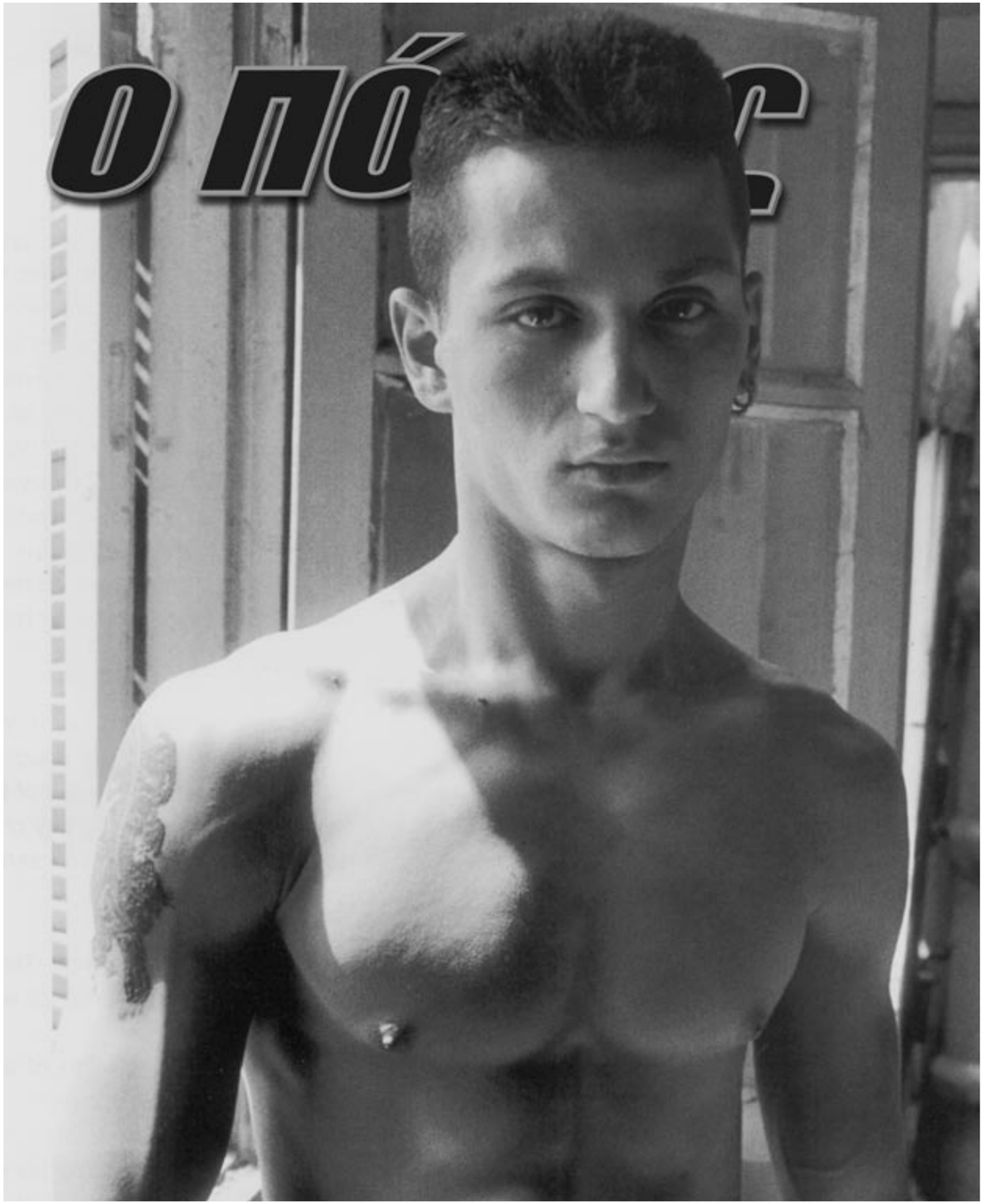

Oscar Wilde

Ο άνθρωπος που τόλμησε να πει το όνομα της αγάπης, μιλά και πάλι ανοιχτά, πρώτη φορά μετά από έναν περίπου αιώνα. Μια φανταστική συνέντευξη στον Mark Simpson του Gay Times.

Ποια η αίσθηση να είναι κανείς ο πλέον διάσημος σοδομίτης του κόσμου;
OSCAR WILDE: Ίσως απατώμαι φρικτά ο μωρός εγώ, αλλά θα προτιμούσα να είναι η φήμη μου στο τέλος του εικοστού αιώνα αποτέλεσμα της λογοτεχνικής μάλλον, παρά της παιδεραστικής δραστηριότητας μου· η εικόνα που με το πέρασμα του χρόνου θα φέρνουν στο νου τους για μένα όσοι θα μιλούν για τη μυθώδη γλωσσική μου δεξιοτεχνία, να είναι περισσότερο συνδεδεμένη μ' ένα θέατρο, κάποιο σαλόνι ή κάποιο υπερπολυτελές εστιατόριο παρά μ' ένα μπορντέλο.
Ναι, ασφαλώς. Γίνατε όμως ήρωας για εκατομμύρια ομοφυλόφιλων...
Ήρωας; Τίνι τρόπω;
Ως ο πρώτος gay, αυτός που πρώτος έδωσε στους gay τη συνειδητότητά τους, που τους έδωσε ένα όνομα κι ένα πρόσωπο.
Μπορώ να σας διαβεβαιώσω πως δεν ήμουν ο πρώτος gay. Υπήρχαν άφθονοι άλλοι έκλυτοι, μολονότι ομολογουμένως για κάποιο διάστημα δεν με συναγωνιζόταν κανείς στο ολοκληρωτικό δόσιμό μου στις απολαύσεις.
Όχι, όχι, παρερμηνεύετε. Σήμερα «gay» σημαίνει ομοφυλόφιλος, δηλαδή ό,τι εσείς αποκαλούσατε «Πλατωνικό» ή «Αρχαιοελληνικό» έρωτα. Δε χρησιμοποιείται πλέον με την έννοια της ακολασίας.
Πώς; Δεν έχετε άλλη λέξη για τον σπουδαιότερο όλων των ερώτων από τη λέξη «gay»; Τρομερό! Πώς διακρίνετε το αγνό και το ευγενικό από το βρόμικο και διεστραμμένο; Πού υποτίθεται βρίσκει κανείς ιδανικά; Στον υπόνομο; Πού χωράει ο έρωτας που ενέπνευσε το Μιχαήλ Άγγελο, τον Σαίξπηρ, τον Αλέξανδρο; Θα ποδοπατήσουμε τα πάντα μες στην βρομιά; Ασφαλώς, αναζήτησα τον έρωτα στον υπόνομο – και τούτο υπήρξε το λάθος μου· από πότε όμως τα λάθη ενός ατόμου πρέπει να εκλαμβάνονται ως μανιφέστο; Τι απέγινε ο έρωτας που κανείς δεν τολμούσε να πει το όνομά του: έρωτας που δεν ανεβάζει ποτέ το παντελόνι του;
Ωστόσο η αγόρευσή σας από το εδώλιο για τον έρωτα που δεν τολμά να πει το όνομά του και τίνι τρόπω ήταν διανοητικός μάλλον παρά σωματικός, πολιτισμικός παρά σαρκικός, ήταν μια απολύτως απαραίτητη υπεκφυγή...
Αντιθέτως υπήρξε μια από τις ειλικρινέστερες στιγμές της ζωής μου. Ή καλύτερα, υπήρξε μια από τις λιγότερο ανειλικρινείς στιγμές μου. Συγκίνησε τους ενόρκους. Σχεδόν συνεπήρε κι εμένα. Από το άλλο μέρος, δεν υπήρξε το σπουδαιότερο έργο μου. Κάθε τέχνη, αν είναι να υπολογίζεται όλως δι' όλου ώς τέχνη, οφείλει να είναι εντελώς άχρηστη. Εγώ ήμουν ειλικρινής, εκείνη όμως ήταν κακή τέχνη. Τούτη ήταν η τραγωδία της ζωής μου μετά την καταστροφή μου.
Ναι, ωστόσο παραμένετε ήρωας για τους «gay», δηλαδή για τους «Πλατωνικούς» άνδρες, επειδή αντιμετωπίσατε σθεναρά την ομοφοβία της Βρετανικής Πολιτείας.
Δεν είμαι βέβαιος τι είναι αυτός «ο φόβος του ομοίου» στον οποίο αναφέρεστε. Με απεχθάνονταν επειδή ήμουν ένας παρείσακτος, επειδή ήμουν Ιρλανδός, επειδή ήμουν ένας τυχάρπαστος, και κυρίως επειδή ήμουν έξυπνος. Οι Άγγλοι είναι γενναιόδωρη φυλή, μπορούν τα πάντα να σου συγχωρήσουν, εκτός από το να έχεις δίκαιο. Διέπραξα το κεφαλαιώδες αμάρτημα να αναφερθώ στην κορυφή της κοινωνικής κλίμακας και να παρωδήσω τις συμβάσεις που με ανέβασαν ως εκεί. Ποτέ οι άνθρωποι δε σε στεφανώνουν επειδή κεντάς τις ψευδαισθήσεις τους· σε κυνηγούν πάντα με μαχαίρια. Από την άλλη, ίσως να αναγνώρισε σ' εμένα η Αγγλική κοινωνία τον ίδιο της τον εαυτό. Ήμουν, βλέπετε, ένας απατεώνας, ένας υποκριτής, ένας λογοκλόπος και τσαρλατάνος – όλες οι ουσιώδεις αρετές που έκαναν την Αγγλία μεγάλη.
Ασφαλώς, όμως και πάλι με παρεξηγείτε νομίζω. «Ομοφοβία» είναι ο φόβος ή η απέχθεια προς τους ομοφυλόφιλους, αυτούς που έλκονται από το ίδιο φύλο.
Α, ωστε η «ομοφοβία» είναι σύμβαση;
Ναι, κατά κάποιον τρόπο, ωστόσο μπορεί να αντιμετωπιστεί σήμερα. Σήμερα υπάρχει ό,τι ονομάζουμε υπερηφάνεια ομοφυλόφιλων. Ο ομοφυλόφιλος δείχνει στον κόσμο πως είναι υπερήφανος που είναι ομοφυλόφιλος, πως δεν ντρέπεται πιά. Βοηθήσατε ώστε να γίνει τούτο δυνατό.
Ξέρω από υπερηφάνεια. Τη μελέτησα καλά την υπερηφάνεια. Οδηγήθηκα στην καταστροφή από την περηφάνεια. Προσκάλεσα τον όλεθρο στη ζωή μου και του έστρωσα τραπέζι δίπλα στις ατελείωτες ματαιόδοξες αδιακρισίες μου, ιδιαίτερα με τον Bosie. Ναι, ο Μαρκήσιος του Queensbury ήταν εντελώς τρελός, επιτρέποντας όμως στον ακόμη πιο τρελό Bosie να τον προκαλέσει μάλλον εγώ ήμουν ο πιο τρελός. Τότε ολοκλήρωσα το σφάλμα μου και σφράγισα τη μοίρα μου διωκοντάς τον ποινικά επειδή ονόμασε αυτό που ήμουν. Όπως σε μια ιστορία που θα μπορούσε να είχε γράψει η πέννα του ίδιου του Shakespeare, ενέσκυψε ο όλεθρος όταν επιχείρησα να αποδείξω ψεύτη έναν τρελό. Οι τρελοί λένε την αλήθεια – ακόμη και ο πιο κουτός σπουδαστής της πτώσης, οι κληρικοί μάς το ψιττακίζουν με το εμετικό τους ύφος. Και αλλοίμονο, όπως σε απειράριθμες θρησκευτικές κοινοτυπίες που έχουν αφυδατωθεί από νόημα λόγω υπερβολικής χρήσης, έχει απομείνει κάτι περισσότερο από μια σταγόνα αλήθειας μέσα στη φράση αυτή.
Χάρη στην υπερηφάνεια όμως οι ομοφυλόφιλοι ξεπερνούν την καταπίεση και την προκατάληψη που κατέστρεψαν εσάς.
Ενώ σάπιζα στη φυλακή μετά την καταδικαστική απόφαση και φθειρόμουν στο Παρίσι όπως μια φτηνή νερομπογιά μες στη βροχή, είχα καιρό να αναλογιστώ την ύβρη που ενέσκυψε πάνω μου και να την επανερμηνεύσω ως ένα είδος δικαιοσύνης. Θεωρούσα τον εαυτό μου Άρχοντα της Γλώσσας. Νόμισα πως μπορούσα να εμφυσήσω ζωή στον πηλό (όπως ήταν ο Bosie), να αντλώ νόημα απ' όπου μου άρεσε, να βρίσκω την ομορφιά όπου εγώ ήθελα, όσο χυδαία και πρόστυχα, πως η αλήθεια και το σφάλμα ήταν ενασχολήσεις των ανθρώπων που δε τους διέκρινε αρκετά η φαντασία ώστε να πουν ένα ψεματάκι. Έβλεπα την ανειλικρίνεια ως μέσο πολλαπλασιασμού της προσωπικότητάς μου.
Σήμερα όμως σας τιμάμε ως μεταμοντερνιστή, ως εύθυμο μασκοφόρο, πάπα της μη-αυθεντικότητας. Είστε ένας απ' τους δημιουργούς αυτού που ονομάζεται «ομοφυλοφιλική ευαισθησία».
Δε γνωρίζω τι είναι τούτη η «ομοφυλοφιλική ευαισθησία» για την οποία μιλάτε. Ο αισθητισμός υπήρξε η καθοδηγητική μου αρχή. Τούτο όμως σας λέω για τη μη αυθεντικότητα: η υπερηφάνεια είναι μάσκα. Πίσω της θα βρίσκεις πάντα κάτι άλλο· μερικές φορές άλλη μάσκα και συχνότερα, αν όχι κυρίως, τη θλίψη. Η θλίψη δεν αποτελεί μάσκα για τίποτα, η θλίψη απλώς

υπάρχει. Αυτή είναι η μεγαλύτερη σκληρότητά της. Όπως επίσης και η μεγαλύτερη αρετή της. Θλιμμένος, αναγκάζεσαι να δεις τα πράγματα και τους ανθρώπους όπως ακριβώς έχουν. Μετά την καταρράκωση μου, η θλίψη ήταν η μοναδική μου προσωπικότητα.

Ακριβώς γι' αυτό είναι τόσο σημαντική η ομοφυλοφιλική υπερηφάνεια. Οι ομοφυλόφιλοι βγαίνουν και λένε ανοιχτά ποιοι πραγματικά είναι και απαιτούν απ' τον κόσμο να τους δεχτεί, έτσι ώστε να μην υπάρξει η δυνατότητα να διαπομπευθούν όπως εσείς.

Μου λέτε, δηλαδή, πως κάνετε, οικειοθελώς και αυτοβούλως, αυτό που για να το κάνουν σ' εμένα στάθηκαν απαραίτητοι ο κυρίαρχος νόμος, ο λαϊκός τυπος, ο Μαρκήσιος του Queensbury και η τότε Κυβέρνηση; Πώς μόνοι σας σύρεσθε στο εδώλιο και προσφέρετε την ιδιωτική σας ζωή βορά στην κοινή θέα;

Ναι, δηλαδή όχι ακριβώς. Καταδείξατε ότι το σπουδαιότερο ήταν η διαφάνεια. Δώσατε όνομα και ταυτότητα στον έρωτα που δεν είχε όνομα. Μετά από λίγες γενιές, αναπτύχθηκε κίνημα ολόκληρο, ικανό να ενθαρρύνει τους ανθρώπους να μιλούν ανοιχτά για την ερωτική τους υπόσταση.

Εκπληκτικό. Θαυμάζετε την ανειλικρίνειά μου και τη διεκδικείτε ως μέρος αυτού που ονομάζετε «ομοφυλοφιλική ευαισθησία», ενώ με το περίεργο τυπικό της «αποκάλυψης», φαίνεστε πρόθυμοι, όπως οι θρησκευτικοί ζηλωτές, να απογυμνωθείτε ολότελα μπροστά στον κόσμο (περίεργος τρόπος συμπεριφοράς για έναν αρχάριο). Έξαφνα ο Αγγλικανισμός προβάλλει ιδιαίτερα ελκυστικός. Φίλτατε νεαρέ μου, η «αποκάλυψη» μου κόστισε όλα όσα κατείχα και εκτιμούσα. Μα πάνω απ' όλα μου κόστισε τη γυναίκα και τα παιδιά μου.

Σήμερα, δεν παντρεύονται οι ομοφυλόφιλοι.

Δεν παντρεύεστε; Δεν υπάρχουν γυναίκες στη ζωή σας; Και πώς αναπαράγεστε;

Δεν αναπαραγόμαστε. Το αφήνουμε τούτο στους «ομαλούς».

Δεν έχετε παιδιά; Μα τούτο είναι φοβερό και να το προφέρει κανείς. Απ' όλα τα απίστευτα της εποχής σας αυτό με εκπλήσσει περισσότερο. Τα παιδιά μου ήταν ό,τι πολυτιμότερο στον κόσμο. Όταν τα απομάκρυναν από κοντά μου τα δικαστήρια, δέχτηκα το χειρότερο πλήγμα – πολύ χειρότερο από τον εξευτελισμό, τη φυλάκιση και τη χρεωκοπία. Δίχως παιδιά! Να εννοήσω, λοιπόν, πως όλοι αυτοί οι «ομοφυλόφιλοι» σήμερα είναι καλλιτέχνες;

Όχι ακριβώς. Όχι καλλιτέχνες του τύπου που έχετε υπόψη σας.

Μα τι αφήνουν στον κόσμο; Αν δεν έχουν παιδιά ούτε τέχνη, ποια η συμβολή τους; Ποιο το κληροδότημά τους στις επερχόμενες γενιές; Με ποια υπόσχεση αθανασίας γαληνεύουν τα γηρατειά τους;

Δε νομίζω πως απασχολεί ιδιαίτερα τους ανθρώπους σήμερα. Οι ομοφυλόφιλοι απλώς χαίρονται τη ζωή και απολαμβάνουν την κάθε μέρα για ό,τι τους προσφέρει. Και ίσως μερικοί απ' αυτούς προσπαθούν να βελτιώσουν κατά τι τα πράγματα για την επόμενη γενιά.

Το παν, λοιπόν, είναι η απόλαυση;

Εν μέρει τούτο σημαίνει να είσαι ομοφυλόφιλος στη δεκαετία του '90. Με την απόλαυση επιβεβαιώνουν οι ομοφυλόφιλοι την ύπαρξή τους και τη σεξουαλικότητά τους μες σ' ένα κόσμο που κατέβαλε πολλές προσπάθειες να τους αμαυρώσει.

Μένω άναυδος. Πού χωρά η έννοια της αμαρτίας σ' αυτό τον κόσμο των απολαύσεων; Κατα την περίοδο πριν από τη σύλληψή μου, επέτρεψα στον εαυτό μου να καταντήσει ένας διεφθαρμένος ηδονοθήρας, σκλάβος των ίδιων μου των ορέξεων. Πρόδωσα τη γυναίκα και την οικογένειά μου. Πρόδωσα τα χαρίσματά μου, την πατρίδα μου, τους προγόνους μου. Σκεφτόμουν μονάχα πώς να ικανοποιήσω τη λαγνεία μου και διαρκώς αναζητούσα νέους τρόπους για να τη χορτάσω. Ήμουν ολότελα, ολότελα χαμένος. Ούτε η ύπαρξή μου επιβεβαιώθηκε, ούτε αυτό που αποκαλείτε «σεξουαλικότητα» – μάλλον καταστράφηκα. Ο Άρχοντας της Γλώσσας δεν ήταν ούτε καν της ψυχής του Άρχοντας. Πάχαινα και φούσκωνα με υπερηφάνεια απ' την ακολασία· σαν άλλος Οθωμανός Δυνάστης καταβρόχθιζα χάρτες ολόκληρους και παρέμενα νηστικός. Αν δεν είχα συλληφθεί ίσως να καταντούσα ένα κουρκούκι διαφθοράς. Προς το τέλος έγραψα, μόνο για να ζητήσω χρήματα, που θα χρησιμοποιούσα αποκλειστικά για να κορέσω την άσβεστη δίψα μου για ηδονικές απολαύσεις. Είναι καταδικασμένη η προσπάθεια θεραπείας της ψυχής με τις αισθήσεις.

Όμως εσείς δεν είπατε κάποτε πως ηθικολόγος είναι όποιος κηρύττει για τους κινδύνους της αμαρτίας απ' τις οποίες είχε χορτάσει; Και πως για την απόλαυση θα πρέπει να ζει κανείς, μιας και τίποτα δε γερνά όπως η ευτυχία;

Όχι, ο Λόρδος Henry Wooton το λέει στο Πορτραίτο του Dorian Gray. Όμως ναι, ο Λόρδος Henry ήμουν εγώ – ή μάλλον ,ένα από τα προσωπεία που φορούσα. Τα αισθήματα αυτά είναι μόνο υφολογικά· ένας τρελός μόνο θα τα εκλάμβανε κυριολεκτικά.

Θα θέλατε να δώσετε κάποιο μήνυμα στους θαυμαστές σας;

Όχι, εκτός από ένα πράγμα. Μην κάνετε έρωτα με αγόρια που ο πατέρας τους δεν ξέρει πώς γράφεται η λέξη «σοδομίτης». Είναι πολύ πιθανό η μόρφωσή τους να είναι πολύ φτωχή και οι τρόποι τους ακόμη χειρότεροι

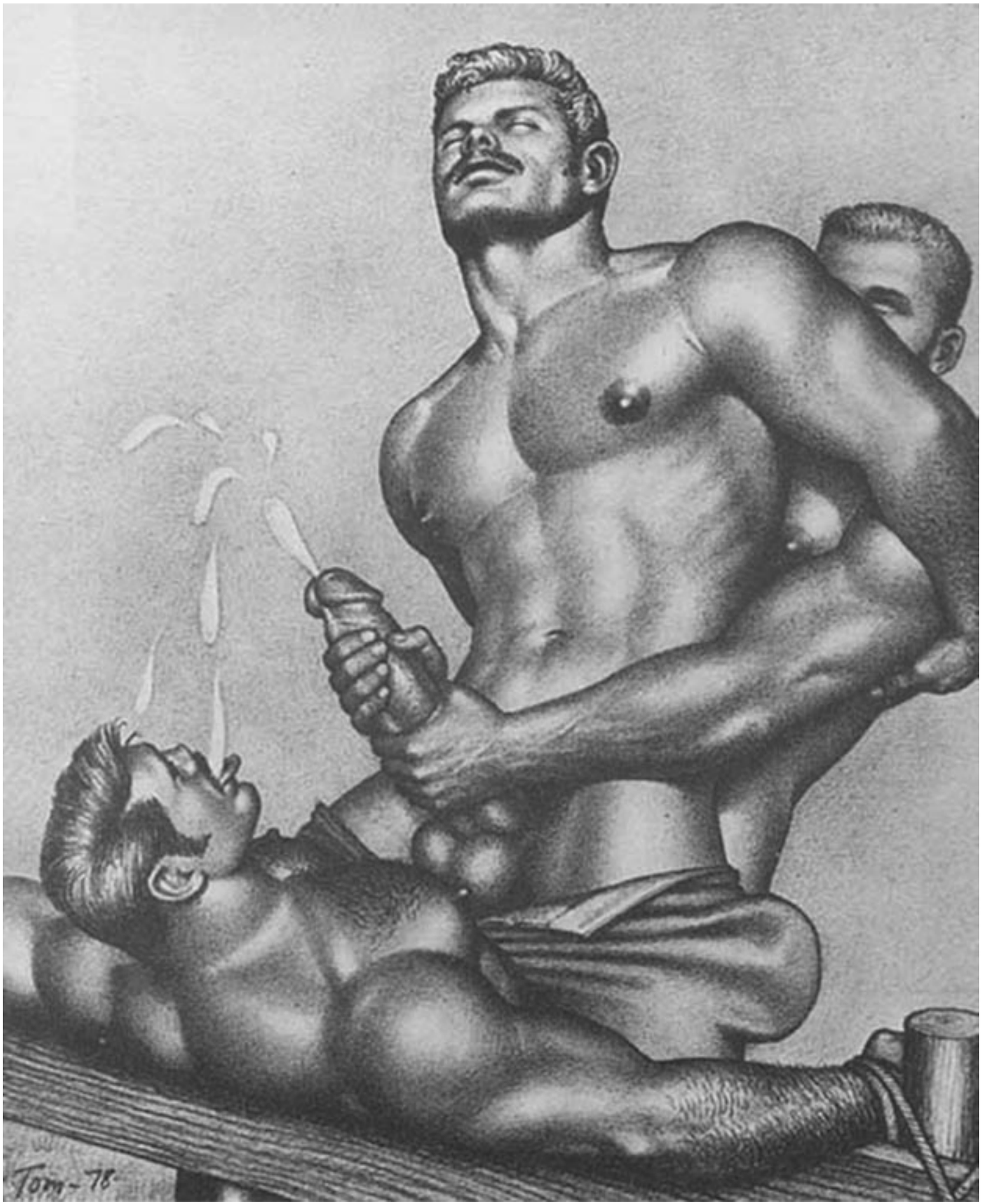
Tom-78